כ"ב טבת תשמ"ד, 28.12.83 מיספר 2417 שנה 48 המחיר 150 שקלים (כולל מע

העולם הזה

התוכני
הסודי
ש
בור

הקמת מפד"ל חדשה

לאומנית • קנאית • גזענית

"לכבוד השבת אני מוסיפה לעוגת עלית קצפת וגם דובדבן..."

פעם, לאפות עוגה, היה בשבילי סיפור. היום, כולם רואים שאני אופה, בשיא המהירות, עוגות נפלאות שתמיד מצליחות ולכן, אני כבר לא יכולה להתחמק מהעניין. כל יומיים דורשים עוגה. אז מה עושים ביום שישי כדי שירגישו בהבדל בין קודש לחול? הפטנט שלי לשבת הוא עוגת עלית עם קצפת ודובדבנים. אפשר גם עוגת עלית עם פירות או קישוטים אחרים.
בקיצור, כל עוגה של עלית ניתנת לגיוון. השתמשי בעוגת עלית כבסיס ותני לדמיון שלך לפרוח לכבוד שבת.

לאפיה קלה ומהירה. הצלחה בטוחה!

עוגת עלית

את אפית

מכתבים

1984 — שנה חדשה, איחולים ישנים

ברכות לעמי העולם.

לרגל השנה האזרחית החדשה, כדאי להעיף מבט גלובאלי ולאחל:

לעם האפגאני — שישתחרר מעול הכובש הסובייטי;

לבית הלבן — שישתחרר מנוכחותו הנשיאותית של רונלד רגן;

לעמי אירופה המיזרחית והמערבית — שישתחררו מאימת טילי הפרשינג וה־ס״ס 20;

לעמי המרחב — שייתפייסו עם העם הפלסטיני וישתחררו ממעגל הדמים הישראלי־ערבי.

חזוה הרצברג, נתניה

• • •

סנבלאט הכורדי

מה מקור שמה של מישפחת ג׳ונבלאט?

כבר הערתי במיכתביי למערכת (העולם הזה 9.11.83, 16.11.83) על מקור שמה של מישפחת ג׳ונבלאט. מנהיגי הדרוזים בהרי השוף הם צאצאיו של ג׳אן בולאד (המכונה גם ״אמיר אינן ערבי״), פיאודל כורדי מאיזור חאלב, שמת ב־1572. בני מישפחתו עברו ללבנון — ב־1630, על־פי הזמנתו של השליט פח׳ר אל־דין השני (״אלמעני״). בלבנון הם המירו את דתם והפכו דרוזים, אך שמרו על זיכרו של מייסד השושלת בכך שהפכו את שמו לשם־מישפחתם, בשימוש קל, אומנם.

מה מוזר שגיליתי בהעולם הזה (21.12.83) גירסה שאין לה שחר: ״שם מישפחת ג׳ונבלאט הוא המשך שמו של סנבלאט החורני, אחד מאוייבי נחמיה.״

מדוע לשטות בקוראים ולמכור להם ניחושים המצוצים מן האצבע?

יאיר חליפא, חולון

• • •

ארץ־מיקלט לפושעי־העולם?

מתעורר החשש, כי ישראל נתנה מיקלט לקצינים ארגנטיניים, שפשעו נגד האנושות.

הידיעה שהתפרסמה בעיתונות על מטוס מיסתורי של חיל־האוויר הארגנטיני, שחמק מביקורת־הגבולות בארצו והמריא לישראל, היא מאוד־מאוד לא נעימה.

ההשערות המתעוררות מייר: קצינים פשיסטיים, שנפל עליהם מוראה של הממשלה האזרחית החדשה בארגנטינה, החליטו להימלט מעונש ולמצוא מיקלט כאן, אצלנו.

מילא הפושעים. הם יכולים לנסות את מזלם בכל מקום. אך העובדה ששילטונות ישראל ממלאים פיהם מים, ממש מדאיגה. האם פירוש הדבר שישראל משתפת איתם פעולה?

סרג׳יו שמואלי, תל־אביב

• • •

להשמיע קול

גשר לשלום – במקום גזענות ומיל־חמה.

אנו, חברי החוג היהודי־ערבי גשר לשלום, מזועזעים מן הגילויים של אפליה וגזענות, כפי שבאו לידי ביטוי בדברי חלק מתושבי נצרת־עילית. אנו מביעים את שאט־נפשנו והתנגדותנו לרעל קטלני זה.

הגזענות פוגעת בשני עמי ארצנו, כי היא הורסת כל יסוד אנושי ומוסרי בחיינו.

אנו מברכים על הקמת הוועד הארצי נגד גזענות וקוראים לכל יהודי וערבי, שחיים תקינים בשלום במדינתנו יקרים לו, להשמיע את קולו ברמה.

בשם גשר לשלום:

דורית דביר, מיכאל קידש, מיכאל פנוס
ת״ד 24104 תל־אביב 61240

• • •

אין סימטריה

ילדים בקטגוריות שונות.

מתוך הקטע ״ארץ ללא חמלה״ במדינה, העולם הזה 21.12.83) אני מתבקשת להסיק שפרשת הפיצוץ באוטובוס בירושלים והריגת הנערה בשכם מצויים באותה קטגוריה. המדובר בילדים חסרי־ישע, שנרצחו על־ידי בני־אדם

(המשך בעמוד 4)

טרוֹרב כהנא

הוא היה סוכן האף־בי־איי, נכשל בבחינות למישפטים ובקבלת מישרה של רב, המאהבת שלו התאבדה, דבריו זהים עם דברי **אדולף היטלר** במיין קאמפף — פרופיל רוחני של **מאיר כהנא**, המציע להנהיג בארץ את חוקי נירנברג במהדורה חדשה.

22

מילחמת קופל

מחלות, מוות ומריבות מישפחתיות שיסעו את אימפריית התיירות קופל־טורס, שהוקמה על־ידי קופל רוזנברג לפני 48 שנים. בימים אלה יעברו מחצית ממניות החברה לידיים זרות, ובזה תסתיים הדראמה המתחוללת במישפחה מזה כמה שנים.

64

סיפורו של שוטר

„הפאניקה בציבור אינה מוצדקת. הורים היו צריכים להיות בפאניקה מזמן, תמיד היו סוטים.״ על סוטים. על שוטרים ועל עצמו מספר סגן־ניצב **אריה עמית**, קצין־המיבצעים של מרחב הירקון, בראיון **להעולם הזה**.

13

כתבת השער הקידמי:

התרגיל של בורג

יוסף בורג בן ה־75 עדיין מהלך אימים על עסקני המפד״ל. בעוד שחבריו בסיעת למיפנה ניסו להתארגן נגדו באופן חובבני, הוא ניהל שיחות עם אנשי תמ״ל, מצ״ד והתחיה, עירער את מעמדם של **זבולון המר** ו**יהודה בן־מאיר** וקבע בעצמו את יורשו המיועד: הרב **משה סלומון**. על־פי תוכניתו הסודית של בורג, תקום מיפלגה ימנית, קנאית וניצית, העלולה לשנות את המפה הפוליטית.

10

כתבת השער האחורי:

הילד הישראלי של דאלאס

עומרי כין, בן 7, זכה בתפקיד המבוקש ביותר — בעיקר על־ידי אמהות אמריקאיות: הוא יגלם את בנו של ג׳יי־אר יואינג בסידרה היוקרתית דאלאס. „אני חולם שאסוף הרבה כסף כדי לקנות לאמא מכונית ובית,״ אומר עומרי. חיי הילד הרבה יותר מרתקים ודרמאתיים מהמתרחש בשלווי־זיה: אביו נאסר ואמו הגיעה לפת־לחם.

61

מקאהיר לירושלים

כולם ניבאו שהוא „מחוסל״, כולם אמרו שהוא „גמור״. אולם במכה נועזת אחת הצליח **יאסר ערפאת** להפוך את הקערה על פיה, להדהים את העולם, להוציא את ממשלת ישראל מכליה, להציג את ה„פרשנים״ ככלי ריק. במיפגש ההיסטורי שלו עם **חוסני מובארכ** הוא החזיר את מצריים לעולם הערבי, דחק את סוריה ואת ירדן למקום מישני, פתח לפני האמריקאים אפשרויות חדשות והבהיר לישראל: אם ממשלת **שמיר** מסרבת לנהל מו״מ עם אש״ף — אפשר להסתדר גם בלעדיה.

6

סודות מבית המעצר

על חוזרת־בתשובה המטרידה בטלפון את מאהבה־לשעבר. על פרוצה נרקומנית, על מתפרעת בלישכת הרווחה ועל פגישה עם **מיכל אלקיים**. הנאשמת ברצח **בת־שבע חזן** בתחנה המרכזית: נעמי אדווה מספרת חוויות מתוך בית־המעצר שבו היתה עצורה.

38

„אמא גסטאפו!״

„החוקר שאל אותי על ילדותי, על יחסים אינטימיים שלי, על הגירושין של ההורים ועל אמי. כשלחץ עליי, אמרתי אפילו שאמא שלי היא גסטאפו.״ העיד בבכי **רינן שני־שגיא** הנאשם ברצח הברוקר **יעקב אלטיריין**. האם בעזרת ערות זו יצליח הסניגור לזכות אותו?

50

בונים וגונבים

שלל הפורצים באתרי־הבניה של החברה הקבלנית הגדולה ביותר במדינה הסתכם בשנה שעברה ב־50 מיליון שקל. חברות־השמירה שמצליחות לתפוס את הגנבים גילו, כי לא משתלם למסור אותם לידי החוק. הן שולחות אותם — לבצע גניבות אצל השכן.

43

אין מנוחה לתרזה

יום אחד בלבד אחרי שהונחה המציבה על קיברה של המנוחה תרזה אנגלוביץ בראשון־לציון, היא נעקרה ממקומה. האשה שהצליחה לעבור את השואה, נרדפת אחרי מותה משום שברבנות החליטו שהיא אינה יהודיה.

52

המדורים הקבועים:

מיכתבים 3
קדמה יקר 5
תשקיף 8
במדינה 9
תמרורים 12
מה הם אומרים – יורם דינשטיין, עוזי אורנן, אלי הורוביץ, יריב בן אליעזר, יעקב רכטר, דליה פלג 16
אתה והשקל 18
אנשים – קשיי החשיבה של גאולה כהן 19
בלונים 21
במרחב 29
שידור 30
תמליץ שידורים – בישראל ובירדן 31
אנשים בעולם – זאב גאבור 32
לילות ישראל – המשורר הראדיופוני 34
זה וגם זה 37
נמר של ניר – המיסטיקה היהודית 40
עולם קטן – צרפת, קנדה ובריח־המועצות 47
חלון־דאווה 48
יומן אישי – נשיא בבית־הסוהר 54
רחל מרחלת על כל העולם 56
קולנוע – שיש קולר ותוכניותיו 59
הווי 60
תשבצופן 60
הוروסקופ – מזל גדי 62
זה היה „העולם הזה״ שהיה 66

ועוד בגיליון זה:

● האם החוק מאפשר לילד מאומץ לגלות מיהם הוריו הטיבעיים? 26
● רותי ירון, הדוגמנית הוותיקה, פרשה מן המסלול מרצונה, בגיל 37 44
● הסוודרים של החורף הזה – פראיים, גדולים, רחבים וזרוקים 48
● קורבן נוסף בישראל של תיסמונת ההומו־סכסואלים המיסתורית 55
● אברהם תורגמן שיכנע אסיר נמלט שלא להתאבד 63

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

חסרי רחמים. לצערי, אני מתקשה לקנות את הטיעון על הסימטריה המתבקשת ממנו.

בפרשת שכם המדובר קרוב לוודאי במתנחל חמום־מוח ש ה ג ׳ ב ביריות על זריקת־אבנים. הוא לא ירה בכוונה תחילה ומתוך תוכנית ברורה, ושום אירגון — גם לא אירגונו של הרב כהנא או ט־נ־ט לא לקח על עצמו אחריות רשמית למעשה.

בפרשת ירושלים המדובר במעשה יזום ומתוכנן, ללא מעשי פרובוקציה, שכל מטרתו לגרום למכסימום של הרג לא מבוקר בקרב אוכלוסיה אזרחית. אש"ף בטריפולי (כן, אותו אש"ף שאתם דורשים שישראל לא תפריע לפנותו), נטל על עצמו את האחריות למעשה.

משמע, כל טענת הסימטריה היא עורבא פרח.

ענת שטיגליץ, פתח־תיקווה

רוצחי הילדה עיאשה ערנאן אלבחש בת ה־11 משכם, שלפי העדויות היו מתנחלים יהודים,

קורא פלדמן
אין עוצר בקיריית־ארבע

עדיין לא נתפסו. אל לנו להיתפס לאשליות שבמהרה ייתפסו האם נתפסו המתנקשים בראשי הערים בגדה לפני כמה שנים? האם נתפס רוצחו של אמיל גרינצווייג ז"ל? ועוד הרשימה ארוכה (לצערי).

כשנרצח ילד ערבי על־ידי מתנחלים יהודים, או מוכה על־ידם, ראו זה פלא — אין חשודים, אין מעצרים בקרב המתנחלים, אין עוצר בקריית־ארבע או באריאל או בעימגואל.

כואבת לי הזדהמותנו והסתאבותנו.

אילן פלדמן, אשקלון

● ● ●

בירכת צוענים

לשנה האזרחית החדשה:
חג־מולד שמח והגשמת זכויות־האדם, כצעד

גירוש־גרמניה של הצוענים
ברכה לשנה האזרחית החדשה

למעשה, לא קיים כל הבדל בין שתי התנועות, מלבד דברים שוליים. שתיהן תנועות פשיסטיות מסוכנות, המכרסמות בקרב צעירינו.

ראשון לקראת השלום בעולם, מאחל לכם **הוועד המרכזי של סינטי ורומה בגרמניה**, היידלברג, גרמניה

● ועד זה הוא המוסד העליון של הצוענים בגרמניה. הקוראים לעצמם „סינטי ורומה" על שם שני השבטים ההודיים העתיקים, שהיו, לדעתם, אבות עמם. הברכה באה בעיקבות רשימה של אורי אבנרי שבה תיאר את רדיפת הצוענים על־ידי השילטונות בגרמניה. על גלויית־הברכה מודפס ציור של גירוש הצוענים בגרמניה בשנת 1884 (ראה תמונה).

● ● ●

המסווה הקלוש

על פיטוריו של מאיר שמיר.

האגודה למינהל תקין רואה בהחלטת הממשלה מ־18 בדצמבר 1983 לפטר את מר מאיר שמיר, מנכ"ל מינהל מקרקעי ישראל, ובנימוקים שניתנו לכך, מעשה פסול.

בהחלטתה זו של הממשלה יש לראות צעד נוסף של החדרת פוליטיזציה בשרות הממשלתי, וזאת במסווה הקלוש של דאגה „ליחסי אמון בין שר ועובדו."

אהוד גרא, תל־אביב

● „האגודה למינהל תקין" נוסדה על־ידי צבי ברנזון, רננה גוטמן, משה זנבר, יצחק ליבני, יעקב ניצן, ד"ר אלימלך רימלט והרצל שפיר.

● ● ●

הצומת המסובן

מה ההבדל בין תנועת „כך" ותנועת „צומת"?

ההבדל הוא, ש„צומת" מצליחה לסחוף אנשים אשר תפיסתם קרובה למיפלגת העבודה. זה חבל ומצער.

אורה ג׳יבלי, תל־אביב

● ● ●

מילחמות היהודים

ערבים – יוק.

כמה פאטתי הצעירים של שלום עכשיו. שבאו להתדיין עם אנשי גוש־אמונים ליד „קבר־יוסף" בשכם, (העולם הזה 7.12.83), ראו את העניין כולו כמחלוקת בין יהודים. לכן הם לא טרחו כלל לפנות לאוכלוסיה הערבית, לשתף אותה במאבקם במתנחלים, ואפילו לא ניסו להסביר לה את עמדתם. לגביהם, ערבים — יוק.

ערבי שהיה עובר לתומו ליד „הקבר" ומבחין במתווכחים, לא היה יכול לנחש כלל מיהו מי: אנשי המחנות הניצים כל־כך דומים אלה לאלה — בלבוש, בצורה, בטון הדיבור.

הוא שנאמר: עניין יהודי פנימי.

משה זינגר, חיפה

● דומים או לא! ישפוט הקורא לפי תצלומם של בנימין קצובר (גוש אמונים) ונפתלי רז (שלום עכשיו) בשכם - ראה תמונה.

● ● ●

חיים בסוק אינו חייב דברו

נהריה – קורבן על מיזבח ההסכם הקואליציוני.

בכותרת־לילה בטלוויזיה, ב־14 בדצמבר,

בנימין קצובר ונפתלי רז
עניין יהודי בשכם

התווכחו ראש עיריית נהריה ומר חיים בסוק על הפסקת התחבורה הציבורית בצפון.

ראש־העירייה התלונן כי לא הוריעו לו על ההחלטה, ואז התפרץ בסוק והצהיר: „איש לא חייב להודיע לך, ובכלל — איש לא חייב לך שום דבר!"

שימו לב, זו תשובתו של איש המפ"ל — לא חלילה איש נטורי־קרתא — איש המיפלגה המהווה לשון־מאזניים קואליציוני. איזה שירות ציבורי חיוני היא תחליט לסגור מחר, מבלי להודיע לאיש?

ראובן כהן, קריית־אתא

● ● ●

הצנע לכת בהילולות

שולמית שמיר, אשת ראש־הממשלה, ממליצה לנהוג בצניעות בזמנים של משבר כלכלי.

ולכן היא באה, נחבאת אל הכלים, לחתונתו הצנועה־צנועה של הרב אברהם יוסף שפירא.

יעל גושן, גבעתיים

● ● ●

חיות בצרה

דבר אגודת צער בעלי־חיים:
אנחנו עוזרים לבעלי־חיים משוטטים ופצועים, מטפלים באבידות ובמציאות. ניתן להשיג אצלנו כלבים וחתולים, לסדר פנסיון, עיקורים ווטרינר.

צער בעלי־חיים, תל־אביב

● כתובת האגודה: רחוב סלמה 30, יפו. טלפון: 827621 (03).

● ● ●

טלוויזיה בשיטת פופ־קורן

על תוכנית „אנמית, דבילית ובוקית."

ערב אחד, ביום אלף, ברגע של חולשה איומה, פתחתי את הטלוויזיה. סתם כך, מתוך מאוזכזם.

ומה רואות ריסיי? את התוכנית מה שבא – שבועון בידור בשידור ישיר, המשקף את חיי היום־יום. התוכנית מתנהלת בשיטת פופ־קורן ורמת המופע שואפת לאפס — בלנדר של מופיעים, מהיר, מפוזר, מרוסק כמו קאליידוסקופ. אתה לא מספיק לראות את המרואין מס׳ 1 ולהתרשם ממנו, והמנחים כבר מדגדגים את המרואין מס׳ 15. התוכנית אנמית, דבילית, חסרת־פרופיל ובוקית (ל א למחוק המיותר).

אנא, השיבו לי את דמי־האגרה. לא. בעצם מוטב לשלוח אותם לבימאי, כדי שיחזור על שיעורי הבית.

אילה גיל פנשושה, קיבוץ נתיב הל"ה

● ● ●

חמצן שהוא חנקן

הקורא נתקל בעתון בידיעה הבאה ולא האמין למראה עיניו:

הוראת קבע חד־פעמית פטורה מתשלום;

בחיי שיש משהו בבנקים האלה. אם הם מסוגלים להיות בבת אחת גם חמצן וגם חנקן, אז באמת למה לא: הוראת קבע חד־פעמית פטורה מתשלום.

יש לי להציע לבנקים סיסמה בחרוזים, לשימושם: למען שיפור התדמית/עשינו מינהג קבוע — /העלאה חד־פעמית של עמלות/בכל שבוע.

משה בנען, רמת־השרון

ההשתוללות של הבנקים המיסחריים בישראל עוברת את גבול כדאיותם לאזרחים.

בהתחלה הם עשו הון־עתק מכספי הציבור והשקיעו אותו בנכסים בישראל ובחו"ל. כאשר התחיל הציבור לבקש את כספו בחזרה — הם לא מכרו את נכסיהם אלא רצו לממשלה שתשלם במטבע־חוץ, ושתראג ליציבות מניותיהם. לאחרונה החלו מעלים באופן אסטרונומי את מחיר השירותים והעמלות.

צריך לזכור שהמדינה מעבירה את תקציבה דרך הבנקים המיסחריים, אשר עושים בסכומים האלה — 3 טריליון שקל — רווחים עצומים מבלי להשקיע פרוטה!

מן הראוי שהמדינה תפסיק נוהג נפסד זה, ותעביר את כספיה אך ורק דרך הבנקים הממלכתיים. אם אין אפשרות לסגור את הבנקאות המסחרית המשתוללת, יש להפסיק לפטם אותה, ולהחליפה בבנקאות ממשלתית, אשר תגבה מהציבור הוצאות שירות בלבד, מבלי לעשות רווח.

עמי ליבנה, עין־חרוד מאוחד

לידיעת הקוראים

מיבתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים, מודפסים במכונת־כתיבה, שצורפה אליהם תמונת הכותב. מכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

„העולם הזה". שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136. • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־משנה: דוב איתן • עורך תבניות: יוסי שנון • עורכי כיתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר ענת פרגוסטי ויצחק מנשה • עורכת דסק: אהובה קורן • ראש המינהלה: אברהם סיטנר • מחלקת המודעות: רפי זברוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה: „גד" בע"מ

קוראים יקרים,

השבוע סורסם כי שבועון הליכוד, יומן השבוע, עומד להיות ליחסון. צעד כזה הוא ברדך־כלל התחלת הסוף.

קשה לומר שאני מצטער על כך.

על שבועון זה ניתן לומר: טוב שקם, וטוב שהוא הולך לעולמו, עולם שכולו אי־אמת.

טוב שקם — מפני שהוא עזר לחשוף את הפרצוף האינטלקטואלי של הימין הישראלי.

יש עיתונים רעים. יש עיתונים רעים מאוד. יומן השבוע לא היה עיתון בכלל.

מבחינת רמתו, היה עלבון לקוראים, אם היו כאלה. אם היו קוראים שלא נעלבו, הרי זאת תעודת־עניות ללידוד.

לא היתה השמצה יותר מרי מגוחכת. מכרי ששבועון זה יחשוש מלפרסם אותה. לא היתה תת־רמה, שהוא לא היה מסוגל לרדת אליה. החל בשקרים גסים וכלה בניתוחים שהיו מביישים תלמיד של כיתה ה'. היה זה ביטאון שלא יכול היה להופיע בארצות־הברית כעיתון־כיתה בגימנסיה.

אבל זה לא היה עיתון סתם. זה היה הביטאון של המיפלגה השלטת במדינה, מיפלגה שזכתה בקולותיהם של 40% מאזרחי־המדינה שהשתמשו בזכותם להצביע. וזה מכהיל למדי.

הימין הציוני היה בשעתו משופע בעיתונאים טובים. זאב ז'בוטינסקי היה עיתונאי מיקצועי מעולה. הוא הקים דור של עיתונאים רוויזיוניסטיים, שמילאו את עיתוני הארץ. (אני עצמי, אם מותר לי להזכיר זאת, כתבתי את מאמרי הראשונים, בעודי נער בן 17, בעיתונים רוויזיוניסטיים.) והנה אין הימין הישראלי המקובץ מסוגל להוציא אלא עלון מגוחך. עיתונאי הימין לא באו אל

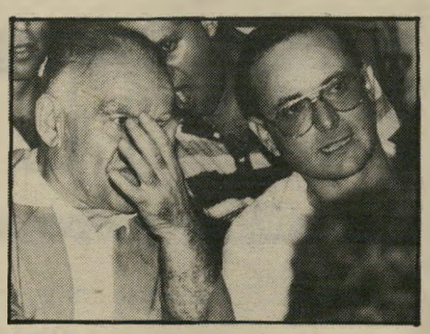

מילוא עם שמיר
רימון חדש, ריח ישן

השבועון הזה, וקוראי הימין לא רצו לקרוא אותו (שהרי אחרת לא היה נמוג).

נדמה לי שזהו סימפטום מובהק להידלדלות האינטלקטואלית של הימין הישראלי. יומן השבוע שימש לו בבואה נאמנה. רוני מילוא, שרוחו ריחפה מעל לכל ההרפתקה הזאת, הוא התגלמות האינטלקט של הליכוד.

✱ על חשבון הבארון

ברדך כלל אינני שמח על חיסולו של עיתון בכלל, ושל שבועון בפרט. אני יודע מה עצום המאמץ המושקע בהוצאת שבועון, אילו התלבטויות עוברים העורך והצוות, אם אינם מצליחים, אפשר להשתתף בצערם.

בשנות קיום העולם הזה קמו ונקברו עשרות שבועונים, שניסו להתחרות בנו, לחקות אותנו ו/או להרוס אותנו, מי בגלוי ומי בדרך מסווית.

בשנות ה־50' קם השבועון רימון. ידענו שהוא הוצא על־ידי השין־בית, ובריעבד הודה בכך הממונה על שרות־הביטחון דאז, איסר הראל, שראה בהעולם הזה את „האוייב מס' 1 של המישטר (הבן־גוריוני)," כדבריו. זה היה עיתון־רפש, והרשיתי לעצמי לברך על סגירתו. יומן השבוע הוא חוליה נוספת בשרשרת כלתי מפוארת זו, והוא זוכה בברכה דומה.

כלי קשר לזהותו הפוליטית, זה היה אחד השבועונים שנולדו על בירכי האופנה החדשה: מוצאים מממן המשופע בכסף, לוקחים נייר נהדר ויקר כזהב, אוספים מערכת גדולה ומוציאים שבועון בלי כל תחשיב כלכלי, „על חשבון הבארון". במוקדם או במאוחר, כאשר ההפסדים מרקיעים שחקים, זה נמאס גם לבארון, ואז נגמר העסק (ראה תשקיף).

חוששני שעתה, בגבור המיתון, אופנה זו תחלוף במהרה.

✱ רומן הח"כ והאופנאית

הבלשן ראובן סיון סיפר לפני כמה ימים כיצד המציא חיים נחמן ביאליק את המילה „רישרוש" („לרשרש", „מרשרשים"). הוא הכניס מילה זו לראשונה לסיפור של גרשם שופמן בוורשה, בעת עריכתו. „מה תמהתי", כתב ביאליק לידיד, „בראותי מקץ שבועיים לצאת המחברת והנה פשט שימושה של מילה זו כמעט בכל כתבי הסופרים." אחד הסופרים אף התערב עימו שראה את המילה במידרש או בתלמוד.

אני מבין לרוחו של ביאליק. זוהי אחת ההנאות הטהורות המעטות בחיים להמציא מילה חדשה ולראות כיצד היא נכנסת לאוצר־השפה, ונבלעת בו כאילו היתה קיימת שם מימים־ימימה.

זוהי הנאה צרופה, מפני שאינה גורמת נזק לאיש (וכמה הנאות יש בחיים שניתן לומר זאת עליהן?) וגם מפני שהיא חדה וחלקה.

יכול אדם להמציא רעיון ולעקוב אחרי התפתחותו — כיצד הוא מעורר תחילה שינאה ובוז, מתקבל במשך הזמן, הופך נכס־צאן־ברזל של הציבור, מנוצל לרעה על־ידי כסילים ובני־בליעל (כדברי השיר המפורסם של רודיארד קיפלינג), משפיע על המאורעות. אבל קשה להוכיח אבהות לגבי רעיון. אם הוא מצליח, רבים טוענים לבעלות עליו. רק אתה בעצמך יודע כיצד נולד, מתי, היכן. ואילו מילה — כמעט שאין ויכוח על לידתה, גם אם הדברים ידועים למעטים בלבד.

המילה „אמרגן", למשל. היא נולדה אצלנו במערכת אחרי יסורים קשים. עד אז דיברו על „אימפרסריו" — מילה נוראה בעברית. מישהו הציע לקצר ל„אימפרסר", מילה איומה לא פחות. התחבטנו במשך שעות וימים, ניסינו יצורי־כילאיים שונים של „לארגן" ו„אמנות", ולבסוף שלף אורי סלע, עורך־הכיתוב שלנו דאז, את השפן מן הכובע: „אמרגן". המילה התקבלה תוך כמה שבועות בפי כל. היא היתה פשוט „נכונה". היא סיפקה צורך שהיה קיים. והיא התאימה בדיוק. כיום משוכנעים רבים שזוהי מילה תלמודית. כמו „אמרכל". (ויש גם בורים לשוניים, שהפכו את היוצרות והמשוכנעים כי המילה היא אמרכ"ל. כמו רמטכ"ל, מנכ"ל וצירופי־מילים מודרניים אחרים.)

את המילה „חללית" המצאתי לגמרי־לגמרי לבדי. אני זוכר היכן זה היה ומתי. עיבדתי מאמר אמריקאי עתידני (אז) על מסעות בחלל, ונתקלתי במילה SPACE-SHIP, שהיו רגילים לתרגמה כ„ספינת־חלל". המצאתי „חללית", על מישקל „משאית". וכיום לא יעלה איש על דעתו כי מילה זו לא ירדה מן השמיים מעצמה. כמו עב"ם (עצם־בלתי־מזוהה) אמיתי.

הרבה לפני כן, לפני מילחמת־העצמאות, כאשר ערכתי את כתב־העת במאבק, המצאתי את המילה „מתוסבך". גם עליה גאוותי. הסלאנג הצברי המציא אז את המילה המצויינת „מצוברח" (מלשון מצב־רוח), ועדיין לא היתה קיימת המילה „מתוסכל" (מי המציא אותה?). הכרתי הרבה נערות נחמדות, שהתקשיתי להגדיר את התכונה המושכת ביותר שלהן, ועל כן קבעתי שהן „מתוסבכות". (מעולם לא נמשכתי אל נערה שהיתה לגמרי־לגמרי נורמלית.)

יש, כמובן, מילים שהמצאנו במערכת, ושריח העולם הזה דבק בהן. כלומר, הן התקבלו כלשון הרבים, אך המשתמש בהן נזכר בהכרח בכור־מחצבתן. למשל: „חמשיר" (שלום כהן), טיפש־עשרה (סילבי קשת), „כתבלב" (סלע? אני?), „מישפטטן" (אני). הן ממלאות צורך מסוג אחר. הן מסיבות לנו פחות הנאה מאשר מילים פשוטות, שנזרקו למימי האגם הלשוני כדגים חדשים, ללא אבא ואמא, והשוחים בו מאז כבתוך שלהם. למשל „ח"כ" (לא סתם כראשי־תיבות, אלא כתיבה עצמאית) ו„אופנאית".

אם יציע אחר הח"כים לצרף אמרגן ואופנאית לצוות של חללית, והדבר יעורר ביקורת קטלנית מפי כתבלב מתוסבך, להנאתם של בני הטיפש־עשרה — יהיה זה חג אמיתי.

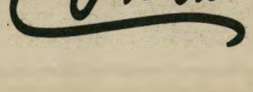

בוא נדבר עסקים — מבצע חורף של אוויס לאנשי עסקים

באוויס עסקים כרגיל.
חברת ההשכרה הגדולה בישראל יצאה בימים אלה בתוכניות השכרת מכוניות מיוחדות לאנשי עסקים, חברות וגופים כלכליים.
מנכ"ל אוויס בישראל, מר שמעון דנאי, מסר כי במסגרת התוכנית יהנו אנשי העסקים משורה של יתרונות בלעדיים:

- ☆ תעריפים מיוחדים ונוחים בהתאם לתקופת ההשכרה וסוג הרכב.
- ☆ גמישות בהשכרת רכב לפי צרכי הלקוח (מיום ההשכרה ועד מספר חודשים ויותר).
- ☆ מחירון קבוע בדולרים.
- ☆ אפשרות לאשראי.
- ☆ אפשרות לתשלום בכל כרטיסי האשראי המקובלים בארץ ובעולם.
- ☆ שכירת רכב בכל מקום בארץ ובעולם.
- ☆ „שכור כאן – והחזר שם" בכל סניפי אוויס בישראל – ללא תוספת תשלום.

שבתאי לביא

הורוסקופ הבורסה לניירות ערך בת"א חיזוי אסטרולוגי לבורסה

ינואר – דצמבר '84

שלח/י צ'ק לפקודת האסטרולוג **שבתאי לביא**
ע"ס 500 ש.

לת.ד. 1157 גבעתיים 53111

החוברת תגיע למשרדך ע"י שליח!

?? עכשיו!

הוצאה לאור * פרסום * יעוץ אסטרולוגי
שדרות אברהם 5 רמת-גן טלפון 734847
מכתבים ת.ד. 1157 גבעתיים 53111

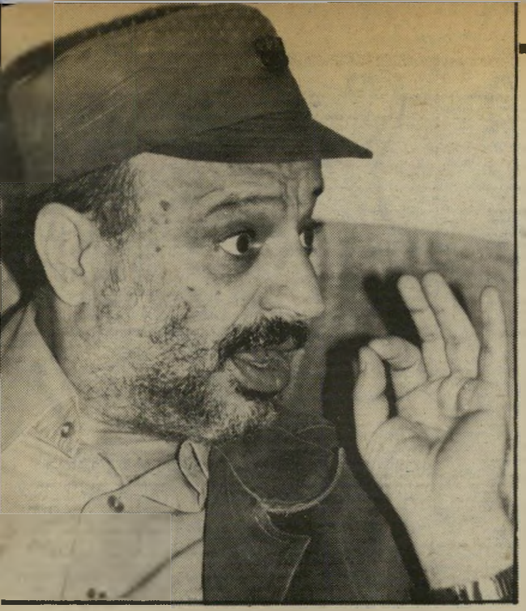

„שנינו נחפלל בירושלים!" אמר ערפאת למובארק, במיפגש ההיסטורי שהדהים את העולם ושהוציא את ממשלת שמיר מכליה. האם החל

בקאהיר המסע הגדול שיביא להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה בדרכי שלום?

מאת אורי אבנרי

מאז קם לתחייה ישוע מנצרת, אחרי שנקבר במערה ליד ירושלים, לא ראתה הארץ מחזה כזה. **יאסר ערפאת, „המחוסל", „הגמור", זה שכבר עיתוני ישראל זמהיגיה קברו אותו מדי יום במשך חודשיים, נשקף מן המירקע — כשהוא עומד במרכז מאורע בינלאומי שהדהים את העולם.**

עוד לפני שבוע היה נדמה כאילו ממשלת ישראל עומת להרוג או ללכוד את ערפאת בלב״ם, או להשמיד אותו לפני עלותו לאוניה. העיתונים ואמצעי־התיקשורת האלקטרוניים בישראל ובעולם הכינו את מאמרי־ההספד. ארטי־טו עמדה פרשת ערפאת להסתיים, אחת ולתמיד.

והנה עמד ערפאת על הדשא בארמון בקאהיר, במקום שבו עמד פעם מנחם בגין. מדינות־ערב חיזרו אחריו במרץ. ארצות־הברית פירסמה הודעה בשיבחו, וכמאה ערי־בירה בעולם התרוצצו המדינאים כדי לערכן את הערכותיהם.

במכה נועזת אחת הפך ערפאת את הקערה על פיה.

היתה זאת סנסציה תיקשורתית. אך לא היתה זאת סנסציה בלבד.

היה זה מיבצע טאקטי נועז, בלתי־צפוי, בעל השלכות מרתקות בכמה וכמה כיוונים. אך לא היה זה מעשה טאקטי בילבד.

מה שאירע השבוע היה פריצת־דרך סטראטגית, מעשה העשוי לשנות מן היסוד את מעמדו של העם הפלסטיני ואת מצב אש״ף.

היתה רק אפשרות מעשית אחת: לשגר כוחות־צה״ל לטריפולי, בדרך הים או האוויר, לכבוש את העיר ולהיכנס בה לקרב פנים־אל־פנים עם 4000 לוחמים נואשים. זה היה רעיון מטורף.

יצחק שמיר היה מן הסתם שותף לשאיפותיו של ארנס. אך הוא היה ער יותר להשלכות הבינלאומיות.

האמריקאים, שהבינו כי הקרב נגד ערפאת אבוד, לא עודדו את שמיר להרפתקה נואשת. הצרפתים, שראו לפניהם סיכוי להשיג מדיני ממדרגה ראשונה, כמי שעמדו לצד הפלסטינים בשעתם הקשה, השמיעו איום חד־משמעי: אוניות־המילחמה יפתחו באש על כל יחידה ישראלית שתתקרב אל שיירת־הפינוי בלב״ם. ומול נושאת־המטוסים קלמאנסו, ספינות חיל־הים הישראלי הן קליפות־אגוזים. (אף שגם סט״ל קטן יכול לפגוע בנושאת המטוסים הענקית.)

המשך ההרפתקה היה מכניס את ממשלת־ישראל לעימות ישיר עם ממשלות צרפת ויוון, עם כל אירופה המערבית, עם מצריים, ואולי גם עם שתי מעצמות־העל.

הסיכון היה גדול מדי. שמיר החליט לשים קץ למערכה.

וכך, אחרי ימים ארוכים של איומים סתומים. הפגזות ומעשי־התגרות, שהקימו את דעת־הקהל העולמית נגד ישראל — התנפץ הבלון.

מקאהיר לירושלים

שום דבר לא העיד על כך יותר מאשר מבול המחאות חסרות־האונים, בליווי ניבול־פה דיפלומטי, שבאו מפי הדוברים של ממשלת־שמיר, בירושלים וברחבי העולם.

לנגד עיניה של ממשלת־הליכוד קמה סכנה, שמפניה חששה מזה שנים. ישמפניה אין לה הגנה: הסכנה של ״יוזמת־שלום פלסטינית.

● „משוגע הכפר"

עד הרגע האחרון ניסתה ממשלת־ישראל למנוע את יציאת „המחבלים" מטריפולי. תוך כדי כך הצטיירה דמותה כמי שנטרפת עליה דעתה.

היא הצטיירה כמשוגע הכפר העולמי.

כאשר כבר היו ספינות יוון וצרפת בדרכן לחוף טריפולי. הפציצו הספינות הקטנות של חיל־הים הישראלי את הנמל. במשך ימים שטו מול החוף בצורה אימתנית. שמיר וארנס ביקשו להעביר לפלסטינים ולעולם את המסר: לא ניתן להם לצאת, מי שמתקרב אליהם מסכן את נפשו, נשמיד את כוחות אש״ף כשהם מתרכזים בנמל ולפני עלותם לאוניות. או נחטוף אותם בלב״ם.

בחוגי הממשלה התפתחה מערכה היסטרית. שחזרה על סיסמתו אל אריאל שרון: לא לתת לערפאת לצאת חי מטריפולי. בחוגי המימסד נוצר לחץ חזק ללכת בדרך זו, ומשה ארנס התעקש לבצע את התוכנית.

למערכה זו לא חסרו סימני־לוואי של אידיוטים טהור. לשיא הגיעה סיעת „שינוי" בכנסת, שאי־ההבנה שלה בעניינים ערביים כבר הפכה לאגדה. שינוי תבעה למנוע בכוח את יציאת ערפאת מטריפולי, עד שיוחזרו שני השבויים הישראליים שבידי אחמד ג׳יבריל. זה כוודאי סיכר את אוזנן של מישפחות־השבויים, אך קשה להעלות על הדעת הצדרה מטומטמת יותר. שהרי אחמד ג׳יבריל ניסה בכל כוחו למנוע את יציאת ערפאת, כדי להרגו בטריפולי, לפי מיצוות שוכריו הסוריים והלוביים. באותו ההגיון אפשר היה לתבוע שלא לאפשר לאנשי שלום עכשיו להיכנס לחברון, עד אשר יתן הרב משה לוינגר את אישורו לכך.

אך המאבק האמיתי התנהל דרחק מהודעות־איוולת מסוג זה של טרמפיסטים מחפשי־פירסומת. היא התנהל בין ארנס ובין שמיר.

ארנס לא נואש. הוא האמין שעל־ידי הפגזות והפצצות, והפעלת כוחות ים ואוויר, ניתן יהיה לפחות להשהות את הפינוי, ובכך לדחוף את הסורים וסוכניהם למאמץ עליון אחרון להשמדת ערפאת ואנשיו.

הדבר מוכיח כי ארנס וראשי צה״ל לא קראו עד הרגע האחרון את מפת הקרב. אילו יכלו הסורים להשמיד את ערפאת, היו עושים זאת מזמן. אך בקרב על הקרקע ניצח ערפאת כבר בשלב הראשון. הסורים לא העזו לשלוח את צבאם אל תוך העיר טריפולי. ה„מורדים" התגלו כחבורה של סוכנים, שלא היו מוכנים לסכן את עורם בקרב רציני. הצבא הפלסטיני בטריפולי נחל ניצחון הגנתי מובהק, כפי שנחל בכיירות הנצורה לפני שנה וחצי, מול אריאל שרון.

הכרעה זו הושגה מזמן, אף שכל הדוברים הממשלתיים וכלי התיקשורת הישראליים, מלבד העולם הזה (.מצדה בטריפולי' 9.11.83 והלאה) לא הבינו או לא רצו להבין את הדבר.

להתרוצצות הצבאית של ארנס ואנשיו, שדמו לבריון שיכור במיסבאה, לא היה על כן שום הגיון.

לא שמיר היה ארנס היו גיבורי השבוע, אלא יאסר ערפאת.

● כמו ביקור סאדאת

כמו אמן־טראפז. המשנה את הכיוון תוך רחיפה באוויר, הנוטש חבל אחד ותופס חבל אחר, כך שינה ערפאת את הכיוון בלב״ם. תחת להגיע לתוניס, הגיע לאיסמאעיליה.

הוא התקבל בכבוד־מלכים, תרתי משמע, על־ידי ראש ממשלת־מצריים, הוטס לקאהיר ונפגש עם הנשיא חוסני מובארכ.

העולם כולו, וגם כמה מעוזריו הקרובים ביותר של ערפאת, עצרו את נשימתם. הם הופתעו לגמרי.

אך מי שמכיר את ערפאת לא היה צריך להיות מזפתע.

המנהיג הפראגמטי, הטאקטיקן, הסיק את המסקנה הנכונה מן המצב שנוצר. כמו אלכסנדר מוקדון, הוא חתך את הקשר הגורדוני. במכה אחת יצר מצב חדש במרחב.

מאז ביקורו של אנוור אל־סאראת לא חולל שום מאורע שינוי פיתאומי כה מרחיק־לכת בכל התחומים הפוליטיים במרחב כמו זה. בן־לילה נוצרה מציאות אחרת.

ענייני העם הפלסטיני, שנראו לרבים עוד לפני שבוע כאילו הם מצויים בשפל המדרגה, יונקו מבירא עמוקתא לאוגרא רמא.

ההשלכות היו רבות ומסועפות, לכל הכיוונים:

● כלפי סוריה

כלפי סוריה: בעזרת ממשלת־ישראל תפסה סוריה בחודשים האחרונים את המקום המרכזי במרחב. כוחה והשפעתה הלכו וגדלו מיום ליום. גם מדינות כמו סעודיה החלו מתרפסות לפני חאפז׳ אל־אסד.

אך כל זה היה אפשרי רק מפני שהמדינה הערבית העיקרית, מצריים, היתה מחוץ למעגל הערבי.

עלי־ידי החזרת מצריים לעולם הערבי, הוריד ערפאת במכה אחת את ראשה של סוריה.

לא היתה זאת רק נקמה על התקפתה הבוגדנית של סוריה על אש״ף, אלא גם מעשה פוליטי מחושב. סוריה, האוייבת־בנפש של העצמאות הפלסטינית, ירדה בסולם־החשיבות.

● כלפי ירדן

כלפי ירדן: בוושינגטון, בירושלים ובמקומות רבים סברו כי ערפאת יהיה אחרי הפינוי מטריפולי כה חלוש ומבודד, עד שלא תהיה לו ברירה אלא להיכנע למלך חוסיין ולקבל את תנאיו.

חוסיין עצמו נזהר מאוד מלהריע, אך יצחק שמיר — בחוסר־הטאקט הנובע מבורות גמורה בעניינים ערביים — קרא לירדן להיכנס למשא־ומתן, בתנאי כניעה, אחרי חיסול ערפאת. בכך היקשה על חוסיין עוד יותר.

המסע לקאהיר הפך את ירדן בן־ברגע לגורם מישני. ערפאת הבריז במעשהו:

הפלסטינים אינם זקוקים לחוסיין כדי להגיע לשולחן המשא־ומתן. באמצעות קאהיר, נוצר קשר ישיר לוושינגטון. זוהי קפנדריה, המשאירה את עמאן בצד.

אין פירוש הדבר שזהו גט פלסטיני לירדן. ברור כי ערפאת מוכן לשתף את חוסיין במהלכים לקראת השלום, ושהדבר רצוי. אך לא תהיה זאת עוד שותפות בין ענק ירדני וגמר פלסטיני.

זה השתנה השבוע. עתה יהיה ערפאת שותף שווה־מעמד, ואולי בכיר, שיש לו קלפים רבים ביד. הבסיס לשותפות פלסטינית־ירדנית יהיה זה שהוצע על־ידי ערפאת לחוסיין בשנה שעברה: מדינה פלסטינית עצמאית, עם דגל, דרכון, ממשלה, פרלמנט ו„צבא סימלי" משלה, תוך קונפדרציה עם ירדן על בסיס של שיוויון.

הודעת מובארכ אחרי הפגישה רומזת גם היא בכיוון זה.

● כלפי אמריקה

לפי ארצות־הברית: אין ספק כי וושינגטון קיוותה להשמדת אש"ף בטריפולי, בעזרת סוריה וישראל. לשם כך נתנה לממשלת־שמיר אור ירוק לשתף פעולה עם הצבא הסורי בטריפולי, אף שהנשיא רונלד רגן מגדף את סוריה כנגרות „האימפריה המרושעת" (ברית־המועצות.)

אולם אמריקה עומדת בפני לחצים סותרים. אחרי שנכשל הנסיון לחסל את ערפאת, היא הבינה שהיא עומדת עכשיו לפני מצב חדש.

הפיגועים האחרונים של המתאבדים השיעים בבירות, בכווית ובצור הדליקו סוף־סוף אור אדום גם בוושינגטון. זה מכבר הזהירו ממשלות סעודיה, מדינות־המיפרץ ומצריים מפני סכנת נוראה: שהפלסטינים יתייאשו סופית ייעברו אל מחנה „האיסלאם הבסיסני". אז תהיה התפוצצות דתית־קנאית נוראה, ניסח חומייני, בכל רחבי המרחב, והאינטרסים המערביים בכל חלקי־תבל זה יעלו באש. התפתחות כזאת יכולה לסמן את ראשית הקץ של המערב במאבק הגלובלי.

בעבר נפלו אזהרות אלה בוושינגטון על אוזניים ערלות. לא עוד. לכך דאגו המתאבדים השיעיים.

כאשר עלתה האפשרות שערפאת יישיט יד למצריים הפרו־מערבית, ציין הרעיון של ציר ערבי חדש — אש"ף־קאהיר־ריאד־עמאן־בגדאד — שיוכל ליצור מחסום מפני איראן, סוריה והמהפכה האיסלאמית.

על־ידי בואו לקאהיר, העלה ערפאת את האפשרות הזאת. המאבק על וושינגטון בוודאי לא יהיה קל. בבירה האמריקאית מתרוצצים כיום גורמים רבים — השדולה הישראלית, תעשיית־הנשק, סתם בורות, שיקולי־בחירות, חוסר־היכולת של ממשלה אפסית וחסרת־החלטה אף יותר מן המקובל שם. אבל ערפאת עשה עתה מחווה שעשה רושם עמוק על המומחים בוושינגטון, ופתח לפני האמריקאים אפשרויות חדשות.

הודעת־הברכה האמריקאית, עוד בו ביום, מוכיחה כי האיתותים נקלטו היטב.

● כלפי ברית־המועצות

לפי ברית־המועצות: מוסקווה נטשה את ערפאת פעמיים — פעם בבירות ב־1982, פעם בטריפולי ב־1983. היא תמכה בסוריה, ולא נקפה אצבע לעזור לצבא הפלסטיני הנצור, גם לא בשלב של ערב־הפינוי. היא לא הפריעה לסוריה להשתמש בנשק הסובייטי להשמדת הפלסטינים. כל זה נרשם.

במיקרה הטוב ביותר, מוגדרת מוסקווה עתה כמישענת־קנה־רצוץ, במלוא מובן המושג. במיקרה הרע ביותר, היא מצטיירת כידידה בוגדנית.

אין לערפאת אינטרס לנטוש את מוסקווה כליל, כל עוד אין מעצמה אחרת המוכנה לתמוך בו לפחות להלכה. אולם הביקור בקאהיר, שנואת־הסובייטים, הוא איתות ברור. ובריתּ־המועצות עשוייה להתייחס אל המעשה כאל הכרזת־מילחמה.

הדבר יעמיד במצב חמור ביותר את המיפלגות הקומוניסטיות במרחב, וביחוד רק"ח, שריב תומכיה יעדיפו את ערפאת על פני אנדרופוב כלי היפוס של רגע.

● כלפי ישראל

לפי ישראל: מזה זמן רב מנסה ערפאת ליצור דו־שיח עם גורמים מרכזיים בישראל, כמו מיפלגת־העבודה, כדי להגיע למשא־ומתן עם ממשלת־ישראל. הוא נדחה באופן טוטאלי על־ידי ממשלת־ישראל. המערך על כל חלקיו. שלום עכשיו ושותפיו (כמו „המרכז הבינלאומי לשלום" וגופים אחרים המשוערבים למערך.)

עבשיו מכר ערפאת איתות בריר: אם אי־אפשר להגיע למשא־ומתן עם ישראל, קרוב לוודאי שכבר אז הוסכם בחשאי על המהלך השבוע.

האם הוא מפתיע כל־כך?

מי שמכיר את צמרת אש"ף, יודע כי מאז ומעולם שררה שם שינאה עזה לסוריה, שרוממות העניין הפלסטיני בפיה אך שנעצה שוב ושוב סכין בגב הפלסטינים. לעומת זאת היתה קיימת בצמרת אש"ף תמיד אהדה רבה לעם המצרי.

יתכן שזה נובע מכך שרוב מייסדי פת"ח חיו בשעתו במצריים. למעשה הוקם פת"ח מתוך גרעין של אגודת הסטודנטים הפלסטיניים בקאהיר, שערפאת עמד בראשה.

כאשר הגה אנוור אל־סאדאת ביוזמתו ההיסטורית, הוא דאג לכך שיאסר ערפאת יהיה נוכח במושב מועצת־העם המצרית, שבו הודיע על כך. ערפאת, שלא ידע מראש דבר על העומד להתרחש, ראה בכך פגיעה חמורה בו ובאש"ף, מעשה שלא ייעשה.

בכל זאת, במשך כמה ימים, נמנע ערפאת מלהגיב, והיתה קיימת ההרגשה בחוגים רבים כי אין הוא פוסל את היוזמה על הסף, אך בבואו אז לבירות נתקל בהתנגדות המוחלטת של שאר ראשי אש"ף ליוזמת־סאדאת. רובר בגלוי על הדחת ערפאת. הוא קיבל את דעת הרוב המוחץ.

התגובה הזועמת של אש"ף על הסכמי קמפ־דייוויד, שבהם ראה בגידה חותכת בעניין הפלסטיני, היתה מכוונת בעיקר נגד אנוור אל־סאדאת אישית. היא לא היתה מזוהה בשינאה למצריים ולעם המצרי.

בעת פגישתנו בראשית השנה עם ערפאת, העלה מתי פלד רעיון טאקטי: שאש"ף יודיע רשמית שהוא יהיה מוכן להכיר בישראל אם ישראל תכיר באש"ף ובזכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית. ערפאת הגיב על כך: „זוהי בדיוק ההצעה המצרית־צרפתית."

ואכן, זמן־מה לפני כן הציעו מישלחות מצריים וצרפת במועצת־הביטחון של האו"ם לפתוח דרך להכרה הדדית כזאת על־תנאי — כל צד יודיע על נכונותו להכיר בשני, תמורת הכרת השני בו. ההצעה נגנזה זמנית, כאשר התברר כי האמריקאים יטילו עליה וטו.

היה נראה לי אז שערפאת מוכן עקרונית ללכת בדרך זו.

● שרות תמורת שרות

לזה הקל על מהלך השבוע.

מבחינת ההגיון המדיני, היה זה בימעט מהלך טבעי. כי שני הצדדים יכולים להציע איש לרעהו שרות בעל חשיבות היסטורית.

מצריים נמצאת מחוץ לעולם הערבי. מבחינה נפשית ומעשית כאחד. כשהיתה מצריים מנהיגת העולם הערבי, היה לה מישקל רב. שהביא לה תמיכה מדינית וכלכלית רבה. כשירדה מנכסיה הערביים, הפכה מצריים מדינה נידחת, עניה ובלתי־חשובה. זה ניכר בכל פורום בינלאומי. סוריה העניה והמרוסקת, בעלת המישקל הסגולי העלוב, עלתה עליה בהרבה.

רק איש אחד יכול להוציא את מצריים מן הבידוד: יאסר ערפאת.

שום ממשלה ערבית לא יכלה לשבור את החרם הערבי על מצריים, גם כשרצתה בכך, מבלי לקבל על כך אישור מוסרי מן הפלסטינים. המעשה המהפכני של ערפאת פתח לרווחה את שערי העולם הערבי לפני מצריים.

זהו שרות כביר, וגם התמורה המצרית היא רבת־מישקל. עלידי קבלת ערפאת ברגע שיצא מטריפולי, חוסלה בו במקום ההרגשה, שהיתה עלולה להתפשט, כאילו נחלש העניין הפלסטיני.

התנים והצבועים, שהמתינו להזדמנות, גורשו.

אם יכול ערפאת לפתוח לפני מצריים את שערי העולם הערבי, יכול מובארכ לפתוח לפני אש"ף את שערי העולם האמריקאי.

העובדה שאנשי אש"ף קיבלו בשעתו בברכה את רצח סאדאת אינה מפריעה למובארכ. זה שוקד מזמן על גיבוש מעמדו העצמאי. אין הוא רואה בעצמו יורשו של סאדאת, אלא נשיא שלישי של מצריים החדשה. אחרי גמאל עבד־אל־נאצר וסאדאת, מנהיג בעל קו עצמאי.

גם מבחינה פנימית יש למהלך השלכה חיובית. מצרים רבים מאוד חשים מזה כמה שנים תחושה עמוקה של מועקה, בגלל מה שנראה להם כבגידה בעם הפלסטיני ובוויתור על הכבוד המצרי. בואו של ערפאת למצריים יכול לרפא פצעים פנימיים רבים.

● גילוי של כוח

שאלה הגדילה היא: איך העז ערפאת לעשות זאת?

הביקור בקאהיר לא היה רק ריקה בפרצופם של הסורים וסוכניהם הפלסטיניים.

ערפאת ואבו־ג'יהאד צופים לעבר האוייב בטריפולי: בשדה־הקרב זכה במעמד חדש

ייעשה נסיון נמרץ להגיע למשא־ומתן עם ארצות־הברית, והדברים יחתכו מבלי שישראל תהיה צד לדיון.

● אוניה בטריפולי

מהלך של ערפאת לא היה צריך לבוא כהפתעה גמורה למי שעקב בדריכות אחרי המתרחש בשבועות האחרונים בטריפולי.

בשיא המצור הסוריי־ישראלי הגיעה לטריפולי אוניה מצרית. על סיפונה היתה מישלחת מטעם האופוזיציה במצריים. בראשה עמדו אנשי אל־עמל, מיפלגתו השמאלית־מתונה של איבראהים שוקרי, ולא מיפלגתו השמאלית־יותר והפרו־סובייטית של חאלד מוחיי־אל־דין. המישלחת הביאה עימה „תרומה" של סעד רפואי ואחר.

לכל יודעי־מצריים, היה ברור כי מישלחת ראוותנית כזאת לא יכלה לצאת ולעבור את המצור הישראלי אלא אם כן נשלחה על־ידי הנשיא מובארכ. היה זה גישוש של מובארכ כלפי ערפאת: במאבק עם סוריה, מצריים היא בעלת־ברית טיבעית.

וגם לא רק אתגר לברית־המועצות.

ערפאת לא נועץ מראש עם איש מחבריו. מבחינה פורמלית, הפר את החלטות המועצה הלאומית הפלסטינית. הוא הפתיע גם את שאר ראשי פת"ח.

היה זה מעשה של אומיץ־לב, המעיד על כוח רב.

הפרשנות הישראלית הנלעגת ניסתה לתאר את הביקור כמעשה נואש של ארם „מחוסל", שלא היתה לו ברירה אלא להתפלש לרגלי המצרים. קשה לתאר תגובה מגוחכת יותר. מזה עשר שנים רוצה ערפאת לעלות על דרך השלום וליטול את היוזמה לידיו, על־ידי מעשים מרחיקי־לכת בכיוון זה. ידעתי על כך מאז פגישתי הראשונה עם סעיד חמאמי ז"ל, נציג אש"ף בלונדון, ב־1974, והדבר נדון פעמים רבות בשיחות עם ע'יצאם סרטאווי ז"ל ואחרים. בשלוש פגישותי עימו, לא השאיר ערפאת ספק לגבי מגמתו.

אולם ערפאת היה כבול על־ידי נסיבות רבות, ובעיקר על־ידי החשש הכבד שמעשה נועז מדי יביא באש"ף לפילוג שלישי — כלומר, פילוג שבו ייאבד אש"ף חלק ניכר של העם הפלסטיני. היה קיים החשש שהגופים הקיצוניים באש"ף, הקשורים בסוריה, יקחו עימם במיקרה כזה חלק גדול של הציבור.

(המשך בעמוד 64)

תשקיף

מילוא — סגן שר החוץ

ראש־הממשלה, יצחק שמיר, פנה לח"כ חרות רוני מילוא, מראשי קבוצתו, והציע לו להיות סגן שר־החוץ, במקומו של ח"כ המפד"ל יהודה בן־מאיר, שהתפטר.

שמיר נתן למילוא להבין שגם הוא, כבן־מאיר, יוכל להשתתף בישיבות הממשלה ולנהל למעשה את המישרד. מינוי סגן־שר ימנע מינוי שר, שבכל מיקרה יגרום לזעזוע בממשלה.

מילוא הודיע למקורביו שהוא שוקל את ההצעה במלוא הרצינות, ושהוא רואה בתפקיד המוצע אתגר.

מרכז חרות בינואר

מרכז תנועת־החרות יתכנס ביום החמישי, ה־12 בינואר, אחרי שלא כונס במשך שנה. במרכז־הישיבה ינאם ראש־הממשלה, יצחק שמיר, ואחרי נאומו ייפתח דיון מדיני.

כעבור שבועיים תתכנס הנהלת־התנועה, כדי לבחור ביושב־ראש המוכירות.

במצודת־זאב רואים בשני אירועים אלה ניסיון של ראש־הממשלה ואנשיו לעורר את הפעילות בתנועה.

משל יבקר ביזבוזי העבודה

לפי עצת יועציו הקרובים יגביר מזכיר־ההסתדרות, יחזקאל משל, את פעילותו החברתית־תנועתית בשבועות הקרובים.

במיסגרת זו יודיע משל שוב שאין בכוונתו להתפטר לפני תום תקופת־הכהונה. הוא ישמיע ביקורת חריפה על בכירים במוסדות ובחברות הסתדרותיות, הנוהגים באורח־חיים בזבזני וראוותני.

בנו של לווינגר גנב מקרר מהצבא

בנו של הרב משה לווינגר ומתנחל שני מקריית־ארבע גנבו מקרר אזרחי, השייך לצבא, מעמדה של צה"ל ליד בית־הכנסת „בירכת־אברהם" בחברון.

כאשר עמדה יחידת חיילי־המילואים להשתחרר בשבוע שעבר, לא יכול היה החייל שחתם על המקרר להשתחרר, משום שהיה לו מחסור בציוד.

מפקד יחידת־המילואים נסע לקריית־ארבע, איתר את בנו של מנהיג ההתנחלות וחביא אותו למושל. הגנב החזיר את המקרר, ובך אישר את השתחררות חייל המילואים. בנו של לווינגר והמתנחל השני לא הועמדו לדין.

העובדים לימין חופי

קבוצת עובדים ב„חברת־החשמל", שדרשה הטבת תנאים משום שראתה עצמה מקופחת בשכר, הודיעה שהיא חוזרת בה מדרישותיה בתנאי שמנכ"ל החברה, יצחק חופי, לא יפרוש — כפי שאיים השבוע.

ראשי הטלוויזיה זועמים

צמרת רשות־השידור והנהלת הטלוויזיה זועמים על פסילה שרירותית של כתבת־לווין, שעסקה בבעיה ישראלית וששודרה בליל־שבת ובמוצאי שבת באירופה ובירדן.

לא יפטרו ב„חברת העובדים"

מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, הורה מפורשות לחברות ההסתדרותיות להימנע מפיטורי עובדים, אפילו כרוך הדבר בהפסדים כספיים.

על מזכיר חברת־העובדים, דני רוזוליו, הוטל למצוא שיטה של ניידות־עובדים והסבה־מיקצועית בתוך המערכת, שתצמצם את ההפסדים.

מסיבה זו נכנסת עתה חברת סוולב־בונה לפרוייקטים שאינם בתחום פעולתה המוגדרת.

בכור בודקים בקפדנות את המיפעלים הכושלים.

דקל אושפז

סגן שר־החקלאות, מיכאל דקל, אושפז ביום השני בתל־השומר, אחרי שחש ברע.

באוגוסט שעבר יצא דקל את בית־החולים, אחרי שעבר בהצלחה ניתוח־לב. באחרונה שב לעבוד שעות רבות ביום, ובשבוע שעבר היה בשלושה ימי־סיורים ארוכים בגדה.

צלי"ל יפעלו בשטחים הכבושים

תנועת צלי"ל, בראשות ישראל כץ, מתכוונת לפעול בשטחים הכבושים נגד כל פעולה או הפגנה של מחנה־השלום הישראלי.

כץ יצר בבר קשר עם אנשיו של רפאל איתן, אנשי גוש־אמונים וצעירי תנועת־החרות, ועתה הם מכינים את התשתית האירגונית והלוגיסטית למיבצעים הקרובים.

האלוף טל מנחה את הרמן ווק

הרמן ווק, מחבר הספר שעליו מבוססת סידרת־הטלוויזיה רוחות מילחמה, עוסק בכתיבת ספר על ישראל.

לצורך זה ניהל שיחה של שמונה שעות עם האלוף ישראל טל, אשר הערכותיו ינחו אותו בכתיבת הספר.

הממשלה תשלם את הפסדי ביטאון הליכוד

המו"ל יהודה שיף, המוציא את שבועון הליכוד, צבר הפסדים של עשרות מיליוני שקלים, ועל כן הוא עומד להפוך את הביטאון לירחון.

ידידים בליכוד מנסים עתה לסדר לו הלוואה ממשלתית בסך חצי מיליון דולאר, בתנאים מיוחדים, כדי לפצות אותו על ההפסד.

בינתיים בודקים בחרות אפשרות הוצאת העיתון בתמיכה של קבלן גדול, תומך־התנועה.

הדולארים נתפסו במיזנון בית־המשפט

חוקרי היחידה לחקירות־הונאה במטה־הארצי תפסו במיזנון בית־המשפט המחוזי בתל־אביב עורך־דין, שקיבל במקום את שכר־טירחתו בדולארים, בסכום העולה על 500 הדולארים המותרים.

הוא נחקר, ותיקו הועבר לפרקליטות. בתוך זמן קצר יוגש נגדו כתב־אישום, בגלל עבירת מט"ח.

תינים ישראליים בקניה

„בל"ל" מקימה חווה לגידול תנינים בקנייה.

חלק מהצוות, שיאייש אותה, הוא ישראלי.

שליטא ננזף על־ידי שמיר

ח"כ הליברלים בני שליטא ננזף קשות על־ידי יצחק שמיר, בגלל הצבעתו עם האופוזיציה בעניין המשך הפעלת תחבורה ציבורית בשבתות בצפון־הארץ.

שמיר קרא לשליטא והשפיל אותו בנוכחות אנשים. לבסוף התחייב שליטא שבהצבעה הבאה באותו הנושא הוא ייעדר מהמליאה.

פרוות הדיילות נרשמות במכס

דיילות „אל־על", היוצאות החוץ לטיסות לחו"ל במיסגרת עבודתן, חייבות לרשום במכס בנתב"ג את מעיל־הפרווה שהן לובשות, גם אם הוא ישן ובלוי.

שילטונות המכס מחרימים את הפרוות הבלתי־רשומות של הדיילות החוזרות, ותובע עבורן תשלום־מכס.

לוי יעזור לאחיו

מקסים לוי, ראש עיריית לוד ואחיו של סגן ראש־הממשלה, דויד לוי, נקלע למצוקה קואליציונית בעירו.

לוי הצעיר ניצח בראש רשימה עצמאית. עתה התאחדו המערך, הליכוד וסיעה מקומית אחרת, שלהם 10 מתוך 15 חברי־המועצה, והם ידרשו בחירת שלושה סגנים לראש־העיר מטעמם.

מקסים לוי התרויץ השבוע בכנסת, וביקש את עזרת אחיו.

„ארקיע" מחפשת שותפים

שמועות עקשניות גורסות שראשי חברת התעופה „ארקיע" יחפשו בתוך זמן קצר משקיעים או שותפים לחברה. לא מן הנמנע שבאמצעות מתווך, המקורב למישרד־התיירות, יעשה ניסיון לסייע לחברה על־ידי מישרד ממשלתי.

תוכניותיו של מנכ"ל כלל, אהרון דוברת, להיות הגורם הרומיינטי בארקיע, נדחו לפי שעה לקרן זווית.

התוכנית המקורית של דוברת היתה לרכוש חלק נכבד מחברת־התעופה ולצאת לבורסה. אך מצבה של החברה אינו מאפשר זאת, ולדוברת חסר שמואל דכנר, אשף־הבורסה של כלל, שהצליח בעבר למצוא פיתרונות ריווחיים לחברות המצויות במצבים מסובכים.

מוסף „הארץ" ייסגר?

הסיכסוך בין עובדי מוסף הארץ ועורכו, מאיר שניצר, עלול להביא לסגירת המוסף לתקופת־מעבר, עד שיירגעו הרוחות ויתבצעו שינויים במערכת.

הגרפיקאי הוותיק של המוסף, גד אולמן, פורש מעבודתו בהארץ.

במדינה

העם

4 ־ 8 ־ 9 ־ 1

החזות הקודרת לא התאמתה. השנה בעלת המיספר המפחיד נושאת דווקא בשורה של עידוד

השנה מס' 1984 מאז שנולד בבית־לחם בנה של מרים היהודיה. אשת יוסף הנגר, מעוררת קשר נפשי כמעט אוטומטי עם אחד מסיוטי הדור.

לפני דור כתב הסופר הבריטי אריק ארתור בלייר, שנודע בשם־העט ג'ורג' אורוול, ספר עתידני על דמות הרודנות העומדת לסתום את הגולל על חרות המין האנושי.

כאשר כתב אורוול את סיפרו, כמעט בעת ועונה אחת עם לידת מדינת־ישראל, היתה השנה 1984 רחוקה. היא נראתה כעתיד רחוק, ואילו ההווה היה קרוב ואפל.

עריצות טוטאלית. עתה, בפרוס השנה 1984, בולטת דווקא העובדה שהסיוט של אורוול לא התגשם. להיפך: הוא התרחק מאוד. בהשוואה למציאות שבה כתב אורוול את דבריו.

באותם הימים שלט יוסף ויסריונוביץ' דז'וגאשווילי, הגרוזי המכונה סטאלין, על חלק גדול מכדור־הארץ. הוא עמד בראש רודנות נוראה, שרצחה מיליונים ודיכאה בלא־רחמים כל זיק של חרות אנושית. בערוב ימיו לקה סטאלין גם בנפשו. סבל ממחלת־הרדיפה והיה מסוגל לכל מעשה־תועבה, כגון עלילת הרופאים.

זכר הרודנות של אדולף היטלר עוד היה טרי בלב־אנוש, ויחד עימו זכר הגדול בפשעים המדיניים של העת החדשה: השמדת היהודים. הצוענים ואחרים.

החזות היתה קודרת. הטכניקה המודרנית העמידה לרשות הרודנים החדשים אמצעים שקודמיהם לא יכלו אף לחלום עליהם. אפשר היה לנהל תעמולה טוטאלית, לזייף את העבר, לקיים חברה של מחנות־ריכוז, עבדות, טימטום ושטיפת־מוח.

בסיפרו הבי אורוול את הסיוט הזה אל מסקנתו הסופית. הוא תיאר את העריצות הטוטאלית.

ג'ביעול ירוק. פני העולם היו שונים מאוד בסוף השנה 1983.

לא נעלמו מישטרי העריצות. בפינות רבות בעולם שלטו עריצים מגואלים־בדם. בצ'ילה ובפולין דוכאו גילויי־החופש. באפגניסתאן ובני־קראגואה ניסו פולשים זרים לשעבד עמים וארצות. חופש־העיתונות היה צמח עדין, שהתקיים בקושי בארצות שונות. דיכוי ושיעבוד של עם בידי עם אחר קיימים במקומות רבים. החל בגדה המערבית וכלה בדרום־אפריקה.

אולם אין להשוות את המצב בפרוס 1984 לזה שהיה קיים ב־1947. ברית־המועצות נשארה דיקטטורה, אך היא כיום הרבה יותר „ליברלית" מכפי שהיתה בימי סטאלין. מאבק־החרות של פולין לא דוכא סופית. השחורים התקדמו בארצות־הברית. עמים רבים זכו בעצמאות לאומית, ואחרים לוחמים עליה בעוז ובהחלטה נחושה. מישטרים רודניים רבים נפלו, וניצני הדמוקרטיה נראו בארצות רבות.

תמונת המציאות בעולם רחוקה מלהרגין לב ולהרהיב עין. אך היא רחוקה מלהשרות דיכאון טוטאלי. כפי שעשה אורוול בסיפרו, שהיה בשורה של התראה.

הוכח כי המאבק למען החופש אינו חסר־סיכוי, וכי הוא יכול לנצח כאשר הוא ניגש בידי אמיצי־לב פקוחי־עין. סיפרו של אורוול היה בעצמו מהלומה במילחמה זו של בני־אור בבני־חושך.

הוכח כי צדק הסופר היהודי־הסובייטי אילייה ארנבורג: „גם אם העולם כולו יכוסה באספלט, גיבעול ירוק יצמח ויבקיע את האספלט."

הממשלה

הקוזאק הנגזל

אילו רצתה ממשלת ישראל בשלום, היתה מברכת על פגישת מובארכ־ערפאת. המעניקה גישמנקה ערבית להסכם־השלום

היה משהו מגוחך בתגובתה של ממשלת־שמיר על פגישתם של נשיא מצריים, חוסני מבארכ, עם יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת (ראה עמודים 6 – 7).

שלושת חברי הטריאומוויראט המושלים בישראל — יצחק שמיר, משה ארנס ויגאל כהן־אורגד — היו אויבים מושבעים של הסכמי קמפ־דייוויד וחוזה־השלום עם מצריים. עתה הם נאחזים במיסמכים אלה כאילו היו כיתבי־הקודש, ויש לחרף את הנפש על קידושם.

זעקתם, כאילו הפגישה היא הפרה של ההסכמים, דומה לקריאה המפורסמת „תיפסו את הגנב". כי אין כמעט מילה בהסכם־המיסגרת של קמפ־דייוויד, שלא הופרה ביד גסה על־ידי ממשלה זו וקודמתה.

כלי ריק. בהסכמי קמפ־דייוויד התחייבו מנחם בגין, ממשלתו והכנסת להגשים את „הזכויות הלגיטימיות והצרכים הצודקים של העם הפלס־טיני" (לפי נוסח המקור האנגלי. המחייב). מזה לא נותר זכר.

הם התחייבו להביא להשתתפותם של „נציגי התושבים" בגדה המערבית וברצועת־עזה בתהליך־השלום. אולם ממשלת־ישראל דיכאה באופן ברוטלי כל אפשרות של התפתחות מנהיגות מקומית עצמאית. היא סילקה את ראשי־הערים הנבחרים, גירשה אחרים מהם. בשעה שהאחרים כמעט נרצחו. היא טיפחה חבורה של קוויזלינגים שכירים, וביניהם פושעים פליליים וביריונים־להשכרה.

אף שבגין התחכם ולא התחייב באורח מילולי להפסיק את ההתנחלות לכל תקופת המשא־ומתן, היה ברור כי זהו רוח ההסכם בעיני אדם נורמלי. וכך הבין אותו ג'ימי קארטר. אחרת, מה הטעם בקביעה כי בעוד חמש שנים (אחרי 1979) ייקבע „המעמד הסופי" של שטחים אלה?

הפרות אלה ורבות אחרות, רוקנו את ההסכם מכל תוכן שיכול היה להיות לו.

טעות בכתובת. ואילו המצרים שילמו את מלוא המחיר. הם הוקעו מתוך העולם הערבי, איבדו את מעמדם הבינלאומי כמנהיגי העולם הערבי. הפסידו הענקות בסכומי־עתק מידי המדינות הערביות העשירות. ההסכם זרע פירוד פנימי במצריים. עלה בחייו של אנואר אל־סאדאת ונטע בלב העם המצרי הרגשה עמוקה של תיסכול ובוזה על „הבגידה באחים הפלס־טיניים".

הפגישה עם ערפאת היתה מסקנה סבירה מצד נשיא־מצריים. הוא רוצה לחזור לעולם הערבי.

לכאורה היתה ממשלת־ישראל צריכה לשמוח על פגישה זו. אילו היתה מעוניינת בשלום. היתה מברכת עליה בכל לב.

שהרי ערפאת בא לבירה ערבית, שבה מתנוסס הגל־ישראל על שגרירות ישראלית. הוא לא גינה את הסכם־השלום עם ישראל, והטיף לאחים הערבים להתייחס בסובלנות לנקודת־ההשקפה המצרית. קרי: לשלום הישראלי־מצרי.

כאשר פותח ערפאת את שערי העולם הערבי לפני מצריים, הוא פותח אותם בעקיפין גם לפני ישראל. כי מצריים אינה חוזרת לעולם הערבי תוך סגירת השערים עם ישראל. היא תהיה המדינה הערבית האחת, שיהיו לה שערים רישמיים פתוחים לשני הכיוונים — לעולם הערבי ולישראל.

מבחינה מדינית, יהיה זה הישג עצום לישראל — אם היא מעוניינת בשלום.

אבל ממשלת־שמיר מעדיפה את סיפוח הגדה והרצועה על פני השלום. מבחינתה, פתיחת־השערים היא סכנה נוראה — כי דרך שערים אלה יחמוק הסיכוי לספח שטחים אלה.

על כן היא נוהגת כקוואק הנגזל. תוך כדי כך הגיעה לשיא של אבסורד: היא שלחה מחאה רשמית לממשלת ארצות־הברית. תחת לשלחה למי־שלת־מצריים. היא לא העזה להשמיע דיעה נפסדת כזאת בקאהיר עצמה בפי השגריר הישראלי. שמעמדו הולך ומתערער שם בלאו הכי.

המילחמה

בלילה ובערפל

ההפרה המתמשכת של ההסכם לחילופי־השבויים היא תקיעת סכין בגבם של השבויים הנותרים

שבויי אל־אנצאר עוד לא הספיקו להשתחרר. כאשר ניבא אלוף פיקוד־הצפון נבואה מתמיהה: שיחרורם יביא לריבוי הפיגועים בדרום־לבנון.

היו שראו אז בהשמעת נבואה זו טכסיס של יחסי־ציבור: בכך ניתן מראש צידוק לכל כישלון צה"לי בסיכול פיגועים בלבנון. ניתן היה לתרץ כל מחדל בכך שההנהגה המדינית שיחררה את אלפי השבויים.

היה זה תירוץ מפוקפק. אנשי־הביטחון מודעים לכך שכמעט כל הפיגועים בדרום־לבנון אינם מבוצעים על־ידי הפלסטינים, שמצבם באיזור זה קשה ביותר בלאו הכי. אלא על־ידי השיעים, המנהלים מילחמת־גרילה ביעילות רבה. השיעים יכולים להתבסס על האוכלוסיה המקומית. המונהגת על־ידי כוהני־הדת.

אנצאר בלי אנצאר. השבוע הסתבר כי ההודעות שימשו מטרה נוספת: להצדיק מראש הפרה גסה של הסכם חילופי־השבויים.

הפרה בולטת ביותר התגלתה כבר למחרת החילופין. הסתבר כי אסיר אחד, שהיה ברשימה המקורית של האסירים שהוסכם לשחררם, הוצא מן התור ברגע האחרון באמצעות התחכמות בלתי־מכובדת. היה זה זיאד אבו־עין, שביצע פיגוע קטלני בטבריה. ושהוסגר על־ידי ארצות־הברית לישר־אל אחרי הליך ממושך. שילטונות־הביטחון בישראל חששו פן שיחרורו ישים אותם לצחוק.

עתה מסתבר כי קרה דבר חמור עוד יותר. הליגה לזכויות־האדם פירסמה כי מאות משבויי אל־אנצאר לא הגיעו כלל הביתה, מפני שנאסרו בדרך על־ידי מוסדות־הביטחון של ישראל או סוכניהם המקומיים. אחרים נאסרו מייד עם הגיעם הביתה. לגבי חייהם של אחדים מהם קיים חשש חמור. הם נעלמו „בלילה ובערפל".

הנאסרים לא הוחזרו למחנה אל־אנצאר, שנשאר סגור, על פי ההסכם. הם נכלאו במיתקנים מקומיים אחרים של השב"כ.

בלי כבוד. קשה לתאר מעשה חמור יותר.

ישראל חתמה על הסכם לחילופי־שבויים, בתיווך גורמים בינלאומיים חשובים. איש לא הכריח אותה לחתום — היא יכלה לקבוע כי המחיר אינו מקובל עליה, ולהפקיר את שבוייה. אך מאחר שחתמה — תלוי שמה הטוב בעולם בביצוע המדוייק וההוגן של המוסכם.

עתה מתברר כי שילטונות ישראל הפרו את ההסכם לכל אורכו. בארץ ובלבנון. בכך סיכנו לא רק את השבויים שנותרו בידי הסורים ואחמד ג'יבריל, והיקשו על החזרתם, אלא גם סיכנו את כל השבויים העלולים ליפול בעתיד בידי כוחות עויינים במעשי־איבה.

עוד שנה

מנגנון

סליחה, טעות באסתר

היריות במלטה שוב העלו לכותרות את אסתר („אסתר הצילו") מילוא

כאשר נודע בשבת האחרונה שאסתר מילוא, הממונה על שגרירות ישראל במלטה ניצלה מהתנקשות בחייה, הרימו רבים את גבותיהם בתמיהה: „מה, היא הצליחה להגיע לשם?"

איש לא העלה על דעתו שהדיפלומטית יכולה להיות אחרת מאשר אסתר מילוא. האחת והיחידה שכבר הסעירה בעבר את מישרד־החוץ. אחד הצהרונים אף פירסם ביום ראשון את תמונתה הישנה לצד הווידוי הטלפוני של הדיפלומטית על מה שעבר עליה.

מיהי אסתר מילוא?

כמו בסרט. באמצע שנות ה־70 סער מישרד־החוץ בירושלים. מילוא עמדה להתמנות כקונסול ישראל לענייני הסברה בשיקאגו.

הוותיקים שבעובדי המישרד ריכלו עליה שאינה דוברת אנגלית תיקנית, שהיא הצליחה להתקדם רק בגלל יופיה והתחכחותה באח"מים מתאימים. המאבק עזר והיא לא קיבלה את המינוי. ומאז נשכחה.

מילוא (49) זכתה בכינוי „אסתר הצילו". מפני שהיא הזכירה נערה שקראה מישפט זה בסרט ישראלי 48 שעות בחיי אשה.

היא הגיעה לירושלים מנתניה בשנת 1960, כשבידיה תואר ראשון בספרות, תעודת גירושין, ילד בן שלוש, פנים מקסימות וקומה תמירה. דירתה בקריית־יובל היתה עמוסה בגיזרי עיתונים ומיסמכים שאספה במשך השנים. היא המשיכה בלימודיה ועבדה במישרד־החינוך ודאגה תמיד להימצא בכל מקום בבירה. שבו נמצאו נבחרי־ציבור ופקידי־ממשלה.

אבן העיין. אחרי מילחמת ששת־הימים היא פנתה לצמרת מישרד־החוץ והציעה דרכי עבודה במיתקפת ההסברה הישראלית בחו"ל. המיכתב נשלח לשר ישראל גלילי, ולמנכ"ל מישרד־החוץ דאז, אלישיב בן־חורין, והגיע במיקרה לידיו של שר החוץ אבא אבן. אבן התמלא הערכה ליפהפיה הפטריוטית, וכך היא זכתה להיות חברה בוועדה המסייעת לענייני ההסברה של מישרד־החוץ, גוף שפעל זמן קצר בלבד.

אך במלטה היתה השבוע אסתר מילוא אחרת. עובדת ותיקה של מישרד־החוץ. „אסתר הצילו" מתגוררת כיום בירושלים ועוסקת בהכשרת מורים. מאז שבת היא נאלצת לענות לכל מכריה ומוקיריה, שהיא עדיין בירושלים ושהרומן שלה עם מישרד־החוץ הסתיים לפני שנים רבות.

(המשך בעמוד 12)

סיבות מישרד־החוץ לשיעבר מילוא (עם אבא אבן)
„אסתר הצילו"

הג'מונית שנכנס באחד מימי השבוע שעבר לבניין הקסטל מעוז המפד"ל בצפון תל־אביב, הביא עימו חבילה שנשלחה באותו הבוקר מירושלים. בעוברו בין החדרים, כדי למצוא את הנמען, הוא גילה לתדהמתו שרובם ריקים מאדם ואחרים נעולים.

כשפגש לבסוף פקידה מיותמת, קרא לעברה בכעס: "הלו, תגידי לי מה זה פה? המפד"ל או המפוז'ל? זה יותר גרוע כאן מבית־קברות!"

אילו רצה מישהו לתאר את מצבה הנוכחי של המיפלגה הדתית לאומית ספק אם היה מוצא ביטוי טוב יותר מתגובתו של הנהג.

עסקנים מחפשים יורש

משך שנים נהגו אנשי המפד"ל לומר שהם יהיו לשון־המאזניים של כל קואליציה שתקום. עתה הם מהרהרים בקול רם אם תצליח המפד"ל לעבור את אחוז החסימה בבחירות הבאות.

המשבר הנוכחי במפד"ל, כמו הקודמים, מתחיל ומסתיים במנהיג הבלתי־מעורער של התנועה: יוסף בורג, שר הפנים והדתות.

התוכנית הסודית של בורג

השנה יחגוג בורג את יום הולדתו ה־75. מזה כמה שנים הוא "מאיים" לפרוש מהחיים הפוליטיים. לא משום גילו המופלג או מצב בריאותו. נהפוך הוא. בורג פעיל ביותר, מלא מרץ וחיוניות, ומתפקד טוב יותר מפוליטיקאים צעירים ממנו.

אם כך, מדוע הוא רוצה ללכת הביתה? התשובה נעוצה במישפחתו: אשתו, ריבקה, מפצירה בו שיקדיש את ימיו לבית ולילדים. בורג עצמו, שהוא פעיל־ציבור מגיל צעיר, רוצה להקדיש זמן לכתיבה, לסיורים בעולם ולנכדיו.

בעייתו של בורג היתה העיתוי לפרישה.

הפרישה עתה אינה רצויה לו. הוא אינו רוצה שברף האחרון בביוגרפיה שלו יצויין שערב פרישתו ירדה המפד"ל מ־12 מנדטים לשישה, כפי שקרה בבחירות האחרונות לכנסת.

לכן הוא גם דחה בעדינות את ההצעה להיות מועמד הקואליציה למירשת נשיא־המדינה. הוא לא רצה להפקיר את המפד"ל.

מאידך גיסא, רוצה בורג להכשיר יורש. לקדם אותו, להיות עזר כנגדו ולהבטיח שהוא יהיה המנהיג המקובל על כל פילגי המפד"ל. בורג היה רוצה שיורשו ישמש תקופת־מה כשר הפנים והדתות תחת הדרכתו, כדי שיצבור נסיון. לכן היה ברור — כפי שבורג אף טרח להסביר לאנשיו — שאם יוקדמו הבחירות הוא ישאר בתפקידו. לעומת זאת, אין הוא רוצה להתייצב בראש המפד"ל בבחירות אם ייערכו במועדן החוקי, ב־1985.

בורג שולט ללא עוררין בסיעתו, סיעת למיפנה, שהיא המרכיב החזק והמגובש במפד"ל. אנשיו נמנעו במשך שנים מלהכשיר יורש לבורג, גם למיקרה של אסון. אך רמזיו של בורג בשנים האחרונות עוררו את ראשי למיפנה לחפש יורש פוטנציאלי לסיעה ולמפד"ל.

היה ברור באופן כמעט טיבעי, שהאדם שעליו יוטל לחפש יורש לבורג יהיה האיש החזק של מגנזון המיפלגה, רפאל בן־נתן, שהוא גם מזכ"ל הפועל־המיזרחי.

בן־נתן הוא איש שאינו אהוב בקסטל. וגם אם בשנים האחרונות לא חלה נסיגה בכוחו, הרי שמעמדו בבניין נפגע. מסיבה זו העז גיזבר המיפלגה, אהרון קופלוביץ', להציע את יורשו של בורג ולהעמיד את למיפנה והמפד"ל לפני עובדה מוגמרת.

האיש של קופלוביץ' היה יצחק מאיר, חבר הנהלת הסוכנות, לשעבר קונסול בקנדה, איש משכיל ובעל הופעה חיצונית נאה ביותר. מיגרעותיו הן זמניות בעיקרן. הוא אינו מוכר בכל פילגי המיפלגה או מקובל עליהם, והוא אינו נהנה מתמיכתו של בן־נתן.

א"י שלמה, ובלתי־ריאלית

לפני שלושה שבועות התכנסו שישה פעילים מרכזיים של למיפנה, ביניהם קופלוביץ' ומאיר, והחליטו לדרוש מבורג קיצוץ נרחב בסמכויותיו של רפאל בן־נתן, כשלב הראשון במאבק על הכתרת היורש.

אחר־כך הם נפגשו עם בורג והשמיעו באוזניו את דרישתם. בורג, כהרגלו, רחה את תשובתו למועד אחר. ובינתיים איפשר לאנשיו להתארגן.

ביום החמישי שעבר התכנסה צמרת למיפנה בביתו של הרב משה סלומון, מנכ"ל מישרד־הדתות. בפגישה לא נכח בן־נתן, אך הוא ידע על קיומה ונתן לה את בירכתו.

המתכנסים גינו בכל תוקף את תוכנית קופלוביץ'.

„היום הם רוצים לפגוע בבן־נתן. כאשר הוא יהיה חלש, לא תהיה להם בעיה להדיח את בורג," אמר בכעס אחד המשתתפים המרכזיים. המסר היה ברור: בורג לא יתן את ידו למהלך שיפגע במי שהוא מייעד להיות יורשו.

האיש של בורג הוא הרב סלומון.

מיהו משה סלומון?

אחרי הבחירות לכנסת ניהל בורג מאבק עקשני להדחת המנכ"ל הקודם של מישרד־הדתות גדליהו שרייבר. הוא הביא במקומו איש שמעטים מחוץ למפד"ל הכירו.

סלומון הוא בן 48, יליד הארץ, נשוי ואב לשיבעה. הוא מתגורר בכפר־אברהם, הנמצאת סמוך לפתח־תיקווה. הוא איש־הוראה, ראש־ישיבה (ישיבה טכנולוגית), והתגורר בעבר בנתיבות. הוא מאמין בחזון ארץ־ישראל השלמה, אך אינו סבור שהדבר ריאלי. סלומון כבר הכריז בעבר, בפומבי, שהוא לא יבנה את ביתו בגדה המערבית.

מזה שנתיים וחצי מכין בורג את סלומון להיות מנהיג התנועה. כמנכ"ל מישרד־הדתות צובר היורש המיועד עוצמה בתוך המיפלגה. הוא־הוא האיש שעליו חשב בורג, כשהעלה את הרעיון שיורשו ישמש תקופת־מה, תחת עינו הפקוחה, בתפקיד שר־הפנים והדתות.

יתרון נוסף יש לסלומון על מאיר: הוא מקובל על חוגים רחבים בתנועה. למשל, על המיזרחיים של המפד"ל, שלמרו בישיבה שלו. הוא גם ידיד אישי של ראשי תמ"י מחד גיסא ומנהיגי התחיה וגוש־אמונים מאידך גיסא.

מדוע נכשלו מאיר ואנשיו?

יש תשובה נוספת, והיא טמונה במהלך לא־זהיר שעשו הקושרים לפני שנפגשו עם בורג. מאיר וזבולון המר, ראש סיעת הצעירים, נועדו זה עם זה באופן אינטנסיבי, לפני ששר־החינוך והתרבות לקה בהתקף־לב ואושפז.

השניים סיכמו, שאם מהלכו של מאיר יצליח והוא יהיה מס' 1 בלמיפנה, הצעירים יחזקו את כוחו, בתנאי שהמר יוצב ראשון ברשימה לכנסת, ואחריו יבוא מאיר.

מאיר נטה להסכים לרעיון, משום שהוא ידע שהמר מוכר בציבור יותר ממנו ויכול להביא הרבה יותר בוחרים.

מאיר פשוט לא הבין, שראשי למיפנה לעולם לא יהיו מוכנים לוותר על הבכורה, על אחת כמה וכמה לירידים המר וכך, באופן פראדוכסאלי, הצלחת השיחות בין מאיר והמר היא שחיסלה את סיכוייו של מאיר בלמיפנה.

אך מי שהיה אמור לשלם את מחיר קידומו של המר הוא יהודה בן־מאיר — עד לשבוע שעבר סגן שר־החוץ. היחסים בין יהודה בן־מאיר וזבולון המר מסבירים היטב את המתחולל בסיעת הצעירים, שפעם קיוותה להדיח את כל צמרת המפד"ל הקשישה ולהנהיג את הפלג הדתי הלאומני.

נאור, שאפתן והגון

ב־מאיר והמר הלכו בדרך פוליטית משותפת זמן רב. בן־מאיר, שהשנה יחוג את יום הולדתו ה־45, הוא יליד ארצות־הברית, בעל הסמכה לרב ותואר דוקטור לפסיכולוגיה. הוא שימש מרצה בכיר באוניברסיטת בר־אילן בחוג לפסיכולוגיה, ומתגורר בבית רחב־מידות בסביון. הוא נשוי ואב לארבעה. כניסתו לכנסת התאפשרה כאשר נפטר אביו, מאיר רוזנברג, שהיה ח"כ המפד"ל.

המר, שיחוג השנה את יום־הולדתו ה־48, הוא יליד הארץ, מורה במיקצועו, נשוי ואב לארבעה, מתגורר ברירה צנועה בבני־ברק.

המר משמש זו הקאדנציה השניה כשר־החינוך ומצליח באופן שקט ואלגנטי להעמיק את החינוך התורני על חשבון החינוך החילוני. באותו אופן הוא בנה את הגיבוי הציבורי והתיקשורתי להפיכתו בבוא העת למנהיג המפד"ל.

המר, כשר־החינוך והתרבות, מופקד בין השאר על רשות־השידור. אוייביו טוענים שהוא נהנה מיחסי־ציבור טובים בעיתונות, מפני שהוא יכול לחלק כיבודים באמצעי־התיקשורת הממלכתיים למי שמדברים בשיבחו בעיתונות. להמר חשוב מאוד מה ייאמר עליו ביומני־החדשות ברדיו ובמהדורת מבט בטלוויזיה. יריביו טוענים שהוא מבקש לדעת מראש כל מידע שאמור להיות משודר, אשר קשור בו, במישרדו, או במיפלגה. לא אחת הוא דורש, בדרך־כלל ללא הצלחה — לברר מהם המקורות של המידע המתפרסם נגדו.

למרות כל זאת, הוא מצטייר בציבור כנאור, שאפתן והגון.

יתכן שמסיבה זו, כאשר נפגש בן־נתן איתו ועם בן־מאיר, בתחילת שנת 1983, לסידרת שיחות מקיפה, הוא אמר להמר בפירוש, שמקומו כמס' 2 מובטח והמאבק על המקום הראשון של הרשימה לכנסת פתוח. בן־נתן לא היה אומר זאת ללא ידיעתו ואישורו של בורג.

אך התנאי היה שהצעירים יציבו במקום השני ברשימתם, שהוא גם ריאלי ברשימה לכנסת, מועמד ספרדי. אז היה נדחק בן־מאיר למקום לא ריאלי, אחרי העשירי.

מושבים, קיבוצים ונשים

ב־מאיר אומנם ישב במישרד־החוץ, אך שלא כמקובל, למרות

להמליך את משה סלומון כיורש שלו

להחזיר את תמ"י, מצ"ד והתחייה

פורת

דרוקמן

רובין

שהיה סגן־שר, הוא השתתף בישיבות הממשלה. הוא לא הופיע בבניין הקסטל, אך יזם רעיון נועז — שהמפד"ל תתמודד בבחירות הבאות בשני ראשים. למיפנה לחוד, והצעירים לחוד. כך הוא היה מבטיח שהוא יהיה במקום ריאלי ברשימת הצעירים לכנסת.

המר קנה את הרעיון, אך בשל התקף־הלב שבו לקה, ושממנו החלים רק בימים אלה, נטרפו הקלפים. לא ברור אם כיום יהיה בכוחו לעמוד בראש רשימה עצמאית, גם אם הוא רוצה בכך.

כאשר ישבו המר ובן־מאיר ושקלו את כראיות ההתמודדות בשני ראשים, הם ניסו לבנות את רשימת המרכיבים המרכיזיים של כל אחד מהפלגים.

בלמיפנה חברים מלבד בורג: בן־נתן, סלומון, קופלוביץ', מאיר. הח"כ היונה אברהם מלמד, יגאל ביבי ראש עיריית טבריה, שלום כהן ראש המועצה המקומית גדרה, דויד דנינו יושב־ראש חבר המועצות הדתיות, ובמידה מסויימת ח"כ המושבים אליעזר אבטבי, המתגורר במושב שיבולים בנגב.

אנשי למיפנה שולטים בחדרים רבים בקסטל. יש להם כ־41 אחוז מקולות מרכז המיפלגה. ביחד עם המושבים, הקיבוצים וחלק מהנשים, יש להם רוב מוחלט.

לעומת זאת, הצעירים נמצאים, כמעט עד האחרון שבהם, מחוץ למעוז־המיפלגה.

מלבד המר ובן־מאיר משתייכים לקבוצה מזכ"ל־המיפלגה הפורש רני ורמוס. שיצא לקנדה כשליח הסוכנות, עוזריו של המר במישרד־התיגוך שאול יהלום ובן־ציון („בנצי") דל, מזכיר הסיעה בכנסת אריה האן, עורך הצופה משה אישון, חבר הנהלת הסוכנות אליעזר שפר, ובצי קניג, שהיה עד לאחרונה ראש אגף ההסברה.

פרישה עבור דריסת־רגל

הליכתו של ורמוס, שעל דתיותו עירערה אישתו במישפט גירושין מעטים שבישרו את מה שהתרחש אחר־כך.

השר יצחק רפאל, אחד ממנהיגי קבוצת־הכוח השלישית במיפלגה, ליכוד ותמורה, מצא את עצמו מחוץ לחיים הפוליטיים. מי שעמד בראש קבוצת מדיחיו היה דויד גלס, אז מתמחה למישפטים, לשעבר מנכ"ל מישרד־הדתות, ואחר כך יושב־ראש ועדת־החוקה של הכנסת התשיעית. לצידו של גלס עמדו חברו לסיעה, אהרון אבו־חצירא, וראשי הצעירים.

זה היה הרמז לבאות. אחר־כך הסתבך גלס בפרשת אבו־חצירא. זה נחקר, הועמד לדין בשני תיקים וערב סגירת הרשימות לכנסת העשירית הודיע על הקמת רשימה עצמאית עדתית, תמ"י, כשהוא מרסק לשברים את ליכוד ותמורה, מוציא את גלס מחוץ לכנסת ולוקח את בן־ציון רובין מנתניה, שהיה הספרדי החזק של למיפנה, ואת המצביעים המיזרחיים של המפד"ל.

גלס ורפאל השלימו ואף שבו לפעילות במיפלגה השסועה, אך רפאל ייאלץ כנראה לצאת מהמישחק אם הבחירות לכנסת הבאה יערכו במועדן, בגלל גילו. אילו היו מתקיימות בחירות פנימיות במפד"ל יתכן שהיה לגלס סיכוי להגדיל את כוחו. אך באין בחירות, כוח אין לו. גלס מתקרב היום ללמיפנה בתמיכת בן־נתן. הוא שנוא על המיזרחיים במיפלגה, אך הוא יונה שפויה ובמפד"ל חסרים כאלה.

שרידי ליכוד ותמורה במפד"ל נשארו חיים בסוק, מס' 7 ברשימת המפד"ל לכנסת, ואשר לזימי, יושב־ראש המועצה הדתית במבשרת־ירושלים ונאמנו של אבו־חצירא.

אחרי בחירות המיפך, ב־1977, איש לא העלה על דעתו שייחתם הסכם־שלום עם מצריים ושחרב־הנסיגה תאיים גם על ישובי הגדה המערבית. אחרי הניצחון ההיסטורי, מיהר מנחם בגין לאלון־מורה והבטיח במקום שיהיו עוד הרבה אלוני־מורה.

זו היתה תקופת ירח־הדבש, ששררה בין ראשי גוש־אמונים וצמרת המפד"ל, כשהמר ובן־מאיר מזוהים לאורך כל הדרך עם הנהגת גוש־אימונים.

מאז אותם ימים מואשם המר בנטייה שמאלה. חנן פורת בן ה־41, המתגורר בכפר־עציון, קרא את הצד הימני של המפה הפוליטית והצטרף לתחיה. פורת וגרשון שפט, כמו מאות חובשי כיפות־סרוגות אחרים בתנועה הקיצונית.

לחסל את בן־מאיר ולהוריד את ראשו של המר

סנסציוני שהגישה נגדו (העולם הזה 18.8.82), הותירה את המפד"ל ללא מזכ"ל, ואת הצעירים ללא כל עמדת־כוח. יש להם 18 עד 22 אחוז מקולות המרכז.

במפד"ל בטוחים שפרישתו של בן־מאיר ממישרד־החוץ מטרתה להיכנס לנעליו של ורמוס ולאפשר לצעירים דריסת־רגל מחודשת בבניין שברחוב איבן־גבירול בתל־אביב.

המר ובן־מאיר הבינו שבמצב זה, גם אם המפד"ל תתמודד בשני ראשים, אין כל ביטחון שהם יעברו בהרבה את אחוז החסימה. מבחינת הנעשה בשטח, הם הבינו שמעוזי המפד"ל והמצביעים הפוטנציאליים למיפלגה נמצאים רווקא מחוצה לה.

אחרי בחירות המהפך בשנת 1977, זכתה ארמנם המפד"ל בתריסר מושבים בכנסת, אך עברו עליה זעזועים לא קלים.

ראשי המפד"ל הנוכחיים מסבירים לפורשים למיניהם, שהמפד"ל נלחמת עתה על חייה והיא נאבקת תחת הדגל של הפועל המיזרחי. תנועת ציונית מיישבת בעלת אוריינטציה דתית, המנסה למצוא את שביל־הזהב בין הרת והמדינה.

בן־ציון ציטרין ■

יונים וניצים בשביל־הזהב

בוצה נוספת הנמצאת בקסטל היא זו של אליעזר גואלמן, היורשת את סיעת השר המנוח, משה חיים שפירא. בן־מאיר טוען שקבוצה זו מהווה יחד עם הצעירים 30 אחוז מכוח המיפלגה והיא נקראית הסיעה להתחדשות, אך אנשי למיפנה גורסים ששני שליש מסיעת גואלמן כבר עברו ללמיפנה.

אם זו התמונה, הרי שהמר ובן־מאיר הבינו שהם בצרות. אם הם יתמודדו בבחירות הבאות בשני ראשים, הם יילחמו על אותם קולות שעליהם תיאבק קודם־כל סיעת למיפנה, אך גם על אותו קהל־בוחרים צר שנמצא אצל דרוקמן, התחיה ותמ"י.

גם הצעירים וגם אנשי למיפנה הבינו שפילוג עלול לחסל טופית את המפד"ל ושהיא עשוייה להימחק מהכנסת הבאה.

אם כן, הדרך היחידה להצלתה היא בשיקומה ובאיחודה מחדש.

השיקום נכשל. בחירות פנימיות לא התקיימו. שנת־השיקום של המיפלגה מסתיימת, ודבר לא נעשה. המנגנון משותק וכך גם מוסדות התנועה.

אך מהו הסיכוי לאיחוד רסיסי ומקורבי המפד"ל?

אין זה סוד שדרוקמן ואנשיו, כמו גם ראשי גוש־אמונים וחובשי־הכיפות בתחיה, לא יתנגדו לחזור לבית החם של המפד"ל. פעילים בתמ"י — אולי לא אבו־חצירא עצמו אך בן־ציון רובין ואחרים — קרובים הרבה יותר לקסטל מאשר לאהרון אוזן.

אבל כל אחד מאלה הנמצאים היום מחוץ למפד"ל מתנה את שובו בשינוי ההנהגה הנוכחית — במילים אחרות — שבורג, המר ובן־מאיר יסתלקו מהנהגת המפד"ל. תנאי אחר הוא חיזוק הרשימה הריאלית במועמדים מיזרחיים. דרוקמן עומד על כך שהמר ובן־מאיר ילכו הביתה. בורג מוזכר כמסולק השלישי. בתמ"י לא מעלים על הדעת שיבה לפני שבורג יסתלק. חנן פורת ישקול שיבה אם ראשי הצעירים ירדו מהבמה.

בורג כבר הודיע בשבוע שעבר באופן פומבי, לראשי מצ"ד, שהוא רוצה לפרוש. כמחווה דרמאתית שלא תואמה עם ראשי למיפנה, הוא הציע שאיש מצ"ד, צפניה דרורי, אף יועמד בראש הרשימה לכנסת. בורג מקווה שהוא יוכל לסיים את תפקידיו הציבוריים כנשיא המיזרחי העולמי ובלבד שהמפד"ל תמשיך להתקיים. בהתחשב בגילו אין זה מפתיע. המר ובן־מאיר, לעומת זאת, לא יוותרו בגיל כה צעיר על הקאריירה הפוליטית שלהם.

ואם לא די בכך, שוב צצה ועולה שאלת היורש. שם נוסף שהוזכר לצד סלומון, אם הוא לא יתקבל על כל הפלגים, הוא הרב הצבאי הראשי גד נבון, מיזרחי ומוכר בציבור. בעבר כבר נרמז שיתכן שהוא יהיה יורשו של בורג, כשר וכמנהיג המיפלגה, עד למועד הבחירות.

זר ישאל — איך יוכלו יונים כמו גלס ומלמד לשבת באותו מקום עם ניצים קיצוניים כדרוקמן ופורת?

המוציא לפועל:

רפאל בן־נתן

פרס מנסה בעזרת מודעי, בעזרת רגן, בעזרת השם, אך

שמיר יתמוד עם נבון

שמיר
בעזרת מודעי, נגד לוי

ש־ד־ה־עשייה־והמיסחר, גיד־עון פת. החצין השבוע כמה סימני־התרגשות בלתי־רגילים. לפחות עבור איש דמויי־דג זה.

מי שסבר שלשר כואבת התעשייה המתמוטטת, או המיסחר הכושל, חשד בכשרים. את שנתו של פת הדירה שמועה, שנגעה דווקא בעניני־חוץ.

מקורות במישרד ראש־הממשלה הדליפו לפת שסיכויי יריבו המושבע, שר־האנרגיה יצחק מודעי, לזכות במישרת שר־החוץ, עלו במיקצת.

"יעקיי של יצחק שמיר הגיע ראיתי מבחינתם. מנקודת־המשקה לתפקיד חדש שר־שלום, לתפקיד חדש שר־העלייה־והקליטה, בעידן של צימצומים דראסטיים בתקציבים המיועדים לנושא זה.

כמה מאנשיו הפחות־חכמים של לוי גילו נטייה לקנות את התואר ואת ה"סמכויות". שהיו הופכות את לוי ליעקוב מרידור שני. אכילת הלוקש היתה מפנה את מישרד־החוץ עבור מודעי.

לשמיר אין. אומנם. אשליות מרחיקות־לכת בכל הנוגע לכישוריו של מודעי, אבל הוא מעדיף להפקיד בידיו את המישרד, כדי למנוע קרע עם הליברלים מקבוצת־מודעי. ובעיקר כדי לחסום את סגנו.

פת טרח להזכיר לשמיר את פרשת מישרד־האוצר. פנה לכלי־התיקשורת והביע את דעתו המלומדת, שאין צורך בשר־חוץ אחרי התפטרותו של הסגן, ח"כ יהודה בן מאיר. די בכך. סבור פת, שראש־הממשלה ימנה סגן חדש, והכל יבוא על מקומו בשלום.

אין ספק ששמיר. הרוצה בעצם בתפקיד המדיני הכפול של ראש־הממשלה ושר־החוץ, יאזין לעצתו הטובה של שר התעשייה.

שמיר מתחיל להבין, שכל מחווה כלפי ליברל אחד מתפרשת מיד במחלוקות מחין גוד הליברל שני. חוק "השוואה הדדית המתמדת" (ויש המי־כיפים: "המיוצדקת") ממשיך להכאיב את ניטרולם של הליברלים עד דור אחרון.

על רקע זה ניתן להבין את פעילותו הרבה של יו"ר מיפלגת־העבודה, שימעון פרס. כדי לפתות את אנשי־מודעי לנטוש את הקואליציה. "החתן הבלתי־נלאה", כלשונו של יצחק רבין, מקיים מגע רצוף עם מודעי. ורק חששו המוצדק של הליברל מפני מערכת־בחירות בלי הליכוד (חרות) מונע הפיכת־חצר. שתציל את עורו של פרס.

מגעי קבוצת מודעי עם פרס מעלים את הטמפרטורה בסיעת־הליכוד בכנסת, והביאו השבוע את ח"כ רוני מילוא, שהוא די חמום־מוח, חרף גינוני עורך־הדין שלו, לצעוק במליאת הכנסת לעבר יד ימינו של מודעי, ח"כ פנחס גולדשטיין.

מילוא קרא לגולדשטיין "ללכת כבר למערך." אבל ח"כ הליברלים שמר על שתיקה.

העובדה שכל אנשי־מודעי, ובעיקר גולדשטיין עצמו, הם ניצים ולאומנים קיצוניים במיוחד, איננה משמעותית במיוחד. הם יוכלו למצוא לעצמם שותפים רבים במערך. כמו מס' 2 ברשימה לכנסת, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, שהצביעה השבוע נגד עמדת סיעתה, ובעד גאולה כהן.

הספקות בכל הנוגע לסיכויי פרס להצליח בהימור שלו נובעים אך ורק מהנושא האלקטורלי. אם ירוץ מודעי לבד לבחירות. הוא לא יזכה אף במנדט אחד. והוא יודע זאת היטב.

פרס, חוסיין, ערפאת

כ־ם המניסה מבין שאי־אפשר להישען אך ורק על מודעי, והוא שואב עידוד רב ממדיניותה של ארצות־הברית, אחרי פגישת יאסר ערפאת עם חוסני מובארכ (ראה עמודים 6־7).

המיתיחות החדשה בין יחי־שלום ובין וושינגטון מאפשרת לפרס להיפיץ באיש של רינאלה רגן בישראל.

במצב הכלכלי הנוכחי אין ספק שיש בכך משום נכס פוליטי מובהק. האזרחים, המודאגים ממצבם הכלכלי האישי יותר מאשר מכל הטרגדיות בלבנון, אינם מעוניינים בשום קרע עם נותנת־הלחם הגדולה.

השבוע רמז פרס שלא יתנגד אך לקשר מסויים עם ערפאת, במסווה ירדני.

ההצעות של המערך נשארות בלתי־קבילות, והוא רבק, כמובן, בטקטיקה המסורתית שלו. כלומר לגרום לצד השני שישבור את הכלים. אבל עצם הנכונות לשחק, בזהירות, בקלף ירדני שיש לו גם גושפנקה של קבילות פלסטינית, מעלה את קרנו של פרס בוושינגטון.

יודעי־דבר סבורים שכל התרגילים האלה אין בהם כדי להציל את פרס. סיקרי דעת־הקהל מערערים את מעמדו — ואין מושיע.

שלושת מועמדי המערך לראשות הממשלה חייבים להתגבר על מיכשולים לא־קלים:

פרס חזק במיפלגה, אבל חלש בציבור.

גם את הנקודה הואת, של עוצמתו בקרב העסקנים, כדאי להבהיר.

לפרס יש רוב, לפי שיטה, במרכז המיפלגה, המורכב בחלקו הגדול מעסקנים מיקצועיים. יעידת־המיפלגה, העומת זאת, משקפת יותר את דעת־הקהל, ויריביו מאיימים להביא את הנושא לפני פורום זה, שהוא העליון מבחינה חוקתית.

רבין מקובל בציבור, אבל שנוא במיפלגה, בשל אישיותו המופנמת, הערד נדיבות וספונטניות בלשהן, וכן בשל שיתוף־הפעולה שלו עם אריאל שרון בזמן הפלישה ללבנון.

לרבין אין סיכוי במרכז. תומכיו מקווים שאנשי נבון ופרס ינוטרלו הדדית, ואז יעלה רבין כמועמד מוסכם.

אשר הנבון, מצבי עדיין איתן, ואנשים חזקים במיפלגה, כמו מזכיר־מחנו תל־אביב, אליהו שפייזר, מבינים עבורי תשתית להתמודדות בויעידה.

כמה כתבים בעיתונות היומית התגייסו למערכת יחסי־הציבור של נבון, בנימוק הפשוט שהוא יכול לנצח את שמיר בבחירות הכלליות. ואילו אחרים, כמו יואל מרקוס בהארץ, פירסמו עובדות שנועדו להמעיט את דמותו.

נבון עצמו עדיין משחק את הפרימדונה, מפחד מהצל של עצמו ופוגע בכך בסיכויו להצליח. לפני חודשיים נטה פרס לוותר לו, כימעט בלי מאבק. עתה גייסו עוזריו של היו"ר את "וינייטר פרס", כדי לצייר את נבון בצבעים טיבעיים. כמה מהם. המכירים היטב את הנשיא־לשעבר, סבורים שהוא לא יכול לשאת את ה"חום במיטבה" ויסתלק מהמירוץ. הם מתעלמים מהעובדה, שאישים בכירים במערך מדרבנים את נבון, מעודדים אותו בלי הרף ורואים בו קלף מכריע נגד הליכוד.

מבט אובייקטיבי מבחיין יביא למסקנה הבלתי־נמנעת, שסיכוייו של נבון להיבחר בוויעידה הם זיאויים. רק הוא עצמו עלול להכשיל את המועמדות הזאת.

שמיר־נבון

קשה להמר על קלף מודעי, ואפי־לו על קלף רגן, אלא אם כן יפרוץ ויכוח מדיני אמיתי בתוך מיפלגת־השילטון. מה גם שצפוי מיפגה ניצי בולט במפר"ל (ראה עמודים 10־11).

התחזית נשארה, אם כן, התמודדות שמיר־נבון, על רקע מצב כלכלי מידרדר ואפשרות ללחץ אמריקאי מסויים, אם יצליח ערפאת להתמיד בוויון שהביא אתו לקאהיר.

חיים ברעם ■

שושנה והחוחים

ח"כ יעקוב גיל (המערך) זעק השבוע באוזני חברתו, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, ש־היא "יותר לאומנית מגאולה כהן." ארבלי־אלמוזלינו לא התרגשה, והצביעה עם הליכוד.

מקומה ברשימה הבאה לכנסת מובטח, ומומחים סבורים שהיא תשיג בקלות את 60 האחוזים הדרושים לבחירתה מחדשה.

ח"כים רבים במערך טוענים שארבלי היא "חב־רת־כנסת טובה", ומצביעים על הרקורד שלה בהופעות במליאה ובוועדות: אין ספק שהיא מייצגת קו פופולרי למדי במיפלגתה.

היא והדומים לה מחסלים כל אשלייה, שהמערך עשוי להוות אופוזיציה פרלמנ־טרית משמעותית.

במדינה

(המשך מעמוד 9)

חוק סמל של שני דגלים

היועץ המישפטי קבע: אין עבירה בנשיאת סמל שבו משולבים דיגלי ישראל ופלסטין

רותי לביא, הלומדת לתואר שני במדעי־המדינה באוניברסיטת תל־אביב, היא חברת אירגון־הסטודנטים השמאלי קמפוס. היא נוהגת לשאת על חולצתה בכל עת את סמל המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. סמל זה מורכב משני דגלים: דגל הכחול־לבן של ישראל והדגל השחור־לבן־ירוק־אדום של העם הפלסטיני.

רותי היא גם סגנית־הנשיאה של אגודת הסטודנטים באוניברסיטה. היא נהגה תמיד להסיר את הדגל בהיכנסה לישיבות האגודה, כדי שלא לגרום לפרובוקציה חסרת־תכלית. באגודה יש גם ייצוג לסטודנטים ימניים.

השבוע נכנסה רותי לישיבה, ושכחה להסיר את הסמל. מייד קמה סערה. אישי־הליכוד קם וקרא לחבריו לצאת מן הישיבה, לאות מחאה.

הסערה־בכוס־מים שככה במהרה. רותי לביא התנצלה על השיכחה, והכל בא על מקומו בשלום.

להגן ולהחרים. רותי לא ידעה כי באותו יום עצמו הוכרע גורל הסמל במישור אחר.

אחרי רציחתו של גיבור־השלום הפלסטיני, עיצאם אל־סרטאווי, קיימה

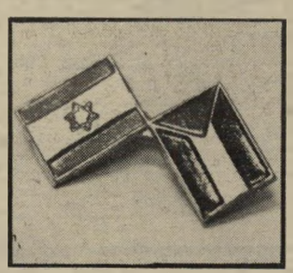

סמל המריבה
"לא יהא זה נכון..."

המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני עצרת־אזכרה בתל־אביב. מתחת לתמונתו של סרטאווי הוצג סמל המועצה — שני הדגלים.

השוטרים, שבאו לכנס כדי להגן עליו מפני התנכלות אפשרית, החרימו בתומו את הסמל ופתחו בחקירה פלילית נגד ראשי המועצה. החשד: שהסמל מפר את "חוק תמיר", האוסר הזדהות עם אירגון־טרור.

אחרי האירוע פנה עורך־הדין אמנון זיכרוני אל היועץ המישפטי לממשלה ותבע ממנו להנחות את המישטרה שאין כל פסול בסמל המשלב יחד את שני הדגלים. שהרי סמל, המכיל את דגלה של מדינת־ישראל, אינו יכול להוות הזדהות עם הכוונה לחסל את ישראל.

"נסיבות נלוות". השבוע הגיעה תשובת היועץ המישפטי. חתמה עליה יהודית צור, עוזרת היועץ. בשמו. הוא קבע כי סמל שני־הדגלים אינו מהווה עבירה.

כתבה צור:

"אין להתעלם מכך כי דגל פלסטין, המהווה חלק מסמל המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני דומה במידה רבה לסמלים של אירגוני־טרור. לכן יתכן כי בנסיבות מסויימות עניידת סמל המועצה לשלום ישראלי־פלסטיני תתן יסוד לחשד כי בוצעה עבירה כאמור.

"עם זאת נבהיר דעתנו למישטרה, כי הקירת החשד לביצוע עבירה לפי הסעיף הנ"ל לא תיפתח אלא בהתקיים נסיבות נילוות. הנותנות יסוד לחשד כי בוצעה עבירה, וכי מכל מקום אין בעניידת הסמל — כשהיא לעצמה — כדי להצדיק מעצר לצורכי־חקירה."

חמרורים

הוענק ♦ אות מיסדר־ההצ־טיינות של הרפובליקה הגרמנית הפדראלית, מטעם נשיא גרמניה קארל קרסטנס, לעיתונאית **מירה אברך**, 58, בטקס מיוחד, בביתו שבהרצליה־פיתוח של שגריר גרמניה בישראל, גילס האנסן. האות הוענק לאברך, ילידת עיר־הנמל הגרמנית קיל, ביום השנה ה־50 ליציאתה את גרמניה. אחרי עליית הנאצים לשילטון, יחד עם הוריה, לארץ־ישראל. בארץ שירתה בצבא הבריטי, היתה סגן בצה"ל והחלה בכתיבת מדור הרכילות שלה בידיעות אחרונות בשנת 1950.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־52 של **יוסף לפיד**, מנכ"ל רשות־השידור, יליד החבל ההונגרי של צפון יוגוסלביה, פליט שואה, בא ארצה ביום הולדתו ה־17 והתגייס בו ביום לצה"ל (שירת כחשמלאי־רכב). אחר ארבע שנות עבודה ביומון ההונגרי אוי־קלט ולימוד מישפטים, עבר למעריב. שבו עשה את הקריירה העיתונאית שלו ממזכירו האישי של העורך הראשון (ד"ר עזריאל קרליבך) עד לתפקיד עורך יחדון הנשים של מעריב. את. לפיד גם כתב ספרים, מחזות (והכושי עשה את שלו), אך נודע במיוחד בסיפורו השימושי מדריך לפיד לאירופה.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־56 של **מרדכי** (מורה'לה) **בר־און**, קצין חי"ר (גיבעתי) במילחמת־העצמאות, שעבר מתפקיד ראש ענף היסטוריה במטכ"ל, ראש לישכת הרמטכ"ל משה דיין וקצין חינוך ראשי לתפקיד חבר הנהלת־הסוכנות כראש מחלקת־הנוער־והחלוץ (מטעם מיפלגת העבודה). אחר המהפך הליכודי התגלה כיוונה ואיש שמאל, היה לאחרונה בחדשות כאב לשלוש בנות, שאחת מהן נשואה לחוזר בתשובה ואחת לערבי ישראלי.

נחוג ♦ יום הולדתו ה־66 של **יגאל מוסינזון**, יליד עין־גנים (ליד פתח־תיקווה), סופר (40 ספרים) ומחזאי (20 מחזות) שופע, אב לבת אחת ולחמישה בנים (שאחד מהם נפל במילחמת יום־הכיפורים) מארבע נשותיו, חבר קיבוץ ודובר מישטרת ישראל לשעבר, שנודע במיוחד בזכות סידרת ספרי־הנוער שלו חסמבה (ראשי התיבות של "חבורת סוד מוחלט בהחלט").

נפטר ♦ בירושלים, בגיל 69, דקות ספורות אחרי שסיים מישחק טניס, **יעקב דורון**, נציג ישראל ליד אונסק"ו (אירגון האומות המאוחדות לחינוך, מדע ותרבות). דורון, יליד לניגראד הרוסית (אז — פטרסבורג), היה חבר קיבוץ עין־חרוד, סוואר בנמל חיפה, שוטר ועורך־דין לפני שעבר למישרד־החוץ. שבו מילא קשת של תפקידים — מקונסול כללי ביר־הנסבורג, שגריר בוונצואלה ובאוסט־ריה ועד לנציג ישראל ליד ועדת האו"ם לזכויות־האדם.

נפטר ♦ שבועיים לפני יום הולדתו ה־75, **ירחמיאל רם ירון**, יליד אוסטריה (שבה נולד כרוברט לוסטיג). קצין־מישטרה במישטרת המנדט, שהיה ראש אגף החקירות הראשון במישטרת ישראל, תפקיד שעליו ויתר לטובת מישרת הקונסול הישראלי הראשון בקפריסין, שממנו הגיע, בהמשך שירותו, למישרת השגריר בקונגו העצמאית (היום: זאיר).

נפטרה ♦ בפאריס, בגיל 75, **פאניה פאנלן**, זמרת יהודיה צרפתייה, אשר נשלחה ב־1943 למחנה ההשמדה אושוויץ, שבו נתגלתה זהותה ושבו נאלצה להופיע לפני מפקדי־המחנה בקטעים האהובים עליהם מן האופרה מדאם באטרפליי. האוטוביאוגרפיה של פאנלן הומחזה לסרט־טלוויזיה, שבו כיכבה השחקנית האנגלית ונסה רדגרייב בתפקיד הזמרת מאושוויץ.

סגן ניצב אריה עמית, קצין מיבצעים במרחב הירקון, מספר על חייו של שוטר, על רקע הפאניקה בעיקבות מעשי רצח וחטיפה של ילדים ועל פושעים היורים בשוטרים

ראיינה שרית ישי

„כשאני חוזר הביתה, אין לי כוח נפשי לילדים ולאשה. אני עייף ועצבני, נכנס למיטה והולך לישון"

„כשאני מגיע לאובר־דראפט גדול, אני מרים טלפון לאמא שלי, שתכסה אותו"

„הילדים שלי עשו על" חרם. אמרו לי שהם לא רוצים אבא כמוני, שאף פעם לא נמצא בבית"

„השלב שבו אתה מרגיש לנחקר הוא השלב שבו איבדת את הקרב נגדו, כי זה סימן שמוחך חלש ממשלו"

„אני מרוויח 40 אלף שקל נטו לחודש, ואין טעם לספור כעת את שעות־העבודה"

„ילד־טוב־ירושלים לא יכול להיות שוטר. העבריינים יעבדו עליו. שוטר טוב צריך לבוא מאותו הרקע"

„אני לא סטארסקי, ולא אהיה האץ'!"

„ריבונו של עולם, מלך חי וקיים תן בליבי דעה והשכל להשכין שלום וסדר בין עמך ישראל בארצנו נחלת אבותינו הקדושה.

„אנא השם, תן לי העוז והאומץ להציל עשוק מיד עושקו ומוכה מיד מכהו ואל תבוא שום תקלה על ידי חס ושלום לכל אדם מישראל, ולא יענש שום אדם בסיבתי או בשגגתי, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.

„צדק ויושר יהיו נר לרגלי להדריכני באמתך, ושמור צאתי ובואי לתפקידי לחיים ולשלום, למען דעת כל עמי הארץ שארצך ארץ השלום וצדק ילין בה, לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, אמן."

זוהי תפילה לשוטר שחוברה על־ידי האדמור מקאליב שליט"א ומצאתי אותה תלוייה מתחת לתמונתו של הרבי מלובביץ ליד מכתבתו של ילד־הפלא של מישטרת מרחב־הירקון, סגן־ניצב אריה עמית. בן 33, חתיך לא נורמלי ובהחלט לא נראה כמו שוטר שיגרתי.

לצד תמונתו של הרבי מלובביץ' תלויים גם פוסטרים של אי־טי ושל ילד בלונדי, המשחק עם כלב־הרים שווייצי ענק.

יש כאלה שקוראים לעמית השריף של תל־אביב. הוא קצין־המיבצעים של מרחב־הירקון ואחראי במיסגרת עבודתו על כל שוטרי התנועה והסיור, על יחידת החבלה, היחידה להשלטת סדר שהוא קורא לה „קומנדו", על השוטרים המפוזרים בבתי־הקולנוע ובקרנות הרחוב המחפשים מאוננים ומעשנים, על זונות הרחוב, על ביטחון הפנים, על ספינות המישטרה המשייטות ליד חוף תל־אביב ואפילו על קציני הביטחון והג"א, שהוא קורא להם נוער בני 70.

עמית הוא בהחלט סיגנון חדש של שוטר. כשהוא לבוש במיכנסי ג'ינס, חולצת טי לבנה חתוכת שרוולים ואפודת־ג'ינס, הוא נראה יותר כמו פלייבוי שמסתובב בברים התל־אביביים. הוא הגיע למישטרה מהצנחנים, אחרי שסיים את לימודיו בבית־הספר הריאלי ובפנימיה הצבאית. יליד חיפה, צבר בכל רמ"ח אבריו ויש אומרים שמאוד בקרוב יהיה מפקד מחוז תל־אביב.

הוא ידוע כחביבו של מפקד המחוז, ניצב אברהם תורגמן, ידוע גם כי המפכ"ל אריה איבצן שם עליו עין. אך מטרת הראיון א לא היתה כדי לפרסם אותו ברבים. מט הראיון היא להאיר את עולמו הפנימי קצין מישטרה. מה הוא חושב, על מה ח חולם, איך מתנהלים חיי המישפחה שלו ה הוא חושב על עבודתו. עמית עונה בפתיח על כל השאלות. הוא מכיר היטב בע עצמו, יורה תשובות מהמותן, ולפעמים, כמה שזה מפליא, הוא אפילו מעלה ח נבוך על שפתיו.

אומרים שהשוטרות שלו משתגע אחריו.

הוא לא מתבייש להודות כי המישפ הרסה את חיי המישפחה שלו ושאע סובלת. הוא מספר שהוא מסתדר בקושי המשכורת, אבל לא מקטר, כי הוא עו

(המשך מעמוד 13)

בעצם את מה שהוא אוהב, ואת בעיית הכסף הוא משאיר לאמו שמכסה את האובר־דראפט ולאשתו שלומדת לחיות עם מה שיש.

אריה עמית, כך אומרים, הוא שוטר מסוג חדש. לא עוד קצין־משטרה מסורתי שצמח במשך שנים מתוך המישטרה. הוא הוצנח אל המישטרה מתוך הצבא בדרגת פקד. היום הוא אומר שזה לא נכון ושזה מנקר את עיני שוטרים הנמצאים במערכת שנים. הוא מתרעם על משבר־האמון הפוקד את היבור ביחסו למישטרה. מאשים אותנו, האמהות, בפאניקה לא מוצדקת ולא מתרגש מרצח נאווה אלימלך, דני כץ, אורלי דובי והאחרים. הוא אומר שצריך לתת למישטרה צ'אנס.

סגן־ניצב אריה עמית, קצין־המיבצעים של מרחב־הירקון, נמצא בדרך הנכונה ולא סתם קוראים לו השריף של תל־אביב.

■ ■ ■

● איך מגיע אדם כמוך למישטרה?

כשסיימתי את הצבא הקימו את המישמר האזרחי ורצו שאסייע. הייתי שם כמה חודשים, אז פנו אלי מהמישטרה, הציעו לי לעבור פו"מ וזהו. מאז אני במישטרה.

● בשהיית קטן חלמת להיות שוטר?

לא. מה פיתאום?

● למה מה פיתאום?

היו לי חלומות אחרים. כשהייתי צוציק רציתי להיות טייס, אחר־כך, כשלמדתי בפנימיה הצבאית, נכנס לי הג'וק של הצנחנים. השנה היתה 1965, רציתי להיות גיבור, ולהיות צנחן זה להיות גיבור לאללה.

● אתה בוגר בית־ספר הריאלי בחיפה, בוגר הפנימיה הצבאית והיית סרן בצנחנים. למישטרה אין תדמית טובה, זה לא הפריע לך?

זה שלמישטרה אין תדמית טובה זה לא אומר שאין לה תדמית טובה בעיניי. מישטרה זה קודם כל עניין, מתח והכרות עם אנשים. אין לי פה יום בלי אקשן: אולי בתחנת־המישטרה של מעונה משעמם. אבל במרחב־הירקון אין רגע דל. זה מתאים לי מבחינת קצב החיים, סוג האנשים והארועים, שבחיים שלי לא הייתי מכיר אילו לא הייתי בעבודה הזו. אין עוד עבודה כל־כך מעניינת.

● אומרים שבין שוטר ועבריין עובר גבול דק מאוד.

מי שאמר לך את זה, לא התכוון לקצינים, אלא לשוטרי שטח ואצל שוטרי שטח יש בזה משהו. להיות שוטר בשטח או בלש, זה לא פשוט. צריך צורת חשיבה של עבריין, רפוסי התנהגות של עבריין. הג'וב הזה לא מתאים לילד טוב ירושלים. בן טובים נחמד ומשכיל שגדל בשכונת יוקרה. אם אחד כזה ייקלע לשטח, יעברו עליו בעיניים. שוטר שטח טוב, זה אחד שצמח בשטח ומכיר אותו מקרוב. רק לאחד כזה יש סיכוי להצליח בעבודה, כי עליו אי־אפשר לעבוד בעיניים. שוטר לא יכול להיות אפילו חצי עבריין. את יודעת איזה פיתוי יש בעבודה הזו לעבריין, כמה סמים עוברים לו בין הידיים, כמה כסף ורכוש?

● במיסגרת התפקיד שלך אתה בעצם אוכף חוק. אנשים חייבים להישמע לך. אתה רשאי לעצור אנשים. האם אין בך משום תאוות שילטון וכוח?

מה פיתאום שלטון וכוח. אני מאמין שמה שאני עושה זה נכון. צריך שיהיה חוק וסדר במדינה. מה זה פה, רוסיה, אני יכול שתהיה לי תאוות שילטון וכוח? אילו לא הייתי מאמין שהעבודה חשובה, לא הייתי עושה אותה. זה לא תעניג גדול לצאת בבוקר ב־5.30, כשהילדים ישנים, ולחזור בעשר בלילה, כשהם שוב ישנים. אני לא חמור. מציעים לי בחוץ משכורות פי עשר יותר גבוהות, עם הרבה פחות שעות עבודה.

● ורק האהבה למישטרה מחזיקה אותך?

האהבה והאמונה שאני עושה עבודה חשובה, ואני לא מוכר לך לוקש. אני אומר את זה מכל הלב. אני עובד במישטרה לא כמו במקום עבודה.

קציו עמית בוויכוח עם מוכרת בשוק
כאב לי הלב

בשבילי המישטרה זה סגנון־חיים. למישטרה יש מיגבלה. היא שייכת לממשלה, ולכן אין לה כסף ויש לה אמצעים מועטים. וזה לא סוד שאנחנו לא משופעים בכוח־אדם. וזהי עבודה קשה, גם פיסית וגם נפשית, ולא כל אחד מסוגל לבצע אותה.

■ ■ ■

● אתה מודע לכך שקיים בציבור משבר־אמון כלפי המישטרה, אתה יודע שהציבור לא סומך עוד על המישטרה?

כל מי שנכנס אליי אומר לי: המישטרה חרה! אני יושב איתו ומדבר, יוצא איתו לשטח, והבן־אדם משנה את דעתו. כך יקרה גם לך בסוף הראיון. עוד תראי.

● זה לא עניין של לדבר. זה עניין של משבר שבא בעיקבות העלמויות הילדים ומעשי־הרצח שלא פוענחו.

העלמויות תמיד היו ותמיד יהיו. הפאניקה כיום היא לא טיבעית. גם קודם נעלמו ילדים. ובכלל, על מה אנחנו מדברים — על כמה העלמויות, על כמה רציחות?

● אנחנו מדברים על נאווה אלימלך, על דני כץ, אורלי דובי, על מאיה...

זה רצח.

● המישטרה לא מצאה באף אחד מהמיקרים את הרוצח.

את לא יכולה לבוא אחרי שבועיים ולהגיד: המישטרה לא מצאה את הרוצח.

● נאווה אלימלך זה שבועיים?

יש הבדל בין החיים והטלוויזיה. החיים זה לא סטארסקי והאץ', שצ'יק־צ'אק, עם הכושי שלהם, פותרים בעיות. במיקרה של נאווה אלימלך עסקו טובי החוקרים. היו שם פגזים בלתי־רגילים.

אף אחד לא התחייב שהמישטרה יכולה לפתור כל רצח. גם בארצות־הברית ובאנגליה לא מפענחים את כל מיקרי־הרצח.

● צרת רבים זה לא חצי נחמה.

יש פה עניין שהחיים זה לא סרט.

● אבל מדובר פה במיקרי רצח אחד אחרי השני.

סבלנות, תני צ'אנס למישטרה. לפי דעתי, נמצא את הרוצחים.

● התחושה בקרב הילדים בעיקר היא, שמדובר באדם אחד שרוצח ילדים ומעלים אותם.

יש חוק בפסיכולוגיה האומר, שמספיק שמטורף אחד עושה מעשה שגורם להתעוררות טרוף רדום אצל מטורפים אחרים. כך שאני לא יודע אם זה בן־אדם אחד או כמה בני־אדם.

המשבר בין הציבור והמישטרה ייעלם ברגע שהעיתון יצא עם שם הרוצח, ואז העיתון יכתוב: המישטרה על־הכיפאק וכל הכבוד!

זו דרכו של עולם: כשלא מצליחים, מכסחים. כשמצליחים, משבחים. אבל מה? את המישטרה תמיד מכסחים, את המישטרה לא אוהבים.

● למה לא אוהבים את המישטרה?

כי בדרך־כלל אנשים רואים במישטרה אבא שמעניש, כי המישטרה תפקידה הוא לאכוף חוק. מתי בן־אדם משנה דעתו על המישטרה? כשהוא נמצא בצרה איומה והמישטרה עוזרת לו. פיתאום המישטרה על־הכיפ־כיפאק.

● יש לך ילדים?

שניים. שחר, בן שש וחצי, ואלעד, בן ארבע וחצי.

„המגמה היא לדחוק את הזוגות לחל־ברוך. שם הן לא מפריעות לאף אחד"

● אתה לא דואג להם?

באיזה עניין?

● בעניין הדאגה האיומה שנפלה על בולנו, בעניין העלמויות הילדים והרציחות?

זו שאלה לא פיר. גם אני אבא, לא? בטח שאני דואג! אבל אני לא נכנס לפאניקה.

● ואשתך?

היא בהחלט רגועה כמוני. אשתי מכירה את המישטרה, היא יודעת שאני מקבל אירוע אחד ביום לפחות על ילד שנעדר, וברוך־כלל אני מוצא את הילד. שתהיה לה בריאות כמה פעמים קראו לי לחפש ילד. אני לוקח אותה איתי שתראה איפה בעלה מסתובב בלילה, שלא תחשוב שאני הולך לחתיכות.

● בעיקבות מיקרי הרצח האחרונים לא לקחתם את הילדים לשיחה, לא נתתם להם הנחיות, אתם לא הולכים לקחת אותם בעצמכם מבית־הספר ומהגן?

הרבה לפני הפאניקה נתנו להם הנחיות ולקחנו אותם לשיחה, ותמיד אנחנו לוקחים אותם מבית־הספר ומהגן. תמיד היו סוטים, תמיד היו כאלה ששלחו ידיים והציעו סוכריות לילדים. הילד הגדול שלי יודע כבר מגיל שלוש, שהוא מדווח לי איפה הוא נמצא ומה הוא עושה. הפאניקה הזו היא לא בסדר. ההורים שנכנסים עכשיו לפאניקה היו צריכים לדאוג קודם לתת הנחיות לילדים, ההיסטוריה של הסוטים ארוכה, היא לא התחילה אתמול וכל הפאניקה היא לא לעניין. היו שלושה מיקרים שחוברו יחד, אבל אף אחד לא קבע את הכיוון. ואין את מי להאשים, בטח לא את המישטרה. עובדה שחיילות נוסעות בטרמפים. מה נעשה, נצמיד לכל חיילת כזו שוטר?

איך המישטרה יכולה למנוע אונס בטרמפ? כבר בשנות ה־50 אנסו חיילות. מה המישטרה יכולה לעשות אם בא איזה סוטה ומפתה ילד, והילד לא מתודרך והולך איתו. המישטרה לא יכולה להציב שוטר בכל בית־ספר, שוטר בכל רחוב.

● אני גרה בשכונת מגורים שהיא מהגדולות בתל־אביב ויש בה עשרות ילדים. מעולם לא ראיתי ניידת שיטור מסתובבת בשכונה.

יש לנו בעיות של כוח־אדם.

● אם כך, אין ניידת שאחראית על השכונה שלי?

יש, אבל לא מספיק. בכל יום המוקד מקבל 500 אירועים. איך אפשר להתגבר על זה? יש לכם בשכונה ניידת צמודה שרצה מאירוע לאירוע. אשה מקבלת מכות מבעלה — הניידת בשטח. בעל מתקשר בהיסטריה ואומר שאשתו שוברת עליו צלחות, זקנה שקיבלה בומבה, זקן עירירי שנשבר לו ברז מטלפן ומייר שולחים את הניידת, ואני לא מספר לך מעשיות.

■ ■ ■

● איזה סוגי סמים מסתובבים היום בתל־אביב?

מכל טוב: מריחואנה, חשיש, הרואין, קוקאין. זה עניין של עונות. אם אנחנו מצליחים להפיל סוחרים — חסרה סחורה. אם לא — יש סחורה. לבנון היא כר נרחב לסמים. תפסנו בזמן האחרון המון אבובים מלאי חשיש. במיסגרת העבודה שלי אני נתקל, כעבודה יומיומית, בסמים בכמויות קטנות. יש יחידה מיוחדת שמטפלת בכמויות הגדולות. קוראים לה מחלק הסמים.

● מדוע, לדעתך, התעוררה פיתאום בעיית הסמים וכל יום יש דיווחים בעיתונים על סמים ועל צורכיהם?

אמרת בעצמך: בגלל העיתונים. במשך השנתיים האחרונות בעיית הסמים היא פחות או יותר על אותה רמה. הרמה לא עלתה פיתאום. הבעיה היא, כמובן, עם ילדים ונוער. עד לפני שנתיים־שלוש לא נתקלתי כמעט בתופעה של ילדים שרוצים רישיון להפגנות. בזמן האחרון יותר ילדים מעורבים בחיזיים. הם גדלים מהר ונעשים עצמאיים מהר, אז אם לפני כמה שנים בעיית הסמים התחילה בגיל 16 אז היום היא מתחילה בגיל נמוך יותר.

● האם אתת מתייחם באורח זהה לחשיש ולהרואין?

אני שולל אפילו מריחואנה בצורה חד־משמעית. זה בא לי מזה שאני מכיר מסוממים שמתחילים בקטן ועוברים לגדול. אף אחד לא מתחיל ישר להזריק לווריד, מתחילים עם שאכטה.

● האם אין, לדעתך, הבדל בין אדם המעשן חשיש להנאתו כשהוא לא מזיק לסביבה, ובין סוחר סמים שזה מיקצועו?

אני בהחלט מבדיל בין צרכן־סמים וסוחר. תפסנו כבר הרבה אמנים. עצרנו אותם ופתחנו להם תיק. ההתייחסות שלי לאדם שצורך סמים פחות חמורה מאשר לסוחר־סמים. הסוחר בעיני הוא מנוול בן מנוול. אבל אני רק מכצע מעצר. זה מה שמעניין אותי. השופט קובע. אני לא מעניש אף אחד. הענישה היא כבר סיפור אחר.

● מניין לך לדעת אם חשיש זה רע או טוב. ניסית פעם?

גם אילו הייתי מנסה, לא הייתי אומר לך. אבל לי, אישית, יש פחד היסטרי מסמים. אני רואה מה שקורה לאנשים שמשתמשים בהם. אני יודע שגם הם התחילו רק מלנסות ותראי איך הם הסתבכו.

● אתה הרי סומך על עצמך. אתה בן־אדם חזק. גם אתה חושש שתסתבך?

„הפאניקה בציבור אינה מוצדקת. ההורים היו צריכים להיות בפאניקה מזמן. חמיד היו סוטים, וחמיד צריך היה להזהיר את הילדים שלא לדבר עם אנשים זרים ושלא לנסוע בטרמפים. בשביל מה להכנס פיתאום להיסטריה?"

היה פעם סרט עם ג'ין הקמן. הוא היה בלש שקראו לו פופאי. הפופאי הזה השפיע עלי מאוד. ראיתי איך לקחו אותו עברייני־סמים והפכו אותו למתמכר תוך שבוע.

● החיים זה לא סרט.

עמית עם שני ילדיו, אלעד ושחר
עשו עלי חרם

נכון, אבל עובדה שהסרט הזה השפיע עלי ואני נורא מפחד מסמים.

● **אם זה מה שאתה מרגיש, אז כשאתה בא לבצע מעצרים, היחס שלך הוא אמוציונלי.**

אני לא מרביץ ולא יורק.

● **שמעתי שכן.**

„בחיק של נאווה אל־מלך טיפלו טובי החוקרים, פגזים בלתי־דגילים. גם בארצות־הברית הגדולה לא תמיד מצליחים לפענח מיקרי־דצח מזעזעים"

היית מתה. תשע שנים אני במישטרה ואין עלי אף תלונה על מכות, ואני יודע להרביץ. למדתי קראטה. בשלב שבו אתה מרביץ, איבדת את הקרב נגד הנחקר. זה סימן שהמוח שלך חלש מהמוח שלו והעצבים מתגברים, ואז הפסדת. אין צורך להרביץ כדי לקבל תוצאה. יש מיקרים שאין ברירה. למשל שחקני הכדורסל הכושים בבר של שמוליק. לא היתה ברירה. הם היו שני מאצ'יסטות. שבעה שוטרים טיפלו בהם ועור קיבלו מכות עד שהצליחו להתגבר עליהם. מכות זו לא הדרך שלי.

● **ושל האחרים במישטרה?**

העיקרון הוא לא, ואם כן בודקים.

● **ומה עם הסיפורים על ביסוי בתוך המישטרה?**

קישקוש. יש לנו במרחב עורת־דין שהיא קצינת תלונות ציבור. אצלה אין חכמות. בודקים את התלונה וכשזה מגיע אלי, אני קורע את התחת. אני מכניס לשוטר שנמצא אשם, חוץ מזה,

עמית בפעולה
לא מפעיל אמוציות

יש במטה הארצי יחידה מיוחדת. כולה מורכבת מעורכי־דין ואוי ואבוי לשוטר שנופל בידיהם. השוטרים ממש מפחדים מהם.

● **בוא נחזור לנושא העבודה והיחס האמוציונלי.**

בעבודה אני סטריקט. לא מפעיל אמוציות. יכולה להיות הפגנה שאני לא מסכים עם דיעותיה, אף אחד לא ירגיש. או להיפך. חיסלנו באסטות לא חוקיות בשוק עליה. היתה שם זקנה שהייתי צריך להחרים לה את הדוכן. מיסכנה ממש, בעלה מת ויש לה בן חולה־כליות. כאב לי הלב, אבל את העבודה עשיתי. ובקשר לסמים, אני לא אעשן סמים, ניסו לשכנע אותי, ניסו לפתות, אני מנסה הרבה דברים, אבל לא את זה.

■ ■ ■

● **מהי משכורתך החודשית?**

40.000 שקל נקי לחודש ואני לא סופר את שעות העבודה. זה מצחיק? זה עצוב. זה לא מצחיק. אני לא מבין בכסף. אשתי נותנת לי כל בוקר דמי־כיס לשוקו ופלאפל.

● **איך אתם מסתדרים?**

אשתי עובדת כגרפיקאית, ואנחנו חיים בצימצום. זה מתאים לסוג העבודה שלי. אני ממילא לא יכול לחיות בשוואר־אוף. אסור לי ללכת למועדוני־לילה. קצין־מישטרה צריך לחיות חיים צנועים. אז אני לא נוסע

„יש חוק בפסיכולוגיה, האומר שדי במעשה של מטורף אחד כדי להדליק את הטירוף הרדום של מטורפים אחרים, וזה לדעתי הגורם לשרשרת הרציחות"

לחופשות־סקי ולא אוכל במיסעדות. מכיוון שאני אחראי על נושאי רישוי פאבים, מועדונים ודיסקוטים, יהיה טעם לפגם אם אני אבלה במקומות שעליהם אישרתי רישיון. תמיד יהיה המנוול שיגיד שלא שילמתי.

● **מתי הלכת לסרט בפעם האחרונה?**

לפני ארבעה חודשים ראיתי את רעם כחול. עניין אותי כי זה היה סרט מישטרתי.

● **ואיך אתה משלם את החשבונות במכולת?**

כשאני מגיע לאובר־דראפט גדול, אני מרים טלפון לאמא שלי. בשביל מה יש אמא? באמת לא מפריע לי עניין הכסף. אני סגרתי פיזו על הכסף.

● **יש שוטרים שזה מפריע להם.**

ברור ששוטר שיש לו שבעה ילדים נמצא בבעיה. אבל גם אם לא היה שוטר היה בבעיה. זו לא הסיבה לאי־גיוס למישטרה.

● **אז מה הסיבה?**

העבודה הקשה. אנשים לא ששים לעבוד קשה.

● **למה שיאהבו בשאין תמורה כספית?**

בשביל הסיפוק.

● **יש לך בכלל חיים פרטיים?**

אין לי חיים סוערים, אבל יש לי חיים פרטיים. נכון שחיי המישפחה שלי מאוד נפגעו מהעבודה. הרבה יותר מחיי איש־צבא. אשתי סובלת ממני מאוד. צורת החיים שלי הרסה את המישפחה.

כשהתגייסתי למישטרה היא לא תיארה לעצמה שזה כל־כך הרבה שעות עבודה וקריאות בשבתות ובאמצע הלילה ומתח ועצבים. בקייץ, בעונת הרחצה, אני עובד כל שעה ובזמן האחרון היו כל־כך הרבה הפגנות. היו שבתות שהייתי הולך בבוקר לים ובערב להפגנה. ואז הילדים שלי עשו עלי חרם, אמרו לי שלא רוצים אותי כאבא. זה די כאב לי. את לא מתארת לעצמך באיזה דחיילו ורחימו הם מסתכלים עלי, כשאני קופץ הביתה. באיזה עיניים גדולות ובפחד הם שואלים אותי — אתה נשאר או חוזר לעבודה? אני חסר להם ואני יודע שאני אשלם את המחיר.

● **ואתה מוכן לשלם את המחיר הזה, של עבודה על חשבון המישפחה?**

אין לי תשובה. העבודה מאוד־מאוד חשובה לי. אני לא יכול להחליט להזניח את העבודה, מפני שהמישפחה חשובה לי לא פחות.

● **ולהזניח את המישפחה?**

בשעתיים שאני בבית אני משתדל למלא את החסר. אני לא תמיד מצליח. לפעמים אני בא הביתה, אין לי כוח נפשי. אני מתוח, עייף, עצבני, נכנס למיטה והולך לישון.

אני יודע שיבוא השלב שבו אחטוף את הבומבה בפנים, אצטער. אבל גם אז אשאר בעבודה ולא אוותר, כי זו העבודה שאני אוהב.

■ ■ ■

● **מה דעתך על הדימוי של המישטרה בעיני הציבור?**

אני מכיר את זה. תמיד כשאני מדבר עם מישהו, מגיע השלב שבו נשאל המישפט שאני שונא: מה אתה בעצם עושה במישטרה? ווה כואב לי. כי במישטרה יש אנשים נפלאים שנותנים את הנשמה, ולמישטרה אין כסף ליחסי־ציבור.

● **אתה חושב שכוח־אדם העומד לרשותך הוא טוב?**

„אילו היית יודעת איזה מכובדים אני מכיר שבאים לזונות, והיית מברסמה את שמותיהם בעיתון, הם היו יורדים מהארץ ולא מעזים להראות את הפרצופים החשובים שלהם"

לא רוצה להיות שקרן. יש לי כוח־אדם מעולה, חבר'ה נפלאים שהייתי הולך אתם למילחמה, פצצים. ויש לי כוח־עבודה שהוא — איך לומר בלשון המעטה — לא טוב.

● **מה דעתך על הבלש שירה ברחבת המוסיאון בעבריין והרג אותו?**

אני מכיר את האיש. הוא אדם אדיר ולא פאניקיסט. אני סומך עליו, שהיה חייב לירות. צריך להביא בחשבון שבתקופה האחרונה היו מיקרים שעבריינים שלפו נגדנו נשק, גם נגדי.

יום אחד היה שור בשדרות־רוטשילד. הייתי בדרך לעבודה. שמעתי בקשר. אודרוב, יש לי סירנה באוטו עלא־כיפאק, ורצתי למקום, כשאני מתפלל לאלוהים ולרבי מלובביץ'. ותאמיני לי, בלי שום קונצים, השודדים יצאו מהדירה וירו על השוטרים.

למחרת היה אירוע עם שודד שחתך לבחור בכבלי צוואר, קרע לו את העורק. ברגע האחרון היצלנו אותו. מול שאחד הבלשים היה חובש. הבית נראה כמו משחטה, מלא דם. ושוב שלף השודד אקדח וירה על שוטר.

● **מה אומרות ההוראות, מתי מותר לירות?**

כאשר חייך בסכנה ואינך מסכן חיי אחרים.

● **שמעתי שאתה לא מרוצה מכלי־הנשק שבידי השוטרים.**

(המשך בעמוד 64)

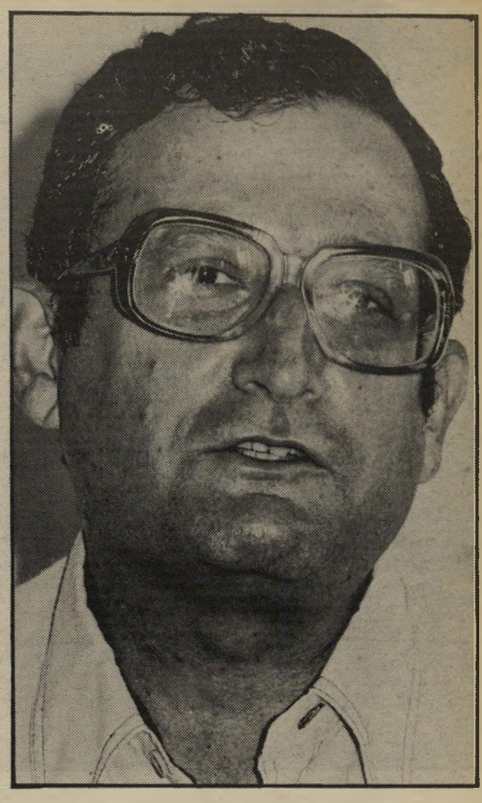

יורם דינשטיין:

„ישראל מפירה שלושה מחוקי אמנת ז'נבה!"

סיפרו החדש של פרופ' יורם דינשטיין „דיני מילחמות" מיועד אומנם לאנשי מיקצוע, אבל בגלל נגיעתו בחוקים של נושאים יומיומיים בארצנו, הוא מעניין לדעתי גם את הקורא הבלתי־מלומד. שאלתי את פרופ' דינשטיין כמה שאלות שנראו לי מעניינות במיוחד.

● **מי הוא הגוף המחוקק חוקי מילחמה?**

יש דינים הנובעים מאמנות בינלאומיות, כמו האג וז'נבה, ויש דינים שבאים ממינהג בינלאומי ומתפתחים במשך השנים.

● **תן לי כמה דוגמות.**

יש חוקים בעניין שבויי מילחמה, חוקים בעניין הגנה עצמית, איזה נשק הוא חוקי ואיזה לא, יש דיני לחימה באוויר ובים. למשל, אדם קופץ ממטוס — מותר לירות בו? החוק אומר שאם הוא קופץ ממטוס שנפגע אסור לירות בו, אבל אם מדובר בחי"ר מוצנח או במרגל, מותר לירות בו. יש אלפי חוקים כאלה.

● **מה קורה אם מפרים חוקים כאלה. איפה אפשר לתבוע את המפר?**

יש אמנם בית־דין בינלאומי בהאג, אבל אף מדינה, שנמצאת במילחמה נגד מדינה אחרת, לא תלך לבית־הדין הזה ותחכה חודשים ארוכים לבירור.

● **אז מה שווים החוקים?**

יש כמה תשובות. אפשר לתפוס את העבריין ולהעמידו לדין כפושע־מילחמה. הסנקציה העיקרית היא פעולת גמול והרתעה. הדוגמה הכי טובה היא זו שגרמניה לא השתמשה, בזמן מילחמת־העולם השניה כגאזים, בגלל הפחד מהצד השני. ארצות נוהגות לכבד חוקי מילחמה. ושוב דוגמה מגרמניה, שנהגה ביחס סביר לשבויי מילחמה, אפילו יהודים, לעומת היחס הזוועתי לאזרחים, שעליהם לא חלו החוקים.

● **האם ישראל מקפידה לקיים את כל חוקי המילחמה?**

את רובם כן. ישראל מפרה את חוקי אמנת ג'נבה בשלושה נושאים עיקריים: הריסת בתים, גירוש, והעיקרי הוא ההתנחלות בשטחים.

● **בעניין שבויי אש"ף, שלא קיבלו אצלנו תנאים של שבויי מילחמה, האם ישראל הפרה חוק?**

דיני מילחמה חלים רק ביחסים בין מדינות. מאחר שאש"ף איננה מדינה, לפי הדין הבינלאומי ישראל לא עברה על החוק. הם נהנו מזכויות הומאניטריות מינימאליות, המוקנות לעצירים לפי אמנת ג'נבה.

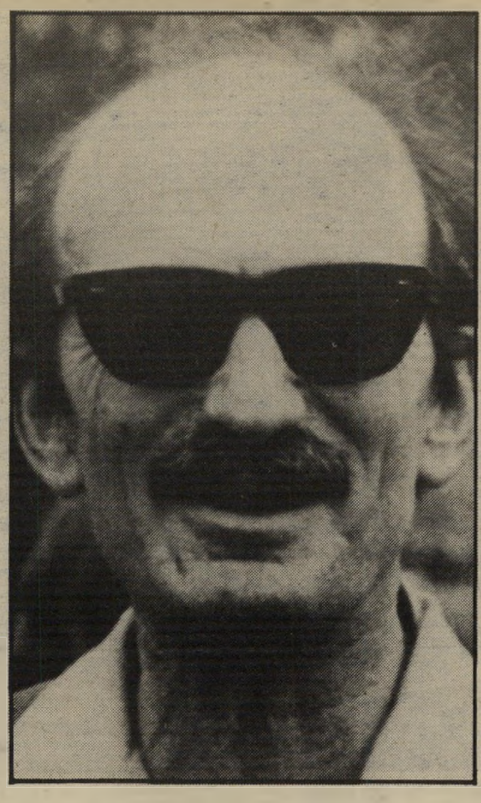

עוזי אורנן:

„20 אלף איש יכולים לעשות מהפיכה!"

הכפייה הדתית חוגגת. כל שבוע המצאה חדשה. אחרי הבדיחה של איסור טיסת אווירונים מעל הר־הבית, נודע השבוע על הצעה לאסור, ולא לקבל, את נישואין קפריסין. בשבוע הבא בטח יהיה סיפור חדש. שאלתי את יו"ר הליגה נגד כפיה דתית, פרופ' עוזי אורנן, מדוע הליגה שותקת?

כי היא לא קיימת כבר.

● **מדוע?**

את היית חברה בה?

● **לא.**

למה?

● **כי אני לא בן־אדם.**

אז יש כנראה הרבה כמוך וזאת הסיבה שהליגה נגד כפייה דתית כבר לא קיימת.

● **האם לא זה בדיוק הזמן המתאים כדי שתקום מחדש?**

בבקשה, תארגני את ואני אתן לך יד.

● **אולי בעצם הליגה לא קיימת, כי אי־אפשר להילחם בחרדים, או בעצם במימסד הדתי?**

בפירוש אפשר להילחם.

● **אם היו לך היום 20 אלף איש בליגה, מה אפשר היה לעשות?**

קודם כל צריך להעביר את המילחמה לשטח שלהם. כל מחסומי הדרכים בארץ הם לא חוקיים, כי הרחובות הם רשות הרבים. צריך להרוס את המחסומים ולהילחם בהם באופן אקטיבי. צריך לפשוט על הישיבות, לריב איתם, להתווכח איתם, צריך לצאת במסע בער חינוך חילוני. תאמיני לי, עם כוח של 20 אלף איש אפשר לעשות מהפכה רצינית בארץ.

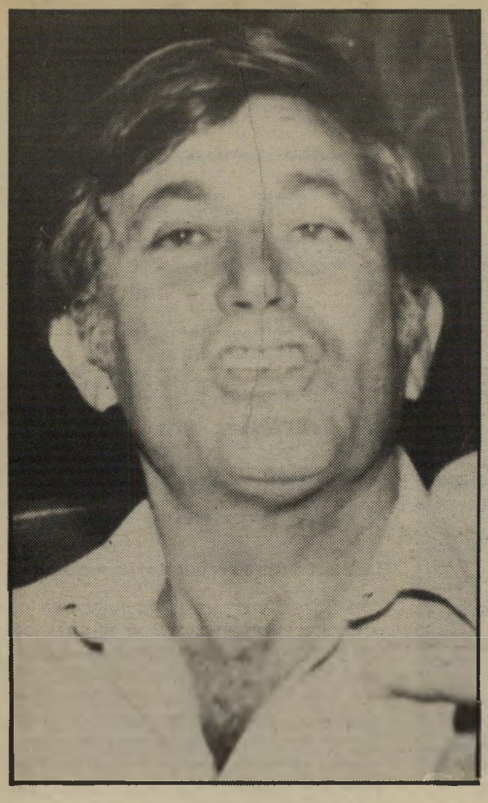

אלי הורוביץ:

„הציון לפועלי ישראל הוא גבוה מאוד!"

השבוע פורסם ב„ידיעות אחרונות" כי על פי סקר שנעשה בארצות־הברית עומדת ישראל במקום הראשון בעולם במוסר־עבודה. אחרי שכולם גמרו לצחוק פניתי אל יו"ר התאחדות התעשיינים, המכיר חלק מפועלי ישראל ושאלתי אותו לדעתו.

אני אומנם לא ערכתי סקר כזה, אבל לפי נסיוני, לפחות בקבוצות העבודה שבהן אני פוגש, כלומר בתעשיה, בהחלט מגיע להם ציון גבוה מאוד. אני לא יודע אם הכי גבוה בעולם, אבל בהחלט גבוה מאוד. אותי הידיעה הזאת בכלל לא הצחיקה.

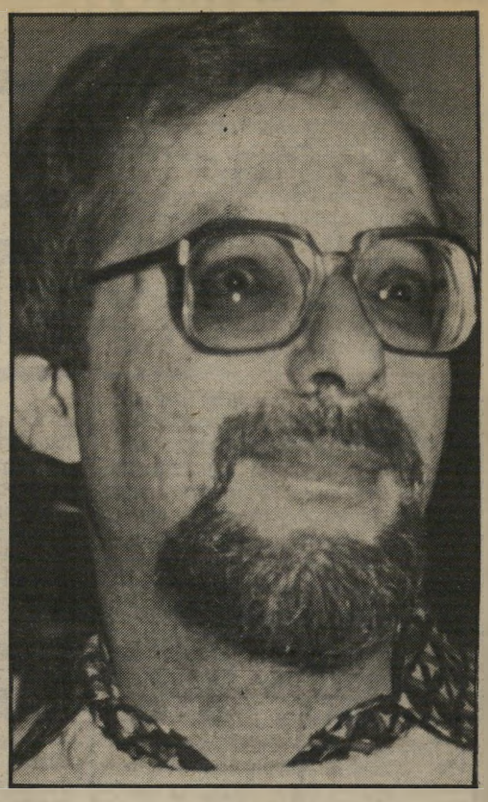

יריב בן־אליעזר:

„נעשינו כבר קהים לתמונות של מוות!"

„טיים" ו„ניוזוויק" יצאו השבוע במהדורות חגיגיות של עיתונים לכבוד סוף השנה האזרחית. במהדורות החגיגיות שלהם הם הביאו אסופה של התמונות הטובות ביותר שצולמו השנה. כמעט כל התמונות מראות גוויות. ארונות־מתים, אסונות־טבע, מילחמות וילדים קטועי אברים. האם זה מיקרה או יש מגמה בהצגת כמויות כאלה של תמונות זוועה? את שאלתי הפנתי לד"ר יריב בן אליעזר, מומחה לתיקשורת באוניברסיטת תל־אביב.

הטלוויזיה גרמה לזה שהתמונה הזוה תפסה את מקומה של המילה הכתובה והמדוברת בריווח חדשות. כדי להתמודד נגד הטלוויזיה גם הספר והעיתון הגבירו את השימוש בתמונה, וכך נוצרה תופעה שגדלה אצלנו הנטיה לקונקרטיזאציה של הדברים, בניגוד ליכולת ההפשטה שמפתחת המילה הכתובה. הטלוויזיה, שמביאה אקשן, עושה לנו ריגושים קלים ומיידיים והעיתון מנסה לא לפגר אחריה. מטבע הדברים, אסונות מוות ופציעות עושים ריגושים. אבל בטלוויזיה התמונות רצות ומתקבל שטף של מאורעות ולאט לאט הדברים נעשים בנאליים, תמונות של קורבנות נעשות בנאליות, מתחילים להתייחס לדברים כמובנים מאליהם.

● ומה זה עושה לנו?

ככל שהדברים מופיעים בתדירות גבוהה יותר, כך חושינו הופכים קהים יותר ויותר לתמונות של מוות ואסונות. אם עיתון רוצה להשיג תוצאות, כלומר בכל זאת לעשות לנו ריגושים, הוא צריך להביא תמונות יותר ויותר דראמתיות ומזעזעות. רק ככה יש סיכוי שמשהו יזיז אותנו, שנעשנו כבר קהים לדברים הכמעט יומיומיים.

יעקב רכטר:

„בעיקרון — שיחליפו את הפסלים כל הזמן!"

פסל הזכוכית של דויד אלן המוצב בכיכר דיזנגוף בתל־אביב, עומד להיות מסולק או מועבר, ובמקומו יוקם, בהשקעה של רבע מיליון דולר, פסל של יעקב אגם. האדריכל יעקב רכטר היה חבר בוועדת המומחים לענייני אמנות, שהחליטה להחליף את הפסל. שאלתי אותו אם זה נראה לו ששמים במקום ציבורי פסל ואחרי זמן קצר באה ועדת־מומחים ומחליטה שהוא לא יפה ושמים פסל אחר.

קראו לי להביע את דעתי על הרעיון של החלפת הפסל. לדעתי הפסל הנוכחי הוא נוראי מבחינה אמנותית, ולא נראה לי אסון שיחליפו אותו.

● מבלי להזכיר את עניין הכסף הרב המושקע בזה, מה תאמר על כך שבעוד שנה או שנתיים תבוא ועדת־מומחים אחרת ותאמר שהפסל של אגם הוא זוועה, יחליפו שוב? עד מתי?

אמרת לי לא להתייחס לעניין הכסף, או שיחליפו כל הזמן, עד שכולם יאהבו את זה.

● אתה יודע שאין באמנות „בולם יאהבו את זה" יש אנשים שאוהבים את הפסל של דויד אלן ובטח יהיו כאלה שישנאו את אגם. לא צריך לקבוע עיקרון לנושא הזה?

בלי עקרונות. מבלי להעליב אף אחד, לפי דעתי המיקרה של פסל־הזכוכית הוא קיצוני. הוא פשוט פסל גרוע מאוד מאוד.

דליה פלד:

„זה בדיוק הזמן להתחיל לעשות קסמים!"

צאן קנסטה משגע את הארץ. אנשים נדהמו ממה שראו ב„שעה טובה". רצים לראות אותו בהופעות, אומרים שהוא אחד בדורו, מחפשים את הסוד. כולם מאושרים שהגיע לארץ קוסם מעולה כזה. רק קבוצה קטנה של אנשים מאוד כועסת. שאלתי את הקוסמת דליה פלד על מה הם כועסים.

אנחנו לא כועסים על קנסטה. הוא רב־מג מעולה. גם אנחנו נהנים מאוד לראות אותו בפעולה. הכעס שלנו הוא שבארץ אוהבים לתת הזדמנות רק למישהו שבא מחוץ־לארץ. כמו בכל דבר, פה תמיד תוצרת־חוץ יותר טובה מתוצרת־הארץ, בלי לברוק את תוצרת הארץ כמובן.

● יש בין הקוסמים בארץ מישהו בקנה־מידה של קנסטה?

בוודאי. יש לנו קוסמים מהכי מעולים. תני לי פה הזדמנות להגיד לטלוויזיה הישראלית שתזמין להופעה את הקוסם רוני שכנאי, ואני חותמת שהוא יהמם את המרינה לא פחות מקנסטה.

● האם קנסטה הוא רק קוסם מעולה או שיש לו כוחות על־טבעיים?

אין לו כוחות על־טבעיים ואין לו חושים נסתרים. הוא מתמחה בקסמים המכונים תרגילי מוח, שהם סוג של קיסמי מנטאליזם. יחד עם זאת, אני רוצה לציין שהוא אינו מרמה. הוא עושה את הקסמים.

● את יודעת, למשל, איך הוא עושה את הקסם הזה עם הספר, שהדגים ב„שעה טובה"?

אני בעצמי לא יודעת לעשות את הקסם הזה, אבל אני יודעת בדיוק איך הוא עושה את זה. ברור שאני לא יכולה להגיד את הפרטים, מטעמי אתיקה מיקצועית.

● אם מדברים על סודיות מיקצועית, השבוע יצא לאור בהוצאת הספרים שלך „ספר הקסמים", המגלה איך עושים 170 קסמים שונים. בהסירך את הסודיות מעל כל־כך הרבה קסמים, האם את לא מנסרת את הענף שעליו אתם יושבים?

רוב הקסמים המופיעים בספר הם קסמים שעשינו בתחילת דרכינו המיקצועית. גם המיקצוע שלנו מתפתח וכל יום יש קסם חדש. האפקט של הקסם הוא לא רק לדעת תיאורטית איך עושים אותו, צריך גם לעשות אותו באופן מיקצועי. כמו שאמרתי לך שאני יודעת את הסוד של קנסטה בקשר לספר ובכל זאת אני לא יכולה לעשות אותו.

● למה הוצאת את הספר דווקא עכשיו?

זה בדיוק הזמן להתחיל לעשות קסמים.

דניאלה שמי

מאת מאיר תדמור

נר־נשמה לזכר המפולת הגדולה

כבר מזמן לא הזכרנו במדור זה את הבורסה. לכך יש כמה סיבות טובות. הסיבה הטובה ביותר: חוסר עניין ציבורי. מזכיר לכם משהו? לא, המישטרה עוד לא סגרה את הבורסה, ועדיין מופיעים בכל יום מדורי הבורסה בעיתונות היומית, אבל זה מתוך הרגל, לא מתוך עניין.

בינואר תחוג הבורסה שנה מלאה וגרועה לאירוע המרכזי של השנה — המפולת הגדולה. לכבוד יום השנה נדליק כולנו — אלה שהפסידו ואלה שלא הספיקו להפסיד וגם אלה ששמו מיבטחם במניות הבנקים ודחו את ההפסד — נר נשמה לזיכרה הנערץ של המפולת שהצליחה, שימו לב, להפוך אותנו לעניים הרבה יותר.

מאז המפולת הספסידו המניות, כל המניות, שני שליש מערכם הדולארי. במילים אחרות, למי שהיו מניות בשווי של 1000 דולר ערב המפולת, יש לו היום, אם בכלל, מניות בשווי של 310 דולר בלבד. מי שחשב שאחרי המפולת כדאי ללכת על בטוח ולהשקיע במניות הבנקאיות, נפל, כמאמר הפתגם, מן הפח אל הפחת, והפסיד עוד 52% מערך השקעתו, נכון להיום. הנה כי כן, שוב הוכח שבארץ יש תקופות שבהן ניתן על נקלה לעשות הון קטן... מהון גדול, וכל זאת מבלי להתאמץ.

משהו על מה שקורה היום בבורסה: המשקיעים בחוץ, המקורבים בפנים. ההיגיון של הבורסה יצא לחופשת־חורף ארוכה — עובדה, מה שהגיוני שיעלה יורד, ולהיפך, מה שלדעת כולם צריך לרדת, עולה.

הנה שאלה לדוגמה: אם המניות הבנקאיות מבטיחות היום תשואה **מובטחת** של 20%, כדאי להשקיע, או לא? ההיגיון והניסיון אומרים שכן, המשקיעים אומרים לא. הפיתרון נעוץ במילה **מובטחת**. את ההבטחה נתנה ממשלת ישראל, שהבטיחה לפדות את המניות הבנקאיות בעוד חמש ושש שנים בערכם לפני המפולת, בתוספת ריבית, הכל על פי ערכם הדולארי. רבים מפקפקים ביכולתה של הממשלה לעמוד בהתחייבות. ויש להם ככל הנראה סיבות טובות לכך. זו אותה ממשלה שהבטיחה שלא תשחוק את השכר, ואחר־כך אמרה שתשחוק אותו רק בעשרה אחוז, כדי שנגיע, או ליתר דיוק נחזור לרמת־החיים של 1981. אז למה לעזאזל מחזירים אותנו ל־1977. לזה לא צריך את הליכוד, אפשר להסתפק, בלית ברירה, במערך.

מישהו בבורסה אמר לי שצריך לשקם את האמינות, את האמון בשוק ההון. טוב שרק אני שמעתי.

ועוד שמעתי בבורסה: בעוד חודשיים יגידו בבורסה, למה קניתי כל־כך גבוה לפני חודשיים. וגם את זה שמעתי: המורל כל־כך נמוך שרק השקל משיג אותו.

ולבסוף לשאלה העיקרית, מה עושים? לשאלה זו יש שתי תשובות זהות: הראשונה היא אנטי־ציונית וגם השניה אומרת שצריך לקנות אי־די־בי אמיתי, שאינם אלא ראשי תיבות של איזראל־דולר־באלאטה. אבל שמיר הבטיח שלא יגעו בפת"ם, נכון. אריידור הבטיח שהאינפלציה השנה תהיה 99%, גם זה נכון, שהוא הבטיח. כהן־אורגד למשל, מבטיח לשפר את מאזן־התשלומים ועל חשבון זה הוא לוקח מיקרמה מהאינפלציה ומאיץ אותה ל־200%, אז מה? המכפיל ממשיך להיות ירוק.

ביטוח — רק בתשלומים

למי לא כדאי להיות מבוטח? למי שגנבו לו את האשה, כך על כל פנים טוענת חברת־ביטוח שמבטחת רק גברים. חוץ מזה, טוענת החברה הנ"ל, כדאי לבטח הכל, אלא מה.

כיוון שכבר בשבוע הבא נכנסת לתוקף שיטה חדשה בתשלום דמי־הביטוח, יש לי כמה הצעות. חברות־הביטוח מציעות למבוטחים שתי אפשרויות לתשלום הפרמיות: במזומן — תוך 30 יום, או, מה שהן מכנות שירות צ'קים, ולמעשה הוא תשלום באמצעות שישה צ'קים, בשישה תשלומים חודשיים, שתמורתם גובה החברה דמי אשראי עד 42%, שהם למעשה ריבית של 160־200%, על פי מועדי התשלום בכל חודש.

אני מציע למי שיצטרך לשלם דמי ביטוח בשלושת החודשים הקרובים, לא לשלם במזומן, אפילו יש לו. יותר טוב לשלם בתשלומים.

על פי הערכת „חכמים יודעי דבר", האינפלציה תכה את דמי האשראי. חוץ מזה, אם אתה רוצה להנמיך את דמי־הביטוח, בעיקר בביטוח תכולת הדירה, אתה יכול להציע למבטח השתתפות עצמית יותר גבוהה ואז דמי־הביטוח יהיו נמוכים יותר ולפעמים הרבה יותר. בסדר, לא תקבל עבור הטייפ או הווידאו, שתמורתם היא ההשתתפות העצמית במיקרה של פריצה, אז מה? אם לא תהיה פריצה חסכת סכום נכבד.

בעניין המכוניות, העסק קצת שונה והרבה יותר יקר. שם כדאי ביטוח מלא. הסיכון פה הרבה יותר גדול והרבה יותר יקר.

את כל העצות הטובות האלה נתן לי סוכן־הביטוח שלי, שטוען שהשיטה החדשה של שירות הצ'קים פוגעת, או, בלשונו, דופקת את סוכני־הביטוח. הוא ניסה להסביר לי למה. אני סרבתי לשמוע. אמרתי לו שאני מסכים לכל מה שיאמר, אבל לעשות אני עושה כל מה שיעץ לי קודם, לפני שהשחיל את הסיפור על זה שרופקים את סוכני־הביטוח.

הכנסות — אין, הזרמות — יש

איך זה שמיסים גדלים ומתרבים ובסך־הכל גובים פחות? זה למעשה מה שאומר לא אחר מאשר **משה ברטוב**, האיש שצריך לרעת, בתוקף היותו הממונה על הכנסות המדינה. הוא סיפר למי ששמע, כל מיני דברים שמתרחשים באגפי המיסים שעליהם הוא ממונה. אם לתמצת את מה שאמר, אין מילה טובה יותר מאשר „ברדק". כבר יותר משנה, עוד מעט שנתיים, הוא מנהל את צד ההכנסות של המדינה, וזה בריוק הזמן שנדרש לו כדי להגיע למסקנה דלעיל. אני לא בקי בענייני מיסים, אבל אילו היו אומרים לי מה שהוא אמר על ראשי מס־ההכנסה והמכס, הייתי מתפטר או דורש את פיטוריו. בינתיים שני הדברים לא קרו.

ובינתיים גם אומר לי יודע־דבר שמערכת־המיסים במשבר, וכשאין מספיק הכנסות, מטבע הדברים צריך להדפיס יותר כסף; בלשון הכלכלנים — הזרמה ממשלתית. במציאות — שמן למדורת האינפלציה. וזו גם הסיבה המיידית מדוע כלכלני הממשלה חוזים אינפלציה בקצב של 400% לשנה. כך למשל, מי האמין בתחילת אוקטובר השנה, כשהדולר היה שווה 65 שקלים, שבעבור חודשיים יהיה שווה 100 שקלים ויותר. **מי מאמין היום שבעוד שלושה חודשים הדולר יהיה שווה 150 שקל וכבר באוגוסט 1984, סנט אמריקאי יהיה שווה שני שקלים. שהם בריוק 200 שקל לדולר. כל זה בתנאי כמובן שעד אז לא יוציאו לנו שטן חדש מהכובע, בצורת סלע בן מאה שקלים, שיהסדר אחרי שנה לזוז בן מאה סלעים. ואז יתברר שהטוב מכולם הוא הדולר, שתמיד שווה מאה סנטים ולכן תקום לתחיה הדולאריזיציה.**

ועוד משהו. מי שמספר לכם שאפשר לקצץ בתקציב, והדגש הוא על **אפשר**, טועה. אי אפשר. הקואליציה בנויה על תקציבים שאותם אי אפשר לקצץ. כשיתחילו לקצץ ברצינות, תיפול הקואליציה. אך למרבית המזל והאירוניה, מי שעומד, או ליתר דיוק יושב, בקואליציה, מסרב ובצדק להיפרד ממנה. הנה כי כן, הכל מתחיל בהכנסות שאינן. ולמה אינן, הסביר לנו הממונה על ההכנסות.

כמה מרוויחים מנהלי הבנקים

אני רוצה לצטט מתוך פסק־דין, בתביעה שהגיש לקוח של בנק נגד הבנק, וכך נאמר בו: **„אין הבנק רשאי לחייב לקוח, אלא בתוקף דין או חוזה."** במיקרה הנדון לא נעשה כך, והבנק חוייב להחזיר ללקוח סכום שבו חוייב קודם חשבונו, ואף פסק הוצאות. לקבלת הכסף מספיק להגיש תביעה לבית המישפט לתביעות קטנות. כל אותם לקוחות נאמנים של הבנקים, שהבנקים עשו ועושים בחשבונותיהם כטוב בעיניהם, יואילו לברוק היטב, מה עושה הבנק ולמה.

תמיד טוב לברוק, עכשיו יותר מתמיד. רשימת העמלות תגדל וכך גם סכומן; לעומת זה המשכורת תקטן. אין שום סיבה שחלקן של העמלות הבנקאיות למיניהן מתוך המשכורת, יגדל.

השבוע אמר לי בנקאי, שיש מלוא ההצדקה לגבות מהלקוחות את עלות השירות שנותן הבנק. נשמע טוב. מה יותר נכון ונבון מלחייב לקוח בעלות השירות. יש רק הבדל קטן. לא ייתכן שכולבו יעלה את מחירי החולצות רק מפני שמיספר הקונים קטן ובהזדמנות חגיגית זו יעלה גם את מחירי הגרביים. ה„לא ייתכן", מתייחס לעובדה שבקירבת מקום יש חנות המוכרת אותם פירטי לבוש במחיר הרבה יותר זול.

וכאן אנחנו חוזרים לבנק. הבנקים הם קרטל בלתי־רשום בחסדי בנק ישראל. ומה שעושה את העניין לחמור יותר — אי־אפשר בלעדיהם. בנק־הדואר הוא רק תחליף חלקי לשירותי הבנקים. אנחנו מבקשים שלפני שמעלים את העמלות, יואילו להתייעל; אחרי שיתייעלו נברוק אם יש צורך בכל־כך הרבה בנקים וקבוצות בנקאיות. ואז, אם יתברר שמספיק רק קבוצה בנקאית אחת או שתיים, שבראשן מנכ"ל אחד או שניים ומועצת־מנהלים אחת או שתיים, ייחסכו המשכורות והתנאים הנלווים של בערך 150 מנכ"לים, משנים למנכ"ל וסגנים למנכ"ל וצבא עוזריהם ומזכירותיהם.

מי שמכיר את העניין מקרוב, טוען שאם כך ייעשה, לא יהיה צורך להעלות את שיעורי העמלות.

יש לי עוד הצעה מרחיקת לכת. **מכיוון שהבנקים הם גופים ציבוריים, להוציא אולי את בנק „דיסקונט", ביאה לגוף ציבורי יואילו ויערכמו ברבים את פרטי השכר של מנהליהם. אז נדע בדיוק היכן ובכמה צריך לקצץ. סיפרו לי והדבר אינו חדש, שיש בנק, או אפילו בנקים, שבהם נוהגים לשלם את משכורות הפקידות הבכירה מראש, אפילו לשנה. אני מציע שאחרי שיקצצו בשברם של אלה, יתחילו לשלם להם את שכרם אחרי שהרוויחו אותו.**

בסופו של עניין, עוד מישהו צריך לשלם את חשבון המפולת במניות הבנקאיות, חוץ מעם ישראל — מנהלי הבנקים. ואנחנו לא נרסה.

טלוויזיה אישית

חברת כרטיסי האשראי הבינלאומית אמריקן אקספרס מציעה ללקוחותיה לקראת השנה החדשה הבאה עליהם לטובה — וכל הכלכלנים והמבינים אומרים ששנת 1984 תהיה אחת השנים הטובות שידעה מעורדה ארצות־הברית — שי לחג. כלומר, הלקוח יכול להזמין את השי בחברה, עבורו או עבור מי שהוא חפץ ביקרו, ולשלם כמובן, באמצעות הכרטיס שלו.

תמיד מאפשרים לשלם בכמה תשלומים, בלי ריבית, או בתשלום אחד ותמיד ל־15 ימי ניסיון ו„אם אינך מרוצה תוכל להחזיר". בין שאר הפריטים שכדאי לכם לבקש מהדורו, הקרוב, המכר, או סתם ידיד המתכונן בימים אלה להגיע ארצה, יש שניים הראויים שנעסוק בהם (שימו לב למחיר).

הראשון הוא ווצ'מן שני אינץ', הטלוויזיה האישית של סוני, שכל גודלה 16 ס"מ גובה, 7.5 ס"מ רוחב ו־4 ס"מ עובי ובמשקל של כחצי ק"ג, כולל ארבע סוללות. על פי הפרוספקט, יש בה כל מה שיש בטלוויזיה גדולה, חוץ מצבע, אך אל דאגה, גם זה יבוא. המחיר — 198 דולר או שישה תשלומים של 33 דולר.

מה שהולך טוב, וגם מאוד שימושי, הוא מיתקן

הקרוי „מרכז תיקשורת" המורכב מטלפון, שעון, רשמקול וכמובן רדיו, הכל ביחידה קומפקטית מוכנה לשימוש. המרכז הזה קולט שיחות ומקליט, קולט מהרדיו ומשדר באמצעות הרשמקול, מפעיל אוזעקה בשעת הצורך כמובן, וקובע את השעה המדוייקת מתי יתחיל ה„מנדנר" להזכיר לך שהגיעה שעתך לקום. יש במיתקן הזה עוד כמה פטנטים כמו אפשרות לדבר בטלפון ללא הרמת השפופרת ועוד. מה שבאמת מפתיע, הוא המחיר — 129 דולר וגם אותם אפשר לשלם בארבעה תשלומים של 32.25 דולר כל אחד. ראיתי דבר דומה בחנות בארץ, המחיר בשקלים היה אז פי ארבעה ובמזומן.

אנשים

לגאולה כהן יש קשיי חשיבה
ורוני מילוא גילה שלב"י חייב לו כסף

■ ברכה לא צפויה קיבל מנכ"ל רשות־השידור **יוסף** („טומי") **לפיד** בישיבה האחרונה של הוועד־המנהל. חבר־הוועד **אהרון פאפו** בירך אותו לכבוד העלאת מחזהו הכושי עשה את שלו ביידיש, באוסטרליה. „שמעתי שאתה חלוץ שפת היידיש בארץ הקנגורו." לפיד ענה לו: „אני אעלה את המחזה בגניאה בשביל הפאפואנים." החזיר לו פאפו: „עזוב את הפאפואנים. אתה **אליעזר בן־יהודה** של שפת היידיש."

■ בדיון על התוכנית מה שבא אמר מנהל מחלקת־התוכניות של הטלוויזיה, **צבי שפירא**, כי קשה למצוא מנחה טוב לתוכנית, משום שעליו להיות אינטליגנטי, חכם ובעל ניסיון עיתונאי. אמר פאפו: „לפי התכונות כדאי שתעשו לי בהקדם מיבחן־בד." הגיב יועץ המנכ"ל, **נקדימון רוגל**: „פאפו יעשה תוכנית ראיונות בשם מונולוג." הוסיף חבר־הוועד **ישראל** („רוליק") **סלע**: „התוכנית של פאפו תיקרא רק על עצמי לספר ידעתי."

■ בהקשר לאותה תוכנית כינה לפיד את המנחה **דן חמיצר** הטייס הקוטע, רמז לכך שחמיצר, טייס לשעבר, קוטע את מרואיניו. יועץ אחר של לפיד **ארי אבנר** העביר פתק למנכ"ל ובו נאמר: „למה מה שבא עוסקת בבישול? בגלל דן חמיצה ובתיה מרק."

■ ח"כ התחיה **גאולה כהן** הפתיעה אפילו את מכריה. בתשובה לקריאת־בינים של ח"כ העבודה, **יחזקאל זבאי**, בדיון המדיני בכנסת, אמרה לו כהן: „אתה פשוט מפריע לי. אינני יכולה לדבר. אם אתה אומר משהו נגד ההתנחלויות יש לי תשובות מוכנות. אבל על דברים אחרים, אני מוכרחה לחשוב."

■ ח"כים שונים פנו ליושב־ראש הכנסת **מנחם סבידור** והעירו את תשומת ליבו שהמיקרופונים המוצבים על שולחניהם אינם תקינים. סבידור השיב להם שהסיבה היא שחברים שלהם שיחקו במכשירים ולכן הם יצאו מכלל שימוש.

■ מומחים להתנהגותו של סבידור חוששים שגם ימי מזכיר־הכנסת הנוכחי **שמואל יעקובסון** ספורים. יעקובסון מונה לתפקידו, אחרי שסבידור הדיח בפעולת־בזק את **נתנאל לורך**. השבוע נזף סבידור ביעקובסון, באמצע ישיבת ה־מליאה, ודרש ממנו שיבצע כהלכה את תפקידו, אחרי שח"כים נקראו לדיון על הטלת אגרת־חינוך, ללא הודעה מוקדמת כמקובל.

■ ח"כ העבודה **משה שחל** דרש בקול־רם, מעל בימת הכנסת, לפטר את **אריאל שרון** מהממשלה, אחרי דבריו בעניין שיחת **סם לואיס** ו־**שימחה ארליך** המנוח אודותיו. שר־התיקשורת, **מרדכי ציפורי** קרא לעברו בקריאת־ביניים: „אם נסלק אותו, הוא עוד יהיה יועץ אצלכם." ציפורי התכוון לתקופה שבה היה שרון יועץ מיוחד של **יצחק רבין**, כשזה היה ראש־ממשלה.

■ שאלת התחייבות **רוני מילוא** לתרום מיליון שקל ללב"י – הקרן לביטחון יש־ראל. אם מועמד הקואליציה, מנחם אלון לא ייבחר לתפקיד נשיא־המדינה, שבה ועלתה השבוע בכנסת. מילוא התפתל ולא ענה מדוע לא מימש את התחייבותו. לבסוף תירץ זאת בכך שראשי לב"י מודים שהפירסומת שהוא עשה להם בעיקבות התחייבותו, שווה להם יותר ממיליון שקל. התערב ח"כ העבודה **חיים רמון**: „בעצם, הם עוד חייבים לך."

■ ח"כ העבודה **רענן נעים** גילה שהוא השלים באחרונה עם חברו לסיעה, **אריק נחמקין**. לפני כן הם כינו זה את זה בכינויי גנאי. נעים, שהוא ממוצא לובי, זכה בכינוי קדאפי, והוא נהג להשיב לנחמקין בשם הצאר ניקולאי. נעים, שהוא בעל שפם רחב־מידות לא גילח אותו מאז שהיה רב־סמל פלוגתי בצבא.

■ שר־הביטחון **משה** („מי־שה") **ארנס** נכנס לשירותים ממתנגדיו התקיפים של היטל אגרת־חינוך, אמר: „חוק חינוך חינם נהפך עתה לחה: חה: חה:"

■ חג־המולד, שנחוג השבוע, היה חג בעל־משמעות כפולה לאב **מרכל דיבואה**, לשעבר ראש החוג לפילוסופיה באוני־ברסיטה העברית. הוא חוגג באותו יום תשע שנים לקבלת האזרחות הישראלית.

■ **מחפוז' עבד אל על**

■ לא כל מרצה אוהב לדבר לתוך מיקרופון. כאשר הירצה פרופסור **שלמה גיורא שוי־הם** במועדון צוותא בתל־אביב על שנת 1984, ביקש הקהל כי הוא ידבר אל המיקרופון, כדי שיטיבו לשמוע אותו. שוהם ניסה לכוון את פיו לגובה המיקרופון, אך לא הצליח. אחר־כך נטל אותו לידיו, ובחוסר שביעות־רצון אמר: „לא מוצא חן בעיני להחזיק את המיקרופון

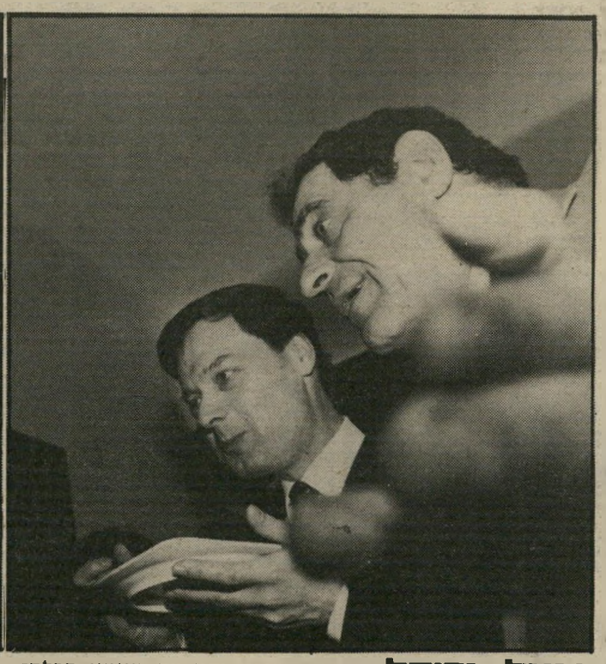

יגאל גריפל משוחח בעזרת ידיו עם מוזמני קבלת־הפנים שערכה עיריית תל־אביב לרגל חתימת הסכם לשיתוף־פעולה בענייני תרבות ואמנות עם נציגי עיריית בון. אחרי החתימה, באולם מועצת־העיריה ברחוב בן־גוריון, יצאו הישראלים ואורחיהם לבית הצייר ראובן ברחוב ביאליק, לקבלת־פנים מלווה בכיבוד. ליד גריפל (למעלה, מימין) עמד ראש עיריית בון, הד"ר הנס דונאלס, כשצלחת מזון בידו. שגריר גרמניה בישראל, נילס האנסן, (למעלה, לצד אסתר רובין) כתב בספר האורחים בעברית: „זה אירוע גדול." ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, בא עם אשתו, זיווה, שפתחה את עיניה למראה המצלמה (למטה).

■ בשבת שבה בילה סגן ראש־הממשלה **דויד לוי** בצרפת, הוא הרגיש כמו בבית. בבוקר הוא צעד מבית־המלון שלו לבית־הכנסת, כשהוא מלווה באנשי־ביטחון. בדרכו למלונו הוא נכנס לדירתו של **ניסים טאיטו**, נספח העיתונות של השגרירות בצרפת, ושם אכל ארוחת־צהריים, שכללה קוסקוס צפון־אפריקאי שהכינה **עליזה** אשתו של טאיטו, לשעבר כתב ידיעות אחרונות בנגב ואיש תנועת חרות.

■ בפינתו, המשודרת בתוכנית יש עניין ברשת ב', דיבר **חנן קריסטל** כשהוא מחקה את קולו של דויד לוי. בדרך־כלל מגיעות למגיש התוכנית **גבי גזית** שיחות־טלפון מרוגזות מהאישים שקריסטל, רוקטורנט למדעי־המדינה באוניברסיטה העברית, מחקה. הפעם היתה פניה שונה. אישים מחרות המזוהים עם מחנה **יצחק שמיר** פנו וביקשו את הקלטת הדברים. בקשתם לא נענתה מפני שדבריו של קריסטל שודרו בשידור־חי ולא הוקלטו קודם לכן.

■ ביש עניין משתתף מדי יום חמישי הפרופסור לפילוסופיה **אסא כשר** שמדבר, לשם שינוי, על דברים שונים ולא על עניינים פוליטיים. למרות זאת הוא מעורר את רוגזם של מאזינים לא מעטים, המציפים את אולפן־השידור בשיחות־טלפון נוזעמות, שבהן הם מק־ללים את כשר ומאיימים על חייו.

בכנסת ופגש שם את **יגאל הורביץ**. משהירך אותו לש־לום, ענה לו הורביץ: „אתה עוד לא יודע שלא אומרים שלום בשירותים?"

■ **חייקה גרוסמן**, מועמדת למזכ"ל מפ"ם, לא התרגשה מההצעה לקיצוץ בשכרם של הבכירים. „צריך לקצץ במישרת שר כלכלת־על, כי יש לנו רק כלכלת תחת."

■ ח"כ מפ"ם **יאיר צבן**, נספח העיתונות בשגרירות מצריים בישראל, השתתף בערב ראיונות של המראיין **איתן דנציג**. באותו ערב הופיע גם רבין והנציג המצרי הקליט את דבריו, בידיעתו. את הקאסטה, שבה התייחס רבין לענייני השעה שלח הנספח ישירות למישרד־החוץ בקאהיר. אחר־כך הצטלם אל על עם רבין, והפעם למטרות אישיות. הוא מתעתד לכתוב ספר על תקופת שהותו בישראל.

כמו זמר־דוק."

■ האסטרולוג **דן גימור** שהוא עורכו של שבועון אסטרולוגי חדש, אסטרוסקופ נשאל אם זה הזמן המתאים להוציא כתב־עת חדש. הוא הסביר שעל־פי הכוכבים זה המועד המתאים לו. לרוע מזלו, נטש אותו אחד משותפיו כבר בתחילת הדרך, אך טלמור אינו אומר נואש. לדבריו הוא לא הופתע גם ממהלך זה, משום שגם אותו חזה בכוכבים.

דן בן־אמוץ טוען שמטרידות אותו קטינות, פנינה רוזנבלום חוזרת לשיר ורפי גינת מפחיד נהגים

■ **פנינה רוזנבלום** חוזרת לשיר. השבוע היא הקליטה שני שירים חדשים, אחד אישי ואחד ברוח התקופה. השיר השני נקרא עם ישראל חי בקושי ומילותיו הן כדלקמן: „העליה בירידה / והעולה יורד / כאן השימחה היחידה / היא השימחה לאיד / לכל אחד חשוב בלי די / מה יש אצל אחר / וכל שכן מציץ אלי / יריץ כבר לספר / או החזירו את אשר לקחתם לי / כי לא אוותר / תנו לי רק מה שהבטחתם לי / לא ריצה יותר / אוי ארצי הלא תבושי / עם ישראל חי בקושי / כל יום עוד מס ועוד היטל / מוכרים בלי קבלות / וארץ זו היא ארץ של / מיסים ונפלאות // העבודה היא ערך־על / את זאת כולם אומרים / או כל אחד עובד אבל / עובד על אחרים // כשהשאלות עולות / עונים רק „אין תגובה" / במקום לשאול שוב שאלות / חוזרים רק בתשובה // אך בין פטיש לבין סדן / בין שיח ללוחם / עדיין יש חלום קטן / ויש מי שחולם //

■ שני השירים, נכתבו על־ידי **יאל ריפל** והולחנו על־ידי **נחמי ברנדיס** ושניהם מושרים בקצב הרוק הקיצבי. לצורך כתיבת השיר וידוי אישי נאלץ ריפל לשבת יותר משעתיים עם הזמרת, כדי לתחקר אותה על חייה, והתוצאה: „יש לפעמים / מול עיני חולפים אותם הימים / שהכל היה קטן ותמים / ימי מחסור עצובים / מאז ידידי / עברתי דרך ארוכה למדי / הגורל היטיב עימי עד בלי די / לו ולי היה כדאי // מעשי ושמי / נהיו מזמן נושא שיחה לאומי / לכן כדאי, חשבתי אז לתומי / מאוד לאהוב // ובכל יום / להגשים במציאות עוד חלום / ועם זרם השיגרה לא לזרום / את החיים שוב לטעום // לא לעצור / להמשיך תמיד לבנות וליצור / תוכניות בתוך עצמי לא לנצור / לא לחיות כמו במצור // ולשופטיי / אומר שלו חייתי שוב את חיי / לא הייתי משנה את דרכי / מילרות ועד קץ ימיי//

■ רוזנבלום, שתחגוג השבוע את יום הולדתה ה־29, מקווה להשלים בתוך זמן סביר את אלבומה אריך־הנגן הראשון.

■ העיתונאי **אמנון אברמוביץ**, חזר מארצות־הברית אחרי שמונה חודשי לימודים, ועורכי מעריב כבר פינו לו חדר, כדי שישוב לכתוב את הטור הפופולארי שלו דו"ח. אך נפגישה הראשונה של אברמוביץ איתם, הוא ביקש דבר יוצא־דופן: חופשה נוספת. העורכים ההמומים נענו באי־רצון בולט. מכיוון שהוא עדיין לא החל לכתוב הוא גם מדייר את רגליו מהכנסת.

■ מה באמת חושב ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'־צ') **להט** על בוחריו? אילו הוא ידע שכל מה שיאמר השבוע, בסיור במיפעל הקטן של האמן **יעקב אגם** מוקלט, יתכן שהיה נוצר את פיו. באותו סיור במיפעל אורמת ביבנה, הציג אגם את פיסלו הסביבתי היקר שיוצב בכיכר דיזנגוף. הסיור כולו צולם לטלוויזיה הלימודית. אחד מעוזריו של צ'יץ' לחש לו שעליו לקצר בסיור, כי מחכים לו בלישכתו. להט, שנראה מרוצה מהפגישה עם האמן, שהוא אחיו של ראש עיריית ראשון־לציון לשעבר, **חנניה גיבשטיין**, אמר: „יש לי שיטה. ארבע וחצי שנים הם רודפים אחרי. חצי שנה אני רודף אחריהם." גם דברים אלה הוקלטו, ללא ידיעת ראש־העירייה.

■ חברי ועדת־הכלכלה של הכנסת היו אורחי נאות מרפא בים המלח וקיבלו הסבר מהמנכ"ל, **סמי טוויג**, על החולים שבאים למקום. הוא הסביר שחולי הפסוריזיס, מחלת־עור, אינם מתים, אך גם אינם מבריאים ממנה, ונאלצים לשוב לים־המלח בכל שנה, לצורך קבלת טיפול נוסף. העירה ח"כ המערך **שולמית אלוני**: „את, איזו מחלה ברוכה."

■ עורכי ספר הטלפונים המסווג, בידור ובמה קיבלו שיחת טלפון לא שיגרתית. הסופר **דן בן־אמוץ** טילפן למישרדי החברה וביקש שישמיטו את שמו מהפירסומים, כדי שנערות צעירות, כדבריו, לא יטרידו אותו. ואכן, פרטיו לא פורסמו.

■ מפיק פסטיבל הילדים **אבשלום ריבין** מצא במופע המסכם של הפסטיבל עיסוק חדש. הוא הבחין במחסור בסדרנים באחד מאגפי היכל התרבות ימיהר לכווז את הבאים לאולם. רובין הביא במיוחד מהולנד את בימאי הטלוויזיה **ראלף עינבר** כדי שיצלם לקאסטות־וידאו את ההופעה האחרונה.

■ **רפי גינת**, מפיק ומגיש תוכנית הצרכנות, כלבוטק, כבר רגיל לאיומים ברצח, שהוא מקבל בביתו או במערכת התוכנית בקירייה בתל־אביב. הגל האחרון, ולדעתו הגדול ביותר, היה דווקא אחרי ששודרה כתבת תחקיר על הזיהום בשאוורמה שנמכרת בחוצות הרחובות. לעומת זאת, מספר גינת שכאשר הוא נוסע בכביש בינעירוני, נהגים שנוסעים מעל המהירות המותרת ועוברים אותו, מאיטים את מהירות הרכב אחרי שהם מזהים אותו.

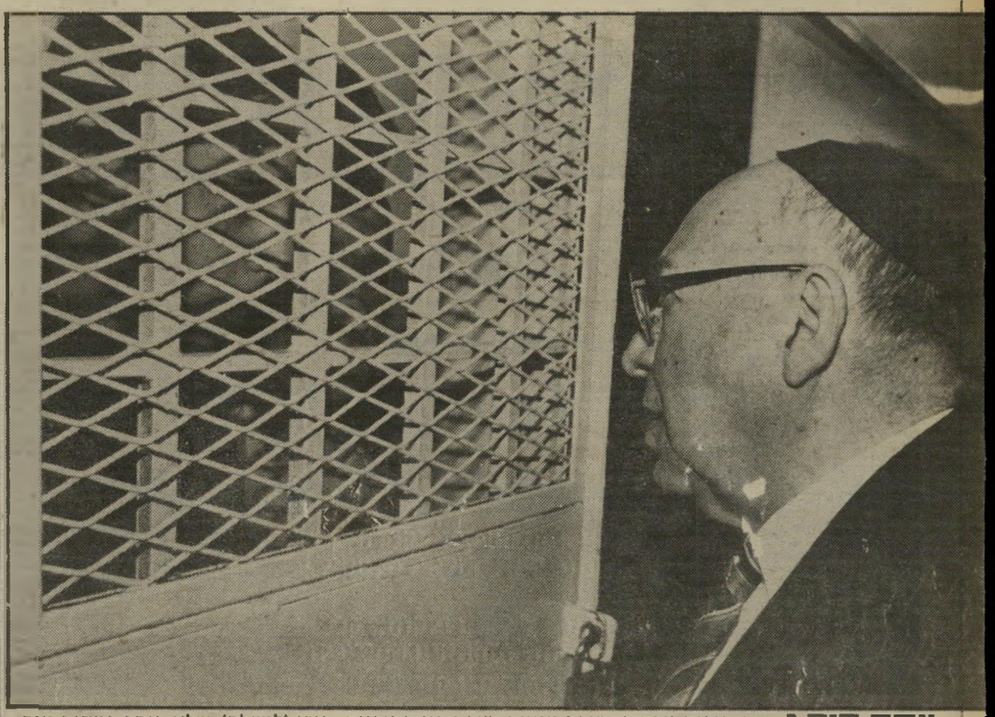

יוסף בורג שר־הפנים זוכה בסקירה מטווח קצר מבין הסורגים. בורג (למעלה), שלא ביקר במקום מזה זמן רב, התעניין במתרחש מאחרי הסורגים. ח"כ העבודה, רפי סוויסה, שהצטרף לסיור, גילה לעומת זאת עניין בעבודת העצירים בבית־המעצר של כלא רמלה – שבו הם עובדים במילטשת יהלומים.

עודד תאומי פגש במסיבה את צאן („חננאל") קנסטה, שמאז הופעותיו בשעה טובה הוא הפך האישיות המדוברת ביותר בישראל. תאומי, שמעלה הצגות־יחיד שבהן הוא עוסק בטלפתיה ובפרהפסיכולוגיה, מצא שפה משותפת עם היהודי־האנגלי מעוד סיבה: אביו, מאיר, האיש שגילה את קנסטה בשנת 1938 ואירגן לו הופעות בחיפה, באולם פאנורמה, ובקאזינו המקומי.

אנשים

■ הטלפון לא הפסיק לצלצל בשבת שעברה בביתה של התכשיטנית **רחל גרא**. הפונים ביקשו לברך אותה על כניסתה כשותפה לקפה־מיסעדה הג־לריה הלבנה שבשדרות רוט־שילד בתל־אביב. גרא המופתעת הציעה לפונים, שאם הם יגלו לה כמה אחוזים יש לה בנכס החדש, היא תכניס אותם בשותפות איתה. העניין התגלגל במיקרה.

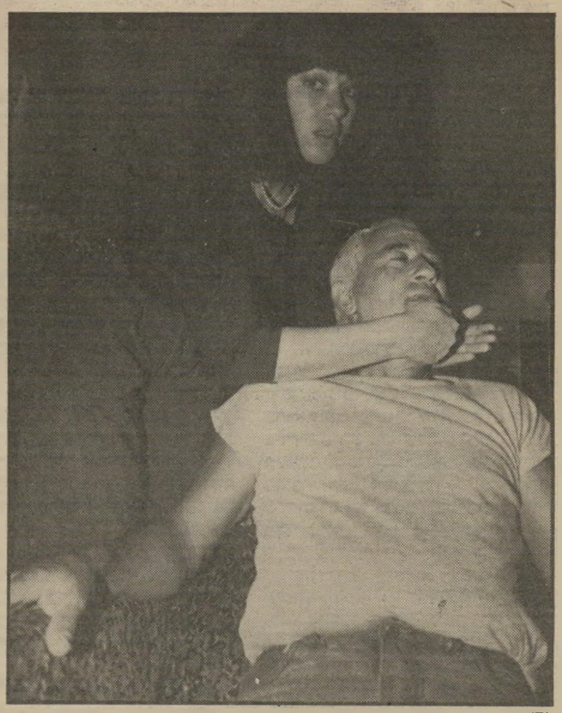

בני אמדורסקי זוכה בעיסוי־פנים מידי מדריכת־היופי חווה ברק. הזמר־מיסעדן עבר מייד אחר־כך טיפול נוסף, מסיכת פנים, שנמשך חצי שעה בסך הכל. בסוף הטיפול מרחה ברק קרם־לחות על פניו של אמדורסקי, שהוא קצין הבידור של ספינת־ההימורים, שבה גם קיבל את הטיפול.

האמרגן **יצחק** („זיטו") **בן־ניסים** מפיק את ערב סיפורי **חנוך לוין** שש, שעה רקובה, שמגישה השחקנית **מרים גבריאלי**. הוא פנה לאיש יחסי־הציבור, **אלכס קוטאי** וביקש ממנו שיארגן את יחסי־הציבור להצגה ולמסיבה שתתקיים אחרי הצגת הככורה החגיגית. המקום המתוכנן למסיבה היה בגלריה של גרא ביפו־העתיקה. זיטו טעה ואמר שהמסיבה תיערך בגלריה הל־בנה של גרא. קוטאי התחיל להודיע טלפונית למוזמנים על האירוע ועיתונאים שקיבלו ממנו את ההודעות מיהרו לברר את העניין אצל בעלי העסק הישנים, והופתעו לשמוע שאין להם מושג על מה מדובר. לבסוף, אחרי שעשרות אנשים שמעו שגרא היא בעלת הגלריה הל־בנה, התבררה לקוטאי הטעות שעשה והוא נאלץ לטלפן שוב לכל המוזמנים ולהודיע להם על הטעות.

בסוקי השבוע

● **תא"ל (מיל.) דב** („דו־**ביק**") **תמרי**: „במחנה־השבו־יים אל־אנצר הוקם הפלמ"ח של המדינה הפלסטינית."

● **ח"כ העבודה, יצחק ר־בין**: „הייתי מסתפק בהגדרה צנועה יותר מהגדרת דויד בן־גוריון, בדבר אור לגויים. הייתי מסתפק בהיותנו אור ליהודים."

● **ח"כ הליברלים לש־עבר, אלימלך רימלט**: „בניהול מדיניות־החוץ היה בשילטון המערך יותר ביטחון לפי טעמי, מכפי שהוא היום."

● **הרב מנחם הבהן**: „הליכוד מטביע את חותמו על הכל: אפילו הרימונים ממול־כדים."

● **הנ"ל**: „במפר"ל מאשימים בכפירה את החברים שביקשו להדיח את הד"ר יוסף בורג. טוענים נגדם שאינם מאמינים בנצח ישראל."

● **רפאל** („רפול") **איתן**, בהרצאה בפני תלמידים: „אילמלא מילחמת הלבנון, המצב הכלכלי יכול היה להיות גרוע יותר. היינו צריכים לפנות את קיריית שמונה ולהוריד את נהריה אל מתחת לאדמה."

● **הנ"ל**: „יכול להיות ש־נאלץ לשבת בלבנון עוד 50 שנה."

● **הצייר מוריס בין**: „אני אמן טוב יותר מפיקאסו. הוא אהב כסף ודרש הרבה כסף, אבל לא היתה לו נשמה. הוא לא ידע מה זה צל ומה זה אור. סלוואדור דאלי הוא צייר דגול. הוא ידע לצייר צל וגם אור."

● **המשורר יב"ל**: „אין לי חשבון בבנק / אך נשמה מורדת / ונפש שוחרת חרות / שוכנת בתוכי עם כיסוי //

● **עורך־הדין אהרון סא־סו**, חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור: „לא די להיות שמאלן. צריך להיות גם שמאלן הגון."

● **יושב־ראש מועצת־המנהלים של חברת־החש־מל, דויד** („גוזקי") **הגואל**, ששר־האנרגיה הודיע לו במפתיע על פיטורין: „הרגשתי כמו נאשם בבית־דין שדה. בית־דין שאין בו שופטים וסניגור ויש בו רק כיתת־יורים."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

סגן־השר המתפטר, יהודה בן־מאיר

הוא היה סוכן האף־בי־איי, נכשל בבחינות למישפטים

ובקבלת מישרה של רב, המאהבת שלו התאבדה בקפיצה מעל הגשר,

והוא מציע להנהיג בארץ את חוקי־נירנברג במהדורה חדשה

הממצמצים בעם

כגפה הקיצונית ביותר של הימין הישראלי נחשבת זה יותר מעשור תנועתו של הרב מאיר כהנא, תנועת כך.

בשנתיים האחרונות התרחשה סידרה של אירועים אלימים, המוליכים בחוטים סמויים לעבר תנועה זו.

בין אירועים אלימים אלה: „מיש־חקי פורים" בגדה־המערבית, ניסיון־השתלטות על הר־הבית, תוכנית לפיצוץ כיפת־הסלע, השתוללות־ירי ליד כיפת־הסלע, רצח אמיל גרינצוויג. לאירועים אלה הצטרפה באחרונה אחרי הפיגוע באוטובוס ליד הר־הרצל בירושלים, סידרת הרימונים המ־מולכדים בעיר־המיורחית ושריפת מכוניות בשכונת אבו־תור.

צירוף האותיות כך, והאידיאולוגיה האלימה המסתתרת מאחוריהן, מקפיאה דם בעורקיהם של רבים בישראל, שאלימות כזאת על רקע גזעני מזכירה להם את מרכז־אירופה בשנות ה־30.

סיפורה של תנועת כך, אישיה ומיבצעיה, הוא סיפור הניאו־פאשיזם הישראלי.

● ניסיון התנקשות בבגין

אביה, מייסדה ובעל הקול־היחיד של תנועת כך הוא הרב מאיר כהנא שהגיע לישראל מארצות־הברית ב־1969, שנתיים אחרי מלחמת־ששת־הימים.

בימים הראשונים לשהותו של כהנא בארץ התחיל לפעול בירושלים גוף חדש בנוף הפוליטי, גוף שראשי־התיבות של שמו היו דב (דיכוי בוגדים). אחד מסמליו היה האגרוף הקמוץ בתוך מגן־דויד — אחד מסי־מלי „הליגה להגנה יהודית" שכהנא ייסד כמה שנים קודם לכן בארצות־הברית.

תוך תקופת־זמן קצרה הפך הרב כהנא דמות בעימות הפוליטי בישראל. הוא ייסד את תנועתו למיפלגה, כדי להיבחר לכנסת ולהציג במליאתה את עמדותיו הקיצוניות.

חברי תנועת כך התחילו להיראות בקמפוס האוניברסיטה העברית בירושלים, כשהם יוזמים היתקלויות אלימות עם הסטודנטים הערביים ואנשי־שמאל.

בספטמבר 1972 נעצר קצין־המיבצעים־לשעבר של לח"י, עמיחי פאגלין, בניסיון להבריח נשק לאנשי „הליגה להגנה יהודית" בארצות־הברית ובקשר למעשי־טירור. פאגלין, שאחרי המהפך מונה למישרת יועץ־ראש־הממשלה לענייני־טירור, שוכן עם מעצרו במלון־פאר תל־אביבי במאסר־בית.

תנועת כך התייצבה מאחורי פאגלין. הימים היו ימי המתח הציבורי שלאחר טבח 11 הספורטאים במינכן. למרות התייצבותם של אנשי כך אחרי ניסיון הברחת־הנשק של פאגלין, לא הובא איש מאנשיו של כהנא לדין. עד היום לוטה סיפור זה בערפל.

מיקרה לכידתו של פאגלין מאפיין את סיגנון־הפעולה של הרב כהנא ותנועתו מאז ועד היום. כהנא ותנועתו שומרים על ניקיון־כפיים למראית־עין, אינם מכחישים את קירבתם לנלכד, „מתייצבים מאחוריו" ורואגים לסיוע־מישפטי, כדי להפוך את המישפט אם הוא מתקיים, למישפט ציבורי, שבו נטענת האידיאולוגיה הימנית של הרב כהנא.

במשך תריסר השנים שחלפו מאז מעצרו של פאגלין צמחה לה בהדרגה, מתוך הגלעין הקשה של כך, רשת סבוכה של קבוצות טרוריסטיות מזויינות ברמות שונות.

התגבשותו של גוש־אמונים, בשנים הראשונות שאחרי מילחמת יום־הכיפורים, דחקה בהדרגה את תנועת כך ואת הרב כהנא לשולי זירת־הימין. לכידת כלי־התיקשורת בידי מנהיגי גוש־אמונים הביאה את אנשי הרב כהנא להסתופף בצל תנועה זו, שמנתה בתקופות־השיא שלה כמה אלפי פעילים, כדי ליהנות מהמוניטין הציבורי של הגוש ולנצל את מאגר כוח־האדם של הגוש כפריפריה לאנשי כך.

במקביל חתרו אנשי כך להפוך את התנחלות קיריית־ארבע לאחד ממוקדי־הפעילות המרכזיים שלהם. רוב אנשי כך, בשלב זה, היו בוגרי „הליגה להגנה יהודית", שעלו בעיקבות רבם לישראל. ניסיון זה, של אנשי כך להשיג שליטה במועצת קיריית־ארבע, הביא לסידרה של עימותים בינם ובין הרב משה לוינגר ומקורביו. עימותים כאלה מתנהלים עד היום.

המאבק־הציבורי שניהלה שלוחת גוש־אמונים, „הוועד לעצירת הנסיגה מסיני", נגד חוזה־השלום עם מצרים והנסיגה מחצי־האי סיני הגבירו את התוקפנות של הרב כהנא ואנשי כך. שנכשלו בשתי מערכות־בחירות.

אחד משיאי המחשבה האלימה של כך היה ניסיון־התנקשות, שעליו ספר בידיעות אחרונות הסטודנט צדוק יחזקאלי, שהיה „שתול" בתנועה במשך שמונה חודשים, ביחד עם עוד סטודנט, לשם הכנת עבודה סמי־נריונית במדע־המדינה עבור ד"ר אהוד שפרינצק.

בפגישה שנערכה באחד מימי ינואר 1980, שבה נכח יחזקאלי, העלה אחד הפעילים המרכזיים של כך הצעה להתנקש בחייו של ראש־הממשלה דאז, מנחם בגין:

„בגין," סיפר אותו פעיל, ששירת אז כחייל בבסיס חיל־האוויר, „עומד להגיע לבסיס שבו אני משרת, כדי לשאת הרצאה. מדוע שלא אכניס לו משהו לאוכל? אני מוכן לנסות ולעשות משהו רציני. יש לי קשרים. ואני מוכן גם לשבת הרבה."

ההצעה, שהדהימה אף את הקי־צוניים בחברי תנועת כך, הועלתה בכינוס־פעילים שבועי, שבו נכח גם הרב מאיר כהנא. לשמע הצעתו של הפעיל שררה שתיקה של תדהמה. הרב מאיר כהנא מיצמץ בעיניו בעצבנות. לפתע קם ממקומו והודיע: „לא!"

בשנה האחרונה משמש אותו מציע כאחד הפעילים המרכזיים של כך. פעיל זה נודע בתוך האירגון בעיקביות של ביקורתו התקיפה על „מתינותו" של הרב כהנא.

מציע ההצעה להתנקש במנחם בגין אמר לפני שלוש שנים ליחזקאלי על תפקידה של תנועת כך:

„התנועה צריכה להקים קבוצת אנשים שתיפעל בסיגנון ,החולצות השחורות' של מוסוליני, כדי לנסות

כהנא (מימין) מתאמן ביריה באמריקה, בתמונת־פירסומת של הליגה להגנה יהודית
ליד הגאנגסטר בשעה שנורה למוות

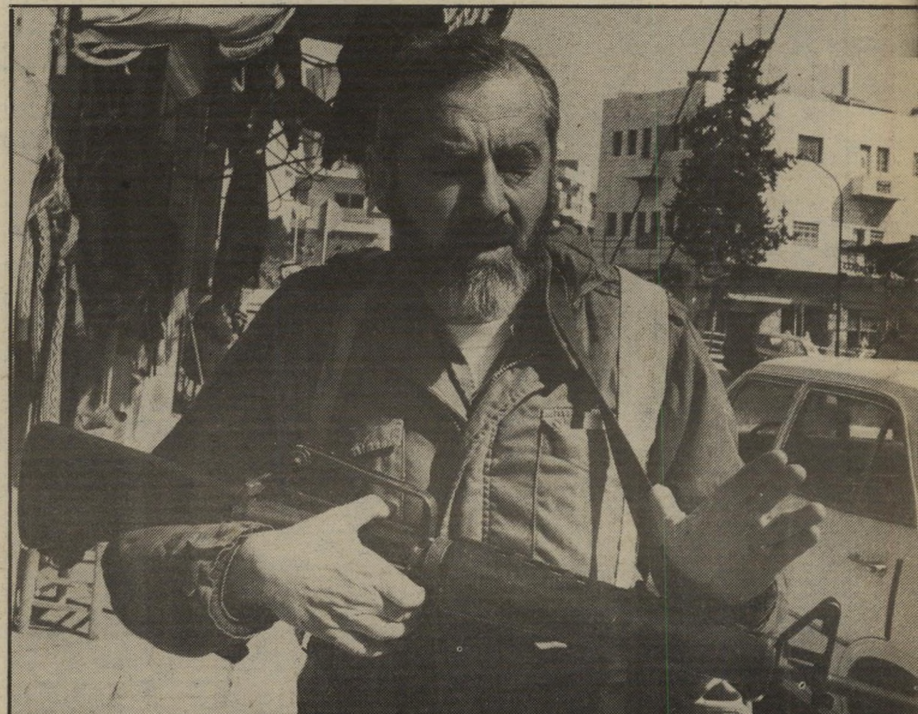

כהנא בחיול־מילואים ברמאללה
התעמרות בערבים בחסות צה"ל

כהנא עם עליתו לארץ
מממנים אלמוניים

ולערער את מוסדות־השילטון ולהביא למהפיכה אלימה. לתנועת כך צריך להיות חלק גלוי, שיעבוד בדרכים פרלמנטריות, וחלק סמוי, שיפעל בדרכים אלימות. חלק זה יפעל בעיקר לגירוש ערבים מהארץ, בשיטות אלימות ומיידיות..."

שיטה זו מאפיינת תנועות פא־שיסטיות וניאו־פאשיסטיות רבות במאה ה־20: אירגון פוליטי, השואף לביצור מעמדו במיסגרת חוקי־המדינה, ולצידו אירגון חשאי, השואף להשגת אותה המטרה באמצעים אלימים ולא־דמוקראטיים.

כמה חודשים אחרי שאותו פעיל של כך התווה מדיניות־פעולה זו, ניצבה התנועה על סף חיסול. במאי 1980 נעצרו מאיר כהנא ועוזרו, ברוך גרין, ובילו חודשים רבים מאחרי סוגר ובריח, בתוקף צו מינהלי.

הקשר הישיר בין שקיעת האירגון ותקופות־מעצרו של כהנא גלוי וברור. כהנא הוא איש־הקשר היחידי בין תנועתו ובין מקורותיה הכספיים. כאשר הוא כלוא, אין התנועה ניזונה בכספים החיוניים לפעולותיה.

אחרי הריגת ששת בחורי־הישיבה מול בית הדסה בחברון, התגלה על גג ישיבת הכותל ברובע היהודי בירושלים „סליק", שכלל אמצעי־לחימה שונים. לדיברי חבלני מישטרת־ירושלים „יכלו להרים את כל הרובע היהודי!"

יומיים אחרי תפיסת ה„סליק" ברובע־היהודי נעצרו שני חיילים שזוהו על־פי סדרות־הייצור של הנשק. הקשר בין שני החיילים לרב כהנא ולעוזרו היה העילה למעצר המינהלי שהופעל נגדם.

שנה מאוחר יותר, כאשר הציג הרב כהנא את רשימת כך לוועדת־הבחירות לכנסת העשירית, הציע יו"ר הוועדה, שופט בית־המישפט־העליון לשעבר, הר"ר משה עציוני, לפסול את הרשימה. השופט עציוני קבע שמצעה של רשימה זו עומד בסתירה מוחלטת למגילת־העצמאות. בנמקו את הצעתו, הגדיר השופט עציוני את כך כך:

„לא יכול להיות ספק שרשימה זו מציעה לא פחות ולא יותר מאשר הנהגת חוקי־נירנברג, בשינוי זה שבמקום שבחוקים ההם היה כתוב ‚ארי', ‚יבוא ‚יהודי', ובמקום שהיה כתוב ‚יהודי' יבוא ‚ערבי'..."

אלא שחברי לוועדה של הר"ר עציוני, נציגי ה„ליכוד" וה„מערך", לא ששו לפסילתה של רשימת כך. בבחירות צברה רשימתו של הרב כהנא 5128 קולות לעומת 4396 קולות ב־1977, ו־12811 קולות ב־1973.

● חולדותיו של „מנהיג"

הרב מאיר כהנא, בן למישפחת־רבנים מצפת שירדה בראשית המאה לארצות־הברית, נולד ב־1 באוגוסט 1932 בפרבר הניו־יורקי פלאטבוש בשם מאיר מרטין כהנא.

האב, הרב צ'ארלס כהנא, אחד מרבני הפרבר, נתן לבנו חינוך ציוני מיליטנטי, שהושלם בתנועת־הנוער בית"ר.

ב־1947, כאשר התנהל באומות המאוחדות הדיון על עתידה של פלשתינה (א"י), זכה מאיר כהנא בכותרת הראשונה בעיתונות, כאשר השליך עגבניה רקובה לעבר שר־החוץ הבריטי, ארנסט בווין.

ער מהרה פרש כהנא מבית"ר. הוא הסתכסך עם הנהגת־התנועה והצטרף לתנועת בני־עקיבא. אחר־כך עלה לישראל „וחי כאן במשך שנה, אחרי שנכשל בארצות־הברית בבחינות לקבלת רישיון לעריכת־דין. מאחר שהוסמך כרב שאף לקבל מישרת רב בישראל, ולא הצליח. לחבריו בארצות־הברית סיפר כי הוצעה לו מישרת מרצה באוניברסיטת בר־אילן הדתית, שהוקמה באותה העת.

כאשר ירד כהנא לארצות־הברית, נמנה על מייסדי השבועון הייהודי הקיצוני ג'ואיש פרס. שבו הוא מפרסם את מאמריו ער היום.

בראשית שנות ה־60' פגש כהנא באחד מחברי־הילדות שלו מרובע פלאטבוש. החבר, יוסף צ'ורבה (חורבה), שברומה לכהנא היה בנעוריו חבר בבית"ר, שימש כמרצה במיכללת חיל־האוויר האמריקאי באלאבאמה, ונודע כמי שיש לו גישה למקורות־מידע סודיים וקשרים בחלונות הגבוהים של שירותי־הביטחון הפדראליים האמריקאיים.

באותן שנים, כאשר ההסתבכות האמריקאית בוויאט־נאם הלכה וגברה, היו מערכות־הביון האמריקאיות מודאגות מעליית ההתנגדות למילחמה בקרב הצעירים בקאמפוסים. הביון האמריקאי הקים אז מערכת של אלפי אירגונים וקבוצות פוליטיות, כדי להילחם במגמה זו של הנוער האמריקאי. הסי־איי־אי והאף־בי־איי השקיעו בפעילויות אלה הון־עתק.

אחד מאותם אירגונים „מניים־קיצוניים היה מכון פיקטיבי בשם יועצי מחקר מאוחדים. שהקים יוסף צ'ורבה. שותפו לאירגון היה מייקל קינג.

מייקל קינג לא היה אלא הרב מאיר כהנא.

בתקופת יועצי מחקר מאוחדים לא הסתפק הרב בשם הנוצרי המושאל שלו, והציג את עצמו כחבר הכנסיה הפרסביטרית (הסקוטית.) במקביל הקימו צ'ורבה וכהנא את „תנועת ה־4 ביולי" (ע"ש יום־העצמאות האמריקני), שמטרתה היתה לגייס בקמפוסים תמיכה במילחמת וויאט־נאם.

למרות היותו נשוי ואב לארבעה ילדים, באותה תקופה, חי כהנא/קינג עם צעירה לא־יהודיה בשם גלוריה ג'ין דארגיני, דוגמנית. מאוחר יותר היא התאבדה, כנראה בשל קשריה עם כהנא/קינג, בקפיצה מגשר קווינסבורו בניו־יורק.

כאשר הקים כהנא את „הליגה להגנה יהודית", קרא לקרן הראשונה לגיוס תרומות לליגה על שמה של גלוריה ג'ין דארגיניו.

בראיון שהעניק כהנא לירחון פלייבוי לא הסתיר כהנא את פרשת מייקל קינג, אך ציין שעשה זאת כדי להתחקות אחר מקורות־המימון של האירגון האנטי־שמי „אגודת ג'ון בירץ'."

מעט אחרי מילחמת ששת־הימים הריח הרב כהנא את ריח הימין־היהודי־החדש, וביסס את „הליגה להגנה יהודית." במיסגרת זו גילה את תכונתו הגדולה מכל: עריכת תעלולי פירסומת וראווה בכל כלי־התיקשורת האמריקאים (עיתונות אלקטרונית ומודפסת), כדי לפאר את עוצמתו הצבאית של הכוח היהודי הלוחם שהוא

• *באוגוסט 1921 איחד בניטו מוסוליני את ה„סקוודריסטי" (חוליות הקרב) של הפאשיסטים במישמר־המיפלגה, והעניק להם מדים שחורים, שנועדו לחקות את בגדי־העבודה השחורים, שנהגו ללבוש פועלי־הכפיים באיטליה, כדי לחסוך בהוצאות הכביסה. מכאן הכינוי „החולצות השחורות".*

כהנא ליד „בונקר המתאבדים" בימית
הצגה מגוחכת בחסות הרבנים והממשלה

תמונת־פירסומת של הליגה להגנה יהודית בארצות־הברית
קרע על רקע מיסתורי

אחת מההאשמות הטיפוסיות, החוזרות ונישנות בספר, היא האשמה נאצית טיפוסית: תקיעת סכין בגב האומה על־ידי המימסד היהודי.

בשנות פעילותה של „הליגה להגנה יהודית" איפיינה האלימות את פעולותיה, שהתמקדו בהנחת פצצות ליד מוסדות סובייטיים בארצות־הברית. פעילויות אלה צימצמו את מיספר מעריציו.

גם בארץ ניסה כהנא תחילה להקים את „הליגה להגנה יהודית", אך מסיבות בלתי־ברורות ויתר כאן על שם זה — אולי תחת לחץ חבריו־לשעבר באמריקה.

● הנהגה מטורפת ומשבר

לצידו של הרב מאיר כהנא מצוייה בתנועת כך קבוצת אנשים, שמאפיין אותם שלל של מעשי־אלימות, מאסרים והרשעות בגין עבירות פוליטיות.

הנודע בין מקורבי הרב כהנא היה אלי הזאב, שמצא את מותו לפני שלוש וחצי שנים בהתקפה על אנשי בית הדסה בחברון. לפני עלותו ארצה היה הזאב נוצרי. שם־משפחתו היה ג'יימס, ובמילחמת וייאט־נאם היה איש יחידת־צלפים מיוחדת בחיל־הצנחנים האמריקאי. בסוף שנות ה־60, מעט לפני מפלת וייאט־נאם, נפצע ג'יימס באחד הקרבות. חבריו הלוחמים כינו אותו „ההורג" ו„הזאב".

דמות אחרת, קיצונית עשרת מונים מהרב כהנא, היא יואל לרנר, בן 41, לשעבר ממייסדי „הליגה להגנה יהודית" בארצות־הברית. לרנר, חבר הנהגת כך (בשל פעילויותיו השונות, אין לרנר מציג את עצמו בשנים האחרונות כחבר כך). הסתבך פעמים רבות עם החוק בשל אירגון פעולות מחתרתיות מזויינות נגד ערבים, פעולות שעליהן נשפט לתקופות־מאסר שונות.

לרנר שמש בראשית הקאריירה הישראלית שלו כמורה לאנגלית בבית־הספר־הפתוח בירושלים. הוא הסתבך לראשונה עם שרות־הביטחון כאשר נעצר באוגוסט 1975, בחשד שהתכוון לפגוע בשר־החוץ האמריקאי דאז, הנרי קיסינג'ר, שהיה בעיצומו של מסע־דילוגים במרחב.

ביולי 1982, כחודש אחרי פרוץ מילחמת־הלבנון, שוב נעצר לרנר, והפעם בחשד כי אירגן קבוצת נערים ונערות, כדי לבצע פיגוע חבלני במיסגד בהר־הבית. תחילה היה המעצר מינהלי. מאוחר יותר באוקטובר, נרון לרנר בידי בית־המישפט המחוזי בירושלים לשנתיים וחצי מאסר, אותן משלים לרנר לרצות בימים אלה.

במשך כמה שנים היווה הצמד מאיר כהנא ויוסי דיין סמל להנהגת כך. באחרונה פרש דיין מכך על רקע מאבקי־כוח עם הרב כהנא. דיין, שהיה מזכיר כך. נעצר במאי 1980 בידי המישטרה בחשד כי ניסה לרצוח נהג־מונית ערבי ממיזרח־ירושלים, כנקמה על רצח אלי הזאב ובחורי־הישיבה בחברון. דיין לא הועמד למישפט.

חודש אחרי מעצרו, ביוני, בראיון בידיעות אחרונות, פיתח דיין את השקפתו על הצורך בהקמת אירגון־טרור יהודי: „פרט לתנועת כך – שהיא תנועה פוליטית, יש צורך להקים מחתרת, כדי להפעיל טרור נגדי בתשובה לטרור הערבי..."

במאבק למניעת הנסיגה מסיני היה יוסי דיין אחד מאנשי כך שערכו את ההצגה הטראגי־קומית ב„בונקר־המתאבדים" בימית. כאשר יצא מהבונקר, נישפט למחבוש צבאי על

דיין וכהנא מניחים ראש ברוש של גמל לפני מערכת „העולם הזה"
מי שמותח ביקורת על המנהיג, מודח

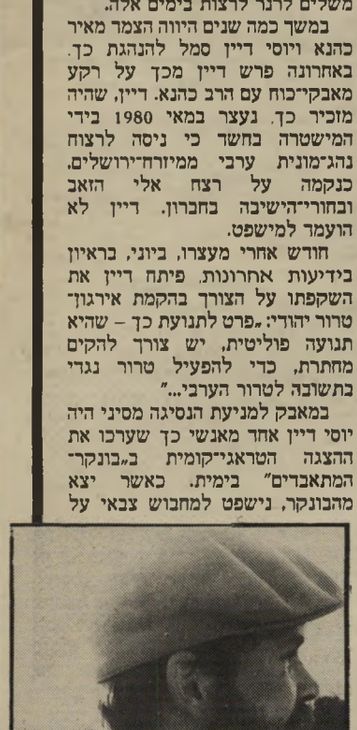

הרפתקן הזאב
הכינוי: „ההורג"

סירובו להתייצב לשרות־מילואים ביחידה שהשתתפה בפינוי אנשי־ימית.

גיבור נוסף מגיבורי כך, ומפקד „בונקר המתאבדים" בימית, הוא יהודה ריכטר, יוזמו של רעיון ההתאבדות המשותפת כמחאה על פינוי ימית. ריכטר, הנמנה כיום עם ראשי כך, נחקר ארוכות בחשד שהיתה לו יד ברציחת אמיל גרינצוויג. החשד בוטל בשל אליבי.

לפני יותר משנה התנהל העימות היחידי בין ראשי כך. כאשר יוסי דיין תבע מהרב כהנא להנהיג קו קיצוני יותר. טענתו הבסיסית של דיין היתה שיש צורך למקד את כוח התנועה הקטנה במקום אחד, תחת לפזרו על־פני שטחים ונושאים רבים. חוד־החנית חייב להיות מופנה לעבר הערבים. דיין קרא תגר על כהנא וקבע שהוא רך מדי. לכן יש לבנות בתנועה אלטרנטיבה קשוחה יותר.

(המשך בעמוד 26)

ושך מעמוד 23)

ם באמריקה. כהנא חתר לגניבת התחילה של צה"ל, אחרי מילחמת ת־הימים.

כאשר החליט הנשיא ריצ'ארד סון לשבור את הקרח הבינגושי, פח יחסים עם ברית־המועצות, ק הרב כהנא את קשריו עם ות־הביון האמריקאיים (או להיפך) ירים בקשרים עם המאפיה — טע המאורגן האמריקאי. הוא טיפח רים עם כנופייתו של הגנגסטר ע־לשימצה ג'ו קולומבו. בעליו „האירגון למען זכויות האמריקאים צא איטלקי." שלא היה אלא ואה לזרועות המאפיה.

קשרים אלה בין כהנא וקולומבו היו לכלי־התקשורת, והקרקע החלה נור מתחת לרגליו בארצות־הברית. וד כאשר עמד לצידו של ־המאפיה בעצרת פומבית, בשעה ה נורה למוות על רקע של חמת־כנופיות. כהנא ניצל.

קודם לעלייתו של מאיר כהנא שראל, הוא הבטיח לחבריו ב„ליגה נה יהודית" שיהיה תוך שנה לשר שראל. לא ברור על איזה רקע חל ע ביניהם, אך ראשי הליגה מריקה עדיין מדברים עליו ירות.

במקביל לעלייתו השניה ארצה סם הרב כהנא בארצות־הברית את רו לעולם לא עודי שכותרתו היא סיסמת „הליגה להגנה יהודית." ר זה, שהוא מעין גירסה יהודית של ן קאמפף מאת אדולף היטלר, ען כהנא שצפוייה השמדה נוספת לעם היהודי, וכי המימסד היהודי בעולם רקוב ובוגדני. המצייל, המושיע והפודה הוא, כמובן, הרב מאיר כהנא, הרואה עצמו כיורשם של המכבים ושאר גיבורי האומה בכול הדורות.

„מיין קאמפף" של הרב

ב יולי 1983 נאסר על־ידי מישרד־החינוך־והתרבות, על מאיר כהנא ופעילי כך להיכנס ולהרצות עמרותיהם לפני תלמידי בתי־הספר.

כהנא וכך הגישו עתירה לבג"ץ, נגד האיסור.

בתגובה בבג"ץ, הציג מנהל מחלקת הבג"צים של פרקליטות־המדינה, עורך־הדין ראנאטו יאראק, עמדה מישפטית קשוחה. הוא קבע כי כרוזי כהנא וכך מתמקדים ברייבריי־הסתה כנגד ערבים, ביטויים הזהים עם חוקים אנטי־שמיים. סיפרו של אדולף היטלר מיין קאמפף („מילחמתי") וחוקי נירנברג, ששלטו בגרמניה־הנאצית. יאראק התייחס, בין השאר, להצהרותיו הבאות של הרב כהנא:

● קריאה להרחיק את הזרים מהר־הבית, תוך שימוש במוכאה מהמקרא „והזר הקרב יומת."

● קריאה להחרמת סוחרים ערביים וקניית סחורה יהודית בלבד. על קריאה זו העיר יאראק: „כלום צריך לומר מה משמעותה של הסתה כזו בישראל, קורבן החרם הערבי וארצם של מי שבאוזניהם עוד מהדהדות הקריאות להחרים את חנויות היהודים ולקנות רק אצל 'אריים'?"

● ליכוי רגשות עויינים נגד הכנסת ערבים לאוניברסיטה העברית.

● קריאה להעביר את הערבים הגרים בארץ לארצות־ערב. ולהשתית כל משאומתן עם הערבים על הכרתם ב„אדנות" העם היהודי על כל הארץ. על כך הוסיף יאראק: „כלום צריך לבאר את האסוציאציה המחרידה שהביטוי 'אדנות' מעורר בהקשר כזה? היש צורך לתרגמו לשם כך?"

● הסתה נגד „מניפת" יחסי יהודים־ערבים בארץ, נגד „הטמיעה והטומאה" שבנישואי ערבים לצעירות יהודיות וקריאה להרתיע את המפתים את בנות ישראל. על־ידי מאסר של חמש שנים לכל לא־יהודי המקיים יחסי־מין עם יהודיה. כאן הוסיף יאראק: „מה הוא המרחק בין התבטאויות אלה לבין הדברים הנוראים דלהלן, ששומא עלינו, על אף הרתיעה המובנת, להעלות כאן על הכתב?" יאראק ציטט מתוך סיפרו של היטלר מיין קאמפף: „הנער היהודי שחור־השיער אורב במשך שעות, כששיסחה שטנית על פניו, לנערה תמימה. מטמא אותה בדמו וכך גוזל אותה מעמה..."

בהמשך דיברי התייחסותו החריפים בלפי כהנא וכך. ציטט יאראק מתוך חוקי־נירנברג האומרים. בין השאר: „יחסים מחוץ לנישואים בין יהודים ואזרחי־המדינה בעלי דם גרמני ובעלי דם קרוב לו — אסורים. אדם העובר על איסור זה... עונשו מאסר..."

את עמדת פרקליטות־המדינה סיכם עורך־הדין יאראק במילים: „הבאנו דברים מחרידים אלה, שהיד רועדת לכותבם, רק כדי להמחיש מהי המשמעות הנוראה בהשמעתם במדינת־ישראל. הייפלא כי בתי־הספר מסרבים לתת לאדם כעותר דריסת רגל בין כותליהם?"

כהנא נעצר ליד הכנסת
נירנברג בנצרת עילית

השילוב הפועל לטובתך

GM ליאו גולדברג בע"מ

BUICK CHEVROLET

אם אתה מעונין במכונית אמריקאית במובן האמיתי של המושג, יש שתי עובדות חשובות שעליך לקחת בחשבון:

1. האמריקאיות של ג'נרל מוטורס

בין מגוון דגמי המכוניות האמריקאיות בולטות מכוניות מתוצרת "ג'נרל מוטורס", ובמיוחד דגמי שברולט וביואיק. הנסיון והמוניטין של ג'נרל מוטורס כחברה המובילה בעולם בכל הקשור לרכב אמריקאי אמיתי, מתבטאים ביתרונות המיוחדים של שברולט וביואיק. הם מציעים לך רמה גבוהה במיוחד של נוחות ואמינות, פאר בטיחות ועיצוב ללא תחרות.

2. האמינות של ליאו גולדברג בע"מ

כשאתה רוכש מכונית אמריקאית מ"ליאו גולדברג" בע"מ, אתה נהנה מאמינות ונסיון של 50 שנות יבוא בלעדי. לרשותך גם: רשת מוסכים מוסמכים עם אנשי מקצוע מעולים וציוד חדיש. חלפים מקוריים במחירים נמוכים. שרות יעיל וייעוץ מקצועי בבחירת הדגם המתאים לדרישותיך.

לפני שאתה קונה מכונית אמריקאית — בוא וראה את דגמי שברולט וביואיק אצל ליאו גולדברג בע"מ.

CHEVROLET BUICK

Feel the difference
General Motors makes. GM

ליאו גולדברג בע"מ

המניע להצלחת שברולט וביואיק בישראל

משרד ראשי: ת"א דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 03-251374. **ירושלים:** שלומציון המלכה 15, טל. 231798, 02-234536; **חיפה:** דרך יפו 132, טל. 528285; **סוכנים חיפה:** בית המכונית יפו 19, טל. 04-512251; **נתניה:** מכוניות נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423; **נצרת:** בישארה יוסף סרג'י, רח' פאולוס השישי 56, טל. 065-54667; **באר-שבע:** רכב בן שושן, טרומפלדור 117, טל. 057-70705.

(המשך מעמוד 24)

דיין הודה בשיטה „דמוקראטית", באמצעות „מיכתב־הדחה". הוא הואשם בחוסר־נאמנות לתנועה ולמנהיג. את המיכתב ניסח והחתים כהנא עצמו. בין השמות החתומים על מיכתב־ההדחה בתנועה, שאין בה בחירות דמוקראטיות, בולטים שמות כמו „מזל היורקת" מגן־הירק של נאות־סיני, שמאוחר יותר המליחה את הקפה של עזר וייצמן באילון־מורה, בעלה אביגדור ארסקין, שנשפט בעבר ביחד עם אלי הואב על הכאת ערבים בחברון. חותמים נוספים היו אלי קליין וגד סרוטמן.

מאז „הדחתו" של יוסי דיין, לא קרא איש תגר על עמדותיו של הרב כהנא בתנועת כך.

מזכיר תנועת כך כיום הוא גד סרוטמן, הנחשב גם הוא כמייצג הקו הקיצוני יותר. סרוטמן מטיף בתוך התנועה לקמת מיסגרות שתפעלנה פעולות אלימות. בראיון עיתונאי קבע: „כך דומה קצת ללח"י... כמו שהיום

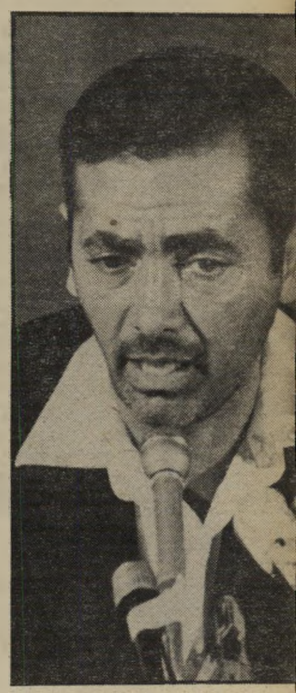

כהנא בהפגנה
הבא להורגך – השכם להורגו!

מכירים בתרומה של הלח"י להקמת המדינה, כך יכירו בנו בעתיד כגורם שהשפיע על מדינת־ישראל כמדינה יהודית. לא יהיו פה עוד ערבים. וזה יהיה בזכותנו..."

תחלופת החברים והפעילים בכך היא גבוהה יותר מאשר בכל תנועה בנוסח זה. מיספרם של בני הטיפש־עשרה בכך גבוה. כרטסת התנועה, הנמצאת במישרדה ברחוב אוסישקין בירושלים, מכילה אלפי שמות. מתוך אלפי שמות אלה נענים לפניות לפעילות במיסגרת התנועה רק כמה עשרות של פעילים. החברות בתנועה אינה מחייבת תשלום דמי־חבר. חבר כך הוא כל מי שחתם אי־פעם על אחת מעצומותיו של מאיר כהנא, על מיזכר או על טופס־הצטרפות לתנועה. הכרטסת של התנועה מכילה גם את רשימת החברים המופיעה על דפי־המחשב של גוש־אמונים, שאותם השיגו אנשי כך באופן בלתי־ברור.

על־פי הוראת תורתנו הקדושה

מקורות הכספיים של כך סודיים. הרב כהנא טוען שתנועתו מתקיימת על תרומות המגיעות מאוהדים בארצות־הברית. מדי תקופת זמן נוהג הרב כהנא לנסוע לארצות־הברית כדי לגייס כספים. הוא מסרב לפרט או לנקוב בשמות האישים או המוסדות התורמים לו כספים.

יש גם שמועות על מיליונר ירושלמי, המזרים לקופת התנועה סכומי־עתק.

יש גם המעוררים את החשד שכהנא היה ונשאר סוכן של מוסדות־הביון האמריקאים הממשיכים לממן אותו.

למעט מימון מערכות־הבחירות, היתה אחת ההוצאות הגדולות של כך בשנתיים החולפות תשלום של 6000 דולאר לעורכת־הדין של האירגון, ליאורית רניאל, על הגנת אלן גודמן המטורף, ממקורבי האירגון, שפרץ לשטח הר־הבית, ירה והרג שם ערבים מתפללים.

סעיפים שוטפים בתקציב של כך הם החזקת שתי דירות, תשלום משכורות למזכיר גד סרוטמן ולמנכ"ל שמואל בן־ישי ולמזכיר בחצי־מישרה. לתנועה יש כלי־רכב אחד משלה, רמקולים ומכונת־שיכפול.

מאז „הדחתו" של יוסי דיין, אין בכך ויכוחים. את מיפגשי התנועה ופעילויותיה מאפיינת אמירת ה„הן" למנהיגה מאיר כהנא.

מיצבור של מידע וחשדות הולכים וגוברים בחוגי המישטרה ושירות־הביטחון רומזים בשנתיים האחרונות על התגברות המגמה של אנשים הקרובים לכך לנטישת המיסגרת הגלויה ומיגבלות החוק. בהתייחסו לשילטון־החוק ציין כהנא בראיון עיתונאי:

„מי שלא מבין כי תנועת כך היא בתוך החוק אינו מבין דבר. יש חוק אחד והוא חוק התורה, ואנחנו בתוכי־תוכו של אותו חוק. כשיש סתירה בין חוק־התורה וחוק־הכנסת, אני הולך עם חוק־התורה..."

בכך לא מסתירים את שימחת החברים, כאשר נעשה פיגוע טרוריסטי בתושבים ערביים. יותר מזה, ראשי התנועה וחבריה מהללים את סידרת הפיגועים בתושבים הערביים. החל מהפיגוע בראשי־הערים בגדה וכלה בירייות שהרגו באחרונה ילדה בשכם. שלא לציטוט עיתונאי הצהירו ראשי כך שאילו היו יודעים „מי הוריך להם את הרגליים," לא היו מסגירים אותו.

באחרונה נטען בעקשנות כי במהלך השנה האחרונה אכן הוקם גוף סמוי. החוגים הטוענים זאת מוסיפים ש„הגוף הסמוי" הוכה חלקית, כאשר נעצרו ארבעה איש כחשודים בירי לעבר בתי ערבים בחברון ועל רכב ערבי בכפר־יאטא.

אחד האבסורדים החוזרים על עצמם בשנים האחרונות הוא סיפור גיוסו של הרב כהנא, למרות גילו המתקדם, לשרות־מילואים בגדה־המערבית. באחת מתקופות־המילואים שלו התפרסם כאשר נהג באכזריות באוכלוסיה הערבית באחד ממחסומי צה"ל.

בראשית יולי '83, גוייס כהנא שוב לשרות־מילואים. לרגל גיוסו שיגר מיברק לשר־הביטחון, ובו הודיע למשה ארנס: „לרגל יציאתי למילואים, עלי להודיעך שאגיב נגד כל פעולה העלולה לסכן אותי או להזיק לי בכוח מכסימלי. ברור לכל כי הוראות מישרד־הביטחון, כובלות את ידי החיילים, הופכות את צה"ל לשק־איגרוף ומסכנות את גופם וחייהם. חייהם של חיילים יהודיים עומדים מעבר לכל שיקולים אחרים. הנני גאה לשרת את עמי על־פי תורתנו הקדושה: „הבא להורגך — השכם להורגו"... ".

מיברק זה של כהנא לשר ארנס אינו עולה בקנה אחד עם הדברים שאמר הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, בוועדת־החוץ־והביטחון על המחתרת היהודית בשטחים.

האקורד האחרון של תנועת כך, צורם לא פחות מקודמיו, היה הופעתו של איש כך מנצרת, אלכסנדר פינקלשטיין, בתוכנית הטלוויזיה כו־תרת לילה. למחרת הופעתו, בראיון להארץ, התייחס פינקלשטיין לציטוט עמדות כך בשאלת נישואי־התערובת במדינה: „איבדנו כמה אוגדות טובות בצה"ל בגלל נישואי־תערובת..."

תנועת כך, שבצעדיה הראשונים נראתה בנוף הפוליטי הישראלי כתנועה חריגה ומיוצאת, הפכה עד מהרה לתנועה המנקזת פסיכופאטים, לאומניים, שמרביתם מצמצים כמנהיגם, מאיר כהנא. כל אלה זורמים לאותו נהר עכור של לאומנות גיזענית, שהמיטה לפני ארבעים שנה שואה על יהודי אירופה.

דן עומר ■

★ האם החוק מאפשר לילד מאומץ לגלות מי הם הוריו האמיתיים?

★ האם רצוי שהחוק יתן אפשרות כזאת, ואם כן — מתי?

★ איזה סבל נפשי עובר על המאומצים כאשר הם רוצים לגלות את שורשיהם ומחפשים

„משהו הדומה

כאשר נפצעה פלורנס פישר בתאונת־דרכים, היא היתה בת 40, נשואה ואם לבן בוגר. מחשבתה האחרונה לפני שאיבדה את הכרתה היתה: „אלוהים, אני הולכת למות ועדיין אינני יודעת מי אני." כאשר היתה ילדה בת 7 גילתה פלורנס בדרך מיקרה, במגירה נידחת, גליון נייר מצהיב שעליו היו כתובים שמות הוריה ושם בלתי־מוכר נוסף: „אנה פישר", ולידו המילה „מאומצת".

מאז, כמעט כל יום בחייה, עסקה פלורנס בחיפוש אחרי מקורותיה. עד גיל 40, למרות חיפושים ממושכים, התכתבות ארוכה עם מוסדות שונים, לא גילתה את הוריה הטיבעיים.

הדבר קרה בארצות־הברית, במדינת ניו־יורק. שם אין החוק מתיר את גילוי זהותם של ההורים הטיבעיים אחרי האימוץ לאיש. רק בית־מישפט יכול להתיר גילוי זה, בנסיבות מיוחדות מאוד.

בסיפרה האוטוביוגראפי, החיפוש אחרי אנה פישר, מתארת פלורנס בפרוטרוט את סיבלה; את חיפושיה הנואשים ואת החרדות והסקרנות שמילאו את חייה, עד שגילתה לבסוף את אביה ואת אמה.

לעומת סיפורה האפוף מיסתורין וסודיות של פלורנס, עומדת הטראגדיה של אם אמריקאנית, אשר בתחילת שנות החמישים גילו לה הרופאים כי היא חולת־סרטן ועומדת למות. לאשה היו עשרה ילדים, הבכורה בת 14 והקטן בן 18 חודשים. כאשר וידאה האם כי מותה קרוב, החליטה האשה האמיצה למסור את כל ילדיה לאימוץ בעודה בחיים, כדי שתוכל להיות בטוחה כי אחרי מותה הם יימצאו בידיים נאמנות, ולא יישלחו למוסדות.

היא פירסמה מודעה בעיתון והתקשרה עם סוכנויות העוסקות באימוץ. שבועות ארוכים היה הבית מלא מבקרים, שבאו להחליט אם הם מעוניינים באחד הילדים ובאיזה. כאשר נשלם העניין, וכל הילדים אומצו על־ידי מישפחות, שהאם הכירה ואישרה, ערכה האם סיור אצל כל המישפחות המאמצות.

הסיור ארך חודשיים, והאשה בילתה זמן־מה יחד עם כל ילד ומישפחתו החדשה, התנהגה לא כאם אלא כדודה אורחת, ואחר כך חזרה לביתה.

היא מתה שבוע אחרי שחזרה הביתה.

לפני ארבע שנים גילו את הסיפור עורכי התוכנית איטס אינקרדיבל (זה לא ייאמן) בטלוויזיה האמריקאית, וערכו פגישה בין תשעה האחים והאחיות שנותרו בחיים (אח אחד נפטר בינתיים). בני המישפחה, שכמעט לא הכירו איש את רעהו, היו מאוחדים בהערצה לאמם המנוחה, ואז גילה להם עורך־התוכנית כי פרשת האם האמיצה הוסרטה ובתפקיד האם משחקת השחקנית אן מרגרט.

★ לא סוד אפל

כאשר התחלתי להתעניין בנושא האימוץ, בעקבות סיפרה של פלורנס פישר, התברר לי כי בעצם מעולם לא התעמקתי בנושא, והוא לא עניין אותי במיוחד. ידעתי כי כמה ממכרי אימצו ילדים, והנושא היה גלוי ופתוח. אולם זכרתי כי בילדותי התייחסו לאימוץ כאל מחלה מאוית או כאל סוד מביש. כאשר היו מדברים על כך, היו מנמיכים את הקול ומסתודדים.

נראה כי עניין האימוץ, כמו הרבה נושאים אחרים בחברה, עבר לאחרונה תהליך התמסדות ויציאה מן הארון. הגישה אליו נעשתה פתוחה וחופשית יותר, והיום נוטים לגלות לילד מגיל צעיר ביותר את עובדת היותו ילד מאומץ, דבר שבשנים קודמות ניסו בכל דרך להסתירו, כאילו היה סוד אפל.

סיפרה של פישר, יהודיה אמריקאית שהיא כיום בת חמישים בערך, מגלה עולם מרתק של ייסורים וחוסר ודאות באשר לזהות העצמית. כאשר התעוררה פלורנס בבית־החולים מתאונת־הדרכים, נגשה אליה אחות

תאומות שמצאו זו את זו
שילה קרפנטר ושרלה רובינסון מאנגליה גילו את אימן הטיבעית ואשה את רעותה אחרי 33 שנים. החוק באנגליה מתיר גילוי בגיל 21 (למטה: תמונותיהן של השתיים בילדותן).

ושאלון־נייר בידה. היא שאל.ה את הפצועה אם יש במישפחתה מחלות תורשתיות, אבל פלורנס לא יכלה לענות. היא מעולם לא הכירה את הוריה ולא ידעה עליהם מאומה.

כאשר מצאה את גליון־הנייר, בגיל 7, פנתה איתו אל האשה שעד או הכירה כאמה, ושאלה אותה לפישרו. האשה חטפה מידיה את גליון־הנייר ונתקפה היסטריה. תגובתה של האם נקבעה בזיכרונה של הילדה לנצח. מאז לא פסקו חיפושיה אחרי אמה האמיתית.

אחרי שנרגעו מההיסטריה הראשונית, אמרו לה הוריה כי התעודה שמצאה מתייחסת לזוג אחר במישפחה, שהם בעלי שמות זהים, שאימצו ילדה, ואת התעודה נתנו להם למשמרת. אולם השם אנה פישר נקבע במוחה של הילדה, ובכל פעם שהיתה לבדה בבית חיטטה בכל המגירות והארונות

בין "

ומקומות המיסתור, בתיקווה למצוא אינפורמציה נוספת. היא היתה פותחת אפילו את תפרי הריפוד של הכורסות ומחפשת מתחת ללינוליאום שברי־צפה, בתיקווה לפענח את הסוד.

אך היא לא מצאה דבר.

האשה שהתיימרה להיות אמה ניסתה לשכנעה בכל דרך כי היא טועה, וכי איננה מאומצת. לשם כך הרחיבה האם את הדיבור על ציר־הלידה שסבלה וסיפרה על בית־החולים שבו נולדה פלורנס.

בכל הזדמנות היתה פלורנס מעלעלת באלבומי־התמונות המישפחתיים. „השתוקקתי למצוא מישהו אחד שדומה לי בכל המישפחה," סיפרה. היא ישבה מול הראי, כאשר אלבום התמונות בחיקה, וחיפשה אף דומה או חיטוב שפתיים מקביל אצל אחד הדורים והדודות בתמונות.

„יש לי ילד, והוא האדם היחיד בעולם שדומה לי," כתבה לפלורנס שנים אחר־כך אשה אחרת, שגם היא היתה ילדה מאומצת והצליחה לגלות את הוריה האמיתיים. הרצון לראות מישהו הדומה לך, והשייך לאותם שורשים, היה כה חזק, שגם אשה בגיל 76 כתבה לפלורנס: „אני רוצה לדעת לפני מותי מי היו הוריי."

אין זכות למידע

שאלה השנייה שרדפה את פלורנס היתה: „מדוע נמסרתי

לאימוץ?" החשש שמה הדחייה שדחו אותה הוריה הטיבעיים בגלל פגם שהיה בה עצמה, לא נתן לה מנוח. הפחד חזר והתגבר ביתר שאת כאשר גילתה פלורנס, בגיל 19, שהיא בהריון ועומדת להיות בעצמה אם.

החשש פן יהיה התינוק פגום, חולה או מפגר, לא עזב אותה לרגע. אחר־כך, כאשר עמדה בקשר עם בוגרים אחרים, שגם הם היו ילדי־אימוצים, התברר לה כי הפחד הזה חד במיוחד אצל כל הנשים שעמדו ללדת ולא הכירו את הוריהן הטיבעיים.

כאשר בגיל 20 החלה בחיפושים נמרצים אחרי הוריה, נתקלה בתגובה מוזרה — איש לא רצה לעזור לה. אנשים שאליהם פנתה אמרו לה, כי היא כפויית־טובה להוריה המאמצים, וכי בחיפושה אחרי האם האמיתית היא פוגעת באנשים שגידלו אותה והקדישו לה את חייהם. „אין לך זכות למידע הזה," אמר לה הרופא שיילד אותה. הוא סרב בכל תוקף לגלות לה אפילו ברמז משהו על הוריה.

פלורנס מספרת, כי השאלה המשותפת לכל ילדי האימוצים בגיל ההתבגרות היא „האם לחפש?" וכאשר. אחרי שיקול מלא חרדות וחששות מחליטים הילדים לחפש. השאלה הקשה עוד יותר היא: כיצד לחפש?

החוק במדינת ניו־יורק איננו מתיר גילוי ההורים הטיבעיים לעולם. ואומנם, יש בסודיות זו הגיון רב. הוריו הטיבעיים של ילד שנמסר לאימוץ הספיקו בודאי לבנות את חייהם מחדש. ייתכן מאוד כי הם הסתירו את עברם ועובדת היותם הורים לילד מאומץ מבן־זוגם וממישפחתם החדשה. גילוי כזה, שיבוא לפתע מידי הילד המאומץ, יכול להרוס את כל אשר בנו במשך חייהם.

אך הסודיות חשובה מאוד גם לעניין נוסף. אם יתגלגל המידע הסודי לידיים בלתי־מהימנות, עלולים ההורים המאמצים להיות נתונים לסחיטה מצד האם הטיבעית או מישהו אחר מבני־מישפחתה. או להיפך, האם הטיבעית יכולה להפוך לאובייקט סחיטה קל מאוד לאנשים תאבי־בצע, שיאיימו עליה כי יגלו את הדבר לבן־זוגה החדש.

החוק המחייב סודיות דואג גם לטובת הילד, כמובן. ילדותו הבטוחה של הילד תלויה בשלווה נפשית ובחוסר־הטרדה מצד כלשהו.

אולם כנגד סיבות אלה לסודיות, עומד רצונו הבן של הילד לגלות מיהן מיהם הוריו האמיתיים, ומדוע זנחו אותו. „יש הוכחות מספיקות כי ילד מאומץ שומר על הצורך לחפש את אבותיו זמן רב," קובע מחקר שנערך על־ידי המועצה האמריקאית לבריאות הילד.

„האם זאת היא אמי?"

דמן קצר אחרי גיל 40 הצליחה פלורנס בכל זאת לגלות את אמה הטיבעית. היה זה אחרי עבודת־בלשות מאומצת ועזרתם של כמה עורכי־דין.

אולם היא חששה מאוד מפני הפגישה, ועוד יותר דאגה פן תדחה אותה אמה ותתנכר לה שנית. היא התחזתה לקרובת מישפחה רחוקה, וביקשה להיפגש עם אמה בזהות השאולה. כאשר תוך כדי הפגישה גילתה פלורנס לאמה כי היא בתה שורשיה. האם ראתה בכך בתחילה בגידה ומעשה של חוסר אמון ואהבה. „כאשר ראיתי אותך ובידך מיסמך האימוץ," גילתה המאמצת לפלורנס אחרי שנים, „הרגשתי כאילו מתמוטט עלי הבית."

כאשר התעוררה בארצות־הברית פרשת התינוקת לנור, מיקרה שבו ביקשה אמה הטיבעית של תינוקת שנמסרה זמן קצר קודם לכן לאימוץ, לקבל בחזרה את ילדתה, עסקו בכך אמצעי־התיקשורת בארצות־הברית כ־הרחבה.

פלורנס מצאה עצמה מעורבת ריגשית בפרשה, כאילו היתה היא עצמה התינוקת לנור. „אולי תשאלו ותברר אצל הילדה המאומצת עצמה מה היא מעדיפה?" אמרה לעיתונאים. ואלה, נדהמים מעט, שאלו אותה כיצד אפשר להתייעץ בתינוקת בת חצי שנה. „אבל הנה אנחנו, לפניכם, מאות ואלפי תינוקות שאומצו בהיותם קטנים, תשאלו אותנו מה היינו מעדיפים, לגדול אצל ההורים הטיבעיים או אצל מאמצים?"

הד"ר זליג בך, פסיכולוג קליני המתמחה בפסיכולוגיית ילדים, אישר את דבריה של פלורנס. הוא אמר כי בכל מיקרה שאפשר למנוע אימוץ, והאם והתינוק יכולים להישאר יחדיו, זוהי האפשרות הטובה ביותר לגבי התוצאות הפסיכולוגיות.

לבטיה הרבים של פלורנס גרמו לה צורך נפשי עז לקבל חיזוקים מאנשים אחרים שעברו את דרך־היסורים שלה. מייד אחרי שגילתה את אמה, פירסמה פלורנס מודעה בעיתון, שבה כתבה: „בוגר, שאומץ כילד, מחפש מגע עם מאומצים אחרים כדי להחליף דיעות על בעיות האימוץ, ולשם עזרה הדדית בחיפוש אחרי ההורים הטיבעיים."

על מודעה זו הגיעו מאות תשובות מכל קצוות ארצות־הברית. אנשים בגילים שונים התקשרו ומסרו את סיפורם האישי ובעיותיהם. „לפעמים אני עובר ברחוב ורואה מישהו הדומה לי... אני נעצר ומהרהר. האם יתכן כי זוהי אמי?" כתב איש שאומץ.

גבר צעיר אחר כתב לה, כי עמד יום תמים ליד בית־הלוויות מקומי, שבו נקברה באותו יום אשה שחשד כי היא אמו הטיבעית. הוא עקב אחרי פניהם של הבאים והולכים, כדי לראות אם ימצא בהם דמיון לעצמו.

- אשה אחת כתבה לה כי היא מגדלת כלבי סטר אירי, „וזה מוזר שאני יכולה לעקוב אחרי שושלת היוחסין שלהם, ולא אחרי זו שלי."

לעומת מיכתביהם המעודדים של מאומצים אחרים, קיבלה פלורנס גם סירבות מיכתבי שיטנה ואיומים. הורים מאמצים, שראו בה איום, כתבו לה כי היא אשה כפויית־טובה, ושאלו אותה מדוע היא כל כך מעוניינת להיוודע כי נולדה באשפתות.

פלורנס הקימה בתחילת שנות השיבעים את האגודה לחירות המאומצים בניו־יורק, ואירגנה כרטסת של מחפשים ומחופשים. פנו אליה אנשים שאומצו בילדותם ממדינות מרוחקות, כמו אלסקה וקליפורניה, וגם הורים שמסרו ילד

האם שנחנה לאימוץ

השחקנית אן מרגרט מגלמת בסרט על מיקרה שקרה במציאות, את דמותה של אם אמריקאית, שב־1953 גילתה כי היא עומדת למות מסרטן. היא התחילה למסור את כל עשרת ילדיה לאימוץ. אחרי שנמסרו כל הילדים: עברה האם בין המישפחות המאמצות ונפרדה מהילדים. כאשר שבה לביתה מהמסע, נפטרה.

לאימוץ ומבקשים למצוא אותו.

ההצעה שגיבשו ביניהם חברי האגודה, שראשי התיבות שלה הם אלמה, היתה כי החוק יתוקן. הם הציעו כי תינתן זכות לכל ילד מאומץ לעיין במיסמכים ולגלות מי הם הוריו הטיבעיים בהגיעו לגיל 18 שנה.

הקשר, שנוצר לבסוף בכל זאת בין פלורנס ואמה, נותק כאשר החליטה פלורנס להופיע בטלוויזיה בסידרת הרצאות על בעיות האימוץ, ולחזור לשמה האמיתי: פישר. בלב דואג מיאנה פלורנס לבקשת אמה שלא להיחשף לציבור, והשתיים ניתקו מאז את הקשר.

חדרך הארוכה ביותר

דמן קצר אחרי שגילתה את אמה, מצאה גם את אביה. בניגוד לאם, היה האב אוהב ולבבי. הוא אימץ

(המשך בעמוד 58

40 שנה חיפשה פלורנס פישר (מימין) את הוריה הטיבעיים, תוך מילחמה מחמדת בביורוקרטיה, בחוק ובאנשים מתנכרים — היא מציעה תיקון לחוק האמריקאי, הקיים כבר בישראל

תפסתי אירופה

סיגריות אירופה דלות ניקוטין בעישון.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

במרחב

אלג'יריה

הירוק הקשרים ובעייה אחת

לפני חודש הושמע לראשונה על אדמת צרפת הימנונה של חזית השיחרור האלג'רית אני נשבע: — שהוא עתה הימנונה של אלג'יריה העצמאית. היה זה הסימן המובהק ש־21 שנים אחרי סיום המילחמה העקובה מדם בין צרפת והאלג'ירים, אשר נמשכה שמונה שנים וגבתה מיליון קורבנות אלג'ריים (ו־50 אלף צרפתים), אכן קיימת, כפי שהצהיר נשיא אלג'יריה, שאר'לי בן־ג'דיד, בפתיחת ביקורו הממלכתי בפאריס, „החלטה משותפת של שני העמים לזנוח את העבר ולפנות לעתיד."

היה זה הביקור הרשמי הראשון של נשיא אלג'יר בצרפת מאז קיבלה ארצו את עצמאותה ב־1962. אומנם, קדם לביקור זה ביקורו להשכרת מכוניות לתיירים, אחרי שמסר דרכון גנוב ובו תמונתו שלו, במקום התמונה המקורית של בעל הדרכון.

בעיקבות התיאור שמסר פקיד־החברה, ומאחר שהירדנים חשדו כי יד הסורים בדבר, הוצגו לפני הפקיד תצלומים של סורים השוהים בירדן, והוא זיהה בוודאות את הסטודנט ששכר את המכונית.

עוד לפני גילוי מכונית־התופת שלא התפוצצה, אירעו כמה התפוצצויות ומעשי־חבלה במקומות שונים בירדן: מיטען־חבלה התפוצץ בכיכר ג'בל־עמאן בבירה; מיטען נוסף התפוצץ ליד מועדון הקצינים בזרקא, וליד מישרדי קווי התעופה הסעודיים ובעמאן פורק מיטען־חבלה גדול, שהוסתר בקופסת קרטון, עשר דקות לפני מועד התפוצצותו, רק הודות לעירנותו של אזרח שהזעיק את המישטרה.

תיקווה לעתיד. כתוצאה מכך הגבירו הירדנים את השמירה על מוסדות־ציבור, מערכות עיתונים ומשרדי־ממשלה, ואז נתגלו ופורקו בעוד מועד שני מיטענים נוספים: אחד ליד

סוזאן מובארכ ב„חג הילד"
טיפול, דאגה, תשומת־לב

באלג'יריה של ולארי ז'יסקאר־ד'אסטאן, אז נשיא צרפת, ב־1975, בנסיון לשפר את היחסים, אבל הנסיון לא עלה יפה. אולי משום שזיכרונות העבר היו טריים מדי.

רכבת תחתית בבירה. על עלייתו לשילטון של בן־ג'דיד (שפקר, בעת מילחמת־העצמאות על גיזרת ענאבה, אשר במיזרח אלג'יריה), השתנו פני הדברים באלג'יריה: חברת־הענק של הנפט ומוצריו סונטראק פוצלה לכמה חברות קטנות; ניתן עידוד להשקעות של הון פרטי; הונהגו שיטת פרמיות ותמריצים לפועלי־הייצור; הופיעה פתיחות כלפי המערב והמדינות השמרניות במרחב על חשבון הקשרים עם חזית הסירוב הערבית, בריה"מ ובנות־בריתה (מיספר המומחים הסובייטיים ירד מ־3000 ל־800).

מדיניותה החדשה של אלג'יריה השתלבה ברצונה של צרפת להידוק הקשרים: המאזן המיסחרי בין שתי הארצות הגיע ל־45 מיליארד פרנקים (כחמישה מיליארד דולר); 90% מיצוא אלג'יריה מיועד לצרפת, חברות צרפתיות מקימות באלג'יריה 60 אלף דירות, בונות את הרכבת התחתית באלג'יר הבירה ומיפעל המכוניות רנו עומד להקים מיפעל לייצור שנתי של 100 אלף מכוניות.

אולם בעייה אחת עלולה להעיב מאוד בשנים הקרובות על היחסים בין שתי הארצות: אלה הם 800 אלף האלג'ריים המצויים בצרפת, העובדים אומנם רובם כפועלים פשוטים, אבל המומחים ובעלי המיקצוע ביניהם תופשים לעיתים את מקומם של מובטלים צרפתים, מצב היוצר את הרקע לתקריות של גזענות.

ירדן

מכונית־תופת ברבת־עמון

אנשי־הביטחון הירדניים פיענחו את סוד המכונית השכורה שנתגלתה בחודש שעבר באחת השכונות המפוארות של עמאן, ובה 40 קילוגרמים של ט־נ־ט ושני באלוני גאז. הם עצרו סטודנט סורי, הלומד באוניברסיטה של ירדן, שהודה במעשה. הוא שכר את המכונית מחברה

סוריה: תחזית שחורה

ד אם האסד' אל־אסד עבר ניתוח תוספתן? האם הוא נורה על־ידי חמישה מקציניו בצוואר ובחזהו (ושלושה מן המתקשים נורו ונהרגו על־ידי שומרי־ראשו)? האם הוא סובל מקרישי־דם בווריד?

אלה הם מעט מן הניחושים למה שארע לנשיא סוריה, אותם מונה פומיל לביב, הכתב המדיני של אל־מוסוור המצרי, בגליון האחרון של עיתונו.

אבל לביב איננו עוסק ברכילות („אין אנו מאחלים את מותו, ואין אנו שמחים לאידו.") אמנם אסד כבר הופיע בשבוע שעבר בשהוא מוכיח את בריאותו בתרגילי־התעמלות לפני עיתונאים צרפתיים, אבל מה שמדאיג את לביב זה מה שיקרה בסוריה אחרי אסד. לדעתו של לביב, הארץ הערבית בעלת הסיכויים הרבים ביותר להיקרע לגזרים, היא סוריה. והסיבה: נהרות הדם ששפך אסד.

● שיא השאיפות: בלקניזציה

א סד רצח לא רק פלסטינים או לבנונים. את הילולת־הרצח התחיל בסוריה עצמה. שואל לביב: היכן העיר חמת המפוארת? אייה אלפי ההרוגים מחלב ומדמשק? איפה כל אלה שאמרו לאסד „לא!" ואלה שאמרו למיפלגת הבעת' הסורית: „אין אנו מסכימים איתכם?"

כשם שנהר הדם לא יבש, כך לא תישכח גם הנקמה. הסונים בדמשק נוטרים טינה ללא גבול לעלאווים. אלה היו, בשעתו, בני דלת־העם בסוריה, המשרתים בבתים, המלצרים בבתי־הקפה, השליחים במישרדים. אל־אסד העלאווי, השולט בסונים זה 13 שנים באש ובברזל, הפך את פני הדברים.

אסד עשה את בני עדתו לאדונים, חילק להם את התפקידים הבכירים ביותר בצבא.

הוא פגע לא רק בסונים, שהם בני הרוב. הוא פגע גם בדרוזים. הכריז עליהם כבוגדים, שעה שהדרוזים רואים את עצמם כגיבורים לאומיים. הם היו אלה שהתמרדו נגד השילטון הצרפתי, בשנות־העשרים, תחת הנהגתו של סולטאן אל־אטרש.

גם האחים המוסלמים לא ישכחו לאסד את מחיקת העיר חמת מעל פני האדמה, כאשר הם התבצרו בה. גם בני מיעוטים, כמו הכורדים והארמנים, הפכו בסוריה של אסד לאזרחים ממדרגה שנייה.

ואם, אחרי הסתלקותו של אסד, תפרוץ בסוריה מילחמת־אזרחים, הארץ תיקרע לגזרים. ואז, קובע לביב, יומט אסון על הערבים. כי כך תגשים ישראל את שיא שאיפותיה: בלקניזציה של הערבים והפיכת כל הסובבות אותה למדינונות קטנות וחלשות, חסרות ערך או מישקל, אשר קל יהיה לבולען.

מצריים

ההצלחה של סוחר השטיחים

מוסטפא אל־גמראוי, אחד מעשירי העיירה בני־סוויף (על הנילוס, כ־100 קילומטר דרומית מקאהיר) היה נרגז מאוד. הוא גילה כי מיספר הסטודנטים במצריים כולה מגיע ל־343 בלבד. סוחר השטיחים והטבק החליט לעשות משהו בנידון. הוא פרסם קול קורא בעיתון אל־מוניי. קרא לאלף מעשירי מצריים לתרום מאה לירות מצריות כל אחד להקמת אוניברסיטה של ממש במצריים. הוא עצמו הרים את התרומה הראשונה: 500 לירות.

השנה הייתה 1908 ותוך זמן קצר נאסף הכסף, שבו נקנתה האדמה ועליה הוקם הבניין הראשון של האוניברסיטה של קאהיר, החוגגת עתה את יובלה ה־75.

ארבעה שמות. שמה הראשון של האוניברסיטה היה אומנם אל־גאמעה אל־אהלייה (האוניברסיטה האזרחית), כדי להבדיל בינה ושלוש המיכללות הועירות, בחסות השליטים הבריטיים, שבהן למדו אותם 343 סטודנטים הנדסה, מישפטים ורפואה. אבל, כשם שמצב עניינים זה השתנה במצריים, השתנה משך השנים גם שמה של האוניברסיטה.

הוא שונה עוד שלוש פעמים: ב־1925, עם גבור הלאומיות המצרית בראשות מיפלגת הוופד, הוסב שם האוניברסיטה לאוניברסיטה המצרית; ב־1941 החליט המלך פארוק להנציח באמצעותה את שם אביו ושמה תוקן לפואד אל־אוול; וההפיכה של 1952 שמה קץ לא רק למלכות אלא גם לאוניברסיטה המלכותית, וקבעה את שמה, בפשטות, לאוניברסיטה של קאהיר.

חמש נשים. הסטודנט ראשון שקיבל את תואר הדוקטור שלו באוניברסיטה הזאת עשה היסטוריה ביותר ממובן אחד. לא רק שהוא היה אחד מ־260 המצרים הצעירים בני המזל שסיימו את לימודי התיכון בשנת 1906, אלא ששמו היה גם טהא חוסיין. הצעיר, שעשה את הדוקטוראט שלו על חיי הפילוסוף המוסלמי אל־מערי, נודע לשנים כאחד מגדולי הוגי־הדעות המצריים ובראשית שנות ה־50 אף שימש כשר־החינוך בממשלת מצריים.

יחד איתו התקדמה גם האוניברסיטה. כיום לומדים ב־13 הפקולטות שלה 130 אלף סטודנטים. 40% מהם הן נשים — וזה בהשוואה לחמש הנשים שנרשמו לאוניברסיטה בשנת 1911, כאשר היא פתחה את שעריה גם לנשים.

נאום הבתולין

היה אפשר לחשוב שילדים השתלטו על הבירה המצרית. רחובות קאהיר מלאו מיצעדי־ילדים ססגוניים: המוסיאונים העניקו כניסה חופשית לילדים; החנויות הורידו את המחירים לצעצועים. לספריילדים ולביגדי־ילדים.

לכל המהומה היתה סיבה טובה. זה היה שבוע הילד המצרי. ולשבוע הזה, החליט משרד־הרווחה, לא די בסתם טקס ממלכתי בשידור מיוחד בטלוויזיה. אחרי שהמישרד גייס להקות ילדי בתי־ספר כדי שיציגו מסכת היסטורית, מהפרעונים עד מובארכ. הצליח לגייס גם אישיות מכובדת מספיק, כדי שתאמר את דברה לחג הילד.

היתה זאת סוזאן מובארכ, אשת הנשיא, אשר הקפידה לשמור על עצמה בצל במשך השנתיים שעברו מאז שעלה בעלה לשילטון. אולם למען הילדים היתה מוכנה לצאת לפני הורקורים.

המסר העיקרי של נאום־הבתולין של סוזאן מובארכ: מיספר הילדים במצריים, שהם בני פחות מ־14, הוא 20 מיליון. ולמיגזר כה גדול (45% ש האוכלוסיה מן הראוי לתת את מירב הטיפול הראגה ותשומת־הלב.

בעין מצרית

הקאריקטורות בעיתונות המצרית אינן עדינות במיוחד. לאחרונה אף שבו וציידו כל ישראלי באף עקום טיפוסי, כדוגמת החייל שבקאריקטורה. אומר החייל הערבי (החמוש בחץ וקשת) לחייל הישראלי (החמוש מכף רגל ועד ראש): „לא יכול להיות שיש לך כוונות שלום, כאשר אתה חמוש כך!"

שידור

צלש

רק ללמוד

● לבימאית העולה מברית־המועצות, **לינה צ'אפלין**, על סירטה שעסק בניסיון השתלבותם של עולי אתיופיה בארץ, כתבה שהוקרנה במיסגרת התוכנית במבט שני. צ'אפלין הצליחה בכתבתה לחשוף את רוב מורסותיה של החברה הישראלית, החל בהתססת תושבי צפת כנגד הפלשים, על־ידי שליחי „אגודת־ישראל", בטענה שאינם יהודים, דרך גזענותם של ילדי קריית־ארבע, שיזענותם מתבטאת בחוש הריח והאסתטיקה שלהם, וכלה בטיפול החזור על כל המישגים ששגו בשנות ה־50 עם עולי צפון־אפריקה (ראה יומן אישי).

מהבחינה הקולנועית, היה סירטה של צ'אפלין נאת־מדבר בישימון של בימאי־הטלוויזיה הישראליים. השימוש שעשתה צ'אפלין בקטעים מסירטו הישן של **יוסי גודארד** על יהודי אתיופיה (שצולם באתיופיה), המחיש את ההלם התרבותי העובר על יהודים אלה. עימות בין נערי־הפלשים ובין המחשבים אימת אחת מאימרות הסרט: „הילדים האלה לא רוצים לשחק כדורגל — הם רוצים רק ללמוד!"

מאחרי המירקע

הסירוב של יבין

ה„לאווים" של מנהל חטיבת־החדשות לשעבר, **חיים יבין**, לעורך מבט הנוכחי, **מיכאל קרפין**, הפכו כבר לשם־דבר בישיבות הבוקר של חטיבת החדשות. יבין מזלזל בגלוי בשיקול המיקצועי של עורך מבט.

„לאו" נוסף של יבין היה בשבוע שעבר. לקראת סוף אחת מישיבות־הבוקר ביקש קרפין מיבין לצלם הצבעה כלשהי במליאת־הכנסת.

תגובתו של יבין: „זו הצבעה לא־חשובה, אני לא מוכן לצלמה!" קרפין בלע את עלבונו ברממה, פנה **למנשה רז** והורה לו לצלם אותה הצבעה בכנסת.

„פורום" צנזורה

בפורום־החדשות האחרון של צמרת הדיווח של רשות־השידור מנכ"ל רשות, **יוסף „תומי" לפיד**, למנהלי חטיבת־החדשות של קול ישראל, על שלא הגישו לבדיקת הצנזורה ידיעה ששודרה.

הידיעה התייחסה לעמדתו של ראש־הממשלה, יצחק שמיר, שלא לחבל ביציאת יאסר ערפאת מטריפולי, לעומת התנגדותו של שר־הביטחון משה ארנס.

מנהלי קול ישראל וחטיבת־החדשות של התחנה עירערו על הערתו של לפיד. הם ציינו: „זוהי ידיעה מדינית ולא ביטחונית. לא היה כל צורך למוסרה לבדיקת הצנזורה הצבאית!"

לצרף את תבורי לצוות חדשות־הטלוויזיה.

בשבוע שעבר נחתם הסכם בין חטיבת־החדשות של הטלוויזיה וזו של הרדיו. הפעם היה זה **עמנואל הלפרין**, בן־אחותו של ראש־הממשלה לשעבר, מנחם בגין. העומד ב־1 בינואר להיכנס לתפקיד מנהל דוכנת־החוץ, במקומו של **משה שלונסקי**, שעבר לדוכנה הצבאית.

במקרה של הלפרין ויתר עורך מבט בקלות על התקן, שביקש לסחוט מהרדיו. הסיבה אינה טמונה בתקן, אלא בעובדה שהלפרין אינו תבורי. הלפרין, למוד התככים ברשות השידור (לא כתככן, אלא כקורבן), נטל על עצמו את התפקיד לניסיון של חצי שנה. הוא דאג לשמור לעצמו על אופציה של חזרה לקול ישראל.

עימות ה־1 בינואר

מתיחות רבה שוררת בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה לקראת ה־1 בינואר, תאריך־היעד שקבע עורך מבט להדחתו של הכתב המדיני, **יורם רונן**.

החלטת הוועד־המנהל של רשות־השידור, האוסרת על הרחתו של רונן לפחות עד ל־31 במרס 1984, עשוייה להביא לעימות חזיתי בין עורך מבט לבין הוועד־המנהל.

אחת הסברות, המהלכות במיסדרונות בנייך־הטלוויזיה, היא שמנהל הטלוויזיה **טוביה סער**, עשוי להעניק גיבוי להדחת רונן בידי **מיכאל קרפין**. הסיבה: כוונת סער לקבל מינוי כמנכ"ל הרשות בחודש מרס.

תעלומת גילעדי

עוד אחת מתעלומות ה־1 בינואר 1984 היא תעלומת חזרתו־לעבודה של מנהל חטיבת־הספורט לשעבר, **אלכס גילעדי**.

גילעדי, המשמש כיום כסגן נשיא רשת אן־בי־סי לאירופה, לא זכה בטלוויזיה בהארכת החופשה־ללא־תשלום. מנהלי רשות־השידור הבהירו לו שעליו לשוב לעבודה ב־1 בינואר '84.

אלא שלתעלומה זו מצטרפת תעלומה נוספת: מה עשה אלכס גילעדי בלישכתו של השר הממונה על רשות־השידור, השר זבולון המר, בעת ביקורו האחרון בארץ?

ב־1 בינואר יתברר אם גילעדי אכן ישוב לעבודה בטלוויזיה, או שיצטרף לבכירים אחרים, כמו **ארנון צוקרמן** ודן **שילון**, שהתפטרו סופית מרשות־השידור?

עיצומים: העונש המזמר

שיטה מקורית לגמרי של עיצומים המציאו אנשי־הטלוויזיה. היא הופעלה לראשונה השבוע.

העילה היתה סירובו של מנכ"ל רשות־השידור לאפשר את שידורה של כתבה על ח"כ רק"ח, תופיק טובי, בטענה שלא היתה קשורה בשום אירוע אקטואלי. העיתונאים במחלקת־החדשות ראו בכך התערבות בעבודתם. הם החליטו לנקוט עיצומים.

החלק הגלוי של העיצומים היה פשוט: אי־הכנת כתבות ליומן־החדשות השבועי בלייל־שבת. בכך התקצרה המהדורה מאוד.

אך החלק המתוחכם הטיל עונש נוסף על ציבור־הצופים. תחת הכתבות החסרות ביומן־החדשות שודרו קיטעי שידרה.

קטעים אלה הם עונש לעין ולאוזן של הצופה. לוקחים זמרת שאין לה קול, מזווגים אותה עם בימאי שאין לו כישרון, מכינים סירטון שאין לו טעם וריח, ומשדרים כמה סירטונים כאלה במשך רבע שעה.

חובבי השירים הקלים, הרגילים לסירטוני־הפופ המעולים מבריטניה, המוקרנים פעם בשבוע בטלוויזיה („עד פופ"), יכולים רק להעלב מסירטונים אלה. לגבי כל האחרים זהו קישקוש גמור, המזכיר את סירטוני הלהקות הצבאיות בראשית ימי הטלוויזיה.

אם סברו יוזמי־העיצומים שהציבור לא יוכל לעמוד בעונש זה — הם צדקו.

מאחרי המיקרופון

בן־ישי לא חתם

באחרונה, פנתה **עדנה מאר**, שדרנית־הרדיו מקול ישראל הנמצאת בחופשה־ללא־תשלום בגלי צה"ל, לרשות־השידור, בבקשה שהרשות תאשר לה המשך החופשה־ללא־תשלום.

הנהלת הרשות ענתה לפאר שיש נכונות להאריך את חופשתה, בתנאי שמקום־עבודתה יבקש זאת.

ואכן, הגיע מיכתב להנהלת הרשות. אך על המיכתב לא היה חתום מפקד גלי צה"ל, **רון בן־ישי**, אלא אחד הקצינים המינהליים של התחנה.

תשדירי גל"ץ

מזה כמה שנים, משדרת התחנה הצבאית גלי צה"ל מיני מהדורות־חדשות ליליות, תחת הכותרת „מיבזקי חדשות".

באחרונה עם שקיעת קרנה של מחלקת־החדשות בגל"ץ, יורדת הרמה של מיבזקי־החדשות האלה.

לשיאים דיווחים חסרי־תקדים הגיעו בחודש האחרון שניים ממגישי מיבזקי־החדשות ועורכיהם.

הראשון הוא **יצחק הילדסהיימר**, המגיש את המיבזקים בלילה שבין החמישי לשישי. במיבזקיו מצטט הילדסהיימר בעקביות את כותרות יומון־המפר"ל הצופה. הוא הפך יומון כחוש זה לבור חסר־תחתית של סקופים.

בעקבות הילדסהיימר פסע בחודש האחרון עורך המיבזקים בלילות שבין הראשון לשני, **זאב ענר**. הוא פירסם במיבזקיו סקופים משבועון־טיפש־עשרה, שהוא נימנה על כתביו, המתפרסם בימי שני.

פסקול

השדולות של סער ויבין

סקר־ההאזנה של פור"ת, שפורסם בשבוע שעבר בעיתונות, על מינהגי ההאזנה והתחרות שבין גל"ץ לקול ישראל, החמיץ את העובדה החשובה ביותר, והיא העליה במיספר המאזינים לקול ישראל ברשתות ב' וג', והירידה בשעות השיא של ההאזנה לגלי צה"ל. בסקר זה לא נמדדה גם ההאזנה בשבתות, שבהן יש עליה בהאזנה לקול ישראל מזה שנתיים ●●בטלוויזיה יודעים על דו"ח שנתי של המישטרה, המעיד על עלייה תלולה בפשע. אלא שמסיבות לא־ברורות לא דווח על־כך במהדורות מבט. גם ראשי חטיבת־החדשות של הטלוויזיה יודעים על מיספרים אלה, אך נמנעים מהזמנת המפכ"ל, **אריה איבצן**, לראיון על כך. ●●שתי שדולות של אנשי־טלוויזיה מתקיימות באחרונה, במטרה לאייש את מישרת מנכ"ל רשות־השידור. השדולה הראשונה היא של **חיים יבין**, המטפח את קשריו עם נציגי סיעות־הקואליציה לשם בחירתו לתפקיד. במקביל משקיע מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, את מרבית זמנו בפגישות עם אישים פוליטיים, כדי לזכות כתפקיד זה.

באותה ישיבה עמד לפיד על המישגה שבדיווח על מכוניות־התופת בלונדון. במיסגרת מבט של מוצאי־שבת הוקרן סרט־ארכיון, תחת תצלומים מהלוויין.

מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, מנהל חטיבת־החדשות שלה, **יאיר שטרן**, ועורך מבט, **מיכאל קרפין**, לא הגיבו על דיברי לפיד. המנכ"ל המשיך וביקר ביתר־שאת את התנצלותה של הטלוויזיה במבט של יום־ראשון על הקרנת סרט־הארכיון.

לפיד התעלם מהאמת שמאחרי סיפור ה„התנצלות" של מבט. היא באה בהשראתו של עורך מבט, מיכאל קרפין, המנהל מאבק להשתלטות על מהדורות מבט של מוצאי־שבת, המצויות כיום בידי **יעקב אחימאיר**.

סעיף נוסף, שהעלה יאיר שטרן, התייחס לסיורו הקרוב של נשיא־המדינה חיים הרצוג באפריקה. שטרן קבל על הסכומים הגבוהים שגובה חיל־האוויר עבור הטסת צוות הטלוויזיה במטוס המוביל את הנשיא.

הניסיון של הלפרין

מישחק־תקנים מוזר התנהל בחודשיים האחרונים בין חטיבת־החדשות של הטלוויזיה לחטיבת־החדשות של קול ישראל.

המישחק החל כאשר הציע עורך מבט לכתב קול ישראל, **אבנר תבורי**, לעבור לטלוויזיה, לתפקיד מנהל דוכנת (דסק) החוץ. חטיבת־החדשות של קול ישראל תבעה לשחרר את התקן של תבורי, בשל הקפאת התקנים בשירות הציבורי, כדי שאת מקומו של תבורי יתפוס כתב־רדיו חדש. עורך מבט התנגד לכך, דבר שהעמיד בספק רב את רצינות כוונותיו

המפוצץ

בעת פיצוץ־הבתים שביצע צה"ל החורש בגדה המערבית, נרהמו תושבי הכפרים הערביים לגלות שפני שאחד מקציני הכוח הצה"לי (מילואים), שביצע את הפיצוצים, מוכרים להם מהמירקע.

הפרצוף המוכר לא היה פניו של איש־צבא, אלא של אחד מכתבי חטיבת־החדשות של הטלוויזיה, שנערך בחודש האחרון מהמירקע בשל שירות־המילואים שלו.

גם כתב הטלוויזיה, שהגיע לסקר את פיצוץ־הבתים, נרהם לראות את עמיתו־למירקע בעבודתו הצה"לית.

עורך „מבט שני" יבין
הצבעה לא־חשובה

ראש דוכנת־חוץ הלפרין
בין תקנים לתככים

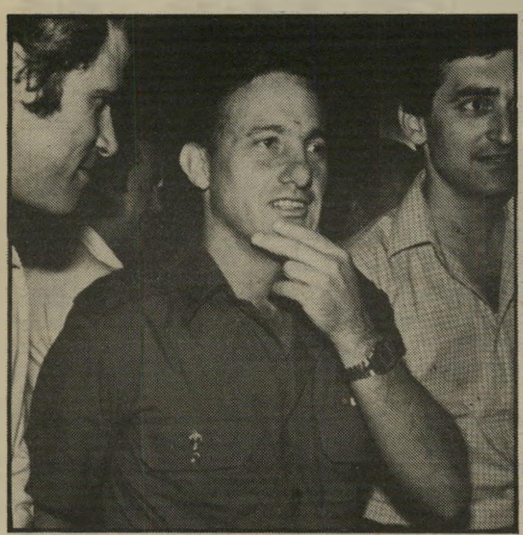

מפקד גל"צ בן־ישי
לא חתם לפאר

תוכניות מועדפות

יום רביעי
28.12

● **רדיו: קול המוסיקה — קונצרט של בוקר (7.07).** לאותם המעדיפים להינתק מהמתח החדשותי: יצירות מאת מנדלסון, מוסורגסקי, רימסקי — קורסקוב, באך, מוצארט, שוסטקוביץ, שוברט, שוסון, בארטוק ובראהמס — עד לשעה 12.00.

● **רדיו: רשת ב' — על הבוקר, עם ריבקה מיכאלי (8.05).** תוכנית בוקר יומית, עם השדרנית הוותיקה ריבקה מיכאלי.

● **טלוויזיה: בידור — עוד להיט (8.02 — 8.60 ומזמר עברית).** הפעם בתוכנית להקת בנזין, אסתר שמיר, שלום חנוך ועוד.

● **טלוויזיה: סרט קולנוע — יומנו של עיתונאי (10.05 — מדבר אנגלית).** סאטירה חריפה על עולם העיתונות ועל המוסר המפוקפק שלו.

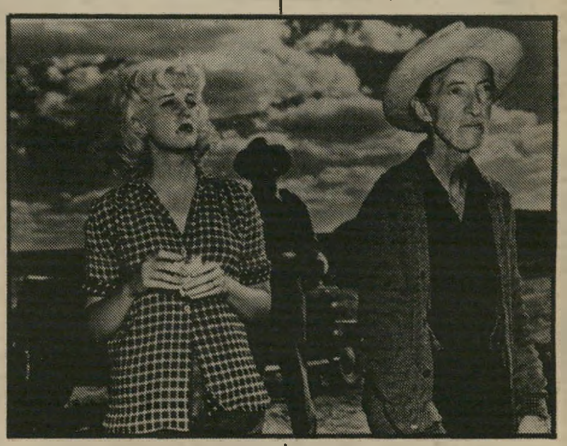

יומנו של עיתונאי
טלוויזיה, יום ד', שעה 10.05

הופכי תולדות ארץ־ישראל לתחום מחקר עצמאי, מרואיין על־ידי ד"ר יעקוב שביט.

יום שישי
30.12

● **טלוויזיה: סרט קולנוע — מלבודת החופש (10.15 — מדבר אנגלית).** סרט מתח על קצין מודיעין בריטי שמשתילים אותו בבית־כלא, כדי לחדור לתוך כנופיית מבריחים ולגלות את סודם. הוא נקלע לצרה, כאשר מקינטוש, האיש ששתל אותו בכלא, נהרג, ואיש מלבדו אינו מביר את זהותו האמיתית. עלילת הסרט מציגה את שירותי הביטחון הבריטיים באור ביקורתי. את הסרט ביים ג'ון יוסטון, בסיגנון „הסרטים האפלים" של שנות ה־40. בצילומים שולבה טכניקה צבע מיוחדת. בתפקידים הראשיים: פול ניומן, דומיניק סאנדה, ג'יימס מייסון ואחרים. הסרט הופק בשנת 1973.

יום חמישי
29.12

● **רדיו: קול המוסיקה — שעה במחיצת אמן דגול (12.00).** בתוכנית הפעם: ברוניסלאב הוברמן, מייסדה של התיזמורת הפילהרמונית הישראלית.

● **טלוויזיה: סרט־טבע — הדגים הידידותיים (8.30 — מדבר אנגלית).** סרט של בי־בי־סי, המתאר את גני האלמוגים המקסימים המקיפים את האי הארון. הסרט מביא מעולמם של אלמוגים, שבלולי־ים, כוכבי־ים קטיפטיים, טרטטות ודגים אחרים, בתיאור קישריהם עם ציפורים וצמחים שעל פני קרקע האי.

● **טלוויזיה: סידרה חדשה — אויטה פרון (10.10 — מדבר אנגלית).** סידרת דרמה בת ארבעה פרקים על סיפור חייה של אויטה פרון, בת איכרים יפהפיה מכפר עני בארגנטינה, המגיעה בכוח שאיפותיה הגדולות וקסמייה הנשיים להיות אשתו של נשיא ארגנטינה, חואן פארון (1945) ונעשית בעצמה בעלת כוח פוליטי רב השפעה.

● **טלוויזיה: ראיון — דברים בגו (11.00 — מדבר עברית).** התוכנית מתארחת הפעם בביתו של פרופסור יהושע פראוור, חוקר התקופה הצלבנית בארץ־ישראל. פראוור, הנימנה עם

פרנטינו ודאנווּאי: אויטה פרון
טלוויזיה, יום ה' שעה 10.10

שבת
31.12

● **טלוויזיה: סידרה משעשעת (פרק אחרון — בנסון (8.30 — מדבר אנגלית).** הפרק אהבה וקינאה נועל את סיפורי בית המושל גטלינג, ויועצו הכלכלי בנסון.

● **טלוויזיה: מותחן — מטרותיו של אנדרום (10.30 — מדבר אנגלית).** הפרק האחרון בסידרה, תחת הכותרת רצח במזומן. יהלומים בשווי של מיליון דולר נמצאו ברשותה של אשה מיסתורית שנהרגה בתאונת מטוס. מייק אנדרוס עולה על עיקבות בעליו האמיתיים של אוצר זה.

● **טלוויזיה: במבט הפוך (11.15 — מדבר ומזמר אנגלית).** פרק נוסף בסידרת הסאטירה הבריטית, השמה ללעג את כל הפרות הקדושות של בריטניה, ומזכירה לטלוויזיה הישראלית, את מחדליה בנושא הסאטירה.

יום ראשון
1.1

● **רדיו: קול המוסיקה — מוסיקה ליום ראשון (4.30).** השריד האחרון לסובלנות דתית בכלי התיקשורת האלקטרוניים בישראל, תוכנית ובה מוסיקה נוצרית, בליווי פרשנות בעברית, ערבית ואנגלית.

● **טלוויזיה: „1984".** מישדר מיוחד (9.40 — מדבר עיברית). מישדר שיעסוק בספר „1984" מאת ג'ורג' אורוול בהנחיית פרופסור ירמיהו יובל. כמינהג הטלוויזיה הישראלית, יקדים את הדיון של יובל, סרט אמריקאי, בהנחיית פרשן הטלוויזיה האמריקאי וולטר קרונקייט.

● **זרים (10.55 — מדבר אנגלית).** בעיקבות מעצר שעורכים בולמן וויליס מתר־חשים התאבדות, רצח ושני מיקרי מוות נוספים בנסיבות חשודות. שאר המעורבים בפרשה הם פקיד סקוטי, המחתרת האירית וניסיון סחיטה משוטרת. במהלך הפרק, שצולם

סאנדה וניומן: מלבודת החופש
טלוויזיה, יום שישי, שעה 10.15

יום שני
2.1

● **רדיו: קול המוסיקה — מאולמי הקונצרטים בעולם. (8.30)** מגזין מוסיקאלי, המביא ביצועים אחרונים מאולמות הקונצרטים בעולם.

● **טלוויזיה: מותחן — רב־מכר: ציפורי החוחים (10.15 — 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה עלילתית על־פי סיפרה של קולין מקלוג, המתרחשת בתחילת המאה, ומגוללת את סיפורה של משפחת מהגרים לאוסטרליה, המנהלת חווה ענק לגידול כבשים. הסידרה סובבת אחר דמותה של מגי, בת אחיה של בעלת החווה המתאהבת בכומר (ריצ'רד צ'מברליין) שנדר לחיות חיי פרישות.

יום שלישי
3.1

● **טלוויזיה: סידרה — רוחות מילחמה (10.10 — מדבר אנגלית)** פרק 14 של הסידרה המיימית על מילחמת־העולם השניה, בכיכובו של רובט מיצ'ם.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 28.12.83

● **בידור צרפתי: שירים (6.00 — ערוץ 6 — 60 דקות — מזמר צרפתית).** תוכנית הבידור של המישדרים בצרפתית. המציגה בכל פעם זמרים צרפתיים על רקע תפאורות מרהיבות.

● **סידרת מתח: סיימון את סיימון (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה בלשית בכיכובם של ג'ימסון פרקר וג'ירלד מקרני, כשני בלשים הפועלים בעיר סן־דייגו בחוף המערבי של ארצות־הברית. עיר זו קרובה לגבול מקסיקו. על כן חלק גדול מפרקי הסידרה מטפל בחשודים במעשי חטיפה. שוד ורצח המנסים להתחמק משילטון החוק על־ידי בריחה אל מעבר לגבול.

יום חמישי 29.12.83

● **סידרה לילדים: מקרוני (5.25 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית)** סידרה שמשתתפת בה קבוצת תלמידי בית־ספר, המתנסים בחוויות והרפתקות מעניינות, שמטרתם הכרת צורות חיים מגוונות והתוודעות למיקצועות שונים.

● **חידון: חשוב ויבה (7.00 — ערוץ 3 — 60 דקות — מדבר ערבית).** שעה של חידונים ושעשועונים בהפקה עצמית. המבוססים על שילוב של ידע ומזל. לזוכים — פרסים יקרי ערך, כולל כרטיסי טיסה לאירופה. בהנחייתו של המגיש הפופולארי: ריפעת שאהין.

● **קומדיה בלשית: ברני מילר (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** פרקים חדשים של הסידרה, בכיכובו של האל לינדון המגלם את תפקידו של ברני מילר — בלש ממישטרת ניו־יורק, הנתקל במיסגרת עבודתו בטיפוסים שונים ומוזרים.

יום ששי 30.12.83

● **סידרה משעשעת: המצלמה הנסתרת (1.10 — בשני העריצים — 25 דקות מדבר אנגלית).** סידרת טלוויזיה אמריקאית פופולארית הבנויה על סיטואציות מפתיעות ומצחיקות, כאשר אנשים שונים מתבקשים להביע את דעתם לגבי נושא כלשהו, ונדהמים כאשר הם נוכחים שלמעשה צילמו אותם. התוכנית מוגשת בפני קהל באולפן, בהנחייתם של אלן פנט ופיליס ג'ורג'.

● **סרט אינפורמטיבי: מגזין 01 (9.00 — ערוץ 6 — 10 דקות — מדבר אנגלית).** סרט מרעי המציג חידושים והמצאות בטכנולוגיה ובמדע.

● **סידרה עלילתית: עיר החטאים (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על פי סיפרו של ג'ימס פלנקט, המתאר את החיים בדבלין, אשר באירלנד בתחילת המאה בין השנים 1907־1914. באותן שנים היתה אירלנד תחת שילטון בריטניה, רוב האוכלוסיה עבדה במיכרות בתנאים קשים מאוד, שרר עוני רב, והתמותה היתה גדולה בקרב האוכלוסיה העניה. באותן שנים גם החלה התארגנותם של פועלי המיכרות לשיפור מצבם.

יום שבת 31.12.83

● **סידרה קומית: מ"א"ש (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה המתארת הווי חיים בבית־חולים צבאי במילחמת קוריאה. גיבורי הסידרה הם: המנתח „הוקי" האוהב לספר בדיחות זוועה על הפצועים (אלן אלדה), הרופא המגלה יחס אנושי כלפי החולים (מייק פארל), מפקד בית־החולים (הארי מורגן), והאחות המקפידה על הנוהלים (לורטה סוויפט).

● **בידור: תוכנית הבידור לליל ראש־השנה (11.30 — ערוץ 6).** לאלה שביננו הנשארים בבית ולא יוצאים לחגוג את סיום שנת 1983 וקבלת שנת 1984, מגישה הטלוויזיה הירדנית תוכנית בידור מעולה ועליזה הנמשכת עד אחרי חצות.

יום ראשון 1.1.84

● **רב־מכר: ציפורי החוחים (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה עלילתית על־פי סיפרה של קולין מקלוג, המתרחשת בתחילת המאה, ומגוללת את סיפורה של משפחת מהגרים לאוסטרליה, המנהלת חווה ענק לגידול כבשים. הסידרה סובבת אחר דמותה של מגי, בת אחיה של בעלת החווה המתאהבת בכומר (ריצ'רד צ'מברליין) שנדר לחיות חיי פרישות.

יום שני 2.1.84

● **מתח ופעולה: יחידת הצלה (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית)** סידרת מתח על קבוצת קומנדו ששרתה בוויאטנאם, וחבריה נכלאו, הצליחו לברוח מהכלא וירדו למחתרת. הם נענים לפניותיהם של אנשים שונים, ומקבלים על עצמם משימות קשות ומסוכנות המצריכות מידה רבה של תיחכום, תחבולה, עזרים אלקטרוניים ומירדפי מכוניות מסחררים.

● **בידור: משירי המזרח (10.15 — ערוץ 3 — 40 דקות מזמר ערבית).** תוכנית בידור בהשתתפות זמרים ידועי־שם בעולם הערבי.

יום שלישי 3.1.84

● **סידרה לילדים: כפר מעל לעננים (6.00 — ערוץ 6 — 30 דקות — מדבר צרפתית).** סידרה לילדים בגיל הרך, בהפקת הטלוויזיה הצרפתית שבה בובות ממלאות את תפקידי השחקנים.

אנשים בעולם

מיליון וחצי דולר בזכות חתול ★ קלאוס טנשטדט כוכב עליון ★ אנדריו מטיס מסוקים ★ הפצצה שלא התפוצצה

●●● הפאקולטה ללימודים וטרינאריים של אוניברסיטת מיסורי זכתה במענק בסך מיליון וחצי דולר, מעזבונה של ישישה שהכירה לה תודה עד סוף ימיה על הצלת החתול שלה, בשנת 1971. הנפטרת, **אוליב גילברט מק־לורן** מלה־פלאטה, מתה ב־1981 בגיל 96, ורק עתה, משהסתיימו ההליכים המישפטיים של מימוש צוואתה, פירסמה האוניברסיטה את דבר התרומה. זו התרומה השלישית בגודלה שבה זכתה אוניברסיטה זו מיום היווסדה. לפני כן הורישה הגברת את אוסף המינאטורות הסיניות הנדיר שהיה ברשותה למוסיאון של האוניברסיטה.

●●● הסופרת **מארגריט יורסינר**, האשה הראשונה שזכתה להיות חברת האקדמיה הצרפתית, נפגעה קשה בתאונת דרכים בקניה. יורסינר בת ה־80 חצתה את הכביש ליד האוניברסיטה של ניירובי, בדרך להרצאה בנושא התרבות הצרפתית, כשמכונית הגיחה ופגעה בה. הרופאים סבורים שגילה המופלג של הסופרת יכביד על החלמתה. מארגריט יורסינר היא ילידת בלגיה, חיה כבר שנים רבות במדינת מיין שבארצות־הברית ומחזיקה באזרחות כפולה, אמריקאית וצרפתית. עבודתה הידועה ביותר היא זיכרונות אדריאן, והיא כתבה גם את הספר ירייה של חסד, שלפיו עשתה הבימאית **מארגרטה פון־טרוטה** את סירטה, שהוקרן בישראל. ●●● **קלאוס טנשטדט**, מי שנחשב כוכב מזהיר בשדה המנצחים האירופי, ערך את הופעת־הכבורה שלו על בימת המנצחים האמריקאית, כשניצח על האופרה פידליו לבטהובן על בימת המטרופוליטן הניו־יורקית. בתום הפתיחה לאופרה הריע הקהל במשך זמן רב כל־כך, עד שהמנצח קרא לתיזמורת לקום פעמיים. טנדשטדט נולד במרסבורג, גרמניה, ב־1926, עזב את גרמניה המיזרחית, בדרכו לשוודיה, ב־1971, ומאז ניצח על הטובות שבתיזמורות הפילהרמוניות של אירופה. הוא מנצחה הקבוע של התיזמורת הפילהרמונית הלונדונית.

●●● בה בשעה שהנסיך **אדוארד**, בנה הצעיר של המלכה **אליזבת** השנייה מתקוטט עם חברים לספסל הלימודים באוניברסיטת קימברידג', מוכיח אחיו, הנסיך **אנדריו**, הנודע דווקא בשל שעשועים (קן **סטארק** והאחרות), יחס רציני לקריירה הצבאית שלו. הצעיר, ששימש כטייס־מישנה בטייסת מסוקים במילחמת פוקלנד, מתכונן עתה לעלות על נושאת־המטוסים בראזן. כשזו תחזור לנמל־הבית מן המיזרח התיכון, בינתיים משתתף אנדריו, בן ה־23, בקורס בן שישה חודשים בהטסת מסוקי הצי המלכותי. אין זה פלא, אם כן, שהנסיך זקוק לחופשות סוערות אחרי שרות כה אינטנסיבי. ●●● **ארל אנדרווד**, ילד בן 8 מאוקספורד, אלבאמה, לא ידע שהצעצוע שבו הוא משחק להנאתו בחצר ביתו, הוא צעצוע חי. אמו **באברה** גילתה באחד העיתונים תמונה של פצצה, הדומה כשתי טיפות־מים לצעצוע שבו משחק בנה. מאז עברו לגור בבית הנוכחי, ושאותו מצא במוסך הנטוש שליד הבית. באברה מיהרה להועיץ את יחידת החבלנים המיוחדת של הצבא האמריקאי, וזו פלשה לחצרה של מישפחת אנדרווד והחרימה בזהירות את העצם העגול בן 12 הקילוגרם, שעליו היה כתוב באותיות־קידוש־לבנה: „פצצה". אחרי בדיקה של החבלנים התברר, כי הכתובת לא היתה לשווא. רק בדרך נס לא התפוצצה עד היום הפצצה, שריד מימי מילחמת העולם השנייה.

●●● יש מי שמתגעגע לימי הפצצה הנ"ל, מילחמת העולם השנייה. **בוב הוּפּ** יחזור ויחדש את נוהגו מימים ימי מה: בידור חיילים בחזית, רחוק מן הבית, כפי שעשה בימי מילחמת העולם. הפעם יראו אותו חיילים המוצבים בדרום לבנון על אנייה בלב־ים. צוות הבדרנים שייתלווה אליו יכלול את **ברוק שילדס** ואת **ג'זלה האייק**, מלכת־היופי של ארצות־הברית. הופ, שהוא היום בן 80, הופיע לפני כוחות־הברית ב־1941, ולפני החיילים בוייט־נאם בחג־המולד 1972.

●●● עיתונות הנשים בהוליווד, המחלקת תפוחים מזהב לשחקנים המשתפים עימה פעולה, בחרה להעניק השנה לשחקניות **אן מארגרט** ו**באברה סטנוויק**. רק לפני שנים מעטות זכתה אן־מארגרט לפרס התפוח החמוץ, על סירובה לשתף פעולה עם העיתונות, ודבר דומה יוחס לסטנוויק בשנות זהרה.

שרה ג'יין האט: הדם הכחול שייך למארגרט אבל הכתר על ראש המלכה

אם כי אין ספק מי מבין השתיים שייכת לבית המלוכה הבריטי, אין גם כל ספק מי מן השתיים היא המלכה. ולמרות ניגודי־האינטרסים למראית־עין, היה האירוע מאושר בהחלט. הנסיכה **מארגרט** באה לברך את נציגת ממלכתה, מלכת־היופי **שרה ג'יין־האט**, שהצליחה להביס את עמיתותיה מיפהפיות מאירופה, ובעיקר את הצרפתיה, שצעדה צמוד מאוד אחריה. הפעם היו השופטים והירים ובחנו לא רק את המעלות החיצוניות הנדיבות, אלא גם את התיקים האישיים של המתמודדות. העלמה היוגוסלבית, למשל, שהיתה אחת היפות ביותר, סטודנטית בת 24, בעלת שיער כהה ועיניים תכולות, הפסידה את התואר משום שהתגלה כי הצטלמה — אם כי בהסתר — ללא כסות לעורה.

גברת בריטניה היא דוגמנית מחונכת היטב. כשנשאלה מה בדעתה לעשות בפרס הכספי הנילווה לכתר מיס־עולם, ענתה מיידי: „אשמור אותו כנדוניה לבעלי."

טדי קנדי: איך לבלוע את הקונקורנציה

יש אנשים החושבים שקל יותר להעביר גמל דרך קוף של מחט, מאשר להביא קנדי לליברטי באפטיסט קולג'." כך התלוצץ הסנאטור **טד קנדי**, שהרצה ר 5000 סטודנטים בבית־הספר, שנוסד על־ידי אויבו הרוחני ג'רי **פולוול**. שה, הוזמן הסנאטור בטעות, אחרי שנישלח לו כרטיס של חברי־כבוד באחת ודות של המוסד.

לא שאחרי שנעשה המעשה אי־אפשר היה להשיבו. פולוול הודה באי־רצון כי סחף כמה סטודנטים בקיסמו האישי, אך מייד הבטיח: „אצליח לגרור אותם רה."

זא־זא גבור: בעלים ישנם שבעה אבל אמא יש רק אחת!

זא־זא גאבור, הכוכבת ההונגריה הלוהטת, בעלת העבר בן שיבעת הבעלים, מנהלת עתה יחסים „אפלטוניים בלבד" עם נסיך־הכתר הגרמני **פרדריק פון אלהאלט**. „מי צריך גברים?" היא שואלת. אולי צריך לקחת בחשבון שאת בתה, **פראנצ'סקה הילטון**, שאותה היא מחבקת בתמונה, לא עשתה לבד.

או אולי שכחה הגברת גאבור שרק לפני כמה שנים היו לה דעות אחרות בנושא? כאשר פירסמה בשנת 1961 את האוטוביוגרפיה שלה, הקדישה מקום חשוב לכל שורת הגברים שהיו מעורבים בחייה. עובדה שגרמה לכמה מן הפארטנרים הגבריים בעולם הסרטים מבוכה לא מעטה. לסרטים שעשתה הקדישה חשיבות מעטה ביותר. וחוץ מזה: גאבור נולדה בהונגריה ב־1910 ונבחרה למיס הונגריה ב־1936.

ג'ודי פוסטר: מיפגשים מן הסוג החדש — בצרפת

אין זה פלא ש**ג'ודי פוסטר**, בת ה־20, מחפשת מראה חדש, תפקידים חדשים ומיפגשים חדשים. אחרי טראומה רצינית עקב פרשת ההתנקשות בנשיא רגן (על־ידי **ג'ון הינקלי**, שטען כי היה מאוהב אהבה נכזבת בכוכבנית של נהג מונית. הלא היא ג'ודי) שיחקה בתיאטרון ויצאה ללמוד באוניברסיטת ייל. בצילום זה היא נראית כשהיא בצרפת, מופיעה בסרט חדש לפי רומן של **סימון דה־ביבואר** דמס של אחרים, המתרחש בימי מילחמת העולם השנייה.

רומה שהיא אינה שלמה עם הקריירה הקולנועית שלה, שכן לאחרונה הכריזה: „אראיין את הסופרת לפני שובי הביתה. הקולנוע איננו העניין היחידי שלי בחיים."

הנסיך ויליאם:
התינוק השמור ביותר בעולם החופשי

אם היו ויכוחים על אמנות ועל מטפלות, על רעיונות חינוכיים ועל צ
חדר־הילדים עוד בטרם נולד, הרי היום כבר אין ויכוח על דבר אחד: ברור שה
ויליאם, לפי הפרוטוקול של חצר המלוכה האנגלי, הנסיך השני בחשיבותו ל
צריך שומרי־ראש. ואומנם, בטרם נולד טענה אמו, הגננת **דיאנה**, כי היא
מתכוונת לגדלו כפי שנהגו לפניה בארמון באקינגהם. היא לא סמכה
אומנותיהם של **צ'ארלס**, של **אנדריו** ושל **אדוארד**, והתעקשה להע
אומנת שהיתה בשרות הנסיכה **מארגרט**. בזה עוד לא תם הויכוח מסביב לת
החדש: ליידי די, אמו של ויליאם, התעקשה לקחתו לטיולים ארוכים. כל ז
שיצאו היא וצ'ארלס בשליחות הכתר, נערך ויכוח, בהשתתפות העיתונות הבר
כולה, סביב השאלה: האם יאה או לא יאה להשאיר את התינוק בבית?

אך כל זמן שהדבר נוגע לענייני חינוך וטיפול אישי, יש לדיאנה מה ל
כשהדבר נוגע לביטחונו האישי של יהלום־הכתר — יש חוקי־ברזל, אחד הד
הבודדים שעדיין מזכירים למישפחה הבריטית את ימי האימפריה המפוא
והחוקים אומרים, שכאשר הנסיך מטייל בגנים הפתוחים, לא די שתהיה ל
האומנת **ננסי**: הוא חייב בגורילה אחת לפחות. אבל יש האומרים כי הגורילו
ויליאם מסורים מאוד לתפקידם, משום שהוא פשוט תינוק מקסים, ואפילו
אומרת שהוא נהנה יותר לטייל בחברת הגורילות מאשר בטיולי־השרד של ז

לי שואנג: פורנוגרפיה היא עניין של גיאוגרפיה

מישפטו המפורסם של סקיני מבית התה של ירח אוגוסט היה אקטואלי, הוא עדיין אקטואלי וכנראה גם יישאר אקטואלי כל זמן שבני־אדם יחוקקו חוקים עבור בני־אדם אחרים. אבל סוף טוב הכל טוב: אהבתם האסורה של הסינית **לי שואנג** ו**עמנואל בלפרואה** הצרפתי הסתיים בנמל־התעופה רואסי בהפי אנד. לי, הציירת מפקין שנעצרה ביום בהיר אחד בספטמבר 81 באשמת קיום יחסים אסורים עם זר, ועמנואל, דיפלומט צרפתי שהיה מוצב בפקין, עומדים להינשא בפאריס. בלפרואה נאלץ בשעתו לעזוב את סין בבושת־פנים. שני שרים היו שושביני השימחה: **מישל זיבר** ו**ריקאר**, שהתערבו יחד עם הנשיא **פרנסואה מיטראן** לטובת שיחרורה של לי. בתחילה לא היטו הסינים אוזן וטענו שהתנהגותה של לי היתה „בלתי הולמת". ולפתע שינו את דעתם והתירו לה לטוס לצרפת. אולי בהשפעת פייר קארדן והסניף החדש שלו, מיסעדת מאקסים בסין?

המיספרה שעצרה את התנועה ★ האליפות נשארת במישפחה ★ נתן זך נפרד מגלי־צה"ל, עלה למטוס ונסע לארה"ב

פראנקי פאנק פראנקי הישראלי, חיים כהן, רוקד עם מהסרט רוקי, למרות שהוא אינו דומה לו כלל. משמאל: מעצבת שאת דגמיה אפשר לראות בתצוגה במוזיאון תל־אביב. פני ליט

משורר בין הגרושים נתן זך יושב בין המפקד לשעבר של גלי־צה"ל והמנכ"ל לשעבר של רשות־השידור, יצחק ליבני (מימין), ובין גרושתו המשוררת דליה רביקוביץ. את הפוזיציה לתמונה עשה נתן זך. „זאת המסיבה היפה ביותר שעשו לי," אמר זך.

המילואים של המשורר

„רצו שנתן זך יעשה מילואים בכתי־קולנוע, ויחטט בתיקים, אני באתי לזך והצעתי לו שיעבור אלינו ויערוך תוכנית. זך נתן את שם התוכנית מילים מצלמות מצב. זאת היתה תוכנית שקראו בה שירה והשמיעו בה מוסיקה נדירה, ושירים להלחנות של שירה כתובה של משוררים," מספר **צבי שפירא**, לשעבר מפקד גלי־צה"ל, כיום מנהל התוכניות בטלוויזיה.

„אמרו לי שיותר מארבע תוכניות אני לא אחזיק מעמד," סיפר זך, „אבל החזקתי 29 תוכניות. למה לא עשיתי את ה־30 — כי גמרתי את המילואים. מאוד נהנתי מהתוכנית, קיבלתי הרבה מיכתבים ממאזינים, היו כאלה שהתרגשו וחשבו שאני מקדיש להם את התוכנית." המשורר שחגג את סיום התוכנית שהגיש בגלי צה"ל הדגיש את הקשר בין האמנויות — השירה וכתיבת הלחנים — שהפך מסורת שייסד אותה **יצחק לבני**, לשעבר מפקד גלי־צה"ל.

במסיבה ביקש זך מחבריו המשוררים, מאיר ויזלטיר ויאיר הורביץ, שיקראו שיר. מאיר ענה: „אין לי סיפריה בכיס," ואילו הורביץ חיפש זמר שישיר משיריו. הזמרת **נורית גלרון** שהתלוותה אל בעלה השדר **רפי רשף**, נכחה במסיבה, אך היא חיכתה לפסנתרן שלה. במשך כמה דקות, ישבו כולם והמתינו עד שמנהל צוותא גילה שהפסנתרן **רפי קדישזון** יושב בחוץ. רפי נכנס, החל מנגן ונורית פצחה בשיר. זך ביקש בקשה מיוחדת – את השיר שובי, שובי לפרדס אחרי שסיימה נורית לשיר כבקשתו, קם המשורר ונשק לה. „יהיה לה תינוק יפה," סיכם המשורר. אחרי שכל שלושת מפקדי צה"ל בירכו את המשורר הצטרף השחקן **מישה אשריב** לחבורה. הוא הגיע באיחור, מכיוון שהיתה לו הופעה באולם הגדול של צוותא. מישה קרא לפני המוזמנים קטע מתוך הספר 1984.

באותו ערב נפרד נתן זך לא רק מן התוכנית, אלא גם מחבריו, שכן למחרת בבוקר עלה על מטוס ושם פעמיו אל מעבר לאוקינוס — לאמריקה. אך לפני שנסע אמר: „זאת המסיבה היפה ביותר שעשו לי אי פעם."

המשוררת דליה רביקוביץ הגיעה באיחור למסיבה. היא ביקשה לקרוא שיר אחרונה. „בינתיים יש לי את הסיגריה האחרונה," הכריזה.

סוף בגיל 29 ד"ר לילי רטוק, מרצה לספרות באוניברסיטת תל־אביב. „זאת היתה חוויה לעבוד על התכנית הזאת," אמרה. עזרה וערכה והיתה יד ימין בתכנית ובמסיבה

דיסקו בן הטוויסט

פקידה גלית ראובני בת פקידה: „זאת לא ה הראשונה שאני משתתפת בה, א מצפה לזכיה. אני פשוט אוהבת ל

השבוע באו לתל־אביב נערים ונערות מכל קצות הארץ. הם באו, חיכו בתור ושילמו 600 שקל כדי להיכנס למועדון התיאטרון, לראות מי יוכתר כאלוף הדיסקו. 600 השקלים לא כללו משקה. הם שולמו רק תמורת הזכות לראות כיצד מחוללים על הבימה 25 המתחרים.

על הבימה ישבו מנחת־הערב, שדרנית הרדיו **שוש עטרי**, והצמוד שלה באותו ערב הספר **יוקי, איציק אבנרי**, בעל מועדון התיאטרון, **יוסי בן**, שהוא בעל שתי חנויות לבגדים באיבן־גבירול, ואלוף הדיסקו **שימעון אדרי**. אלה היו חבר־השופטים. מסביב הצטופפו נערים ונערות בני 15 עד 24. הם התרגשו, מחאו כפיים, עודדו את האלופים „שלהם".

את ריקוד הדיסקו צריך לרקוד מהר. יש לנענע את הישבן, ולא לשכוח

איש אנצאר הוא החייל רוני לוי, המשרת בלבנון. הוא קיבל מיחידתו חופשה מיוחדת כדי להשתתף בתחרות־הדיסקו. מש" מאל: טלי סודאי בת ה־17 הלומדת הנהלת־חשבונות.

THE MARCELLE HORROR SHOW

פרנקי, רירים ברד והגברת הקטנה – דמויות מתוך הסרט הבלתי־נשכח שמילא את אולמות־הקולנוע המופע האחרון של רוקי – עטו על **מרסל רוזנטל**, הספרית.

הם לא הגיעו מתוך הסרט. הם הגיעו מתל־אביב, והם ישראלים.

הם נתנו הופעה כאסה, ניינעו, שרו ורקדו בדיוק כפי שעשו שחקני הסרט.

המיספרה החדשה של מרסל התמלאה בהרבה עוברי־אורח, אותם כיברה בפירות יבשים, בעוגות ויין.

הצגת יום שישי מימין לשמאל: **רפי קלימון** („רירים"), **רקדן בבת־דור**, **הספרית מרסל רוזנטל**, **שעשתה את הפתיחה יוצאת הדופן למספרתה שברחוב דיזנגוף, בתיה רוזנטל**, **שחקנית ובעלת בוטיק, חיים כהן** („פראנקי היפה"), **ואהוז עזרא** („ברד"). **ידיים על המותניים, אחר־כך על הרגליים, שמקפצות מצ לצד. זו הצגת יום השישי מתוך הסרט** המופע האחרון של רוק

לגלגל את הידיים לימין ושמאל. לעומת זאת, ריקוד הגל החרש הוא יותר איטי והחוקים שלו הם אחרים.

לא כל המחוללים על הבימה ידעו את החוקים. הם עלו ורקדו, קיפצו על הבימה. הבנות דאגו ללבוש חצאיות קצרות ככל האפשר, כדי לחשוף את הרגליים.

אחרי שהקהל ראה 25 מחוללים, בחר חבר השופטים את 12 המצטיינים, שייתחרו על המקום הראשון.

אחרי שעלו 12 המתחרים, היה הקהל צריך לבחור את החמישה שבעיניו רוקדים הכי־יפה. אחרי שנבחרו החמישה, נקבע מיהו חביב הקהל, מי הסגנית השלישית מי הסגן השני. נשארו על הבימה שני מתחרים: **ניר לוי**, בחור מגבעתיים שכבר רגילים לראות אותו מתחרה באליפויות ריקודים, ושנבחר כבר פעם כאלוף הדיסקו של גוש־דן, ו**שמואל סעדיה** בן ה־15, תלמיד בית־ספר גאולה בתל־אביב, במגמה לספרות.

השניים קיבלו מיספר זהה של נקודות. הם התבקשו לחולל ביחד, ואחר־כך המנחה הפסיקה אותם וביקשה אותם לרקוד לחוד.

ניר לוי בן ה־18, בשעור חודש וחצי מתגייס לצה"ל, היה חביב הבנות. הן צעקו לעברו ושלחו לו נשיקות באויר. אחת מהם אמרה „אני אוהבת לראות איך שהגוף שלו מתנועע, הוא נהדר!"

אולי ניר היה נהדר, אבל באליפות זכה שמואל.

מישפחת הזוכה המאושר פתחה מייד בריקוד יחד עם האלוף הקטן. כל ששת הילדים היו שם. אב־המישפחה, **שלמה סעדיה**, בעל־דוכן בשוק הכרמל בתל־אביב, הביע צער על כך שלא הביא די בקבוקי שמפניה לשפוך על בנו. האם **רחל** מיהרה להזמין את מארגני־הערב, שהיו גם השופטים, לארוחה אצלה בכרם התימנים.

זה לא הכל. פיתאום התעוררה הבעיה עם מי יסע הבן לבריסל שבבלגיה. שימעון אדרי הרגיע אותם: „הוא נוסע יחד איתי." אולי יהיה האלוף הישראלי גם אלוף בינ־לאומי? „כבר היו דברים מעולם," העיר שותפו של שימעון, **יוסי רם**.

אמא אלופה רחל סעדיה היתה אלופת־הטוויסט ב־962 „אז זכיתי בנעליים יוקרתיות," סיפרה אמו ש האלוף. האב שלמה, בעל דוכן בכרמל, אמר: „חבל שלא ידעתי שבני יזכה

המאוכזב ניר לוי בן 18 היה חביב־הבנות. הוא זכה בכרטיס טיסה לאילת. „שם יש שמש ולא קר." ניר היה מתחר רציני על תואר האלוף, וכולם היו בטוחים שהוא־הוא יהיה הזוכ

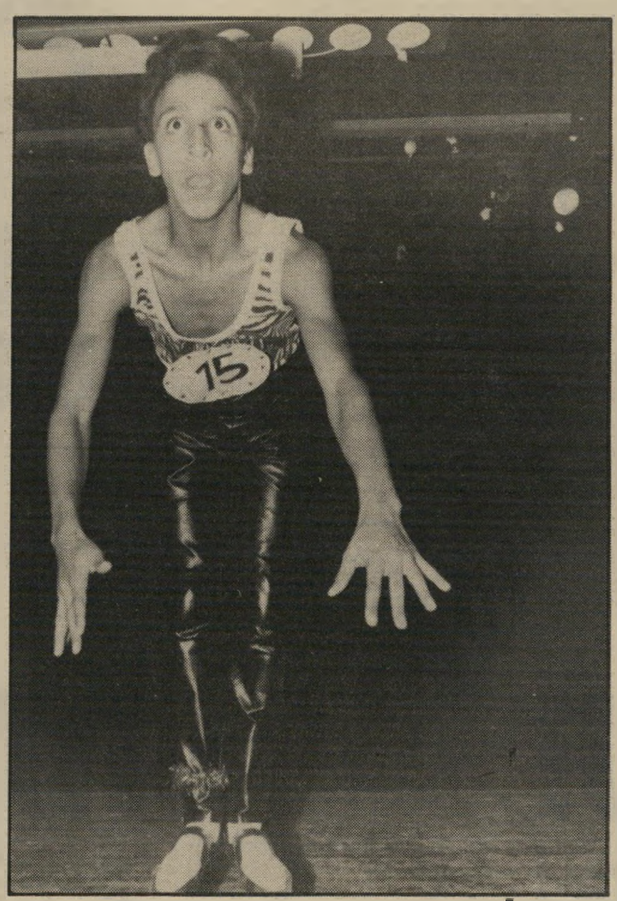

בן אלוף שמואל סעדיה, בן 15, לומד בבית־הספר גאולה בתל־אביב. הוא זכה בכרטיס־טיסה לבלגיה, שם נערכת תחרות דיסקו בינלאומית. „אני הייתי כבר בהרבה תחרויות!" הכריז.

עד 14.1.84

guy fulop
גי פולופ

אופנה אקסקלוסיבית בעור וזמש
זכירה מיוחדת של עודפי יצוא
לנשים ולגברים מיטיבי טעם.

חורף 1984

הנחות עד 40%

בכל רשת הבוטיקים של חוה פולופ

תל־אביב – מלון דן
תל־אביב – כל בו שלום
ירושלים – מלון שרתון
אילת – מלון סונסטה

שעות פתיחה
יום א'–ה' 22:00 – 10:00
יום ו' 14:00 – 10:00
מוצ"ש 22:00 – 18:00

אנו מכבדים כרטיס אשראי ויזה VISA יש לך ויזה? הרווחת.

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

סטודיו B ארלוזורוב 82, ת"א 237026
בהנהלת אבי פאנק
★ כושר גופני וחיזוק שרירים
★ שמירה על גיזרה
★ יציבה נכונה
★ גמישות
יש לנו מה להציע לך!
בסטודיו B — אולמות ממוזגים מורים מוסמכים
ג'אז, אירובי, מתיחות
יוגה, סטפס, התעמלות

אכלתי אותה
ארוחת בוקר של עשירים
ונהנתי
בדיאטת 110

העולם הזה 2417

מוגש כשירות לציבור

לפני כמה שנים הוחלט בארצות־הברית להעלות את מחיר הבשר באחוז גבוה מאד. קריין ערוץ 7 של הטלוויזיה בניו־יורק, מסר את ההודעה והוסיף: „אני מקווה שלא יפטרו אותי, אם אומר שמה שאנחנו צריכים לעשות, זה פשוט לא לקנות בשר עד שיוריד את המחירים." למחרת ניקנתה בניו־יורק 15 אחוז מכמות הבשר שקונים שם ביום רגיל. עבר עוד יום ומחירי הבשר הורדו. זה קרה מפני שהאמריקאים הם לא פראיירים כמו הישראלים. אצלנו מעלים כל יום את המחירים של כל דבר ואנחנו קונים כמו משוגעים. לא אני אהיה זו שאגיד ליידישע מעמאס לא לקנות בשר לילדיהן. הרי ילד יהודי בלי 200 גרם בשר ליום לעולם לא יגיע לאייקיו של 210, שאותו מתכננת בשבילו האמא שלו. אז נעזוב את הבשר.

אני יודעת שכולכם תקפצו עכשיו ותגידו לי „כאן זה לא אמריקה". זה לא נכון. כל היורדים שלנו משתלבים יוצא מהכלל בלוס־אנג'לס, בקווינס ובסטנפורד. הם חושבים כמו אמריקאים, מגיבים כמו אמריקאים. כל מה שצריך זה להציב לעם הזה אתגר. פעם זה לייבש את החולה, פעם לגרש את זובוב הצה־צה, פעם להתמודד עם המלריה ופעם (הפעם הזאת) להוציא את הכסף מהבנק.

כמו שכולנו כבר שמענו, ב־1 בינואר הולכים הבנקים להעלות את כל העמלות שלהם ב־100%. אני לא יודעת כמה כסף הם יקחו בשביל עיסקות בנקאיות מסובכות של הרבה כסף. השקעות, קניית אלפי דולארים בפת"ס, הלוואות של אלפי שקלים. אני לא מבינה בזה וזה גם לא מעניין אותי. העיסקות היחידות שאני עושה עם הבנקים, זה שבתחילת החודש אני נותנת להם את המשכורת שלי ובמשך החודש כולו, בעזרת הצ'קים, אני מוציאה אותה לאט לאט. בזמן שבין ה־1 בחודש ועד שאני גומרת את כל הכסף שהיה בחשבון שלי, הבנקים משתמשים בכסף שלי ומרוויחים עליו יפה מאוד. אבל הם החליטו שהם רוצים להרוויח הרבה יותר מיפה מאוד ולכן הם יקחו ממני כסף על כל פעולה של הוצאת כסף או הכנסת כסף.

רבותי, הסידור הזה לא מוצא חן בעיני. ואם תחשבו על זה טוב, אתם בעלי המשכורות, תראו שגם בעיניכם זה לא מוצא חן. לכן, ב־1 לחודש אני אלך לבנק שלי ואוציא מחשבון העובר־ושב שלי את כל הכסף שיש בו. וב־15 בחודש (שאז המשכורת שלי נכנסת), אלך שוב ואוציא את כל המשכורת בבת־אחת. נכון שזה לא בדיוק נוח להסתובב עם כל הכסף בארנק, אבל זו עדיין אחת הסכנות הקטנות ביותר בארץ (ראה עיתונות יומית).

אם כל השכירים בישראל יוציאו את המשכורת שלהם מהבנק (בחודש ינואר), יחסרו לבנקים כמה מאות מיליונים טובים ואולי אז הם ישימו לב שגם לפראיירים יש כוח, כשהם רוצים להשתמש בו. תיזכרו שזה הכסף שלכם. לא גנבתם אותו, ואתם בטח צריקים לא פחות מהבנקים הצדיקים, שמחזיקים את הכסף שלכם ומכפילים ומשלישים את דמי השמירה שלו.

תציעו את הצעתי לשכנים שלכם ולחברים שלכם ולמישפחה שלכם. בשביל להצליח צריך לעשות משהו. אז בואו ונעשה משהו.

ציפור קטנה לחשה לי

לפני שבועיים הפכתי חלק מהמדור הד
ל„מדור לחיפוש קרובים" וביקשתי מכל כ
שיפגוש את־השר מרדכי ציפורי, שיגיד לו שא
מחפשת אותו בענייני תלונות. בבחינת של
לחמך על פני המים ותקבל אותו חזרה מרו
בחמאה.

לא עברו יומיים והטלפון אצלי בבית מצלצ
רמות. הלו, אני אומרת, והאיש בצד השני אומר י
שהוא משרות 16 ושואל מה הבעיה שלי. שיחקו

את המישחק ועניתי לו מה הבעיות שלי. וכ
אותו הזמן, כמובן, ידעתי שזה השר ציפו
שעובד עלי עבודה עברית. א' מפני שאני מכיר
את קולו ו־ב' מפני שאף פעם בחיים שרות 16 ל
טילפן אלי מרצונו החופשי. וככה הוא אמר ל
„סיפרי הטלפון החדשים כבר קיימים, וה
מחולקים לציבור הרחב כבר בימים אלה. מלפ
זאת, כדי שלא תהיינה לנו כל פעם ארבע שני
רזות בלי סיפרי טלפון, הוחלט (אחר־כך נראה א
גם קויים) שספר טלפון של אזור תל־אביב יצ
כל 18 חודש וספר טלפון של כל השאר יצא כ
12 חודש.

בעניין התקלות הרבות בטלפונים שלנו, אפ
לי השר ציפורי, שמלבד אזורי מצוקה (אני כנרא
גרה באחד מהם) שרות הטלפון בארץ הוא לגמו
לא רע, אפילו בהשוואה למקומות אחרים בעולו
יכול להיות שהוא התכוון למקומות כמו אוגנד
דרום־תימן, סיסקאי ואלבניה, ואז כמובן הו
צודק.

העניין האחרון שעליו התלוננתי (בפע
הזאת), היה עניין הטלפונים הציבוריים השבור
והמקולקלים. כאן התעצבן השר שלנו, והציע
לקחת על עצמי את עניין החינוך של הברבר
שעוברים מתא טלפון אחד לשני ושוברי
טלפונים. הם עושים את זה במהירות כזאת, שא
כמות של טכנאים לא מספיקה לעמוד בקצ
שלהם. חשבתי על המשימה שהוטלה ע
והחלטתי לא לקבל אותה. כל זמן שיש ברבר
בארץ, שיהיו גם טלפונים שבורים. אני מציע
שלוש קריאות כיפק לשר ציפורי, שמו
להתייחס לתלונות שיש לנו, ואפילו לנסו
להסביר ולהרגיע. תודה.

מתנה מצחיקה מאוד שקיבלתי השבוע תעני
את בעלות השיער החלק שרוצות קצת תלתלי
ולא רוצות ללכת למיספרה ולשלם 300 שקל פ
תלתל.

קוראים לזה תלתליות וזה נראה כמו אצבעו
פלסטלינה בכל מיני צבעים. הן עשויות מחומ
ספוגי גמיש. בשביל לקבל ראש מלא תלתלי
צריך לגלגל קבוצות־שיער קטנות ע
התלתליות ולקפל את הקצוות לחיזוק. אחר־כ
מרססים ספרי על כל הראש, ומחכים 15 דקו
אולי אפשר גם לגלגל את השיער כשהוא רטו
אבל את זה עוד לא ניסיתי.

בשביל אנשים רציניים (כמוני) זה מכשי
ביתי לעשיית תיסרוקת מהירה, אבל בשבי
החתיכות שלובשות כל מיני דברים מצחיקי
(מהאופנה האחרונה) זה משמש גם כקישוט שיע
ציבעוני. ככה כתוב בפרוספקט.

אגב, צריך (לפי נסיוני) לשמור את התלתלי
במקום סגור וגבוה, כי הילדים נוהגים לגנוב א
זה ולבנות מהם צורות משונות ומצחיקות. רא
הוהרתם.

עם הספר היקר

יש ארצות שעם עובד הוא תאור העם היושב בהן. אצלנו עם עובד היא הוצאת־ספרים ועליה נדבר היום, מפני שאני חייבת לה (להוצאה) כמה שעות טובות של שקט (מצד ילד ב' שלי) וכמה תשובות חכמות, שלא תמיד אני יודעת לבד (לילד א' שלי).

אצלנו לא קורה אף פעם שילד אחד מקבל ספר והשני לא. גם לא קורה שילד אחד מקבל שלושה ספרים (אם זו סידרה) וילד אחד מקבל רק שני ספרים או ארבעה. אי־אפשר דבר כזה. כנראה שלעם עובד יש ילדים והוא מכיר את הבעיה. אז הוא „הרביץ" בבת אחת שתי סדרות בנות ארבעה ספרים כל אחת, סידרה לילדי הגן (ילד ב' שלי) וסידרה לילדי בית־הספר (ילד א' שלי).

הסידרה לילדים הקטנים סידרת קסם, מורכבת מארבעה ספרים, שבכל אחד מהם סיפור. אחד משל נירה הראל, אחד של מרים ילן־שטקלים, אחד של חיה שנהב וסיפור של רחל חצור. לספרים מצורפת קסטה ובה קורא עזרה דגן את הסיפורים. כלומר, האם המאושרת יכולה להשאיר בחדר אחד את ילדה צמא ההשכלה, את הספרים ואת הקסטה, והיא יכולה להעביר את עצמה בשיחה לחדר השני לכ־חצי שעה. מתוך ניסיון, כולנו כבר יודעים שילדים אוהבים בעיקר סיפורים שהם כבר שמעו, כך שהקסטה והספרים יכולים לעבוד בשבילינו הרבה מאוד שעות נוספות.

אגב, כל ארבעת הסיפורים יפים מאוד. שלושה מהם אפילו משגעים ממש. לא אגיד לכם איזה. תחפשו לבד.

והנה הגענו לסידרה לילדים הגדולים יותר, שהיא מעין אנציקלופדיה. סדרת ילדים שואלים. ספר על מטוסים, ספר על חיות, ספר על השמש, הירח והכוכבים, וספר על היווצרות האדם (ספר התינוק). הכוונה היא להשיב לילד בצורה מדעית וברורה על שאלות שהוא שואל. וכאן יש בעיה, לפי דעתי. חלק מההסברים הם פשוטים והגיוניים, וכל ילד ממוצע יכול להבין אותם. ובאותו ספר יש הסברים מסובכים ומסורבלים, שהילד נתקע בהם ואז הוא צריך את עזרת הוריו. הצילומים אמנם מראים בבירור, כיצד נראה מיגדל־פיקוח, כיצד נראה תא־הטייס או כן־הנחיתה, אבל קשה מאוד לילד להבין מישפט כמו: „הגזים העוברים דרך גלגל הטורבינה, נדחקים נגד הלהבים וגורמים להם להסתובב". קשה!

אם התכוונו עורכי הסידרה לגילאי 8 עד 10 (וזה הגיל שילדים שואלים שאלות כאלה), הם היו צריכים לפשט את ההסברים. לעומת זאת, אם הם התכוונו לתת תשובות להורים, שעד היום, למשל, לא ידעו איך פועל מטוס, כדי שההורים יסבירו לילדים, הצליחו.

מחיר הסידרה לקטנים, כולל הקסטה, 1750 שקל. מחיר ספר מסידרת האנציקלופדיה — 545 שקל. אמרו עלינו שאנחנו „עם הספר", אבל לא אמרו שזה יהיה בזול.

ראש חדש

דניאלה שמי

חוזרת בחשובה המטריד גבר בטלפון ★ אוהבים מבית־מלון של לילה אחד ★ פרוצה נרקומנית בת 30 הנראית כבת 60 ★ חשודה בגניבת צמידי־זהב, מתפרעת בלישכת מישרד־הרווחה ובחדר־האוכל:

חשודה ברצח לארוחת־הבוקר

מאת נעמי אדווה

אני נמצאת כאן כבר שבוע ימים, בבידוד. אינני יודעת את הסיבה ובאשר אני מבקשת מהמפקד־התורן להימצא עם שאר העצורות, אני נתקלת בסירוב. אני מבינה שמבודדים אותי מהן, כדי שלא אוכל לשמוע את כל הסיפורים שבהם אני מעוניינת.

קורה שאיזו סוהרת סימפאטית מרשה לי לשבת כמה שעות בחצר, שבה נמצאות גם עצורות אחרות, אז אני חוטפת את המחברת שלי ורושמת ראשי־פרקים. את השאר אני מנסה לזכור וזה לא כל־כך פשוט.

יש כאן חומר אנושי מגוון מאוד ובמשך זמן שהותי כאן הספקתי ללמוד רבות על הדרך שבה מתפקדת מישטרת־ישראל.

לדוגמה: באחד הלילות שמעתי צעקות איומות מלמטה (אני גרה בקומה השניה). הצעקות היו מלוות בבכי איום. אחרי כשעה של צרחות וויכוחים, שמעתי מהחדר הסמוך. הבנתי שזו אותה הרמות שצעקה קודם למטה. כך זה נמשך עד השעה חמש בבוקר.

כאשר פתחו את התאים ב־7 בבוקר ראיתי לפני אשה יושבת כפופה ומקופלת על ריצפת אחד החדרים. היא לא היתה מסוגלת לעמוד על רגליה. היא רצתה סם להרגעה. החובש לא הגיע עדין ולא היתה אפשרות להעמיד אותה על רגליה.

היא נסחבה למטה בכוח. כשהיא נשענת על עצורה אחרת, שגם היא נרקומנית. בחדר־האוכל ראיתיה מקרוב. היא נראתה לי כבת 60, פניה מקומטים, שיערה שזור שיבה, שיניה נשרו ועיניה שקועות ובוהות בחלל.

היא לא היתה מסוגלת לשבת או לאכול. בכל כמה דקות קמה וצרחה דברים לא ברורים, קיללה את הסוהרת וניסתה לתקוף אותה.

הנרקומנית השניה, שישבה לידה, סיפרה לי כי היא פיקחית ובסדר, וכי היתה פעם יפהפיה, עד שהסמים הרסו אותה. היא התקרבה אליה והשיגינה את ראשה של האשה על כתפה וליטפה אותה, אז נרגעה האשה והחלה בוכה וממלמלת „למה המישטרה עושה לי את זה?"

כדור אחד, 12 שעות שינה

הנרקומנית הצעירה הסבירה לי כי מזה שנים מנסה המישטרה לשכנע אותה לשתף עימם פעולה ולהלשין על אנשים. אבל היא תעדיף למות ולא להלשין. היא הוסיפה ואמרה כי שתיהן עובדות יחד, ברחוב, בזנות, וכי היא בסדר בעבודה ומתפקדת כראוי. הבעיה רק שכרגע חסרים לה הסמים. היא הציעה שאשוחח איתה אחרי הטיפול, כלומר אחרי שהחובש יזליף לה טיפות אדולן או מתאדון ואז היא תירגע.

הנרקומנית הסבירה שהיא בקריזה של פרודורמול, שהוא הקשה ביותר, והעינויים הם הקשים ביותר.

> „היא היתה פעם יפהפיה, עד שהסמים הרסו אותה. עכשיו פניה מקומטים, שיערה שזור־שיבה ועיניה שקועות ובוהות בחלל."

בארוחת־הצהריים שוב נפגשנו בחדר־האוכל. קשה היה להכיר אותה. היא היתה מסורקת ומסודרת ואפילו לא זכרה שראתה אותי בבוקר. שאלתי אותה מה הביא אותה הנה והיא סיפרה שהיא עמדה עם סוחר־סמים ושוחחה איתו, ואז נעצרה. אנשי המישטרה, כך סיפרה, היכו אותה מכות נמרצות והיא אף הראתה לי סימנים. כאשר הגיעה לבית־המעצר, ביקשה סם־הרגעה וכשלא נתנו לה היא נשכה את אחת הסוהרות ברגלה. היא ביקשה להתנצל לפני הסוהרת.

היא בת 35 והגיעה ארצה ממארוקו בגיל 8 וחונכה בקיבוץ במשך תשע שנים.

אחרי שהגיעה לתל־אביב, החלה עוסקת בזנות ובמקביל נכנסה לעולם הסמים. היא התחתנה עם עבריין אשר נרצח, לפני שש שנים.

יש לה בת הנמצאת אצל אחיה בצרפת. האח מביא את הבת לישראל מדי כמה חודשים, כדי שאמה תראה אותה.

היא ישבה בכלא במשך עשר שנים. לסירוגין. פעם נשפטה לשלוש וחצי שנים על התפרצות, וריצתה את עונשה בכלא נווה־תירצה.

את רוב שנותיה בילתה בבתי־חולים לחולי־נפש. היא מזכירה בנשימה אחת את בית־החולים באר־יעקב, טלביה בירושלים, מזרע בעכו ואברבנאל בבת־ים. בבתי־חולים אלה היא מתאשפזת בגלל התקפי־אלימות הנובעים מהשימוש בסמים.

היא מספרת שאינה נוגעת בהרואין או בקוקאין. היא נהגה להשתמש באופיום (היא משתמשת במונח „שחור"), אך היום היא בולעת 30 עד 40 כדורי פרודורמול ליום. במצב כזה קשה להאמין שתאריך ימים. כדור פרודורמול אחד, הניתן לארם רגיל, גורם לו לשינה של 12 שעות.

היא מסבירה שהחיים שלה ממילא לא שווים כלום ולא איכפת לה למות. חשבתי, ביני לבין עצמי — מאיזו סיבה עוצרת המישטרה אשה שכזאת ואיזה טעם יש לאותו מעצר.

למחרת, כאשר הובאתי לחקירה במרחב הירקון, ברחוב דיזנגוף, שאלתי קצין מישטרה מרוע לא מאשפזים אשה כזאת בבית־חולים לחולי־נפש, תחת להכות אותה ולהשליך אותה למעצר. הוא השיב לי כי המישטרה אינה לישכת־סעד.

בעל נכה וילד חולה

אותה הזדמנות פגשתי בחדר־האוכל אשה שמנמונת, הלבושה בבגדי־ערב. היא סיפרה שהיא נשואה ולה שני ילדים. היא לא מסתדרת עם בעלה ויש לה מאהב. היא יצאה עם המאהב לבילוי במועדון ברווז, שם שתתה בקבוק יין. לאחר מכן נסעו למלון, לגמור את הלילה.

בשעה חמש בבוקר התפרצו אנשי המדור המרכזי לחדר, ללא אזהרה מוקדמת. היא והמאהב היו באמצע התעלסות.

השוטרים אפילו לא התנצלו, ערכו חיפוש בחדר ומצאו משהו, שהגדירו אותו כ„שרידי סם". הזוג נלקח לתחנת־המישטרה, שם נחקרה האשה ואחרי שלוש שעות של שהייה בחדר קר וחשוך הובאה לבית־המעצר.

המאהב הוכנס לבית־המעצר לגברים (אשר ממול) והם צועקים אחד לשני דרך החלונות. היא מספרת שלא ידעה שבמישטרה מתנהגים ככה, למרות שאחיה שוטר וגם אביה עבד במשך שנים במישטרה.

אותה אשה הוחזקה כאן במשך יום וחצי ושוחררה. היא אפילו לא הובאה לבית־המישפט.

אחת העצורות היתה אשה נשואה, אם לשני תינוקות, שהוכאה לכאן אחרי שבעל חנות־תכשיטים משכונת־התיקווה התלונן כי נעלמו לו שני צמידי־זהב, שאותה אשה מדדה אצלו בחנות, לפני כחודש ימים. יחד עם האשה נעצרו גם בעלה ואביה. היא שהתה כאן 48 שעות. לא אכלה במשך כל הזמן ואף לא שתתה טיפת מים. היא הסבירה לסוהרות כי אינה רגילה לאוכל הזה וכי היא יכולה לאכול רק בבית. היא שוחררה מכלי שהובאה לפני שופט.

עוד מיקרה טראגי הוא של עצורה מפתח־תיקווה. היא בת 25, ונשואה לבעלה בן ה־27 מזה מיספר שנים. לזוג שני ילדים. הגדול בן שלוש והקטן בן שנתיים, סובל מפגיעה מוחית קשה עם אתרופיה. הילד אינו מתפקד ואיש מלבד אמו אינו יכול לטפל בו. היא נוסעת עימו ארבע פעמים בשבוע לבית לווינשטיין ברעננה, כדי שיקבל טיפולים.

הבעל גוייס למילואים עם פרוץ מילחמת לבנון. הוא נפגע בראשו בשבוע הראשון למילחמה ונמצא מאז בטיפול מתמיד בתל־השומר. לאשה קשה להסתדר ולכן פנתה למישרד־הרווחה בפתח־תיקווה כמה פעמים בבקשה להכניס את הילד הגדול (בן השלוש) למעון־יום. היא נדחתה בלך ושוב כמה פעמים. יותר מאוחר נאמר לה כי למרינה אין כסף ויעצו לה לפנות בכתב למישרד־הרווחה. שם, כך אמרו לה, ידאגו לה.

> „היא החזיקה בסם. היא לא נכלאה לאכול דבר. היא הקיאה את כל מה שאכלה ושכבה חיוורת ורועדת בחדר. היא לא ידעה איפה הילדים שלה."

היא התיישבה וכתבה מיכתבים אין־ספור. על אף אחד ממיכתבים אלה לא קיבלה מענה.

ברוב ייאושה פנתה שוב למישרד־הרווחה, בבקשה חוזרת לבוא לקראתה ולסדר מעון־יום עבור הילד. שוב דו"ח אותה ואמרו שאין להם תקציב לדברים כאלה. היא איבדה את עשתונותיה והחלה צועקת ומקללת.

עד מהרה הוזעקה ניידת־מישטרה. לבעל נודע בינתיים כי אשתו נמצאת במישרד־הרווחה. בדיוק כאשר הגיע לשם, הגיעו אנשי המישטרה. הם תפסו את האשה בכוח וסחבו אותה משם. לדבריה קיבל גם בעלה, נכה צה"ל, פגוע בראשו, מכות מהשוטרים. היו שם שלושה שוטרים במדים ושלושה שוטרים בתילבושת אזרחית, שכבלו את הבעל באזיקים. הוא איבד את ההכרה ונאלצו להזעיק את הרופא המטפל בו מתל־השומר.

את שני הפעוטים מסרו למישפחה אומנת.

האשה שמעה שאני עיתונאית. היא ביקשה שמישהו יכתוב על המיקרה שלה ועל עוד מיקרים כאלה הקורים, כפי הנראה, יום יום. היא היתה נרגשת ולא יכלה לאכול דבר. היא הקיאה את כל שאכלה קודם ושכבה חיוורת ורועדת בחדר שבו שמו אותה. היא אמרה לי שהיא אינה יודעת איפה הילדים שלה נמצאים. היא בכתה

וביקשה מהסוהרת לטלפן למישפחתה, כדי שייקחו את הילדים. הילד הפגוע, הקטן, צריך טיפול מיוחד, אחרת חייו נמצאים בסכנה.

הסוהרת לא הירשתה לה להתקשר. יש כללים בבית־הסוהר ואסור לעצורות להתקשר לשום מקום. האשה אמרה לי שאין היא מתייאשת מפני שעצרו אותה וכי היא מתכוננת לשוב ולהקים שערוריה במישרד־הרווחה בפתח־תיקווה ואפילו לא איכפת לה להיעצר שוב. „אם זו הדרך," היא אומרת, „צריך ללכת אותה עד הסוף."

שקית ניילון וספר תהילים

גם סיפורים משעשעים מגיעים הנה: לפני יומיים הירשתה לי סוהרת נחמדה להימצא בחדר שבו היו עצורות כמה נשים. עניינה אותי במיוחד עצורה גבוהת־קומה, שהיתה לבושה כמו בתולה אנגליה וקנה. היא לבשה חצאית ואפודה מבד טוויד, סוודר אפור, נעליים עם שרוכים וגרביים עבות סרוגות. על ראשה חבשה פיאה נוכרית קצרה, בעלת צבע לא מזוהה, משהו בין חום לאפור. הפיאה לא היתה, כפי הנראה, לפי מידתה, ווזה ימינה ושמאלה לסירוגין.

היא הגיעה לחדר בבית־המעצר כשבידה האחת שקית ניילון ובידה השנייה שבועון לאשה וספר תהילים. שאלתי אותה מה הביא אותה לכאן, והיא סיפרה כי נעצרה על הטרדה בטלפון. היא סיפרה כי מקום מושבה הקבוע הוא בישיבה בשכונה חרדית. היא חזרה לא מכבר בתשובה ולמדה תורה בישיבת אור שמח בירושלים. שאלתי אותה על מכריי, אורי זוהר, פופיק ארנון ואריה יצחק.

היא מכירה את כולם, גם את אלונה איינשטיין. היא רק מקווה שלא יזהו אותה לפי הכתבה. לא נעים לה, היא אומרת. שיידעו כי אשה דתית ושומרת־מיצוות כמוה עושה מעשים כמו זה שבגללו הגיעה הנה.

שאלתי אותה כיצד נראתה לפני שחזרה בתשובה. היא הראתה לי תמונה מעברה. נדהמתי. אותה הגברת היתה יפהפיה זוהרת, בעלת שיער בהיר גולש וגוף חטוב. ביקשתי שתספר לי מה הביא אותה לכאן.

היא סיפרה: „לפני כארבע שנים היכרתי בחור תקיף, שעבר כחשמלאי. נהגתי לצאת איתו לבילויים וגם שכבתי איתו. באחד הימים אמר לי שהוא יכיר לי חבר נחמד, העובר כקבלן־שיפוצים. החבר גם כן מצא חן בעיני והתחלתי לשכב גם איתו. ככה הייתי שוכבת לסירוגין עם שניהם. לא ידעתי להחליט מי משניהם טוב יותר במיטה. עם קבלן־השיפוצים לא הייתי יוצאת לבלות. ממנו רציתי רק מין. החשמלאי לא ידע על זה.

„אחרי זמן הרגשתי שאני מתאהבת בקבלן־השיפוצים. רציתי לראות אותו יצרי, ושוב התחלתי לטלפן אליו. בהתחלה דיבר יפה, יותר מאוחר נעשה תוקפני ואיים שיכניס אותי לבית־הסוהר ואף יבוא וישרוף לי את הבית. הוא שוב ניגש למישטרה, עצרו אותי והביאו אותי הנה."

אני שואלת אותה אם היא לא מתכוונת להפסיק ומה הוא אותו הייצר שדחף אותה?. היא עונה: „אני מקווה שמשהו עוד יצא מהטלפונים האלה. אני אוהבת אותו ומקווה שהוא יבין זאת. ארבע שנים של טלפונים זה לא קץ הימים. אני מחכה לו והתיקווה הכי גדולה שלי היא, וכך גם אמרתי לו פעמים רבות בטלפון, שהוא יחזור בתשובה.

„אחת השוטרות אמרה לי שיקחו אותי להסתכלות ואני לא מעוניינת בזה. אני בסך הכל רציתי לשמוע את קולו של גבר, שאליו נקשרתי עם השנים, ואני חושבת שזאת שיפלות מצידו לפנות למישטרה בגלל סיכה כואת."

כמו גננת עם תלמידותיה

בעת ארוחת־הבוקר, למחרת, הופיעה סוהרת עם מישלחת שהגיעה מנווה־תירצה לבית־המישפט המחוזי. לחדר־האוכל נכנסו שלוש בנות. הן היו לבושות בטריינינגים ספורטיביים ונראו כתלמידות תיכון, שחזרו משיעור־התעמלות. שלושתן היו הבנות שהואשמו ברצח ובסיוע לרצח של בת־שבע חזן בתחנה־המרכזית בתל־אביב.

הנאשמת ברצח, מיכל אלקיים, פנתה אלי, אחרי שגלית מזרחי וחברתה כוכבה אדרי, הנאשמות בסיוע שלאחר מעשה ובהעלמת ראיות, סיפרו לה מי אני.

מיכל אלקיים כעסה על שהעולם הזה סיפר כי רצחה על רקע לסבי. היא אמרה לי שבכלל לא הכירה כמה מן הבחורות שהוזכרו באותה כתבה.

יצאתי עם שלושתן לחצר הקטנה שליד חדר־האוכל. אני התיישבתי על כיסא והן ישבו שפופות על הריצפה. סוהרת שעברה במקום, אמרה שאני נראית כמו גננת עם תלמידותיה.

חשודה ברצח אלקיים
הלחם ישן וקר, וכל ערב יש ריב על המרגרינה

קורבן חזן

פעם קליינט היה קליינט

למחרת **סגשתי** קבוצת זונות שהגיעו בלילה. רובן עובדות באזור יפו ותל־ברוך. המראה החיצוני של כולן דומה. צעירות עד גיל 23, לבושות בבגדי ספורט, ג'ינס וחולצות טריקו או סוודרים יקרים. כולן נעולות בנעלי־ספורט.

אני אומרת לאחת מהן שפעם, כך אני זוכרת, היו הזונות לבושות אחרת. חייה בבתי־סוהר ולא נראה כי תקופה נוספת בבית־הסוהר מרתיעה אותה במיוחד. היא אמרה לי כמה פעמים: „תכתבי, תכתבי על האוכל שאנחנו מקבלות בנווה־תירצה, גועל נפש."

עניין התפריט של נווה־תירצה הראיג את הבנות במיוחד, והן ביקשו שאפרסם אותו.

וזה התפריט של כלא־הנשים נווה־תירצה:

לארוחת־בוקר: חצי כפית גבינה; חצי עגבנייה; ביצה.

לארוחת־צהריים: נקניק מקופסה; עלי חסה; פתיתים קרים.

לארוחת־ערב: טחינה; עלה חסה; ביצה.

הלחם ישן וקר מהמקרר. על המרגרינה יש ריב בכל ערב — חצי חבילה מרגרינה לשש בנות.

הן מתלוננות על קור איום בלילה ועל המזון המועט. הן טוענות שהן נשארות רעבות בכל יום. בשעות היום הן מועסקות במיפעל של תדיראן.

קיוויתי שבשעות הצהריים תוחזרנה לבית־המעצר. אך הן הוסעו בחזרה לנווה־תירצה.

„התחתנתי עם חוזר־בתשובה באמצעות שידוך. הוא היה אדם חסר־דעת, הולך־בטל ובקושי עמד במיצוות פרו ורבו."

הבנות סיפרו כי הן מתכוונות לכפור בהאשמות המיוחסות להן. מיכל אלקיים סיפרה: „הייתי מסטולה, לקחתי פרודורמולים ולבן (הרואין) והייתי מטושטשת לגמרי. אני לא התכוונתי להרוג אותה. רבתי איתה מכות והיא נפלה, ואז נתתי לה אבן בראש. לא ידעתי שאבן כזאת הורגת בן־אדם.

„כשנעצרתי הודיתי שרבתי איתה מכות. לא הודיתי במה שהמישטרה אמרה לי. בעניין שיחת־הטלפון שהמישטרה קיבלה שהודיעו להם על הגופה של בת־שבע, זה לא אני טילפנתי. באה קלרה, בלדרית־סמים, ואמרה שהיא מזהה את הקול שלי. היא עובדת עם המישטרה ואומרת מה שהמישטרה אומרת לה. היא משתפת פעולה."

ביקשתי ממיכל אלקים תמונות, שבהן היא מצולמת והיא אמרה לי שאין לה שום דבר בשום מקום. היא יתומה מאב ומאם ואיש אינו דואג לה. היא תבקש מהמדינה למנות לה עורך־דין.

הבנות שוחחו איתי בחופשיות. הן נראו חסרות דאגות. נראה לי כי אין הן מבינות את חומרת העניין. הכל נראה להן כאירוע נוסף בחיי היומיום.

לפעמים, כאשר אני קוראת בעיתונים תיאורים של רוצחים ורוצחות, אני מציירת בעיני רוחי איזו דמות אימתנית ומפחידה. עכשיו, כשפגשתי חשודה אמיתית ברצח, בחדר־האוכל, ב־7 בבוקר, קשה היה לי לדמיין כחשודה ברצח את אותה הנערה החייכנית עם הפנים הדומות לסיניה, עיניים מלוכסנות משהו, שיער חלק וגוף מוצק, תנועותיה גבריות וסיגנון הדיבור של מי ששהה בבית־הסוהר ארוכות, עם כל הרמזים והמונחים שארם מבחוץ יתקשה להבין. מיכל אלקיים ישבה משך רוב שנות הסברתי, כי מבחינתי ישנו בית־מישפט, שבו נגמרים דברים. הם ניסו ללחוץ בכל מיני הסברים חסרי כל היגיון.

אדווה בחקירה: „נחמד לשבת איתכם..."

לקחתי שוב לאחת מהחקירות במישטרה. בדרך־כלל מגיעים אנשי המדור המרכזי שנשלחים לקחת אותי. הפעם הגיעה אשה גבוהת־קומה עם שיער מתולתל ועיניים כחולות. היא הציגה את עצמה כסמלת יונה. היא עובדת במיחלקת־מוסר. היא סיפרה לי כי היא רואיינה פעמים רבות בקשר לעבודתה. הפעם לקחו אותי לחקירה בתחנת־המישטרה בחולון.

בדרך סיפרה לי הסמלת יונה על מיכל אלקיים. היא סיפרה שהשתתפה בחקירה וכי למיכל קרובי מישפחה שניסו לעזור לה בעבר, אך התייאשו ממנה.

„לגמור עם העניין!"

דמיעה לחקירה היא גיוון לישיבה הארוכה בחדר החשוך כאן. למרות שמאז הפעם הראשונה שנחקרתי, לא הוספתי לשתף פעולה עם החוקרים — פשוט, כי אין לי מה לומר להם — הם אינם מתייאשים ומביאים אותי לחקירות נוספות.

בחדר־החקירות חיכה לי רב־פקד תליו בכבודו ובעצמו. יחד עימו היה מר פריש. שניהם ניסו לשכנע אותי בנועם ובמילים יפות „לגמור כבר עם העניין הזה".

„אענה, בבוא היום!"

אני מזכירה לומר שהם התנהגו אלי יוצא מן הכלל. ואף הביאו לי כוס־קפה וארוחת־צהריים מישטרתית. כל כמה דקות שאלו אותי אם הם בסדר ואם אני מבינה שאין להם שום דבר אישי נגדי.

אמרתי למר תליו כי אני נדהמת ממש מהתנהגותם העדינה, וכי שמעתי מרבים שבמישטרה מרביצים מכות אימומת. בייחוד אנשי המדור המרכזי. מר תליו אמר לי שלא ידוע לו על מיקרים כאלה ואני אמרתי שאם הם מתנהגים תמיד כל־כך יפה כמו איתי, אז ממש נחמד לשבת איתם בחקירה.

אחרי הכיבוד שניתן לי ביקשתי לחזור לבית־המעצר. הם ניסו לשכנע אותי, בכל זאת, לערוך עימות עם עדייה מאירצ'ק, שאותה התכוננו להכניס לחדר החקירות. היא היתה אמורה להטיח בפני דברים ואני הייתי אמורה לענות. הם שאלו אם אני מוכנה. עניין זה נראה לי מטופש והסברתי למר תליו שכל מה שיש לי לענות בהקשר לעדייה מאירצ'ק אענה בבית־המישפט בבוא היום.

נמר של נייר

מיסטיקה יהודית

יום־הדין

בשבוע הבא תיכנס לתוקפה שנת 1984, שנת־האימים, שאותה תיאר הסופר הבריטי **ג'ורג' אורוול** בספרו 1984. כך תצטרף שנה זו לשנת הלוח־העברי תשמ"ד — אותה שנה שיודעי ח"ן יהודיים, אסטרולוגים ושאר מחשבי־קיצין נוטים להאמין כי בה יבוא יום־הדין, ומטילים אנדרלמוסיה בליבות התמימים.

במקביל, שוטף את החברה הישראלית זרם עכור של משיחיות־שקר (ראה: החוויה הישראלית), זרם העושה כל שביכולתו כדי לקעקע את אושיות החברה הישראלית.

מעט על חוויית המיסטיקה היהודית ניתן ללמוד מסידרת ספרים שראתה־אור בשנה האחרונה — ספרים מחקריים שראו־אור בהוצאות ספרים אקדמיות, ומן הראוי שיגיעו לידיו של הציבור הרחב, כדי שיקלף מעט את ציפוי הבורות בפרק זה בהיסטוריה היהודית. כמה מאותם ספרים בוחן נמר של נייר.

גרשום שלום

גרשום (גרהארד) שלום, נולד בגרמניה למישפחה מתבוללת. כאשר החל מתעניין ביהודים וביהדות בגד, למעשה, במישפחתו. שלום נחשב אחד האנשים הנדירים במאה העשרים, שייסדו בעצמם תחום מחקר חדש.

פרופסור שלום הכניס את עולם הסוד והמיסטורין היהודי לדרך של בחינה מדעית, והוא עשה זאת כחוקר רת וכהיסטוריון. שלום פירסם יותר מ־500 מחקרים בנושאי המיסטיקה היהודית בגרמנית, ורק מיעוטם תורגם לעברית. הנודע שבמחקריו הוא חיבורו המונומנטאלי של שבתאי צבי, שבו חשף את „המתח המשיחי" שפקר את עולם־הקבלה היהודי, אחרי גירוש היהודים מספרד, תוך פיענוח הקשר מנקודת־מיפנה היסטורית זו ועד להתפרצותה של השבתאות, בעיקבות פרעות ת"ח־ת"ט בפולין.

באחרונה ראה־אור במיסגרת סידרת החוברות מחקרי ירושלים במחשבת ישראל עיונו של **אליעזר שביד** מיסטיקה ויהדות לפי גרשום שלום (*), עיון שבמהלכו שואף שביד לפענח את הקוד העיוני של פרופסור שלום, בצד יהדותו החילונית של המלומד. שביד בוחן את השקפתו של שלום, הבוחנת את הקבלה והמיסטיקה היהודיות מבעד לאותה **הרגשת מרחק אינסופי בין היקום הגשמי, והאדם בחלק ממנו, ובין האלוהות, אף על פי שמצד שני, האלוהות היא המקור לכל היש...**

שביד סוקר את בחינותיו של שלום לעמדות הניכור היהודי, כצד המהלכים שמיסדו את הדת היהודית, ואת היות המיסטיקה העיונית (ולא השימושית) אחד ממקורות החיות והחיוניות של היהודים במשך דורות רבים (חיוניות, שדומה כמו אבדה בתהומי הבורות והשטיחות הישראליים).

בעיונו קובע שביד, בעיקבות שלום, שהיהדות

חוקר־קבלה שלום
משבר המודרנה

תצליח להתגבר גם על „משבר המודרנה", שהוא המשבר החמור ביותר שעבר על היהדות והיהודים. תפיסתו של שלום נתפסת בהנחה, כי היהדות היא הגרעין הקשה של המין האנושי. שלום גם כופר בהנחה הקובעת שהמיסטיקה היהודית אינה תלויה בהשפעות חיצוניות, ומקורה הוא בהתפתחות הפנימית של היהדות.

השקפה נוספת של שלום, שבה עוסק שביד, נוגעת לחוויית **הנוכחות של האדם לפני האלוהים**, השקפה הסותרת את מרכיבי האלילות, השליטים על חלק ניכר מהיהדות.

הנחתו של גרשום שלום היא כי היהדות **איננה אחידה ואינה בת הגדרה פשוטה, לא בהשקפת עולם, לא כחוויה דתית, אף לא כאורח חיים... אלא שהיהדות היא מיכלול היצירה הרוחנית שניצרה במעגל חייו של עם ישראל, ובתור שכזו היא הטרוגנית. ויש בה גם תנועות מנוגדות זו לזו באמונות ודעות ואורחות חיים.**

דומה, שבהצגת עניינים שכואת, משתקפת מדינת־ישראל, בשנות עצמאותה, כיצור כלאיים עלוב, מעין נפולת של עוצמות תרבות גדולות, שלא נותר להן שיור וזכר בארצם של היהודים.

חוברת דקה זו של אליעזר שביד עשויה להעניק לישראלים של עכשיו, לתוצרי מערכת החינוך ההמרי הרדודה, את המעט של השקפת־העולם של גרשום שלום, השקפת־עולם שלא ימצאו בסיפרי־הלימוד שלהם. החוברת מיסטיקה ויהדות לפי גרשום שלום, לא תהפוך את קוראיה לחוזרים בתשובה, שהרי עצם החוזרה־בתשובה החיצונית, מהחילונות הישראלית לדת היהודית, היא פועל יוצא של מרכיב הפאגניות בדת היהודית ותו לא.

חוברת זו עשויה לחשוף בפני הישראלי את מסיכת הריקנות של החברה הסובבת אותו, מסיכה של מדי־חאקי, רובי גליל, מטוסי כפיר, טנקי מרכבה, שכל קשר ביניהם ובין אותו גרעין קשה של היהדות, שבו דן גרשום שלום, גרעין שמשך החיים שלו הוא מעבר לכל אותם כלי משחית זמניים, הוא קשר מיקרי בהחלט.

* *אליעזר שביד – מיסטיקה ויהדות לפי גרשום שלום; מחקרי ירושלים במחשבת ישראל; מוסף ב'; תשמ"ג; הוצאת מאגנס; 88 עמודים (כריכה רכה).*

שבתאים

אחד החוקרים הנודעים בתורת הקבלה ותולדותיה, לצידו של פרופסור שלום, הוא **ישעיה תשבי**, שבספיר נתיבי אמונה ומינות (*) מוליך את התפתחות העימות בין אמונה ומינות (אפיקורסות) דרך השבתאות על גילגוליה השונים, החל **מנתן העזתי**, דרך **רמח"ל** ועד לחסידות.

תשבי פותח בבחינת נושאי הסמל והדת בקבלה, וממשיך אל בדיקת נתיבי ההגשמה וההפשטה בקבלה, אל תיקוני התשובה של נתן העזתי, המתמקדים בתפילת נדבה, דרך בחינת הקליפות והגולם, ושאר מוקדי המיסטיקה הקבליסטית. תשבי בוחן את עיסוקו של נתן העזתי, ועוונותיו (**עוון מוציא שיכבת זרע לבטלה... ואם במזיד הסרדתי אותיות הי...**).

נתן העזתי, הבכיר והחשוב שבתלמידי שבתאי צבי, היה אחת מהדמויות הציוריות והנתונות ביותר במחלוקת בין משיחי השקר היהודיים, ותשבי, בוחן גירסות שונות של כיתבי־יד, כדי להעניק תמונת עומק לעזתי.

במאמר נוסף בוחן תשבי את ה־מגיד' השבתאי הראשון בבית־מידרשו של ר' אברהם רוויגו. כשהוא פורש מעולמם של השבתאים באיטליה, בייחוד בליוורנו ובמודינה. במאמר זה פורש תשבי סידרה של מאפייני משיחיות־השקר, בנוסח של: המשיח לא ימות, יתגלה אחרי שנים־עשר חודש למותו.

באמצעות כיתבי־יד עתיקים, ברובם מסיפ־ריית אוכספורד, פורש תשבי, ממשמעויות המפלה שהעניק שבתאי צבי לנוהים אחריו, כמו: **ר' שמעון באקי(**) היה מגדולי הרבנים המקובלים באיטליה. בסוף תכ"ו נסע לתורכיה בראשה של מישלחת לשבתאי צבי. אבל הניע לאיזמיר אחרי ההמרה. שם נפגש עם נתן העזתי, שהתחמק משיחה אתו. המישלחת חזרה במסך־נפש ורישמי חבריה נשתמרו ברוח חשוב, שכנראה נתחבר על־ידי ר' שמעון באקי...**

עוד בוחן תשבי את השלכות והשפעות השבתאות ואת יחסו של **ר' משה חיים לוצאטו (רמח"ל)** למשיחיות־שקר זו. תשבי בוחן את גורמי האשמתו של רמח"ל במינות שבתאית, תוך דיון בפרק דרכי המשיחים בקליפות, דרך התהליכים, המביאים אנשים צעירים המעיינים בסיפרי הקבלה והזוהר, לכדי יסור נפשם. כפי שאירע לרמח"ל. והשיא בוויכוח, שבו ציטט רמח"ל: **מעשה אפתר מוסבר במאורע המפמל את מצב השבינה בגלותה. כשם שאפתר היתה משועבדת לאחשוורוש, אבל בשעה שביקש להזדווג עמה לאונפה באה שדה במקומה והיא לא נטמאה... ואילו יעל נזדווגה עם סיסרא מרצונה לשם תיקון, כדי להרחיק את הסטרא אחרא מן השבינה... דיברי פרישנותו של תשבי.**

תשבי בוחן את שאר מהלכי התסיסה המשיחית בחוגו של רמח"ל. לאורם של הכתובה הנודעת ושירים משיחיים, הוא בוחן את

** *פרופסור רובר טו בקי חתן פרס ישראל' ומייסד הלישכה המרכזית לסטאטיסטיקה. נמנה עם צאצאיו.*

* *ישעיה תשבי – נתיבי אמונה ומינות; הוצאת מאגנס; 350 עמ' (כריכה רכה).*

החוויה הישראלית

משיחי־שקר, חולצות שחורות וכיפות־סרוגות

אחת התופעות החולניות ביותר בחברה הישראלית, במהלך התקופה שמאז מילחמת ששת־הימים, זו תופעת גוש־אמונים — תנועה שהיא טוטי־פרוטי של השוחץ הצברי עם מיסטיקה יהודית דתית באגורה שחוקה וגועלנות נוסח „גוף־הארונים".

גוש־אמונים, המתעלם מכל רמות הדמוקראטיה הישראלית ואשר הביא בימי שילטון המערך האחרונים, את **יצחק רבין** ואת **שימעון פרס** לוחזל לקנוסה שבסבסטיה, הוליך את ראש ממשלת הליכוד הראשון, **מנחם בגין**, לבשר מייד אחרי המהפך, על הקמת „עשרות אלפי מורה". תנועה זו מאפיינת את משיחיות־השקר, הגיזונה זה יותר מאלף שנה, בצד היהדות, מזירי־הפורענות של המיסטיקה היהודית.

תנועת גוש־אמונים היא אנאכרוניזם טראגי בתולדות התנחלות היהודים בארץ־ישראל, אנאכרוניזם שבמהלכו אימצו מנהיגי הגוש ומאמיניו גינונים חיצוניים נוסח ארץ־ישראל העובדת — סנדלים, מעיל־דוה, בלוריות פרועות — שהם גירסה ארצישראלית לחולצות השחורות של דרום־אירופה בין שתי מילחמות־העולם. על המראה הפרוע הזה מכסה הכיפה הסרוגה. שהיתה בשנות ה־40 וה־50 סמל לתום וליושר דתי, תום ויושר שהושחתו מאז ועד היום.

בראיון לשבועון האמריקאי ניו־יורק רוויו אוף בוקס, שהעניק חוקר המיסטיקה היהודית שנתיים קודם למותו, התייחס פרופסור **גרשום שלום**, שחלק מהישגיו המדעיים היה בחשיפת פני השבתאות ותיאור מימדיה ומשמעויותיה האמיתיים, לאיום שמאיימת המיסטיקה המשיחית על הציונות והישראליות:

ליהדים היתה תמיד משיכה פוליטית למשיחיות. המעורבות היהודית בקומוניזם, למשל, היתה בלי ספק תוצאת משיחיות. גם הציונות. גוש־אמונים הוא קבוצה משיחית. חבריו משתמשים בממוקדיתנך למטרות פוליטיות. כאשר משיחיות משורבבת לפוליטיקה, היא עניין מסוכן ביותר. היא עלולה לחבל לאמון... התנחלות עבשיו זו איזולת גמורה. היא מכיחה על היעדרו המוחלט של ריאליזם פוליטי.

פרופסור שלום מציג את גוש־אמונים כגירסה מודרנית של התנועה השבתאית: כן, הם במו השבתאים. גם התוכנית המשיחית שלהם עלולה להביל לאסון, אלא שכישלון ההנועה השבתאית במאה ה־17 חולל תוצאות רחניות מלבד; תוצאות פישלון כשלהם יזיו יזיו גם פוליטיות. וזו סכנה חמורה.

משיחי־שקר פורת
אנאכרוניזם

בתשובה לשאלה אם מנחם כגין אף הוא משיחי, ערך שלום באותו הראיון, הבדלת מה, ואמר: **הוא היה משיחי. אבל הוא איננו שוטה. והוא הכיר בצורך במדיניות פרגמטית וכך נהפך לתומך בחתזה־השלום. אבל מה שהוא עושה עכשיו מבטא נסיגה לאמונתיו הקדמות...**

המחשבה אודות יהדות וישראליות — כאשר מצד אחד ניצב אינטלקט וחוקר באיכותו של פרופסור גרשום שלום, ומהצד האחר ניצבת תופעה שבתאית קיצונית ומסוכנת נוסח **חנן פורת** וחסידיו — עשויה לעורר פלצות במחשבתו של כל שפוי. המרחק בין יהדות המוסר והאיכות מחד, לעומת אותו מיקבץ של משיחי־שקר, חולצות שחורות וכיפות סרוגות, הוא המרחק בין קיומה של החברה הישראלית לנפילתה.

שבתאותו של המקובל ר' **יעקב קוסיל ליפשיין ממזריטש** וסוקר את **החיד"א** ואת

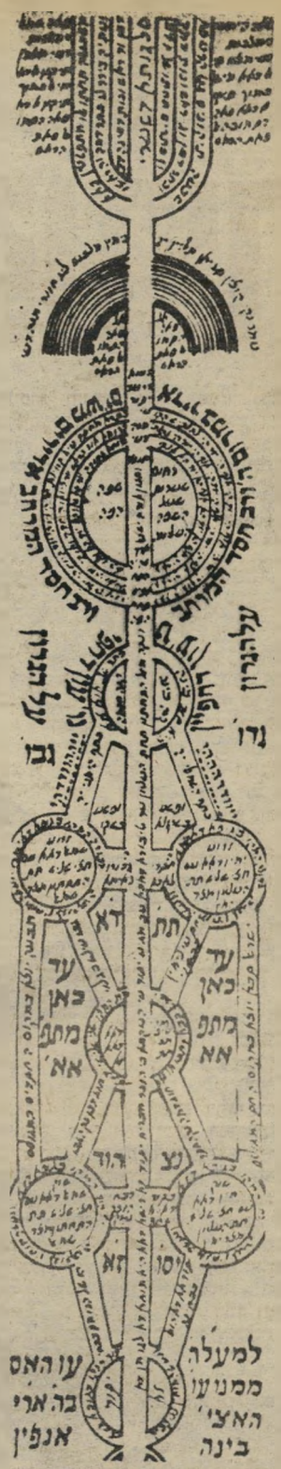

מיכלול־סמלים מיסטי
תוצאות רוחניות –

מרכיביה של מישנת גרשום שלום בחקר השבתאות.

לסיכום, בנתיבי אמונה ומינות. פורש ישעיה תשבי עולם ומלואו של התפוררות התיקווה היהודית, אחרי אכזבת שבתאי צבי, אכזבה, המאפיינת כל תופעה של משיח שקר. אכזבה, העשויה לאפיין גם את משיחי־השקר העכשוויים של גוש־אמונים.

פולמוס „הזוהר"

ספר נוסף של ישעיה תשבי הוא חקרי קבלה ושלוחותיה (*) שבכרך הראשון שלו הוא סוקר, בשמונה מחקרים, את הדרך שבין קבלת גירונה וקבלת צפת.

המרתק במחקרי ספר זה מתמקד בפולמוס על הדפסת ספר הזוהר. תשבי מהדיר ומנתח את השאלות והתשובות של **ר' משה די ליאון**,

* *ישעיה תשבי – חקרי קבלה ושלוחותיה; כרך א; הוצאת מאגנס; 203 עמ' (כריכה קשה).*

מחבר הזוהר בענייני קבלה, ובעיקר את הפרשנות המיסטית לסיפורי התורה, סיפורי אבות האומה.

תשבי ממיין בספר זה את מכלול המיסמכים הנוגעים לפולמוס הזוהר. ובעיקר הטענה לחשש שמא תסייע הקבלה בידי הנוצרים לנגח את היהדות, ולעומת זאת, הנחת המדפיסים, כי עצם הדפסת הזוהר היא בכחינת אות לקירבתה של הגאולה.

מאמרים נוספים בקובץ זה עוסקים בפרשה אחרת, והיא תקופת המעבר בין שילטונה של קבלת **ר' משה קורדבירו** ובין השתלטותה של קבלת **האר"י** על עולמם של המקובלים.

מאמרים אלה מתארים את המהפך וחילופי המישמרות במחשבה הקבלית, ערב הזמן החדש, ערב השבתאות ושלוחותיה, ומאירים תקופה של תמורות, בהשפעת המיסטיקה על חיי התרבות היהודית.

„היכלות זוטרתי"

היכלות זוטרתי (*) נמנה עם המוקדמים שבחיבורי סיפרות ההיכלות. קרי: החיבורים המיסטיים הראשונים ביהדות.

חוקרת המיסטיקה **רחל אליאור** הביאה מהדורה מדעית קפדנית של היכלות זוטרתי, תוך השוואת כיתבי־היד השונים, העוסקים בחוגו של **ר' עקיבא**, הראשון שנודע בחוויית הכניסה לפרדס החוויה המיסטית.

אליאור מביאה את סיפור הטקסט וגילגוליו — סיפור אופייני למדי לטקסטים בעלי עתיקות שכואת — דרך פיענוח, שימור המסורות הקדומות ועריכתם המחודשת, ואת פירוטי המחקר על ההיכלות דרך גרשום שלום ואחרים.

היכלות זוטרתי נפתח בפתיחה אנונימית, הדנה בגילוי הרז וסיתרי המרכבה, והלאה לשאר מונחי יסוד קבליסטיים, הכניסה של ארבעה לפרדס החוכמה, פיענוח סודות הבריאה ממשה שקיבלם מידי האלוהים, ועוד מבסיסי המיסטיקה היהודית, שספר זה הוא ממאפייניה החשובים ביותר.

דוגמה מרתקת לנוסח היכלות זוטרתי מצויה בשורות 32־36, כאשר ר' עקיבא מגלה את השם הקדוש שנמסר **למשה רבנו**. השם שבו חצה משה את **ים־סוף**, חלקו בארמית:

מעלה ומטה צפוני תורה וישמים וארץ וספתרים שנתן אל משה בן עמרם / מדעות יה יה אדריה יאו צבאות אלוקי ישראל וגילה לו בחורב שעולם עומד / בה ובה עשה משה את

* *רחל אליאור – היכלות זוטרתי; מחקרי ירושלים במחשבת ישראל; מוסף א' (תשמ"ב); הוצאת מאגנס; 81 עמודים (כריכה רכה).*

ציור קבלי
– ותוכנית שתוביל לאסון פוליטי

להעניק למעיין מעט מהבנת העומק המדעי, שהביא גרשום שלום למיסטיקה היהודית. עומק, שתלמידיו ותלמידי תלמידיו ממשיכים בו.

תורת האלוהות

פירסום נוסף של **רחל אליאור** הוא תורת האלוהות בדור השני של חסידות חב"ד (*). המביא תקופה מאוחרת יותר בחקר המיסטיקה היהודית.

עד השנים האחרונות התמקד חקר חסידות חב"ד בעיון במישנתו של המייסד, **ר' שניאור זלמן מלאדי**, וגם מחקרים אלה, היו ביוגראפיים, לא תיאולוגיים.

רחל אליאור מתמקדת בניגוד לקודמיה החוקרים, בתורות תלמידיו של ר' שניאור זלמן, ובעיקר בתכנים התיאולוגיים המועלים בכיתביהם. הבולט בהם ותלמידו המובהק, הוא **ר' אהרן הלוי משטראשיליה**, מי שבכתביו העלה תורת אלוהות מקיפה ועמוקה.

אליאור פורשת את הנסיבות ליצירתו של ר' אהרן הלוי, ידידותו והמחלוקת עם בנו של שניאור זלמן, בניית השקפת העולם שלו בתורת האלוהות והקשריה הקבליים השונים.

החלק השני של תורת האלוהות, שהוא תחת הכותרת עבודת השם, בוחן את עבודת האלוהים החב"דית, תורת הנפש, העבודה בביטול, תורת ההיפוך, העבודה בהתפעלות ומקומה של העבודה בתורה ומיצוות ומכלול עבודת האלוהים.

אישית, העיון בספר מחקרי זה, עורר בליבי שימחה על היותי צאצא למישפחה של מתנגדים לחסידות. אך יחד עם זאת, אי־אפשר שלא להתפעל מהגודש האינפורמאטיבי שבספר זה, החושף פן מרתק של אותו עולם תיאולוגי מיסטי יהודי.

האותות והמוסתים שעשה במצרים ובו הכה / את המצרי האש אשר בסנה ונגלה עליו מטטרון שר סגי יהוה שר צבא / יהא ואמר משה משה. // א"ר עקיבא השם ההוא טרגול סנגול סנגסנאל / תתום תתום תתום. הדין שמיה רבא דסלג ביה משה ימא רבא בשובר / ירברב סגי ברסיקין וירא סחטי בר מאיי לביש. הדין שמיה רבא דעבד...

סיפרון צנום זה, המפענח מעט מהיכלות זוטרתי, הוא אחד מאבות הטיפוס של כיתבי המיסטיקה היהודיים העתיקים, והצצה בו עשויה

ציטוטון „האשה תחענג עם בעלה..."

בקובץ המאמרים משיחיות ואסכטולוגיה (ראה־אור על־ידי מרכז זלמן שזר), בגוף מאמרו של **יוסף דן** ראשיתו של המיתוס המשיחי בתורת הקבלה של המאה השלוש־עשרה, נבחן חיבורו של **ר' יצחק הכהן מקשטיליה**, אשר מפרש פירוש מיסטי למאמר של חז"ל **עתיד גבריאל לעשות קרוניה עם לויתן**; כאחר ממאפייני מסורת המקובלים: **וזה השחוק יהיה לעתיד לבוא לכשיתגבר גבריאל ויסיל לארץ ממשלת סמאל. ובל עוזריו ושריו המקטרגים עלינו ועליכם (על העליתים ועל התחתונים), הריחו והסיריו מזום שתרב בית מיקדשנו ומיקדשכם את עירנו ואת עריכם. ומאז ועד יום בוא נקמתנו ונקמתכם האהל אינגו אחד והאצילות מכוסה באלפי רבבות שרי החבלה וגדודי הזעם מושלים בשמים. ואם המ"ם דוממת השי"ן אינה שורקת. ובעת התגבר שר הגבורה תתעוררו שרי מעלה לנקום ניקמת ההדיוגים על יחוד יוצר בראשית, שהמקטרגים גרמו הריונתם. ושרי מעלה ישבעו בבשר הדג של מעלה כשתשוב ותהיה הדריגה בחיים והנקמה למטה באדום שנאמר: ותתתי נקמה באדום בידי עמי ישראל. אז האשה תתענג עונג שימחה וששון עם בעלה בבתחילה, והצדיקים שבכם יתענגו בה שהוא ברית מילת עולם גנוזה לעתיד לבוא. והאבילה המשומה היא בשר הדג הוא לויתן והיא סעודה גנוזה ומזמנת לחידעי השם העליון והקדוש, וזאת היא הסעודה הנקראת בשמי מרזם סעודת גן עדן. וזהו מה שאמרתי לך זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם. כל זה לשון החסיד ז"ל כאשר שלחו והודיעו הקנים אשר בממלכת אלימאניה (*) ואני בזה העתקתי מספר האורה שחיבר החסיד השלם קודם ראותינו זה בעיר נרבונה...**

* *גרמניה.*

עד מהר"ל

קובץ מאמרים שראה־אור באחרונה, נר לנישמת ההיסטוריון **יעקב טלמון**, תחת הכותרת משיחיות ואסכטולוגיה (*) בהוצאת מרכז זלמן שזר נפתח ברמז גלוי של **ישראל קולת**: ההיסטוריה כחוויה וכאזהרה – דברים על יעקב טלמון.

תחת כותרת מדור העת העתיקה מביא **בנימין אוסנהיימר** בחינה מן האס־כטולוגיה (**) הנבואית לאפוקליפטית. **משה ויינפלד** סוקר את הציפייה למלכות אלוהים במיקרא והשתקפותה בליטורגיה היהודית. פרופסור **דויד פלוסר** סוקר השתקפותן של אמונות משיחיות יהודיות בנצרות הקדומה ו**אהרון אופנהיימר** בודק את משיחיותו של בר־כוכבא.

תחת כותרת המדור ימי הביניים. סוקרת **חוה לצרוס־יפה** את הרעיון המשיחי באיסלאם, ו**סילביה שיין** את מסעי הצלב כתנועה משיחית. **אביעזר רביצקי** סוקר את ימות המשיח במישנת **הרמב"ם**. **יוסף דן** מנתח את ראשיתו של המיתוס המשיחי בקבלה של המאה השלוש־עשרה. **יהודה ליבס** מנסח את אמונתו ההדתית של שבתאי צבי. **רבקה ש"ץ** סוקרת את ריזקנו של אחד המרתקים בדמויות המיסטיקה היהודית תורת המהר"ל בין אכזיסטנציה לאסכטולוגיה.

המדור העת החדשה מוליך את המשיחיות היהודית המודרנית דרך החסידות הברסלבית, המחשבה הסוציאליסטית, משיחיות חילונית במאה שעברה, ציונות ומשיחיות עד לימים אלה, באמצעות חוקרים כ**מנדל פייקאז**, **אריה מורגנשטרן**, **שלמה נאמן**, **מיכאל גריז**, **ישראל קולת** ואחרים. פרק זה כולו מעיד על מגמות האזהרה של **יעקב טלמון** המנוח.

משיחיות ואסכטולוגיה הוא קובץ מאמרים, הסוקר על קצה המזלג את מיכלול בעיות המשיחיות והמיסטיקה היהודיים, מימי ראשית היהדות ועד לעצם היום הזה, על כל הסכנות הכרוכות בכך.

* *משיחיות ואסכטולוגיה – קובץ מאמרים; עורך: צבי ברס; הוצאת מרכז זלמן שזר; 348 עמודים (כריכה קשה).*

** *חזון אחרית הימים וחיי העולם הבא.*

* *רחל אליאור – תורת האלוהות בדור השני של חסידות חב"ד; הוצאת מאגנס; 406 עמודים (כריכה רכה).*

מאת בן עומר

כאשרת
ישראכרט אלא מה.

השומרים תפסו את הגנבים באחר הבנייה. הם לא מסרו אותם למישטרה. במקום זאת הם אמרו להם:

נא לגנוב אצל השכן

170 מיליון שקל לגניבות

שלל הפורצים באתרי הבניה של החברה הקבלנית הגדולה ביותר במדינה הסתיים במשך השנה שעברה ב־50 מיליון שקל. הגנבים העלו על משאיות, באישון־לילה, טונות של מלט, ברזל, משקופים, דלתות, מירצפות, גרטורים.

כדי להילחם במכת הגניבות, נאלצה החברה לשלם לחברות־אבטחה, עבור שרותי מניעה ושמירה, כ־120 מיליון שקל.

הסטאטיסטיקה מגלה שעל כל 100 גניבות, מצליחה המישטרה לתפוס ששה, שבעה פורצים.

הקבלנים אינם יודעים מה לעשות – לחכות עד ששומרי החוק יתפסו את הגנבים ובתי־המישפט יענישו אותם בקנס של כמה אלפי שקל, כעבור שנתיים, או להילחם בגנב בכוחות עצמם!

קצת לפני חצות נעצר טנדר מיסחרי־פתוח ליד אתר־הבנייה. אחד מנוסעי הרכב קפץ מעל שער־הברזל והפתיע את השומר. הוא שלף אקדח וקירב אותו לראשו של השומר המבוהל. „תיכנס לצריף שלך," הורה הפורץ. „שב ותשתוק!" אחרי שנעל את השומר בצריף, ניגש הפורץ אל השער ופתח אותו. הטנדר ושני נוסעים נוספים נחתו באתר־הבנייה של בית־החולים וולפסון בחולון. חברת־בנייה גדולה הקימה כאן אגף חדש בן שלוש קומות. בחצר האתר היו מחסנים של חומרי־בניין ואינסטלציה.

במשך שעתיים העמיסו שלושת הפורצים שלושה טון ברזל. תוך 120 דקות, קרוב ל־200 אלף שקל רווח נקי, ללא הוצאות.

למחרת בבוקר דיווח השומר למנהל־העבודה על ההתפרצות. הוא לא העז להזעיק את המישטרה קודם לכן, כי הגנבים איימו עליו שאם ייצא מהצריף לפני אור־יום יירו בו.

כעבור שבוע, שבו הפורצים, באותו הטנדר אל השער. אך הפעם, זעק השומר לעזרה. המקום נמצא במרחק של כעשרה מטרים ממרכזי מגורים, בתל־גיבורים, והפורצים ויתרו.

קצין־הבטחון של החברה הקבלנית, דרש מנאש אברהמוב ואנשיו למנוע פריצה חדשה.

אברהמוב, בעל חברת ביטחון כללי, שלח את אנשיו למשימה. לא עברו יותר מכמה ימים והפורצים פלשו שוב לאתר. אך הבלשים כבר חיכו להם בקירבת המקום. כשהטנדר של שלושת הפורצים היה מלא, חסמו הבלשים הפרטיים את דרכי הנסיגה של הפורצים. ניידת־המישטרה שהוזעקה עקה לאתר, קיבלה את הפורצים על מגש, „על חם." השוטרים היו חופשיים לדווח שתפסו פורצים אחרי מארב מוצלח.

ומה אחרי התפיסה?

לא תמיד משתלם למסור את הפורצים לידי שומרי החוק. כי הם שקל. הפורצים הסתלקו ללא הפרעה. השומרים נשארו סגורים בצריף, עד למחרת היום.

אז העלה הקבלן שוב 50 משקופים חדשים לקומות הבניין. כדי להבטיח את המשקופים הפעם, הוא התקין גם 50 דלתות בדירות. כבר באותו לילה חזרו הפורצים. הם קשרו את השומרים, איימו עליהם, וסגרו אותם בצריף. במשאית שהביאו עימם, העמיסו הפורצים את 50 המשקופים ואת 50 הדלתות. הפעם היה השלל כפול: מיליון שקל תוך קצת יותר משעתיים.

אחרי מכה זו, נשלחו אנשי חברת השמירה להציל את הקבלן.

כמה ימים היה שקט. לא באו אורחים. נראה כי הפורצים ויתרו, או שעברו לאתר אחר.

שבוע אחרי הפריצה שבה נגנבו המשקופים והדלתות, מסר הבלש במכשיר־הקשר שלו: „הם באים!"

שלושה פורצים נכנסו לחצר האתר. הם ניטרלו את השומרים והתחילו להעמיס חומרי־בניין על המשאית שלהם. ששת הבלשים סגרו את דרך הנסיגה של הפורצים. הגיע הרגע להציג את עצמם: „היי, אתם שומעים אותנו? אנחנו השומרים! הסגירו את עצמכם! אין לכם לאן לברוח!"

הפורצים הבינו שהפעם הפסידו. לשלושה נגד ששה, אין סיכויים! מנהיג הפורצים נכנע, אך הוא ידע שהמישחק לא נגמר. הגיע הרגע החשוב ביותר. זה לא הכל להשתלט על פורצים ולקשור את ידיהם מאחור. השאלה היא, מה יהיה אחרי התפיסה?

מנהיג הפורצים, עבריין צעיר ופיקח, בנה של אלמנה, הצהיר חגיגית בפני תופסיו:

„ועכשיו, מה תעשו? תרביצו לי? תמסרו אותי לשוטרים שהם ירביצו לי? אני מגיל שלוש מקבל מכות. זה כבר לא מפחיד אותי! יעמידו אותי למישפט? אולי הושפט יטיל עלי, בעור שנתיים, קנס של 2500 שקל, זה בריוק מה שאני מרוויח תוך כמה דקות של העבודה שלי..."

הבלשים היו מוכנים לשיח הזה. הם הבטיחו למנהיג הפורצים שיעמדו על זנבו, לילה אחרי לילה, בפתח ביתו, כך שלא יוכל לצאת לעבודה.

הבטחה זו היתה יותר חמורה עבור כנופיית הפורצים, מהסגרתם לידי המישטרה. העיסקה נחתמה. המנהיג הבטיח שלא יתקרב יותר לאתר־הבנייה הזה. מאז עברה שנה. לא נגנבה משם אפילו סיכה. אך בצד השני של הכביש, ראו השומרים, איך מעמיסים פורצים בלילות משאיות של חומרי בניין. ללא כל הפרעה.

גניבות בחסות הדת

מדוע לא ממהרים אנשי חברת השמירה להביא את הפורצים שהם תופסים ליד שומרי החוק, בתחנות המישטרה?

לפני חודשיים הביא בלש של חברת־שמירה פורץ למישטרה. הוא הגיש תלונה על הפריצה. אך גם הפורץ, שלמד את כל הטריקים של המיקצוע, התלונן נגד הבלש, על כך שזה היה מעצר בלתי־חוקי. הפורץ טען שקיבל מכות וישהבלש נטפל אליו סתם.

השוטרים עצרו את הבלש לחקירה. הפורץ שוחרר.

תגובה זהה אירעה גם כאשר ניידת־סיור של המישטרה הוזעקה לאתר־בנייה וכאשר השוטרים התקרבו, נפתחה עליהם אש. השוטרים נכנסו לאתר, לא מצאו פורצים, וגררו איתם את השומר לתחנת־המישטרה, כחשוד בירי. אחרי זמן שוחרר השומר, אך הפורצים לא נתפסו.

לילה אחרי לילה היו מתרוקנים מחסני אתר־הבנייה בשכונת כפיר. שומרי האתר לא דיווחו על פורצים. בכל זאת, הגניבות הלכו וגדלו מיום ליום. הבלשים עלו על עיקבותיו של אחד השומרים, שהיה חשוד בשיתוף פעולה עם הגנבים. הוא גילה לבלשים את השעה שבה אמורה היתה משאית להוציא חומרי בניין מהאתר. הבלשים עקבו אחרי המשאית ונדהמו לגלות שהפורצים היו הפועלים ומנהל־העבודה של האתר. מנהל־העבודה, שפרץ את המחסנים, העביר את החומרים לאתר־בנייה אחר, מקום שבנה ללקוח על חשבונו. הוא גנב ברזל, מלט, מירצפות. לילה אחרי לילה. הקבלן הראשי שממנו גנב מנהל־העבודה את חומרי־הבניין, קיבל את הדיווח של הבלשים. הוא פיטר את מנהל־העבודה שגנב ממנו אך סירב למסור אותו למישטרה. הוא פשוט שלח אותו הביתה.

אילו היתה הפרשה מגיעה למישטרה, יתכן שהיו עוצרים גם את הפועלים שעובדים באתר, והקבלן לא היה מעוניין להישאר ללא עובדים ולעכב את הבנייה.

יש גם גניבות מאתרי־בנייה ממין אחר לגמרי. גניבות־מיצווה, כביכול.

בסוכות ובל"ג־בעומר, מתרוקנים מחסני־הבניה מכמויות עצומות של עצים וקרשים. אז יוצאים הבלשים של חברת־השמירה למשימה קשה.

הבלשים יוצאים במשאיות, אוספים ומפרקים את הסוכות ואת המחסנים הפרטיים על גגות הבתים ומוציאים ממרתפים קרשים־לבנייה שגנבו. אנשים חובשי כיפה, נשים ובני־נוער יורקים על הבלשים המחזירים את חומרי־הבניין הגנובים הללו: „תת־ביישו, איך אתם מעיזים לקחת את העצים האלה, זו מיצווה להקים סו זו לא גניבה!"

טיפו בהל

דה מעשה הכמעט־קלאסי הוא שאירע, לאחרונה. בראשון־לצ הפורצים היו מבקרים באתר־הבנ של בית־הספר ברמת־אליהו א בראשון לציון. כמו בביתם. החנ שבנתה את בית־הספר (אפריק ישראל) היתה חסרת אונים. הבל היתה, מה יהיה אחרי תפיסת הגנב הדברים לא היו משתנים או התפיסה, מפני שהפורצים מאורגנים בכמה כנופיות. כא נתפסה כנופיה אחת, המשי הכנופייה השניה את הגניבות בלי הבא.

הבלשים של חברת־השמירה ז ליטו שרק טיפול בהלם ישים לחגיגת הפורצים בבית־הספר.

צוות בלשים של חברת־השמי ארב לפורצים. אחד הבלשים די במכשיר קשר לחבריו, שהפור נמצאים בפנים. שלוש מכוניות בלשים. הפעילו את ה„קוו־אק" של הדליקו פנסים שנקיים שהפכו את א הבנייה לבימת תיאטרון. הניידות הבלשים סובבו את שטח בית־הס כמו במירוץ מכוניות. הצפצו והסירנות נשמעו בחצות הלי והבלשים גם ראגו למסור למישפ על המיבצע שלהם, כדי למ התנגשויות.

המטרה הושגה. כנופיות הפורצ האחרות ששמעו על מה שהתרח באותו לילה ברמת־אליהו, נמנ מלחצות את הכניסה לחצר בית־הס שבבנייה. אבל הגניבות לא נפס הפורצים רק עברו לאתר הבנייה סמוך. וזה כבר לא הפריע לבל חברת־השמירה.

מרסל זוהר

הפורשת

אמא לשניים לניר בן ה־14 ולהילה בת ה־9, היא הדוגמנית הוותיקה רותי ירון. יש לה גוף חשוב ומושלם: גובה 1.74 מטר, ומישקל 54 קילו. „מיקצוע הדוגמנות דירבן אותי מאוד, אחרי הלידות, לחזור למישקלי הקודם, להיות מטופחת ונאה.“ אחרי 14 שנה מרגישה רותי שהיא צריכה לפנות את הדרך לדור חדש של דוגמניות.

„שמעת שהדוגמנית רותי ירון פורשת?“ ליחששה בח־דר־ההלבשה דוגמנית אחת לרעותה. „לא יכול להיות“, השיבה השניה. „מה פיתאום? מה, היא השתגעה? היא לא כל־כך זקנה!“

רותי ירון לא נכחה בשיחה זו. היא היתה עסוקה בהצגת דגמיו של מעצב אופנת־העילית עודד פרוביזור. רותי ידעה שכל פסיעה על המסלול מקרבת אותה אל סיום הקאריירה שלה בעולם הדוגמנות. התצוגה תסתיים, המסך ירד וזהו, היא כבר לא תחזור לדגמן. רגליה הדקיקות והארוכות כבר לא יטופפו על המסלול. בתצוגה הבאה היא כבר תהיה מהעבר השני של המיתרס.

היא תשב בקהל, כצופה מן המניין, ואילו חברותיה למיקצוע עדיין ימשיכו לזהור ולעכס.

איך היא מתמודדת עם מחשבה כואת, זה לא צובט לה בלב?

„אני חושבת שאני מאוד איהנה, כשאראה את חברותי הוותיקות. זה יזכיר לי הרבה מומנטים שהיו לי על המסלול.

„זה לא יצבוט לי בלב. הרי אני פורשת מרצוני החופשי, וזאת החלטתי שלי בלבד“.

רותי ירון נשואה לקציו בכיר בצה“ל, אשה בת 37. היא אם לשני ילדים. גופה חטוב ומושלם, שערה חום, ארוך וגלי, פניה מאופרות היטב ועיניה השחורות יוקרות כשהיא מרברת.

מה גורם לדוגמנית כמוה לפרוש כשהיא עדיין בשיא הקאריירה?

„קודם כל, אם לפרוש, אז בשיא הקאריירה,“ אומרת רותי, „לצאת מעולם הדוגמנות עם ראש למעלה וגו

דוגמנית הצמרת הוותיקה רותי ירון פרשה בגיל 37, בשיא הקריירה, ואומרת לכולם: „כדאי לי לצאת כשהראש למעלה!“

זקוף. כך ההרגשה היא הרבה יותר טובה. מגיע שלב שבו דוגמנית נותנת את הדין לעצמה ואומרת: עד כאן. כל אחת והביקורת העצמית שלה.

„התחלתי לדגמן בגיל 23. הגעתי לשטח האופנה והדוגמנות ממש במיקרה. אחרי שבני, ניר, נולד, רציתי לעשות משהו עם עצמי. ראיתי בעיתון מודעה של בית־ספר לדוגמנות. ניגשתי לשם.

„כשראיתי את שני הבחורים הלא־מיקצועיים, שניהלו את בית־הספר, הודעתי להם שאני אצלם קורס לא עוברת. אבל לדגמן עבורם אני מוכנה.

באותה התקופה קיבלו הדוגמניות 100 לירות לתצוגה. הצעתי להם לשלם לי 50 לירות — כי אני עקרונית לא מוכנה לעבוד בלי כסף — ושינסו אותי, מכסימום בפעם השנייה לא יקחו אותי.

„אני זוכרת את התצוגה הראשונה בחיי. זה היה בערב, במלון שרתון, במועדון מרבד הקסמים. הייתי צריכה לדגמן עם שרה אלי ולני אורן, שהיו הטופ שבטופ של הדוגמניות. שתיהן התנהגו אליי בהבנה רבה. אני לא אשכח להן את זה כל ימי חיי. לכן כשאני רואה דוגמנית חדשה במבוכה, אני הראשונה שאגש אליה ואומר לה כמה מילים טובות.

„התצוגה התחילה ותורי לעלות הגיע. עשיתי שריר ועליתי, והעניין עבר. הלכתי יפה, לא פישלתי ואפילו מחאו לי כפיים. זאת היתה טבילת־האש שלי. כך התחילו להכיר אותי ולצלצל אליי.“

הרבה יותר מייק־אפ

מאז ומתמיד היתה רותי, ילידת בולגריה, ילדה יפה. עוד בחיפה, היתה עם מיכל אדר, הדוגמנית. הלך לי קלף, הצלחתי והייתי מבוקשת. אז, לפני 14 שנה, היתה אופנה של שיער ארוך וגולש וחולצות משכית חושפות־פופיק. קיבלנו 100 לירות לתצוגת־אופנה. זה היה הרבה כסף. אהבתי את מיקצוע הדוגמנות. בשבילי, תצוגה בהילטון או בפרבר נידח, היתה אותו הדבר.“

ההתחלה

נסיעות לחו“ל היו חלק מהמיקצוע. „נסעתי עם גידעון אוברזון (משמאל) ובתיה דיסנצ'יק (מימין), לפני שמונה שנים, לסיבוב תצוגות באוסטרליה ובמיזרח הרחוק. אילו לא הייתי דוגמנית, בוודאי לא הייתי מגיעה לשם אף פעם. הייתי פעמיים בדרום־אפריקה, בגרמניה, במצריים, בפאריס ובעוד הרבה ארצות.“

היא מספרת, היו ניגשים לאימה ומנסים לשכנעה שבתה תשתתף באיזו תחרות של מלכת־יופי, נערת־היופי, או מיס אלגנס. „לא רציתי לשמוע על כך, הייתי סגורה וביישנית. עד היום הרבה לא השתניתי."

רותי היתה ידועה כדוגמנית מסלול ולא צילום, מדוע?

„לפני שנים רבות עשיתי ניסיונות צילום אצל סמי בן־גד, אבל הצילומים שיעממו אותי. אני אהבתי את הבימה, העדפתי את המסלול. שם יכולתי להביע את עצמי יותר במישחק, הדגמתי את הבגם בצורה הטובה ביותר. תצוגה בחילטון או בפרבר נידח היו בשבילי אותו הדבר."

אולי היא העדיפה שלא להצטלם בגלל עור־הפנים הבעייתי שלה?

„תמיד היה לי עור פנים בעייתי," מודה רותי. „אני יודעת שזה מאוד לא מקובל שלדוגמנית יש עור כזה, לכן לפני כל תצוגה הייתי מורחת את פניי בהרבה יותר מייק־אפ מאשר האחרות. בעיית־עור זוהי בהחלט סיבה שיכולה לגרום לאדם ריגשי־נחיתות, אבל אני מוכרחה להעיד על עצמי, שלי זה לא קרה.

„אני יודעת שיש כאלה שהן יותר יפות ממני, שיש להן עור יותר חלק משלי, שהן יותר פוטוגניות ממני. אבל כאשר אני הייתי על המסלול, הרגשתי כמו מלכה, הרגשתי נהדר."

ואיך היו היחסים שלה עם שאר הדוגמניות?

„מצויינים: לא היה לי אף תקל אחד במשך השנים. היתה תקופה," היא נזכרת, „לפני שלושׁ־ארבע שנים, שהיינו צוות של דוגמניות, שהופיעו כמעט תמיד יחד. היו שם בתיה

לפני 12 שנה

כך נראו בתחילת שנות ה־70. הדוגמניות קארין דונסקי (משמאל), גורן (באמצע) ורותי ירון, בשמלות־מקסי, שיער קצר, גבות דקות ובנעלי פלטפורמה.

נסיונות צילום

ערכה רותי ירון עם הצלם סמי בן־גד, אבל „הצילומים שיעממו אותי. מול העדשה לא יכולתי להביע את עצמי כמו שרציתי. לכן החלטתי להעדיף את הבימה.

ריסנצ'יק, חניתה צנטנר, ליאורה לפידות, קארין דונסקי ואני. לא היתה תצוגה בעיר שלא הופענו בה, עד כדי כך, שמסביב התחילו להגיד שאנחנו קליקה של מאפיונריות.

„כשנולדה בתי, הילה, היום היא בת 9, עשיתי הפסקה אחרי הלידה. ישבתי בבית חודשיים. חברותיי הדוגמניות, שבאו לבקרני, ראו אותי טובלת בחיתולים ובבישולים ונושאת בעול הבית. הן אמרו לי: זה לא עסק לראות אותך ככה, שקועה בכל העבודות השחורות, את צריכה לחזור לעבודה!

„שבועיים אחרי הביקור שלהן הן הוציאו אותי מהבית לתצוגת־אופנה, וזה גם דירבן אותי לחזור למישקלי הקודם ולהיות מטופחת ונאה."

מה דעתה על הדוגמניות הצעירות שצצו לאחרונה?

„הן פנטסטיות, הן מקסימות!" אומרת רותי בפירגון נדיר. „הן בסדר גמור. מהיום הראשון שראיתי את

„קשה לפרוש, זה כואב, אבל צריכים לעשות זאת במוקדם או במאוחר"

סימונה גוזמן, שהיא דוגמנית־הבית של גוטקס, ניבאתי לה עתיד מזהיר. סיגל אס גם היא טובה מאוד, וברברה היא דוגמנית קלאסית."

האם גובהן העמלקי, 1.80 מטר, הוא לא מוגזם?

„לא. דוגמנית צריכה להיות גבוהה. על אשה גבוהה הבגד נראה יפה יותר, ומטרת תצוגת־האופנה היא להבליט אותו. בזמני, אני הייתי אחת הדוגמניות הגבוהות — 1,74 מטר."

רותי נחשבת דוגמנית־צמרת. מה היא הגדרתה של דוגמנית־צמרת?

„דוגמנית־צמרת היא, קודם כל, דוגמנית מאוד מיקצועית. אחרת היא לא יכולה להגיע לצמרת. ואז, כשעובדים עם אופנאי־צמרת, עם חברות־האופנה הכי־גדולות, את הופכת לדוגמנית־צמרת."

מי הן, לדעתה, דוגמניות הצמרת בארץ?

„אוה, את מסבכת אותי," משיבה רותי במבוכה גלויה. והיא מונה: „שרית דמיר; תמי בן־עמי; פינצ'י מור; חווה

(המשך בעמוד 50)

פעם

כך נראתה רותי ירון בגיל 23, כאשר דיגמנה לכיתן. מאז השתנתה האופנה כליל וגם עמידת הדוגמניות.

BROADWAY 80

זכתה במדליית זהב ב-Monde Selection '83

בבדיקה של MONDE SELECTION, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל,
זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1983 על איכותה המעולה.

מתאים לה.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD. | ויזה | ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

רשות שרות תבל
זרוע מינהלית של „ממשל עולמי של אזרחי־שלם"
★ מדפיסה כספים – „מונדו"
– ואינה עושה אינפלאציה
★ מדפיסה בולים –
ואינה מעכבת מישלוחי־דואר
★ מנפיקה תעודות הולדת, זהות,
אזרחות־עולם
ודרכון עולמי!
הצטרפו אל העולם החופשי באמת
וצפצפו על האינפלאציה!
ת"ד 20178, ת"א־יפו 61201, טל' 03־332252

מינוי נכבד,
נשלחה אליך הודעת חידוש –
אנא שלם בזמן.
הודעה נוספת לא תישלח
מחלקת המנויים

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

צרפת: קומוניסטים במלכודת

„הגיע הזמן שהקומוניסטים יחליטו אם הם תומכים בנו או מתנגדים למדיניותנו. לא ייתכן שהם יקחו לעצמם את השושנים, וישאירו לנו את הקוצים." מזכ"ל המיפלגה הסוציאליסטית הצרפתית, ליונל ג'וספין, ששיגר חיצים אלה לכתובתו של עמיתו הקומוניסטי, ז'ורז' מארשה, חיפש בפירוש עימות גלוי עם שותפיו לקואליציה.

ז'וספין, שפעל ללא ספק בהשראת הנשיא פרנסואה מיטראן, ביקש להשיג שתי מטרות בעת ובעונה אחת: להשפיל את הקומוניסטים בפומבי, כדי להפיס את הימין במיפלגתו, הרוטן על שיתוף־הפעולה עם הקומוניסטים, ולנסות להשאיר להם דלת פתוחה, כדי לרצות את השמאל.

הסוציאליסטים מודאגים. כמובן, מניצחונות הימין בכל מערכות־הבחירות שנערכו השנה ברשויות המקומיות. הבחירות לבית־המחוקקים הצרפתי ייערכו, אומנם, רק בעוד שנתיים וחצי, אבל הסוציאליסטים מגלים כבר עתה עירנות רבה לכל המתרחש בדעת־הקהל הצרפתית. הם הגיעו, לפחות, למסקנה ברורה אחת בכל הקשור להערכותם הפוליטית בשנים הקרובות: יש לשמור על אחדות המיפלגה בכל מחיר.

משימה זאת דורשת את המשך הקואליציה עם הקומוניסטים. אבל הם מציבים תנאי: שהקומוניסטים ייכנעו לעיקרי המדיניות של המיפלגה הסוציאליסטית. ז'וספין גורם, ורוב המומחים מסכימים איתו, שלמארשה אין אופציה עצמאית. ניתוקו מהברית עם המיפלגה הסוציאליסטית, שיש לה רוב מוחלט בפרלמנט הצרפתי, תביא לדעיכתה של המיפלגה הקומוניסטית, עתירת ההיסטוריה.

מארשה מנסה להישען על טקטיקה לא הכי מכוברת של „כן — אבל". מיפלגתו מסכימה, תוך רטינות, מסתייגת בדיפלומטיה, מתפתלת ללא הרף. הסוציאליסטים מנצלים זאת, דורשים הבהרות והצהרות תמיכה, בעיקר בכל הנוגע למדיניות־החוץ של מיטראן.

מלח על הפצעים. הקומוניסטים מנסים להימנע מעימות. מארשה נאלץ להצהיר שהוא מסכים, „כמעט בכל הנקודות," למדיניות־החוץ הצרפתית. ה„כמעט" נוגע, מסתבר, בנושא חשוב מאוד.

הקומוניסטים דורשים, ובצדק, שפירוק־נשק הדדי באירופה יביא בחשבון גם את כלי־השיגור הגרעיניים של בריטניה ושל צרפת, זאת היא גם הדרישה הסובייטית במשא־ומתן בז'נבה, ומיטראן, כמו ארצות־הברית, דוחה אותה בתוקף.

הסוציאליסטים, בתבונה רבה, אינם נאחזים בעמדה זאת. אחרי

נשיא מיטראן*
לוקחים שושנים, משאירים קוצים

הכל, כל האגף השמאלי החזק במיפלגתם תומך בה אף הוא. ז'וספין העדיף, בפיקחותו, לראות את חצי הכוס המלאה, והצהיר שהוא רואה בעמדת מארשה משום הסכמה קומוניסטית למדיניות־החוץ הצרפתית בלבנון, בצ'אד ובמיכלול יחסי מיזרח־מערב.

„אין לי אלא להסיק מדברי מארשה," אמר ז'וספין בטלוויזיה, „שהוא מגנה את ההפיכה הצבאית בפולין, תומך בהחזרת הזכויות החוקיות של תנועת סולידאריות בארץ זו, ותובע נסיגה מוחלטת של הסובייטים מאפגאניסתאן..."

מיטראן עוד הוסיף מלה על פיצעי הקומוניסטים. בניגוד גמור לרוב המיפלגות הסוציאליסטיות באירופה, הוא תומך בהצבת טילי פרשינג וקרוז באירופה. (אבל לא, חס וחלילה, על אדמת צרפת עצמה!)

הצהרה זאת, וצעדי־הגמול הצרפתיים נגד השיעים בצפון־לבנון, הרגיזו מאוד את הקומוניסטים. אבל תגובתם היתה מתונה ביותר.

הסיבה לכך היא אלקטוראלית. דווקא מדיניות־החוץ האופורטוניסטית של מיטראן זוכה בפופולאריות רבה בציבור, הרבה יותר מצעדיו ה„סוציאליסטיים" בזירה החברתית־כלכלית. הקומוניסטים דורשים מדיניות חברתית שמאלית יותר, בתמורה להסכמה תוך חריקת־שן למהלכיו של מיטראן בזירה הבינלאומית.

כאן קיימת מעין תלות הדדית. הסוציאליסטים מעוניינים בסיוע קומוניסטי לשם השגת שקט תעשייתי בשנים הקרובות.

עולם קטן

ראשי־ממשלה טרודו ובגין
שינוי במישור התיפקוד האישי

חרף צעדי־הצנע. הקומוניסטים לא יסכימו לשתק את האיגוד המיקצועי החזק שלהם. סה"ז'ה"טה, רק כדי שארבעה שרים ממיפלגתם ימשיכו לכהן בממשלה הסוציאליסטית.

אין ספק שהסוציאליסטים יאלצו לוותר, לנקוט במדיניות „פּוליטארית" יותר. הסיסמה „לעצור את הימין" מהווה, עדיין, את המכנה המשותף החשוב, המאפשר את שיתוף־הפעולה הקשה והבעייתי בין שתי המיפלגות.

קנדה: ליברלים מחפשים אריזור

תוך עשרת החודשים הבאים יתקיימו בקנדה בחירות כלליות, וכל המשקיפים, ללא יוצא מהכלל, מנבאים תבוסה מוחלטת למיפלגה הליברלית השלטת. הקלף העיקרי של מיפלגה זאת — ראש־הממשלה הפופולארי והשנוי במחלוקת אפילו בשיאו, פייר טרודו — הפך לנטל כבד.

ראשי הליברלים, הנתקלים מדי יום בסקרים פסימיים, ממש בשורות איוב, אינם יודעים כיצד להפטר מילד־הפלא, שזיקנתו מביישת את ילדותו. בפרלמנט הנוכחי יש למיפלגת השילטון רוב מוחלט, 147 מנדטים מתוך 282 חברי בית־הנבחרים.

הסקר האחרון, שנערך לפני שבועיים, הוא מבהיל, מנקודת־ראותם של הליברלים. לאופוזיציה השמרנית — שיש לה עכשיו רק 102 חברי פרלמנט — מעניקים הסקרים רוב מדהים של 66 אחוזים! הליברלים מקבלים בסקר רק 23 אחוזים. תבוסה מחפירה לכל הדיעות.

התיפקוד של ראש־הממשלה. פייר טרודו מכהן כמנהיג המפלגה הליברלית מאז 1968, ורוב התקופה הזאת עברה עליו כראש־הממשלה. השערור ז שהיו קשורות בשמו, הבעיות המישפחתיות שלו, ואפילו השמועות על שתיינותו היתרה לא הזיקו לו.

יש האומרים שהם אפילו הוסיפו לו הילה מסויימת, כאנטיתזה מובהקת לשמרנים המכופתרים, האנגלים יותר מהאנגלים, שהמאיסו את עצמם על הקנדים, בעיקר מחוץ למרכז השמרני באוטאווה.

לדעת משקיפים אובייקטיביים, שאינם לוקחים חלק במישחק המיפלגתי בתוך קנדה, לא חל כל שינוי בהשקפות של טרודו, וארצו היא עדיין נאורה למדי, בעיקר כשמשווים אותה לריאקציה הימנית השולטת כיום בוושינגטון.

השינוי העיקרי הוא דווקא במישור התיפקודי והאישי. טרודו חדל מלקיים התייעצויות עם שריו ועם ראשי מיפלגתו, רואה בעצמו איש מורם מעם, החייב רין וחשבון אך ורק ל„ציבור", מהות קצת מופשטת בדמוקרטיה פרלמנטארית.

מנהיג מיילל וצורח. עד כה אין טרודו מגלה כל כוונה להתפטר מתפקידו, ואת הירהורי הפרישה הפומביים שלו מלפני שלוש שנים, הוא שומר, אולי, לעצמו. משקיפים סבורים, שטרודו סומך על מסורת הנאמנות למנהיג — מורשה בריטית מובהקת, המאפיינת את שתי המיפלגות הראשיות בקנדה.

הוא מאמין, שוועידת מיפלגתו תעניק לו רוב גדול, אם אומנם יחליט להתמודד שוב בבחירות, למרות הסקרים הגרועים.

בפרלמנט הקנדי יש דיעות אחרות. כמה חברים, שהיו מקורבים לטרודו, אמרו לעיתונאים, שחברי פרלמנט ליברלים לא יסכימו לאבד את המושבים שלהם, רק בעטייה של נאמנות למנהיג מזדקן ולא־מתפקד. אחד מהם אף גרס: „המיפלגה תאלץ לסלק את טרודו, אפילו עם הדבר יחייב אותנו לגרור אותו, מיילל וצורח, ממישרד ראש־הממשלה."

התיאור הציורי הזה לווה בפרשנות, המצביעה על שינויים גם בפוליטיקה הבריטית. מנהיגים כושלים רבים סולקו בשנים האחרונות מהנהגת המיפלגות הגדולות בבריטניה, ביניהם סיר אלק דאגלאס־יום ואדוארד הית מהשמרנים, והרולד וילסון, ג'יימס קאלהאן, מייקל פוט ודניס הילי (סגן מנהיג) בלייבור.

אם בריטניה היא עדיין מופת לחיקוי בקנדה, אומרים מתנגדי טרודו, אז יש לקחת בחשבון גם את התמורות הבולטות שחלו שם בעשרים השנים האחרונות.

כלכלנים בקנדה מנבאים שתתחיל שם תקופה „ארידורית". הליברלים הנואשים יחלקו מתנות יקרות לבוחרים, על חשבון העתיד, כנסיון אחרון להטות את דעת־הקהל מהמגמה הנוכחית, השמרנית.

ברית־המועצות: לא לנין — לנון

שלושה צעירים רוסים נעצרו לאחרונה על גיבעת לנין, הצופה על הבירה מוסקווה. השלושה לקחו חלק בעצרת־זיכרון צנועה לזיכרו של כוכב הביטלס ג'ון לנון, שנרצח בניו־יורק לפני שלוש שנים. למיפגש היה אופי מוסיקלי, וחושמעו בו כמה מיצירותיו המוכחרות של לנון, אבל הקצף יצא בעיקר על הגוון הפוליטי של הנאספים. המישטרה החרימה לא רק תמונות של אליל הזמר המנוח, אלא גם פוסטר גדול, שתקף את הנשק הגרעיני. ההתנגדות להתפשטות הנשק הגרעיני היא, אומנם, מדיניות רישמית בברית־המועצות, אבל הצעירים, לדברי הפראודה, „לא מבינים את ההבדל בין נשק הגנה סוציאליסטי, ובין נשק התקפה אימפריאליסטי."

הצעירים בילו 15 יום בכלא בעוון „חוליגאניות."

* *בעת ביקורו בארץ, בקבלת הפנים בלוד.*

הסוודרים של החורף: מ־50 עד 450 דולאר

פראי, גדול רחב וזרוק

סוודרים — זוהי מילת־המפתח של החורף. גם בימים אלה, כשהחורף מבושש לבוא, כבר לובשים בערבים ולפעמים בבקרים, סוודר — סוודר דק או עבה, מצמר, מאקריליק או ממוהר.

השנה האמירו מחירי הסוודרים, בעיקר אלה הסרוגים ביד. סוודר גדול ורחב עולה בין 100 ל־200 דולר, כפי שמסבירה מירי פורת, הסרגנית: „מחיר הצמר הוא יקר, ומחיר הצמר המיובא, שהוא משובח ביותר ומיוחד יותר, יקר עוד יותר.

„אצלי כל סוודר הוא ‚יצירה,'" אומרת מירי. „אני מתאימה את עצמי לגל החדש של האופנה, שסחף את מרכזי־האופנה של ארצות־הברית השנה, והנקרא קריאייטיב ארט־וויר (עינדי את האמנות), כשהכוונה היא שכל אשה תקנה ותלבש סוודר שונה ותיראה גם אחרת.

„אני ממליצה לכל אשה להתלבש בהתאם לבבואתה בראי, ולהתאים את ציבעי הסוודר לגווני עורה, ולא רק לצו האופנה. הבגד חייב לבטא נשיות, עדינות רומנטית או דרמאתית ואגרסיביות — תלוי באשה ובמטרת הבגד."

למלתחה וללקוחה. התמחותה של מירי היא בסוודרים עבודות־יד. לחורף 84' עיצבה מירי סוודרים פראיים, גדולים, במראה הקבצן, כ־שילובי צבעים חזקים ומנוגדים. כמו בחום עם אפור וארום, בחרדל, בכחול־ז'יאטאן ובירוק־זית. היא שילבה סוגי־צמר שונים כמו בוקלה־משי עם צמר־כבשים גס, או צמר עבה בשילוב מוהר, מוהר ואנגורה עדינים, כיתמי־צבע ענקיים משולבים בדוגמאות סריגה או ז'אקרד.

לו ולה סוודר בסריגת־יד, בסיגנון הגי־אומטרי. חברת הטכסטיל פולגת נותנת הוראות סריגה לסרגניות מיקצועיות, אך גם לחובבות ומתחילות. בצמר מעורב עם בד אקרילן. לה: בציבעי שחור־לבן, בשילובי משולשים. לו: ריבו־עים בסיגנון גיאומטרי בצמר חלק ובצמר מסולסל.

גם לעסקים „בשעות הבוקר וגם ביציאה בשעות־הערב יכולה אשה ללבוש חליפה כזאת," אומרת גבי פינשטיין, מגבי מודל. החולצה בציבעי אפור, כשפיסת־עור מקשטת אותה בחזיתה, והחצאית אומנם קלוש, אך בגיזרה הצמודה בירכיים, כך שלא תשמין את הלובשת אותה. כל חלק נמכר בנפרד, ומחירו 5,000 שקל.

גם לסקי התחילה לעצב שרה מילר סוודרים גדולים, רחבים, זרוקים ויפים. המחירים אצלה הם מ־70 דולר ומעלה. „הסוודרים נמכרים כמו לחמניות טריות," היא אומרת, „אפשר ללובשם מעל מיכנסי טרנינג, ג'ינס, עור או צמר, ולהיראות אופנתית."

אורנה גלז
חלוץ ראווה

גם ועדין הם שילובי־הצמר של מוהר, אנגורה וצמר־כבשים בסוודר עבודת־יד, בעיצובה של מירי פורת. הגוונים הם אפור, כחול, אדום ובז'. ג'ינס לשעות־הבוקר ובמיכנסי־עור לערב תוכלי להראות אלגנטית ואופנתית. מחיר הסוודר: 15.000 שקל.

כמו ביד זהו הסוודר הנסרג במכונה, אך נראה כמו סריגת־יד, בצבעי שחור־לבן של ליז. צמות קלועות וצווארון גולף מלא ורפוי. בשילוב של צמר, מוהר ואקרילן: 5.600 שקל.

כל סוודר הוא אחד ויחיד במינו משום, שאמנות נלבשת נעשית לשם התענוג שביצירה, ולא לשוק המיסחרי. לסרוג את אותו הסוודר פעמיים זה פשוט לא מעניין, זו כבר לא יצירה.

הסוודרים שהיא סורגת מתאימים לכל אשה ונערה, לאם ולבת. הם חסרי גיל.

באמנות נלבשת, הקושי העיקרי הוא לתרגם רעיון אמנותי, ציור או פיסול, לבגד אשר מטרתו להיות לביש, נוח ואופנתי. הרי חייבים להתאים אותו למלתחה ולמידות הלקוחה.

היום, שלא כמו בשנה שעברה, סורגת מירי את יצירותיה בעצמה, כדי להוזיל את המוצר הסופי ולהתאימו לאינפלאציה הדוהרת, כשהמחירים הם 13.000—15.000 שקל.

היא מגדירה את עצמה כאמן המצייר את ציוריו על גוף חי. במקום על בד קנווס, ומוסיף הרבה דינמיקה וחן לצורות ולצבעים: „זה בלתי־אפשרי להוריד תמונה מן הקיר ולהת־עטף בה כשקר לך, אך ניתן, בהחלט, למסגר את הסוודר. בעיקר בקיץ."

טבעות ולחמניות. גם שרה מילר, המכונה מלכת־הסוודרים, מצליחה להשאר מלכה בחורף 84'. הסוודרים שלה נמכרים בכל בוטיק המכבד את עצמו, ונלבשים על גופה של כל אשה המחשיבה את עצמה.

(המשך בעמוד 50)

לעשירים בלבד זהו הסוודר בסיג־נון הפריקי היפה־פה, שעיצבה תמרה יובל. מחירו 5.000 שקל — 450 דולר, למי שמבינה מחירים רק בדולארים. הסוודר עשוי רצועות בד־כותנה, קטיפה ומשי, שנגזרו לצורכי־סריגה. הסוודרים בציבעי בריק, לבן, שחור, חאקי ואפור. „המחיר גבוה, כי העבודה רבה ועשרה מטר בד נכנסים בכל סוודר," מסבירה תמרה.

(המשך מעמוד 45)

וי־פולוף; בתיה דיסנצ'יק; חניתה צנטנר; שלומית אמיר וקארין דונסקי. מיר היו בסביבות 20־30 דוגמניות ובות, אבל לא יותר מעשר היו וגמניות־צמרת."

וכמה מקבלת דוגמנית־צמרת ל־צוגת־אופנה?

היא אינה מוכנה לענות. "לא שאני פחדת ממס־ההכנסה. יש לי מנהל־שבונות והכל נרשם בספרים, אך אני א הייתי רוצה לדבר על זה." וכבל את? "70־100 דולר נטו."

אסור להיות שמרנית!

ה נכון שדוגמנית צריכה לעבור דרך חדר־המיטות כדי להצליח?

"זה ממש שטויות; מניין צצו סיפורים האלה? מכל הסרטים למיניהם, מהטלוויזיה: בסרטים, כדי להוסיף יופי וגופר לעניין. מכניסים

דוגמנית ירדן
בעלת נתונים מתאימים

דוגמנית למיטת מנהל־החברה. אולי באמת יש כל מיני פריכות שהיו רוצות להצליח בדוגמנות וחושבות שזו הדרך. לי אף פעם לא היו הצעות מגונות כאלה!"

מה היא מייעצת לדוגמנית מת־חילה?

"קודם כל, אם היא מחליטה לעבור קורס, עליה לבחור את בית־הספר המתאים ובעל המוניטין. אני מרגישה זאת, כי לאחרונה צצו כל מיני ארחי־פרחי, שהחליטו לפתוח בתי־ספר לדוגמניות. אני אמליץ להן לבקר בתצוגות־אופנה, לעיין בז'ורנלים ואפילו להתייעץ עם דוגמניות מנוסות. אני גם ממליצה להירשם לסוכנות־דוגמניות."

ומי לדעתה, מתאימה להיות דוגמנית?

"על האשה להיות בעלת נתונים מתאימים, כמו גובה מ־1.70 מטר עד אין סוף — גם בחורה שגובהה 1.85 מטר זה בסדר. מידותיה צריכות להיות 38־40. אסור לה להיות שמרנית, היא צריכה להיות פתוחה לשינוי הופעתה ותדמיתה בהתאם לאופנה או לבגדים שהיא לובשת בתצוגה.

"דוגמנית לא חייבת להיות יפה, צריך להיות לה הרבה שיק ואט־רקטיביות. אני לדוגמה, לא הצלחתי בעבודתי בדוגמנית בגלל יופי אלא בגלל שאר התכונות שמניתי."

לפני שמונה חודשים בערך, מספרת רותי, נפטר אביה בפיתאומיות. "הייתי בשוק רציני. תקופת־מה לא דיגמנתי ויצאתי מעניין העבודה. כשהתחלתי לקבל תצוגות, הרגשתי שאני כבר לא אותה רותי. זה לא היה זה. לא היתה לי את אותה חדוות־החיים, ואת היתה הפעם הראשונה שהתחלתי לחשוב על פרישה.

"תמיד קיוויתי שאני אפרוש מרצון ולא מחוסר־ברירה, כשיפסיקו להזמין אותי.

"אני שמחה שהגעתי להחלטה הזאת בעוד מועד. זאת החלטה מאוד־מאוד קשה, ואני לא מאשימה אף דוגמנית שההחלטה קשה עליה, ושהיא דוחה את הקץ, על אף שהיא יודעת שעליה לפנות את מקומה."

מה לדעתה הקריטריונים לפרישת דוגמנית?

"אין קריטריונים, זה בעיקר עניין של הרגשה אישית. זה יכול להיות אחרי שש שנות עבודה או 16. צריך לצאת מתוך הנחה שעד כמה שאת טובה במיקצועך, מכיוון שאת טובה ומופיעה הרבה את פשוט נשחקת. נמאס לראות את אותן הפנים על המסלול, הקהל רוצה פנים חדשות וצריך לפנות את המקום לדור חדש."

האם לדעתה יש קשר לגיל ולהופעה חיצונית?

"לא בהכרח. יש בחורות בנות 24 שלא נראות מספיק טוב ואינן מלוטשות, ולעומתן יש מבוגרות שיש להן הרבה יותר מה להציע. ההוכחה לכך היא שכל חברותיי הוותיקות עדיין עובדות. לא פה ושם — הן עובדות ממש, כמעט יום־יום. לפעמים יש להן שתי תצוגות ביום, ואת ההוכחה שאין גיל לפרישה. חברותיי הוותיקות נראות עדיין נהדר.

"דוגמנות זה מיקצוע מאוד אכזרי, אם לא נראים טוב ולא מתאימים — פשוט לא עובדים. אין חוכמות. זה קשה לפרוש, זה כואב, אבל צריך לעשות את זה במוקדם או במאוחר."

גם קארין דונסקי נשאלה אם יש קריטריונים לפרישת דוגמנית. היא השיבה: "לרעתי, אין לכך גיל. זה תלוי איך אותה הדוגמנית נראית ומה הרגשתה לגבי העבודה, ואם הקהל עדיין אוהב אותה. הקהל וצילצולי הטלפון לתצוגות הוא הבארומטר העיקרי."

לדעתה של שלומית אמיר אין בארץ קריטריונים לפרישה. אך "כאשר אני ארגיש שאני לא מתאימה, אפרוש."

הליכה מלכותית

א נה גרנסר, הפרוונית הידועה, מכירה את רותי ירון ועבדה איתה שנה. היא אומרת עליה: "היא היתה דוגמנית מעולה, מרשימה ואחראית. הדוגמנות היתה אצלה בנשמה, היא בחרה בקאריירה מכאיבה, שבה היא נותנת חלק גדול מחייה לקהל, אך מגיע הרגע שבו היא בעצמה יודעת שעליה לפרוש.

"רותי הגיעה לשיא הקאריירה שלה, ועכשיו כנראה זמנה לפרוש, כשהיא בשיא. רותי היתה אחת הדוגמניות הטובות שיו לנו."

עורד פרוביזור, שעבר עם רותי שנים רבות, אומר לה: "לא ייתכן שבעונה הבאה, כשאצלצל אלייך, תסרבי לי. אני לא מאמין שאת לא תדגמני את קולקציית־הקיץ שלי!"

והוא מוסיף: "לא היתה לי כמעט תצוגה שרותי לא עבדה איתי. אני אוהב אותה מאוד כאדם, ובעיקר את צורת הליכתה המלכותית כדוגמנית."

היום יושבת רותי בווילה שלה בצהלה, הגינה הגדולה ירוקה ומושקית, האווירה בסלון חמימה, רהיטים בסיגנון עתיק, מפות ווילונות תחרה, צמחים תלויים, תמונות־שמן אורגינליות ושושנים ריחניות מן הגינה באגרטל.

ומה עכשיו, כשהטלפון ימשיך לצלצל והיא תסרב?

"אני אמנם פרשתי מתפקידי כדוגמנית, אך נשארתי בעולם הדוגמנות. בימים הקרובים אתחיל ללמד בבית־הספר לדוגמנות גרבו, ואגדל דור חדש של דוגמניות מצליחות ושאפתניות."

אורנה גלזן ■

פראי, גדול

(המשך מעמוד 49)

הסוודרים שעיצבה שרה השנה הם בסיגנון המראה הגדול, הרחב והזורק.

כשקר מאוד אפשר ללבוש מתחתם סוודר־גולף, הנמצא דרך קבע בארונה של כל אחת, ולוותר על המעיל.

השרוולים רחבים ושמוטים, ואת הסוודר מעטרות פיסות־פרווה בצבע תואם, טבעות פלסטיק התפורות באי־סדר מתוכנן ואפליקציות של צמר סרוג.

ציבעי הסוודרים לחורף זה הם שחור, אפור־חומים ואדמדמים.

גם הריה המושלגים של שווייץ השפיעו רבות על שרה מילר, שמאז שניסתה להחליק על השלג בהצלחה בשנה שעברה, היא בעד כל מה שקשור לסקי. זה מתבטא גם בסוודרי־הסקי שלה, שהם גדולים ולבנים, באורך הירכיים, כך שאפשר לכרוך סביבם חגורה וללובשם מעל זוג מכנסיים תואמים כמו ג'ינס, טרנינג או מיכנסי־צמר טובים.

"מחירי הסוודרים הם מ־70 דולר ומעלה," אומרת שרה מבלי להניד עפעף. "והסוודרים נקנים בימים אלה? "מה זה נקנים," משיבה שרה, "הם נחטפים כמו לחמניות טריות!"

אבנים ונוצות. גם תמרה יובל, כשהיא מתפנה מעיצוב שימלת־כלה או מתיכנון שימלת־ערב, היא בין הסרגניות. היא אחראית לסוודרים יפהפיים, העשויים רצועות בד־כותנה, קטיפה ומשי.

"אני קורעת כל מיני בדים לרצועות דקיקות, סורגת אותם בעירבוב ורוקמת עליהם אפליקציות מאותם סמרטוטים. הסוודרים הם בצבעים שונים: בריק, לבן, שחור, חאקי ואפור. ה־מחירים הם גבוהים — 45,000 שקל לסוודר.

למי שבכל זאת מעריפה סוודרים מיובאים, ייבאה האופנאית נילי טופז סוודרים איטלקיים, עבודת־יד ועבו־דת־מכונה. הבעיה היא שסריגת־המכונה היא כלי־כך יפה, שזה מטעה ונראה כמו סוודר בעבודת־יד.

שני סוגי הסוודרים מקושטים ורקומים בציורים, הסרוגים על הסוודר עצמו, באבנים ציבעוניות, בנוצות ובריקמות למיניהן, כשצבעי הסוודר הם שחור, אפור, בורדו, כחול ולבן.

לרוב הסוודרים האיטלקיים יש כתפיים מורגשות וגיזרה המחמיאה לגוף האשה — לא רחבה מדי ולא צמודה מדי. והמחירים? באמת לא נוראיים. 100—200 דולר.

ואם מדברים על מכונה, אז גם בארץ יש שפע של סוודרים ממוכנים, שנסרגו במכונה, וסיגנונם הוא המראה הטיבעי.

לרזות ולמלאות. אופנת ניבה מציעה לנשים סוודר כותנה בסריגת בוקלה עם שרוולי קימונו אופנתיים, שעיצבה גני בי. מחירו: 3,600 שקל בלבד. אבל יוזהי כותנה, שאינה שומרת על חום הגוף כמו צמר.

חברת פולגת מציעה לסרגניות, לאותן שסריגה בחורף הוא תחביבן הקבוע, מיבחר דוגמאות והוראות־סריגה. הנטייה היא עדיין לחומרים טיבעיים מצמר נקי, אך קשה לוותר על היתרונות של טיפול וכביסה נוחים, המאפיינים את החוטים הסינתטים או את תערובת הצמר והאקריל.

בחברת גבי מודל מאמינים בשילובים של חצאיות וחולצות סוודר, היוצרים חליפה למי שרוצה, ומי שלא יכולה ללבשו בנפרד — וזה לפי העיצוב של גבי פינשטיין. הם עובדים עם תערובות. עם צמר מוהר המכיל אקריליק, ויתרונו בכך הוא שהוא כביס ביד, לא משנה את צורתו, נוח לשימוש ואינו מתקמט.

הצבעים השולטים הם גוני האפור למיניהם, השחור והלבן. מחירו של סוודר הוא 5,500 שקל, מחיר החצאית 5,500 שקל.

"סריגת־המכונה של היום," אומרת גבי, "היא סריגה רמויית עבודת־יד, שהיא באופנה היום. החליפה הקלסית של פעם יצאה מהאופנה, היום כבר לא מעצבים חצאית־פליסה, אלא חצאית קלוש רחבה, המחמיאה לגיזרה בכך שבאיזור הירכיים היא צמודה יותר ומתרחבת כלפי מטה. כך, שהחצאית מתאימה גם לנשים רזות וגם למלאות.

רונן ואמו ליזיקה
מחלת־נפש במישפחה

"אם יהיה צורך, אני אשכור לך את עורך־הדין של גומאדיי," אמר אביו של רונן שני־שגיא, כאשר ראה בשלב מסויים כי בנו מסתבך מאוד. רונן מסר כמה וכמה הודאות למישטרה, שבהן סיכך את עצמו באופן מוחלט ברצח הברוקר יעקב אלטרו־ביץ', בפברואר השנה.

כאשר היו בידי החוקרים כל הודאותיו של רונן, הם ראו את תיק־הרצח כתיק סגור, והעבירו אותו לפרקליטות, כדי שזו תגיש כתב־אישום. ואומנם, רונן וחברו, גיל־בן־גל, נעצרו עד תום ההליכים, ונאשמו על־ידי התובעת מרים רוזנטל ברצח בכוונה תחילה.

אביו של רונן לא שכר אמנם את שירותיה של ד"ר ערנה קפלן, עורכת־הדין שייצגה את רחמים ("גומאדי") אהרוני, אך הוא השיג עבורו את עורכי־הדין אמנון זיכרוני ואביגדור פלדמן, שהתמחו בזיכויים בתיקים סגורים.

לא היתה זו הפתעה למישפטנים, שסניגוריו של רונן התחיל את המשפט בבקשה לפסול את הודאותיו של רונן במישטרה. בלי ההודאות יהיה מצבם של שני הנאשמים קל הרבה יותר, ועבודתה של התביעה קשה שבעתיים.

היו הבגדים אותם לבש ביום שנעצר בנמל־התעופה, במארס השנה, כאשר עמד לעזוב את הארץ ולנסוע לדנמרק.

בעשרת החודשים, שאותם בילה רונן במעצר עד היום, הוא הוריד הרבה ממישקלו. כאשר נעצר, נראה כילדון ענקי, בעל פנים עגולות וגוף שמנמן. בכלא התערנה דמותו. הוא עדיין מתנשא לגובה של 1.90 מטר אבל גופו הפך אתלטי.

אמו, ליזיקה שגיא, הקוסמטיקאית הנודעת, אינה מזניחה את בנה אפילו לרגע. יחד עם בעלה השני וקבוצה של חברות טובות, היא יושבת באולם במהלך כל הישיבות, ועוקבת אחרי בנה בעיניים אוהבות.

כאשר סיפר רונן על כך שברגע שנעצר בנמל־התעופה כבלו את ידיו ואת רגליו, ואחר־כך הפשיטוהו עירום וביקשו ממנו להתכופף וחיפשו בגופו בעזרת מקל, נראו דמעות בעיני האם.

אבל מנת השפלותיו וסיבלו של רונן לא נגרמו שם, הם רק התחילו. השוטרים חקרו אותו על רצח הברוקר. הם זרקו בו אישומים וצעקו עליו "מדוע רצחת אותו?" "מדוע ירית בו בגב?"

רונן, שמעולם לא ישב במעצר ולא ידע את הצפוי לו, היה המום ומפוחד.

מה מחכנן רונן שני־שגיא, הנאשם ברצח הברוקר אלטרוביץ, כדי להיחלץ מהרשעה ברצח?

כעורכי־דין מעולים, לא הזניחו הסניגורים כל עילה משפטית לפסילת הודאה. רונן טען מצד אחד כי ב־משיטרה הוכה, הושפל ובוזה, כדי לסחוט ממנו הודאות, ומצד שני טען כי פותה, וכי הובטח לו שהמישטרה תתמוך בבקשת חנינה עבורו, אם יורה באשמה.

ילד טוב מבית טוב

כ אשר עלה רונן על דוכן־העדים במישפט־הזוטא שלו, התגלה כבחור שקט ועדין. כאשר סיפר כי החוקרים הפחידו אותו מהחיים בכלא, ואמרו לו כי אם לא יודה יגרמו לכך ש"יזיינו אותו בתחת", היה מתנצל לפני בית־המישפט ומשפיל את עיניו.

הוא נראה כמו ילד טוב מבית טוב.

לא מבריק, אבל גם לא חסר־אישיות.

הוא היה לבוש בלייזר שחור מ־קטיפה וחולצת־פסים אופנתית. אלה "קיבלתי מכות מכל הכיוונים," הוא העיד. "אתה לא מספיק לקבל סטירה אחת, ואתה כבר מקבל סטירה שנייה. אתה לא גומר לקבל בוקס אחד, וכבר אתה מקבל בוקס שני. אתה לא יודע מאיפה זה בא ומי נותן לך את זה. גם הנהג של המכונית שלח ידיים מקדימה והיכה אותי תוך כדי נסיעה."

אחרי קבלת־הפנים הזו בנמל־התעופה, הוכנס לחדר־בלשים במיש־טרת מרחב הירקון. שם צחקו עליו השוטרים ואמרו לו, לדבריו, כי יסררו שיסבול בכלא, כי יש להם קשרים בכל מקום.

החוקרים לקחו אותו, לדבריו, אל מקום הרצח, ליד נהר הירקון, ואמרו לו: "עכשיו אתה הולך לצלול, לראות איפה האקדח!" רונן אומר כי היה בטוח שתיכף לוקחים אותו לצלול, כשהוא לבוש וכבול באזיקים.

החוקרים התחילו לשרבב לחקירה גם את שמו של גיל בן־גל. הם אמרו לרונן כי התיק נעול עליו, ושאלו אותו

„האמא שלי גסטאפו!"

מדוע שלח אותו גיל לרצוח את הברוקר וכמה שילם לו עבור זה.

בשלב זה נשבר רונן והודה, כי יחד עם גיל בן־גל עשה החלפות בלתי־חוקיות של מטבע־זר. למחרת הוסיף וגילה גם עיסקות של צ'קים מזוייפים שביצע, סיפר למי מכר את הרכוש שהשיג, והיכן קנה סחורה בצ'קים המזוייפים.

כאן כבר היו החוקרים הרבה יותר לוחצים. הם אמרו לו כי העבירות שבהן הודה ממילא מצדיקות עונש של תשע שנות מאסר, ולכן לא כדאי לו להמשיך לשתוק.

הם לא הסתפקו בשיכנוע מילולי, אלא לקחו את רונן „לטיול בשפת־הים". בעת שחזרו ערב אחד ממישטרת תל־אביב לתחנת־הרצליה, שם היה רונן עצור, ירדו החוקרים גבי גולדשטיין ויורם סופר עם רונן לחוף הנכים.

לדבריו, הם החלו להכותו עוד במכונית, אחר־כך הפילו אותו לארץ, בעטו בו, היכו אותו וצעקו: „אתה לא מתבייש לרצוח בצורה כזאת? מדוע ירית באשה מפתח־תיקווה? למה גיל שלח אותך לעשות דברים כאלה?"

בעודו מוכה וכואב, אמרו לו החוקרים לדבריו, כי „אנחנו עוד יכולים לתלות אותך בבית־המעצר להגיד שהתאבדת, זה לא בעיה בשבילנו, יש חוקרים שעושים דברים כאלה."

החוקרים הזהירו אותו לבל יגלה דבר על המכות והפגיעות, מכיוון שאז יתלו אותו או ידאגו שיוכנס לחדר עם עבריינים שיעשו בו מעשי־סדום.

אקדח־הרצח בשקית הניילון

את החקירות התנהלה לדיברי רונן, כאשר הוא יושב על כיסא והחוקר סופר יושב על שולחן לידו. רגליו של החוקר, נחו על אשכיו של הנחקר, ובכל פעם שרצה ללחוץ, היה מועך את אשכיו של רונן. „רגל אחת אחת היתה על הביצים, כמו שלוחצים על גז של אוטו. פעם אחת אפילו נתן לי ממש מכה, היו לי כאבי־תופת, צעקתי והגיעו אנשים. אבל הרלת היתה נעולה, וסופר אמר להם שלא יפריעו, כי מתנהלת בחדר חקירה."

אחרי שבית־המישפט האריך את מעצרו של רונן ב־15 יום, והוא כבר הודה בעבירות המטבע והצ'קים המזוייפים, הופעל עליו לחץ שונה ועדין יותר. ראש הצח"מ, וולף, שהוא עורך־דין במיקצועו, הבטיח לרונן כי אם יתוודה ויוריד את הכל מהלב, הוא עצמו ידאג שהמישטרה תמליץ על חנינה עבורו.

וולף הסביר לו כי במיקרה כזה לא ישב זמן רב בבית־הסוהר, ואת הזמן הזה יוכל לנצל ללימודים. כאשר התעניין רונן בלימוד־מישפטים בכלא, הראה לו וולף את תעודותיו, ואמר כי ידאג שרונן יקבל ספרים, והוא עצמו יבוא לבקרו פעם בחודש, ויעזור לו.

כאשר היה רונן בשל לווידוי, לפי דעת־החוקרים, הכניסו אותו לשעתיים מנוחה בחדר־הקצינים. אולם אפיזודה קצרה שקרתה לפני כן השאירה על רונן רושם בל־יימחה. הוא קרא בכתבה כי וולף, אשר חקר גם את רצח הילדה נאווה אלימלך, הכניס נחש לתוך תאו של אחד החשודים ברצח כדי לאלצו להתוודות. הוא שאל את וולף על נכונות הסיפור. וולף הודה כי אומנם עשה זאת.

ואז, כאשר העבירו את רונן לחדר אחר, הוא הציץ לשם וראה, לדבריו, נחש שחור מתחת לשולחן. הוא החל צווח והחוקרים החזירו אותו לחדר הקודם. כאשר נשלח למנוחה, היה זה באותו החדר שבו ראה קודם לכן את הנחש, אולם הפעם היה החדר נקי מנחשים.

בעיקבות אותו מיקרה מזעזע, החליט רונן להודות באשמה. ההודאה שמסר אחרי שעתיים כבר היתה הודאה מלאה והיו בה פרטים מרשיעים.

אחרי הודאה זו יצא רונן עם החוקרים לשיחזור הרצח. הוא גם הביא אותם אל הבית שבו התגורר בשיכון למד, בדירה שכורה, ובחצר הבית חפר ומסר לחוקרים את אקדח־הרצח, שהיה טמון שם. בשקית הניילון, יחד עם האקדח, היו גם בגדים.

משם הוביל רונן את החוקרים לביתו של בן־גל, המתגורר בסביבה, ובחצר ביתו מצאו החוקרים קנה רזרווי לאקדח־הרצח וכמה מטבעות־זהב.

מציאות אלה קושרות את רונן לרצח על־ידי ראיות אוביקטיביות. ותומכות בהודאתו. הקנה שנמצא ליד ביתו של בן־גל מקשר גם אותו בצורה מסויימת לרצח.

ראיות אלה יהיו קשות מאוד לסנגוריה, אפילו אם תצליח לפסול את הודאותיו של רונן, אחרי שכל החוקרים הכחישו כמובן את סיפור המכות והנחש.

שכן, אפילו יחליטו השופטים אורי שטרוזמן, צבי הכהן, וחיים אדר כי הודאותיו של רונן הוצאו ממנו על־ידי צוות החקירה המישטרתי באיומים, בהפחדות ובפיתויים, ולא מרצונו הטוב, עדיין ישארו בתיק־התביעה האקדח והחפצים שנמסרו למישטרה על־ידי רונן.

אולם נראה, כי בחקירתו הראשונית של רונן, בעת מישפט־הזוטא, כבר הניחה הסניגוריה את התשתית להגנה אברבנאל, וכל מיני בתי־חולים, והוא לא במצב נפשי טוב. וגם דיברנו על התאונה שהיתה לי. אני אמרתי לו שיש לי בעיות נפשיות. היתה לי תאונת־דרכים בצבא, והייתי בטיפולים ארוכים בתקופת הצבא ואחרי הצבא. הייתי בטיפול פסיכולוגי, ובטיפול פסיכי־אטרי."

הדיבור על עניינים אלה היה כואב מאוד לנחקר, והוא בכה רוב הזמן. יתכן מאוד כי העלאת נושא הבעיות הנפשיות של רונן, כבר בשלב מיקדמי זה של המישפט, נותנת רמז למה שיבוא בעתיד. אם לא תצליח ה־סניגוריה לפסול את ההודאות, ומצבו של רונן יהיה קשה, אולי יהיה פתח־הצלה לנאשם במצבו הנפשי.

אומנם, בשלב זה לא נראה כי מישהו מתכוון לטעון שרונן לא היה אחראי למעשיו ולכן איננו בר־עונשין.

רונן (משמאל) ובן־גל בעת שיחזור הפשע
רצח בגלל אהבה לחבר

נוספת, שאותה אולי תטען בהמשך המישפט.

הסניגור אביגדור פלדמן הדגיש בחקירת רונן כמה צדדים של החקירה, אשר לכאורה אינם דרושים בהכרח לפסילת ההודאות. הוא הקפיד לחקור על שאלות ששאלו החוקרים את רונן על מצבו הנפשי, עברו, ילדותו וקרובי־משפחתו.

„וולף חקר אותי על ילדותי ועל העבר שלי. הוא אמר לי שהם יודעים הכל עליי. לא היה לי נעים, ולא כל־כך רציתי לדבר על הדברים האלה. אבל הוא לחץ אותי לדבר על יחסים אינטימיים שלי, מתי התחלתי לקיים יחסים כאלה, ועל אמי. ואז, כאחד החלקים, אמרתי כי אמא שלי גסטאפו. „הוא הזכיר לי את הגירושין של ההורים ולחץ עליי בשאלות שלא היו נעימות.

„הוא שאל אותי על הדוד שלי. זה דוד שהיה באישפוזים בבית־החולים

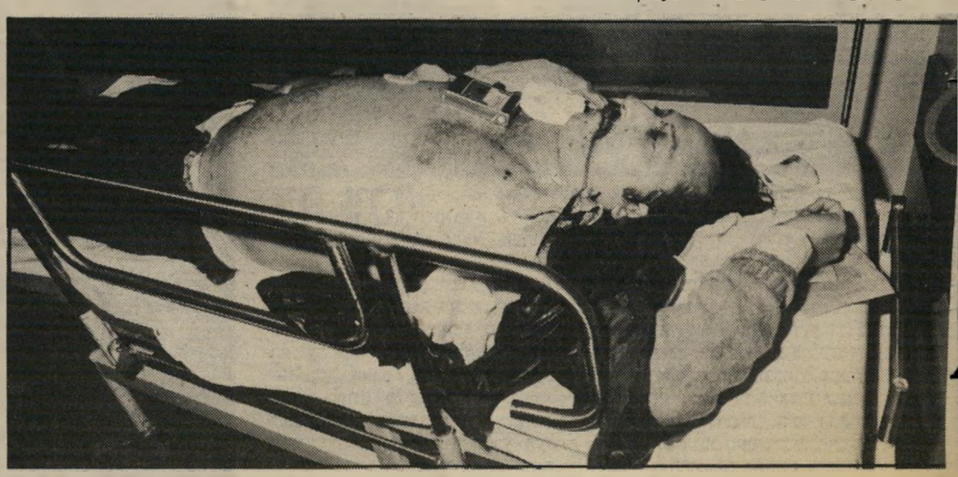

גופת הברוקר אלטרוביץ
עסקים מלוכלכים

אולם ייתכן כי הסניגורים יעשו דבר אפשרי אחר: הם יטענו, אולי להפחתת האחריות שלו, ולכך שמצבו הנפשי לא איפשר לו ליצור את כוונת הרצח, הדרושה לעבירה של רצח בכוונה תחילה.

גם הרמזים שנשמעו כי רונן עשה את מה שעשה מתוך אהבה לגיל בן־גל, מרמזים לכיוון זה.

כל הדברים האלה רק מוכיחים, כי גם תיק נעול וחסר סיכוי, לכאורה, יכול לגלות משמעויות מישפטיות רבות ושונות, כאשר משתתפים בו סניגורים מליגה אלף.

מצבו של גיל בן־גל נראה בשלב זה טוב קצת יותר, מכיוון שהוא לא הודה באשמה, ולכן אין סניגוריו, פרופסור דויד ליבאי ורניאל שיינמן, עורכים מישפט־זוטא. אולם גם להם בוודאי יש שלל טיעונים מישפטיים ותגליות עובדתיות, הנשמרות בסוד עד למועד המתאים.

אילנה אלון

הקרב על המצבה

ביום הניחו מתנגדי הכפייה הדתית מצבה על קבר תרזה אנגלוביץ, שהדתיים מאיימים להוציאה. בלילה נעלמה המצבה.

קבר מיוחם במצב הזה היה קיברה של תרזה אנגלוביץ במשך שנה שלמה מאז מתה. רק שלט ברזל ציין את מקום הקבר. חברה־קדישא לא הירשו בשום אופן לשים על הקבר. מכיוון שרצו להוציא את הגופה. למטה: עדינה, בתה של שותלת עצים ליד המצבה שהניחו מתנגדי הכפייה הדתית.

טקס הסתיים בשקט. המישפחה העיפה מבט אחרון לעבר מצבת־השיש הצנועה, שהונחה זה עתה על הקבר, וצעדה לעבר שער־היציאה מבית־הקברות. השמש שקעה והברושים הטילו צל כבד על המצבות.

הרב יוסף ברויאר, האחראי מטעם החברה־קדישא על בית־הקברות, ליווה את קומץ האנשים במבטו.

אחרוני האנשים נכנסו למכוניו־תיהם ונסעו מן המקום. בית־הקברות התרוקן מחיים.

מצבה ושתילים צעירי מפ"ם הביאו ביום החמישי מצבה שהכינו, והניחו אותה על הקבר החשוף. אחרי טקס קצר שבו נישאו נאומים נגד הכפייה הדתית, הניחו זרים של האגודה ההומניסטית החילונית, של מיפלגת אלטרנטיבה ושל קיבוץ נגבה. ליד המצבה ניטעו שני שתילים של אורן. הללו נעקרו עוד באותו לילה על־ידי אותם ה„אלמונים" שעקרו את המצבה ממקומה.

בת ונכד רוברט פולק, נכדה של תרזה, הניח פרחים גם על קיברה של אמו, מרים פולק־אנגלוביץ. מרים נפטרה לפני 14 שנה, מה שלא מפריע לקברנים לרצות להוציאה מהקבר.

זמן קצר אחרי־כן ניגשו מי שניגשו אל הקבר של תרזה אנגלוביץ. הם הזיזו בזהירות את שני הזרים הטריים — של התנועה החילונית ושל אלטרנטיבה — מעל הארמה הלחה של הקבר, והניחו אותם בצד. אחרי־כן הרימו לאט־לאט את המצבה שהונחה שם זמן קצר קודם לכן. היא היתה כבדה, והיו דרושות ידיים רבות כדי להזיז אותה ממקומה.

ה„אלמונים" הצליחו במשימתם. הם הוציאו את המצבה הקטנה ממקומה ולקחו אותה למקום בלתי־ידוע. הם גם עקרו באכזריות שני שתילי־ברוש, שניטעו משני צידי המצבה, וגם אותם לקחו למקום לא־ידוע. אחרי שגמרו את המעשה הברבארי הזה, החליקו ה„אלמונים" את הארמה הלחה על הקבר, החזירו את הזרים למקומם ונעלמו מן המקום אל תוך החשיכה.

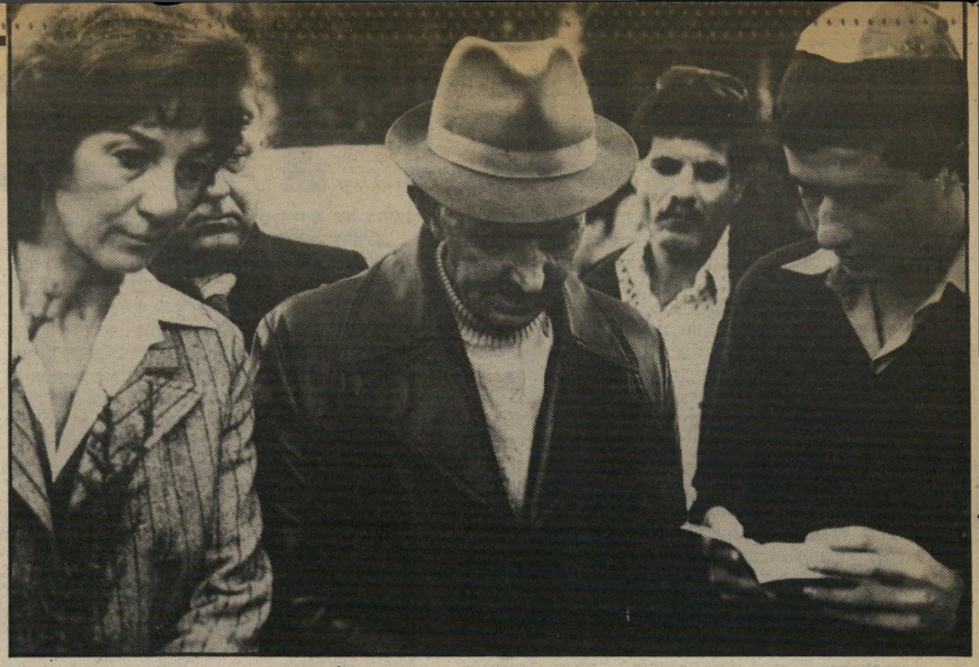

קדיש נכדה של תרזה אנגלוביץ, רוברט פולק (מימין) חייל בחיל־האוויר, אמר ביום החמישי קדיש על קיברה של סבתו, ולאחר־מכן על קיברה של אמו, שגם אותה רוצים אנשי חברה־קדישא להוציא מן הקבר. במרכז – בעלה האלמן של תרזה ומשמאל – בתה עדינה.

ביום החמישי מלאה שנה למותה של תרזה אנגלוביץ. שנה שהיתה סיוט ארוך ומתמשך למישפחתה. החברה־קדישא המקומית בראשון־לציון לא איפשרה למישפחה להקים מצבה על קיברה של תרזה, ואיש מקבלני־המצבות המקומיים לא רצה לעשות מצבה ללא אישור של החברה־קדישא.

בצר לה פנתה עדינה, בתה של תרזה, אל הגופים הפוליטיים, מתנגדי הכפייה הדתית, כדי שיעזרו לה בפיתרון הבעיה.

עופר אבני מקיבוץ נחשון פנה אל הקבלן העושה מצבות לקיבוץ, וביקש ממנו מצבה עבור תרזה אנגלוביץ. הקבלן, שהשם אנגלוביץ לא הרליק אצלו כל נורה אדומה, הכין את המצבה כנדרש. זו היתה מצבה צנועה, ועליה היה רשום שמה של תרזה ותאריך פטירתה: ה' בטבת תשמ"ג.

מסביב לקבר אנשים רבים, המתנגדים לכפייה הדתית, בטקס האזכרה והנחת המצבה. היו שם צעירי מפ"ם וח"כ יאיר צבן ממפ"ם, ח"כ בני שליטא מן הליברלים, עורך־דין אורי הופרט (רביעי משמאל) מן האגודה נגד כפייה דתית, אורי אבנרי (שלישי משמאל) ממיפלגת אלטרנטיבה, ח"כ שולמית אלוני מר"ץ, הסופר יורם קניוק ואנשים רבים נוספים. למטה: הרב יוסף ברויאר, האחראי על בית־הקברות מטעם החברה־קדישא. בזמן הטקס הסתובב במקום כמרגל והבטיח שהמעשה לא יעבור בשקט.

הרב התהלך כמרגל

ב יום החמישי הביא עופר, ביחד עם חבריו, את המצבה לבית־הקברות בראשון־לציון. לוח־השיש היה מונח בתוך המכונית. הצעירים נכנסו עם הרכב אל תוך בית־הקברות, כשהם מקווים שאיש לא יפריע להם להניח את המצבה במקום. הקבר היה חשוף לחלוטין, ורק שלט־ברזל חלוד ציין את השם „תרזה אנגלוביץ". ליד השלט עמדה צינצנת־זרדים שכבר נבלו.

יחד עם מישפחתה של תרזה הגיעו לבית־הקברות גם מישלחות ממיפלגת־אלטרנטיבה, מפ"ם, ר"ץ, ושינוי, וגם ח"כ בני שליטא מן הליברלים. באו גם אנשים רבים נוספים, שהזדעזעו מן הפרשה המבישה שנכרכה סביב שמה של תרזה.

אחרי כמה נאומים קצרים בגנות הכפייה הדתית, נטל רוברט פולק, חייל צעיר במדי חיל־האוויר, היחיד שחבש כיפה לראשו, את הסידור ואמר קדיש.

רוברט הוא נכדה של תרזה ובנה
מרים אנגלוביץ, שנפטרה לפני
שנה, ושגם אותה זוממים הדת
להוציא מקברה.

במשך כל הטקס הסתובב במ
הרב ברויאר. הוא היה לבוש בבג
שחורים וחבש מיגבעת שחורה.
התהלך במקום כמרגל. היה ברור
הנחת המצבה לא תעבור בשקט.
זעם על המעשה, וגם טרח לומר
לקברנים, שעברו בסמוך.

תרזה, שהיתה תושבת ש
רמת־אליהו בראשון־לציון, נפ
לפני שנה ונקברה, באופן טי
בבית־הקברות הסמוך למקום מגו
ימים ספורים אחרי ההלוויה פנו
שכנות אל חברה־קדישא וטענו
הנפטרת לא היתה יהודיה. הקבר
במקום נרעשו מן הידיעה וביקשו
להוציא את הגופה מן הקבר ולקב
במקום אחר, קרוב לשירו
שבבית־הקברות. „זה לא ייתכן", א
„לקבור נוצריה ליד יהודים כשרי
הקברנים הטרידו במשך חוד
רבים את עדינה, בתה של ת
אנגלוביץ. הם פשוט רצו להוציא
הגופה מן הקבר, ולא חסכו כל מא
בכיוון זה. בייאושה פנתה עדינה ל

(חמשך בעמוד

חורבן למחרת היום

זמן לא רב אחרי שהונחה המצבה, ואחרי שהמספידים יצאו מבית־הקברות, באו „אלמונים" והוציאו את המצבה ממקומה. הם גם עקרו ממקומם את שני שתילי הברוש שניטעו משני צידי המצבה. את המצבה עצמה זרקו בצד בית־הקברות, ליד הגדר, כשה
מכוסה בבוץ. מיכאל רועה ממפ"ם בא למקום ב
השישי, מצא את המצבה והחזיר אותה למק
יחד עם אנשים נוספים. יש להניח כי תהליך זה
הוצאת המצבה והחזרתה יחזור על עצמו שוב ו
עד שימצא פיתרון נאות לקיברה של תר

נשיא בבית־הסוהר

לפני מילחמת־העולם הראשונה, כשהיה וינסטון צ'רצ'יל שר־הפנים, אירע מיקרה חמור בלונדון. קבוצה של פושעים התבצרה בבניין, ומישטרת־לונדון ערכה עליה מצור. שר־הפנים צולם במקום, כשהוא עוקב אחרי פעולת השוטרים.

למחרת היום הגיש חבר־פרלמנט שאילתא. „אני יודע מה הפושעים עשו שם," אמר. „אני יודע מה השוטרים עשו שם. אני מבין אפילו מה הצלם עשה שם. אבל איני יודע מה שר־הפנים עשה שם."

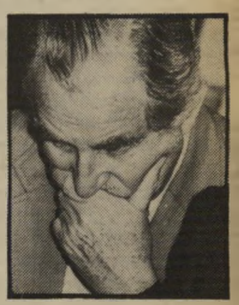

הרצוג

השבוע ראיתי תצלומים יפים של נשיא־המדינה, הלוחץ את ידיהם של עברריינים בבית־הסוהר. וגם לי היתה שאלה כזאת.

אני יודע מה העברריינים עושים שם. אני יודע מה הסוהרים עושים שם. אני מוכן גם להבין מה הנשיא עשה שם. אבל איני יודע מה הצלם עשה שם.

הנשיא הוא בעל הסמכות הפורמלית להעניק לאסירים חנינה, או להמתיק את עונשם. אם החליט הנשיא חיים הרצוג לעמוד אישית על תנאי־המאסר ולשוחח עם האסירים שהוא אמור לשקול את שיחרורם בטרם עת – זה יפה מאוד. כל הכבוד.

בתנאי – בתנאי שזה נעשה בצינעה, בשקט, לטובת העניין. אבל כאשר מביאים לאירוע הזה צלמים וכתבים, כל העניין מוזר בעיני. אני אדם חשדני, ואני חושד שזהו תעלול של יחסי־ציבור. ולאו דווקא בטעם טוב.

אין זה בטעם טוב כשנשיא־המדינה מצטלם כשהוא לוחץ בחמימות את ידיהם של מי שביצעו פשעים מחרידים. זה נותן כבוד למבצעי־הפשעים. הופך אותם דמויות נערצות, הראויות לחיקוי. מבחינה חינוכית וההשפעה-על נוער־שוליים, זה רע.

בוודאי, הם בני־אדם, ומגיע להם יחס אנושי. כולי בעד זה. ואם הנשיא נתקל בהם בבית־הסוהר, והם מושיטים לו את ידיהם – יפה מצידו שהוא לוחץ את הידיים. אבל האם זה צריך לקבל טיפול כמסע של יחסי־ציבור?

הנשיא גם דיבר עם אורי אריב. זה יפה. אריב מבקש חנינה, או המתקת־עונש. ואילו הנשיא מוכן רק להמליץ על שיחרורו לחופשה קצרה, כדי שיוכל להתחתן ולבלות כמה שעות עם אשתו החדשה.

לדעתי זוהי התחמקות מן הבעייה.

אם פשע אודי אריב, מגיע לו עונש. אך זה היה פשע אידיאליסטי שנבע מהשקפת־עולם מוטעית והוא כיפר עליו מזמן. 12 שנות־מאסר הן נצח לאדם צעיר, ואנשים שביצעו פשעים חמורים יותר לאין שיעור שוחררו מזמן.

אין לי שמץ של ספק שכיום אין אריב מועניש על מעשהו, אלא על דיעותיו ועל החלטתו לבלות את זמנו בכלא בחברת אסירים פוליטיים ערביים (שהם אידיאליסטים, ורמתם גבוהה יותר).

זוהי נקמה, לא עונש. זה מכוער. ואם אמנם ראש השב"כ מתנגד לשיחרור האיש אחרי תום שני־שלישים של תקופת־העונש, אפשר רק לשאול: מה זה נוגע לו, בעצם? תפקיד השב"כ היה ללכוד את אריב, וזאת עשה. עניין העונש אינו צריך להיות עניינו. לא במדינת־חוק דמוקרטית, שאין בה קג"ב. נאמר בשם הנשיא שאינו יכול לחון את אריב, מפני ששר־המישפטים מתנגד לכך. הצעתי בשעתו בכנסת הצעת־חוק המבטלת את זכותו של שר־המישפטים, שהוא עסקן פוליטי, להתערב בעניין הנוגע לסמכות הנשיא. הפעם היתה לנשיא הזדמנות להפגין עצמאות וכוח־רצון בעניין היחידי המסור על פי חוק להחלטתו.

תחת זאת באים מיבצעים של יחסי־ציבור, המתאימים יותר לפוליטיקאי השואף לקאריירה מיפלגתית מאשר לאיש היושב על הכס הרם של נשיא־המדינה.

לגזענים, הידד!

כולנו התקוממנו כאשר קיבל האו"ם את ההחלטה שקבעה כי הציונות היא צורה של גזענות. אנחנו? גזענים? איזו מין השמצה זו! הרי אנחנו סבלנו בעצמנו מן הגזענות, שקטלה מיליונים מבני־עמנו! איך יכול מישהו להעלות על הדעת שאנחנו גזענים!

מחינו. התקוממנו. צעקנו חמס.

ומאז פועלת החברה הישראלית ללא לאות, יומם ולילה, כדי להוכיח כי האו"ם צדק בהחלטו.

אין עוד מדינה בעולם, במיזרח ובמערב (אולי מלבד דרום־אפריקה) שבה יכולים בני־אדם להופיע על מירקע הטלוויזיה ולהצהיר שאינם מוכנים להכניס לשכונתם אנשים בני עם אחר, אזרחי המדינה, מפני שהם נחותים, מסריחים, זרים. כיום זה יכול לקרות רק במדינת־ישראל. זה קרה בנצרת־עילית.

במדינות רבות (וביניהן גרמניה) דיבורים כאלה מהווים עבירה פלילית, ומובילים לכלא. גם במדינות אחרות, תחנת־טלוויזיה לא היתה מעזה להביאם. החברה ההגונה היתה מקיאה את הגזענים מקירבה.

בישראל זה אפשרי. זה קורה.

יגידו: זאת לא גזענות אמיתית. זוהי תוצאה מצערת של הסיכסוך המתמשך בין ישראל והעולם הערבי. בבוא השלום זה יחלוף.

אבל עכשיו זה קורה בתוך החברה היהודית עצמה.

כאשר ראיתי את הסירטון על מצב הפלשים בישראל, התבייששתי שאני ישראלי.

מה שנאמר בסרט זה על היהודים השחורים („יש להם ריח מיוחד... כשהם יושבים יחד בכיתה הם מסריחים... הם לא כמונו...") פשוט אינו יכול להיאמר עוד בטלוויזיה של מדינה הגונה, ממלכתית או פרטית. לא על יהודים ולא על שחורים.

הפלשים חיו באתיופיה. לדעתי, שום סכנה לא נשקפה להם שם. הם חיו בעוני רב, אך כך חיו גם שכניהם. הם היו שבט אחד מיני רבים, בארץ שכל־כולה אוסף של שבטים.

ואז באו שליחי ישראל. סיפרו להם על ארץ־ישראל, ירושלים, ציון. פיתו אותם לבוא. שידלו אותם לבוא. וכאשר באו, התייחסו אליהם כאל אבק־אדם, כושים. אף בפינות הפרימיטיביות ביותר של אלאבאמה ככר אין איש מעז לדבר כך על השחורים.

הגזענות הגלוייה הזאת גרועה פחות מן הגזענות הסמויה, המתחסדת, שהתבטאה בדבריהם של כל מיני מטפלים ונשמות טובות, שהודיעו שהם רוצים „להעלות" אותם לרמתנו, להעניק להם את „התרבות הישראלית" (זו שאמרה זאת לא התכוונה להתברח).

הסיפור כולו הוא מהדורה חדשה למה שקרה בשעתו

לעולי־מארוקו ועולי־עיראק. שידלו אותם לבוא, בפיתויים וכפצצות. וכאשר באו, התייחסו אליהם כאל שוכני־מערות, בני גזע נחות ופרימיטיבי, שצריכים „להעלות" אותם לרמה הנעלה שלנו. את התוצאות אנחנו רואים עכשיו, כאשר קם דור שני שאינו שוכח ואינו סולח. מעניין שילדי עדות־המיזרח, בני הקורבנות של אז, הם עתה בעצמם גזענים כלפי הקורבנות החדשים:

נראה שהגזענים אינם מסוגלים ללמוד מן הניסיון. כי הנה הם חוזרים על כל אותן השגיאות, במהדורה מרוכזת ומכוערת פי כמה.

יום אחרי הסירטון על הפלשים הוקרן בטלוויזיה סרט מקסים בשם קונראק. מורה לבן צעיר בא לאי נידח בארצות־הברית, מול חופי קארולינה הדרומית, כדי ללמד שם כיתה של ילדים שחורים, שהציוויליזציה האמריקאית המהוללת פסחה עליהם. הוא עושה זאת באהבה, בלי התנשאות, כשהוא מקשיב בלב פתוח לרחשי־ליבם, ללבטיהם, לחלומותיהם. כאשר הוא מלמד אותם לצחצח את שיניהם זהו מישחק משגע.

גם בסרט על הפלשים לימדו אותם לצחצח את השיניים. נציגת עם־האדונים הישראלי (האשכנזי) לימדה את הנייטיבס השחורים להיות בני־אדם ולטפל בשיניהם — שהיו לאין שיעור יותר בריאות משיני המורה.

חוששני שבעוד דור יינעצו השיניים האלה בבשר המימסד הישראלי. ובצדק.

היתום

באחד הימים הביאה לי המורה רחל — אשתי — הפתעה לחג־הפסח: ילד.

הילד — נקרא לו יונתן — היה תלמיד בכיתתה של רחל, כיתה ב'. כשבא אלינו הביתה, הכריזה רחל בשימחה שהוא הסכים לבוא איתנו לטיול בחג. בשקט סיפרה לי באנגלית שאביו של יונתן מת זה עתה. אמו המיואשת לא העזה לספר לו זאת. היא לא יכלה עדיין לעמוד בעומס הנפשי, וביקשה סידור לילד לכמה ימים. רחל התגדבה לקחת אותו איתנו בחג־הפסח.

בימים ההם — סוף שנות ה־50' — נהגנו לקחת בחגים אוהל־סיירים קטן ולבלות בחיק־הטבע. אז עוד לא היו החניונים הגדולים והצפופים, והארץ היתה ריקה יותר. אפשר היה להתבודד לחלוטין בחוף־הים של קיסריה העתיקה או באכזיב.

באותו חג־הפסח החלטנו להקים את האוהל על גדת הכינרת, סמוך למועדון מינוס 106. שהיה שייך למקסים סלומון. במשך היום השתכשכנו במים, בערב שתיתי בירה והסתכלתי באור השקיעה בהרי רמת־הגולן הסורית. בלילה רקרנו קצת במועדון והלכנו לישון באוהל.

יונתן היה ילד שקט, שקט מאוד. מעולם לא ראיתי ילד כל־כך מכונס בעצמו. הוא ידע שאביו חולה מאוד, אך הרגשתי כי אי־שם בנימכי ליבו כבר חש שמרחף עליו אסון נורא. הוא לא שאל שאלות, ובכל ימי שהותו איתנו לא הזכיר את אביו אף במילה אחת.

הוא סירב לכל צורה של פינוק. עוד בתל־אביב, בסופר־מארקט, כשרחל רצתה לקנות תוך התייעצות איתו, את המאכלים שהוא מעדיף, אמר וחזר ואמר: „אני לא זללן." (הפסוק נחרת בזיכרוננו, ועד היום רגילים רחל ואני להגיד זאת בצחוק, כשאחד מאיתנו מציע לשני ממתק כלשהו. ברגעים כאלה אנחנו זוכרים את יונתן.)

בדרך לטבריה המצאנו מישחק כדי לעודדו. מי שיראה ראשון את ים־הכינרת, יקבל שילינג. (אז זה עוד היה כסף). מובן שראיתי את האגם ראשון, כי ידעתי באיזה מקום בדיוק ניתן לראותו. אך התאפקתי, ויונתן זכה בשילינג. אם שמח, לא הראה זאת.

אני מניח שבעברנו על פני קרני־חטין גם סיפרתי לו על הצלבנים ועל הקרב הגדול שהיה כאן. אני עושה זאת לכל קורבן, המוזמן לקירבתי כשאני עובר במקום הזה.

יונתן עשה כל מה שביקשנו ממנו. כשרחל הזמינה אותו לרכב איתה על אופני־מים, או הציעה לו לשכב על מזרן־גומי מנופח על פני המים, עשה זאת בלי ויכוח. הוא עצמו לא ביקש דבר.

בדרך חזרה ניסינו להכין את הילד למה שצפוי לו. עברנו על פני שדה מרהיב של כלניות. רחל העבירה את השיחה לנושאים של חיים ומוות. היא הסבירה כי באנו מן האדמה, וכי אחרי מותנו נחזור ונהיה לאדמה, המצמיחה כלניות. כל כלנית יפהפיה היא המשכו של אדם מת.

אף שהיה עימנו רק יומיים־שלושה, אני זוכר אותו היטב. התנהגותו השקטה — כמעט ואמרתי: הגאה — מול פני האסון, שהוא חש בבואו, עוררה בי הערצה. בגיל 7 היה אדם שלם.

לא ראיתיו מאז. מדי פעם סיפרה לי רחל כי בצאתה מבית־הספר מצאה שם את יונתן, הממתין לה. הוא היה משחיל את ידו לידה, והיה מלווה אותה עד לפתח ביתנו. אך כשגדל יותר, נעלם מעינינו.

מדוע נזכרתי בו כעת? מפני שהשבוע ראיתי את יונתן בטלוויזיה. שמו עכשיו דוקטור כך־וכך, והוא דיבר בכובד־ראש רב ובצורה אינטליגנטית על בעייה מסויימת, המטרידה את הציבור.

התגאיתי בו.

הבעייה של הנרי פונדה

את הסרט הכל למען הניצחון עם הנרי פונדה, שהוקרן לפני שבועיים בטלוויזיה, ראיתי לראשונה לפני הרבה שנים. זכרתי אותו במעומעם.

הסרט מציג דילמה. האיש הטוב (פונדה, כמובן), מדינאי מסוגו של עדלי סטיוונסון, מבקש להיכחד על־ידי מיפלגתו כמועמד מטעמה לכס־הנשיאות. על מינוי זה מתחרה עימו האיש הרע, מין טיפוס של ריצ'ד ניכסון.

המתחרה שם יד על חומר ה„מרשיע" את פונדה: אי־פעם סבל מהתמוטטות עצבים. (זה מזכיר קצת את פעולתו של עזר וייצמן, ערב בחירתו של יצחק רבין כראש־הממשלה). הוא מאיים לפרסם את החומר, אם לא יוותר פונדה על המינוי. אך גם בידי פונדה יש חומר מרשיע על יריבו, שפירסומו היה מחסל את סיכוייו להיכחר.

פונדה מהסס. האם זה הגון להשתמש באמצעי מלוכלך כזה? האם המטרה מקדשת את האמצעי? הרי הוא רוצה בתפקיד כדי להגשים את האידיאלים המוסריים שלו. אם הוא מוותר על אידיאלים אלה כדי להשיג את התפקיד – מה הטעם בהשגתו?

הסרט מתחמק מתשובה ברורה לגמרי. פונדה מסרב להשתמש בחומר המכפיש, אך אין הוא מעביר את המינוי ליריבו המנוול. הוא מעביר את קולותיו לעסקן אחר, אפס גמור, וזה זוכה במינוי.

כשראיתי את הסרט לראשונה, לפני 25 שנים, התלהבתי מפונדה והצדקתי את החלטתו בכל לב. עכשיו איני בטוח עוד. הטיפוס שפונדה גילם בסרט נראה לי כחלוש. הבינותי לליבו של הנשיא־לשעבר בסרט, מין דמות של דוויט אייזנהואר, שאמר: „אם אינך יכול לקבל החלטה קשה במצב כזה, איך אפשר להפקיד בידיך את גורל האומה?"

פונדה בסרט

אם להציג את הדילמה נכונה, הרי זוהי: הבריחה היתה בין ויתור ובין השימוש בנשק מלוכלך נגד אדם מלוכלך, השולח את ידו אל השילטון העליון. ההחלטה של פונדה היא החלטה של „פה־נפש". היה חשוב לו יותר להיות בסדר עם עצמו, להציג את עצמו ככל הדרו המוסרי, מאשר להגשים את המטרות המוסריות אשר לשמן נאבק.

נכון הוא שאי־אפשר למרוד מוסר באמת־מידה כמותית. אך האם היה מותר לארם מוסרי להפקיר מדינה שלמה לשילטונו של המנוול, העלול להמית עליה אסון, ובלבד שלא ללכלך את הידיים? גם התשובה החמקנית של הסרט אינה מתקבלת על הדעת. האם היה מותר להפקיר את המדינה לארם אפסי, שאיש לא ידע את טיבו, ושגם הוא עלול להתגלות כנשיא מחרחר־מילחמה, מגביר־אפלייה ומנציח־קיפוח?

אין זו שאלה של סרט. דילמה זו ניצבת לפני איש־המוסר הפוליטי על כל צעד ושעל. האם המטרה מקדשת את האמצעים (הנשיא־לשעבר בסרט אומר: „בני, אין מטרות. יש ר ק אמצעים.") ולהיפך: האם בגלל בררנות־יתר לגבי האמצעים מותר להפקיר את המטרה? האם זה מוסרי לתת יתרון לארם בלתי־מוסרי, שאין לו היסוס להשתמש באמצעים בלתי־מוסריים?

בחיים אין תשובה חלקה ופשוטה. זוהי דילמה מוסרית ניצחית, וכל אדם חייב להשיב עליה על פי מיטב מצפונו בכל מצב נתון. לדעתי, במיקרה המוצג בסרט הזה, המדינאי המגולם על־ידי הנרי פונדה טעה.

במדינה

תל־אביב

פרחים ופנינים

רעיונות טובים של טברייניות צעירה לנשות תל־אביב

בצהרי יום שישי המאוחרים עברה גברת במכוניתה ברחוב יהודה המכבי בתל־אביב. תוך כדי נהיגה צדו עיניה חנות־פרחים יפהפיה, כשמחוץ לה ניצבים סידורי־פרחים למישלוח. הגברת עצרה את המכונית, ניגשה לדלפק בחנות, ביקשה פרחים לשבת.

„לא," הסבירה לה המוכרת, „אנחנו מוכרים רק סידורים מוכנים."

„אז תני לי סידור מוכן," ביקשה הגברת.

„לא," חזרה המוכרת. „הסידורים המוכנים הם למישלוח, ואם את רוצה סידור־פרחים, את צריכה להזמין מראש."

וכך התחילה אותה הגברת, שבוע לאחר מכן, להזמין בכל יום חמישי סידור־פרחים ליום שישי, אצל אותה המוכרת, שלא היתה אלא בעלת החנות לשזירת פרחים אמנותית, פנינה ממן המטופחת, רווקה צעירה (33), בעלת עיניים שחורות, צוחקות וגדולות, שהגיעה לפני עשר שנים לתל־אביב מטבריה, עיר הולדתה.

שם גם רכשה ממן בקורסי־ערב, את הידע שלה בשזירת פרחים יפאנית, על שלוש אסכולותיה: הסוגטו, שעיקרו פיסול באמצעות ענפי־עצים ופרחים;

שוזרת־פרחים ממן
טעם הגברים

האשיראי, המשתמש בחמישה פרחים ושלושת הענפים* , המסמלים את יסודות היקום — האדם (שין) השמיים (סו) והאדמה (תאו).

להביע דיעה. כאשר הגיעה לתל־אביב, שזרה ממן פרחים לבתי־מלון עד שהחליטה להיות עצמאית ופתחה את החנות. בחנות שוב לא הסתפקה בשזירת־פרחים, אלא אף הציעה אותם בכלים נאים (ויקרים).

משהאירה ההצלחה פנים לממן, רכשה את החנות הסמוכה לחנות־הפרחים, אבל החליטה לשזור שם לא פרחים, כי אם פנינים אמיתיות דווקא. הפנינים, המיובאות מסין, בכל הגדלים והצורות, נשזרות במקום על־ידי מעצבת צעירה, מירי פלר, בוגרת בצלאל הירושלמי.

פלר, שהשתלמה במחלקה לעיצוב־תכשיטים, מעצבת כל מחרוזת וממן מפקחת, ולפעמים גם מייעצת. כי כל מחרוזת מעוצבת באופן בלעדי ואף מחרוזת אינה דומה לאחרת. אבל גם ללקוחה מותר להביע דיעה. מתוודה פלר: „זה גם עוזר לי להבין את טעם הנשים."

זה עוזר לא פחות להבין את הגברים. ממן ופלר מקווים כי גבר הקונה פרחים, יוסיף מדי פעם גם פנינים. אחרי הכל, הפרחים בכל זאת נובלים, שעה שהפנינים מאריכות ימים.

* *מכיוון שהמיספר ארבע נחשב כביש־מהל אצל היפאנים, נפקד מקומו בשזירת־הפרחים.*

זה קיברו של הדייל, שנפטר ממחלת האיידס, ושביקש להיקבר הרחק מקבר אביו, וללא כל פירסום

ב מושבה ותיקה בשרון, באחד מהרחובות המעטים שבהם השתכנו מייסדי המושבה ומקימיה, בצל עצים ובתוך הירק, יושבים אם, אח ואחות, ומבכים את מותו של הבוגר באחים.

אין מודעות־אבל — לא על דלת־הבית, ולא במושבה עצמה.

בני־המושבה, שהכירו את הנפטר מילדותו ובבחרותו, מתהלכים עצובים גם הם. לא הרחק, בבית־העלמין של הכפר, נטמן האב. אך את בנו הטמינו הרחק משם, בחולון.

לפני שנפטר, כשחש שחייו הולכים ואוזלים, כתב צוואה. כשזו נפתחה, אחרי מותו, הסתבר כי נצטווה שלא לפרסם את דבר־מותו במודעות־אבל בעיתונים או במודעות רחוב, שלא לקברו במושבה עצמה ליד קבר אביו, ולחלק את רכושו בין בני־המישפחה הנותרים, אחרי שחלק־הארי יימסר לליגה הישראלית להגנת זכויות־הפרט, האירגון הנלחם על זכויות אחיו — ההומו־סקסואלים.

הקורבן הרביע

בכל זאת פירסמה חברת התעופה אל־על מודעות־אבל. מאות מעובדי החברה, ביניהם הסמנכ"ל, חברים וידידים, באו לחלוק לו כבוד אחרון ולבכות את מותו ללא־עת, יחד עם בני־מישפחתו.

כך הובא לקבורה, בתחילת השבוע שעבר, הקורבן הרביעי בישראל של מחלת איידס — ראשי־התיבות באנגלית של „תיסמונת חסר חיסוני נרכש" — המוכרת יותר בכינויה „תיסמונת ההומו־סקסואלים." ביחד עם שיברון־ליבם של חבריו, עלה וגאה שוב גל המתח, האופף את קהילת ההומו־סקסואלים בישראל.

קדמו לו במותו שני הומו־סקסואלים, שלקו כמותו במחלה, וכן נהג אחד מחברות־התחבורה, כנראה בעיקבות עירוי־דם שנערך לו כשנה או שנתיים לפני מותו.

מות החבר

הקורבן החדש נולד במושבה לפני 40 שנה וגדל כמו בני־השרון האחרים. את נטיותיו המיניות לא גילה מייד. בצעירותו נשא אשה, התגורר עימה בארצות־הברית במשך תקופה מסויימת, ובין השאר למד שם קוסמטיקה. בתקופה אחרת מחייו היה רקדן בלהקת כרמון.

יופיו המרהים משך אליו נשים רבות, ואחרי שבחר לבסוף בזהותו החדשה — מחזרים רבים. הוא היה טיפוס גברי, בעל עיניים יפות וריסים ארוכים. בכל מקום משך תשומת־לב.

כשחזר ארצה, התחיל לעבוד כדייל באל־על. לפני שנים הקים, יחד עם בן־זוגו, חנות־פרחים יפה ברחוב איבן־גבירול בתל־אביב. החנות פרחה, אך את עבודתו באל־על לא נטש.

לפני פחות משנתיים נפטר חברו האהוב, אחרי שלקה בלוקמיה (סרטן הדם) ובסיבוכים שונים במוחו. מות חברו שבר את ליבו.

זמן מה לאחר מכן החלו מופיעים סימני מחלתו. בתחילה לא זוהתה המחלה. כשזוהתה קיבל טיפול, וחלה הטבה במצבו. הכל היו סבורים שהתאושש וניצח את המחלה.

אך לא לאורך־ימים. תחילה אושפז בבית־החולים איכילוב בתל־אביב, ואחר כך נטלה אמו על עצמה את הטיפול בו. בצורה הרואית ממש, כשהיא לא משה מצידו, סעדה אותו בביתה שבמושבה הקטנה. רק תודות לטיפולה הצליח להחזיק מעמד זמן כה רב.

חבריו שמרו על קשר הדוק בתחילה, אך לאט־לאט החלו מתרחקים ושמרו על קשר עקיף בלבד. גם הוא עצמו לא רצה שירבו לבקרו ולראותו כשבר־כלי. כשהגיע לביקור בעיר נראה כצל של עצמו. שערו היפה החל נושר.

שבועיים לפני מותו עוד ביקר בעיר, הסתובב קצת ברחובות וישב בבית־קפה על שפת־הים. לאנשים שפגשוהו סיפר שהוא מתכנן נסיעה ארוכה לארצות־הברית.

אך אין ספק שידע לאן מועדות פניו באמת. הצוואה שהותיר מדברת בעד עצמה.

הרחק מהכרך

כל השנים חש צער על הסבל שנגרם לבני־מישפחתו הקרובים. המשמעות של זהותו המינית לגבי הסביבה הקרובה לא נעלמה מעיניו. מכאן רצונו להצניע את מותו ולקברו הרחק מהמושבה, כדי שלא להביך את המישפחה שנותרה, ולא לקשר האב שנפטר עם קבר בנו, ש מהסטנדרטים המיניים ה„מקובלים

אין עדיין, ולא מסתמנת באו תרופת פלא שתפטור את ח מהסכנה המאיימת עליהם. תיסכ ההומו־סקסואלים נשארה עד ה בלתי־מובנת. יש השערות בלבד מקורה, ועל הסיבות הגורמות שהיא תוקפת בעיקר הומו־סקסוא (אם כי לא בלבד!)

הווירוס הגורם למחלה מחסל, בו סתומה, את הכושר החיסוני של ה המותקף, ובאין מערכת חיסו פעילה, אין כמעט דרך למנוע הצפוי, כבמיקרה זה. שבו תקפה לב צהבת את גופו בשבועיים האחרו לחייו.

כשחש ברע, והחל מתק בנשימה, לא יכלה עוד האם להמ ולסעוד אותו בביתה. היא הזעיקה אנשי אל־על, ואלה העבירו א לבית־החולים איכילוב, שם נ אחרי ימים אחדים.

במושבה השלווה, הרחק מהמ הכרך, וממאות ואולי אלפי יד ישבו השבוע בני־המישפחה, מסוג בתוך עצמם, ובוכים בכי אילם.

סמים רצפט באיומים

המישטרה חושדת כי חבורה סוחטת סמים מרופאי קופת־חולים, תוך איומים והפחדה

קצין המישטרה סיפר לבית־המישפט כי רופאים בקופת־חולים של בת־ים סירבו להתלונן, מכיון שהם פוחדים. לדיברי החוקר היתה חבורה של עבריינים מבת־ים סוחטת את הרופאים ומוציאה מהם רצפטים לסמים, באיומים והפחדה.

כאשר התחילה המישטרה לחקור, עדיין היו הרופאים כל־כך מפוחדים, שרק אחד מהם הסכים לדבר, וגם הוא נאלם דום במחצית עדותו. החוקר הציג לשופטת ורדינה סימון את רשימת עבירותיו הקודמות של החשוד יצחק צמח, הכוללות עבירות סמים ותקיפת שוטרים.

„יש לי מירשם חוקי!" צמח עצמו צעק מעל ספסל־העצירים כי הוא חף־מפשע. לדבריו, בכלל לא היה בשכונה בימים שבהם איימו על הרופאים. הוא היה במעצר באותם ימים „אני בכלל לא צריך מזרקים ולא ואליום," הוא הצהיר. „יש לי מירשם חוקי לפרדמונים, וגם אותם אני לא צריך. אפילו 30 ואליומים משפיעים עליי, אז מדוע נטפ אלייך" השופטת שאלה אותו אם יש הסבר מדוע הצביעו עליו כל־כך ה אנשים, אם הוא חף־מפשע, ועל כן ידע להשיב.

השופטת החליטה להאריך מעצרו בשיבעה ימים, כדי לאפ למישטרה לחקור את הרופאים בז רה של רגיעה.

כמעט אכלתי אותה

שימעו סיפור! יום אחד מביאה לי צלמת גדולה, בעלת מצלמה קטנה, צילום סנסציוני — לא פחות ולא יותר אלא **אורי עמית**, ראש־העיר החדש של רמת־גן, יוצא מכנס של המערך, כשחברתו צועדת לפניו. וכאן סנסציה עוד יותר גדולה: איש לא ידע ש**שרה אלי**, החתיכה המפורסמת, היא החברה הסמוייה והשקטה של אורי עמית.

למה סנסציה? כי אורי עמית נשוי בינתיים מאוד, אם כי חי זה שנים בנפרד מאשתו; ולצלמת נרמז שהבלונדינית שצולמה בחברתו היא אתם־יודעים־מה.

ואיזה סנסציה שניה? ששרה אלי תנהל רומן מתמשך עם אישיות פוליטית, ואיש לא יידע? היתכן?

אל־תבהלו! שום דבר לא קרה. הכל בסדר.

„האלו, את שרה אלי?"

„מדברת."

„איך הצלחת לעבוד על כל העולם?"

„על מה את מדברת?"

„יש לי תמונה שבה צולמת עם החבר שלך, אורי."

„יופי. מאין יש לך תמונה?"

„כשיצאתם מישיבת המערך, הצלמת תפסה אתכם בתמונה."

„איזה ישיבה? איזה מערך? איזה אורי?"

„בחייך! אל תצחקי, אורי עמית, ראש־העיר רמת־גן"

תמי רבן ואורי עמית
בפעם הראשונה

„תרדי ממני! החבר שלי שמו **אורי**, אבל שם מישפחתו **אורן**, מהנדס גרוש עם שלושה ילדים."

„לא מאמינה!"

„תבדקי!"

„האלו, אבקש את אורי עמית."

„מי מבקש?"

„המרחלת."

„בוקר טוב."

„יש לי תמונה של בלונדית יפה בחברתך."

„תרדי מזה! עזבי את זה!"

„אבל יש תמונה, ואני רוצה לפרסם!"

„טוב, אם אין ברירה, שמה **תמי רבן**, והיא חברתי כבר הרבה שנים. כולם יודעים שאני נשוי, אך חי בנפרד מאשתי."

יצאתי בשלום. תארו לעצמכם כותרת ותמונה: שרה אלי ואורי עמית! ומה היו מר אורן וגב' רבן עושים לי בפינה חשוכה?

חזרה למקום הפשע

כל אחד חוזר למקום־הפשע. אבל שמעתם על אחד המתחתן שלוש פעמים באותו האולם מתוך ארבע פעמים בהן נישא? לא שמעתם, אני יודעת.

אני הולכת לכתוב גם ללונדון למו"לים של גינס, ספר השיאים. אלוף כזה עוד אין להם.

המדובר ב**הארולד ריצ'מונד**. יהודי יקר, שבא ממיאמי הרחוקה לשאת במוצאי־שבת במלון שרתון את אשתו הרביעית, **אלונה מאן**, אותה הכיר כשעבדה במלון שרתון בירושלים כמנהלת־מכירות.

את אשתו הראשונה הוא נשא כשהיה בן 22. **מרילין** הביאה לו שני בנים.

אשתו השניה היתה **סנדרה**, אף היא אמריקאית, ולזוג נולדו ארבעה ילדים, שאותם תגדל אשתו הרביעית, אלונה. באמצע נשא אשה שלישית, גם היא בשם **סנדרה**, סקוטית. ולשם שינוי, כשהתגרשו, לא היו בעיות מיוחדות, כי לא היו ילדים.

החתונה נערכה במוצאי־שבת, כשחלק

אלונה והארולד ריצ'מונד
חתן וכלה

מהאורחים, שהשתתפו בשלוש החתונות הקודמות שנערכו במלון, מנסים להיזכר בתפריטים שהשתנו במשך השנים. אני לא דואגת לתשלום עבור החתונה. כי ריצ'מונד היה מנהל המלון במשך שמונה שנים, ובוודאי קיבל הנחה.

נוק־אאוט

הדנים האלה, מצאו עם מי להתעסק! חושבים שיש להם עסק עם האיסלנדים, או אם איזה מעצמה דרגה ז', שתרים ידיים ותיכנע למישמע הבום הראשון. אנחנו לא מהמבליגים. אנחנו מהמחטיפים. מי שנוגע בנו, מקבל אגרוף. ועוד משהו, אם הם חושבים על ניטרליות, שיחפשו אותה אצל השכנים, בשוודיה, לא אצלי במדור, נקודה!

ניסיתי להיות פר, ופירסמתי את התגובה הדנית לכתבה שלי על **שרונה מארש** המתוקה שלנו. קראתם בשבוע שעבר עד להיכן הגיעו הדברים. הם מאיימים לנתק את הקשרים הדיפלומטיים עם המדור הזה, ובעיקר את הקשרים התרבותיים.

או־קיי, דנמארק, אם מדברים על תרבות, היידה, נראה לכם מה זאת תרבות!

אני רוצה לראות מה ילך ברחובות קופנהאגן בשבוע הבא, כשיקראו את התשובה של שרונה לתשובה שלהם.

מארש מארש, שרונה! תני להם בין המה־שמם!

„עצם העובדה שטרחו להכחיש שמועות (הדנים, המלב"ד), מראה על נסיון לחפות על סיפור לא־כשר. מישהו שיושב על מיליון דולר לא טורח להתנצל ולהצטדק! (אמרתי לכם שהיא משגעת! המלב"ד)

„אותו עיתונאי, שהתקשר אליכם, טרח לטלפן אלי ולקבל את תגובתי הישירה. אמרתי לו כי **ז'נט** אכן חתיכה, אמנם הרבה לא היכרתי אותה, שכן לא דיברה אנגלית. אך אם עליה לייצג את אשת שנות ה־80, והיא אמורה להיות האשה שגבר יהיה מעוניין לקחת לארוחת־ערב, ושלא תהיה טיפשה — ואלה היו הקריטריונים לבחירה, כפי שטען **בוב פרקינסון**, ממפיקי התוכנית בגליון האחרון של פנטהאוז, הרי ש'ז'נט ודאי שאינה מתאימה לתדמית." (תני להם, שרונה! עוד זאפטה וגמרנו!)

„העיתונאי הדני הסכים למה שאמרתי, וציין ש'ז'נט אכן טיפשונת שטופחה מזה כמה שנים בצילומי־עירום. אז טענתי כנגדו שאם כך, פנטהאוז הציג את כל התחרות באור מוטעה!

„העיתונאי הציע שאצטלם עבור יחסונים דניים בעירום, תמורת סכומים רציניים יותר מהמקובל. אמרתי לו שזה לא בא בחשבון. מיליון דולר זה סיפור אחר.

„הוא עוד הביא תמיהה על־כך שבחורה כמוני — הוא סיפר ששאל עלי ובירר — לא ידעה מראש שתחרות כזאת קצת 'מסודרת'. עניתי לו שאני מהוקצעת בעבודתי, אך לא מעורה בצדדים האפלים של שבועוני־עירום, ועיסקי בידור הנערכים בערי־הימורים.

שרונה מארש
העיתונאי הסכים

„אני שמחה **שבוב גוצ'ונה** יצטרך אולי לתת הסבר לבעלי האחוזים הרבים של הון יהודי, המושקע בעסקיו, על כל מה שאירע. ותאמיני לי שהרבה מהקהל, כולל אנשי טלוויזיה, הימרו עלי. אחרי התחרות אמרו לי רבים שהייתי צריכה להיבחר. זה לא סוד שהייתי כמה דרגות מעל המועמדות.

„אולי פחדו שאתנגד לכמה סעיפים, כמו ההשתתפות — אם אבחר — בסירטי־פורנו. אל תישכחי שגוצ'ונה הפיק את קאליגולה. בתקופת התחרות לא טרחתי להסתיר את יחסי לפורנוגרפיה בוטה. אז אם רצו בובה טיפשה, התלויה על חוט — בבקשה. אני לא חיית־שעשועים של אף אחד, מילבד הבעל שלי (שניים עד כה, המלב"ד).

„לפחות לא היו צריכים להטריד נשים להתחרות, בטענה שמדובר באשה רצינית ומתוחכמת יותר."

נופת צופים, שרונהלה, בדיוק מה שרציתי בעצמי להטיח בפניהם.

12 פוינטס, יזראל.

רחל מרחלת על כל העולם

האלו ענת?

„האלו, את **ענת טוסול?**"

„מדברת."

„בוקר טוב, מדברת המרחלת, שמעתי שהחטפת שתי סטירות לשחקנית שמופיעה איתך בהצגה טנזי, כשהופעתם בחיפה."

„אה...או...אי... אההה, זה נכון, אבל סטירות חלשות."

„???"

„אבל איך את יודעת? אף אחד הרי לא יודע! היינו רק שתינו בחדר, ואולי עוד מישהו. איך נודע לך?"

„נודע. איך זה קרה?"

ענת טוסול
ההורים שותקים

„בהצגה היא צריכה לנסות להסיר מראשי פאה נכרית, אבל אני מסירה אותה לבד. באותה הצגה נסחפה **אורלי זילברשץ** וכהתלהבות לקראת הסוף הסירה את הפאה מראשי במשיכה."

„זהו?"

„זה כל הסיפור. אחרי ההצגה, בחדר־ההלבשה, סטרתי לה. אבל בכלל, אנחנו חברות טובות ונישאר כאלה."

„מה קורה עם החבר שלך?"

„**אדריאן דנבר** שמו, הוא בדיוק עכשיו כאן בארץ, הגיע לביקור."

„ספרי לי על הבחור."

„הכרתי אותו בבית־הספר לדרמה בלונדון. **הוא איריי**, לא־יהודי, יתום מאב, אמו עובדת כמבשלת במוסד אירי. כרגע הוא איתי, ולא עובד. הרומן שלנו מתנהל כבר שלוש וחצי שנים."

„ומה אומרת סבתא טופול? הרי הוא לא יהודי."

„היא מאוד אומללה, ואינה ישנה בלילות מצער."

„וההורים?"

„אבא ואמא שותקים, לא אומרים דבר."

המרחלת מתלבטת

מנחם וענת סבידור
המאוהב המאיים

אם הייתם היום בעורי, הייתם מתלבטים גם אתם. אני בדילמה קשה, וכמעט ללא מוצא.

כעיתונאית בעלת־מצפון, וכאחראית להעברת מידע לקוראים, אין ספק שאצטרך לסקר את נישואיה של **ענת סבידור** בראשית ינואר **ליצחק גולדצוויג**. אך אם אעשה זאת, יתכן ותצטרכו להסתפק בתחליף עלוב למדור שלי, כי הסיכוי הוא שיקצצו אותי בבלנדר.

וזאת הדילמה: בלנדר או מצפון. חד וחלק. אולי נעביר אליכם את ההחלטה. איך אתם אוהבים אותי — בדפוס או בכוס?

במערכת הופיע **יוסף מנספרד ישראל**, המכונה ג'ו. וכשלא מצא את עורכי פנוי לשיחה איתו, הותיר אחריו מיכתב נחמד, שזו בערך לשונו:

„אני יוסף מנפרד ישראל המכונה ג'ו טל.... עורך ראשי של ישראל רוויו, ואסיר־ציון לשעבר, טל....."

„בכבוד רב אני מעריץ אותך על המאמר על שפירא. דיר־באלק, זיי אין ז'נטלמן (היה ז'נטלמן, בגרמנית)."

„לאורי היקר: אני מבקש ממך להיפגש איתי עקרב כמוך, גרמני כמוך, חניך גדוד 51 גיבעתי, בעניין חתונתה של ענת סבידור, נא ודא שאינני מהמיתרס השני. אני חבר מערכת חדשה, בוגר כתה ז', מעריץ שלך, אולם מאוהב עד כלות נישמתי בענת סבידור.

„אני יליד 6.2.26 בלייבניץ אשר בגרמניה לשעבר, עקרב, ושומר כבודה לפני שתתחתן.

„באם תכתוב על ענת, אנא ודא שתקרא מה שהמערכת כותבת, לפני שהם מלכלכים."

זהו, בצירוף כמה איומים על ריסוק אברים לעורך ולמערכת, שנמסרו למזכירה המפוחדת.

עכשיו, אילו היה העורך שלי גבר, היה הוא הולך לחתונה ומרווח. אך השפן, כמו שאני מכירה אותו, יטען שחתונות זו המלוכה שלי, וייעלם לחודש־חודשיים.

מי יישאר?

אתם יודעים!

האחות הקטנה

מכירה את האחיות לבית קיקה?

מצויין!

די, כולן נשואות. האחרונה התחתנה גם היא, ברוך השם!

מתי?

ביום השלישי בשבוע שעבר, במכון וייצמן ברחובות.

שאלתי אותך אם את מכירה אותן, שוויצרית! הרי **שרה**, האחות הגדולה, נשואה לנשיא מכון וייצמן, הפרופסור **מיכאל סלע**.

אה, נכון, שכחתי.

היתה יופי של חתונה. לא פלא שלא ראיתי אותך שם, כי הזמינו רק את המישפחה, ואולי עוד כמה. אבל את לא יודעת מה הפסדת. שרה מבשלת שיגעון, עבדה כמו אני־לא־יודעת־מה, והכינה קוסקוס כמו בבית, ולשון של עגל, ואוכל סיני. שיגעון!

אולי למדה לבשל גם אצל לילי.

שרה ומיכאל סלע
הבן בהוליווד

מה איתך? עוד לפני שהכירה את **לילי שרון** ופגשה אצלה בחווה את הפרופסור, היא היתה מלכה במיטבח. וחוץ מזה, ללילי אין זמן, כל היום רצה אחרי **אריק**, לאן שהוא הולך, היא אחריו. שלא יתפוס עין רעה, או משהו.

מי עוד היה בחתונה?

את לא מהמישפחה, את לא מכירה. אולי אותו את כן מכירה, את **נועם קניאל**, עשה שמח, ניגן על כזה כמו פסנתר, אבל קטן, חשמלי.

בטח שאני מכירה את קניאל! מה, הם מישפחה? אני מכירה את האשה שלו, גם היא מגגנת, אמרו לי באיזה מלון, אולי הילטון או דן, איפה הילד שלהם, שהיה שר **אמא, אמא**, והיו יורדות לי הדמעות?

את בטח מתכוונת ל**אלי**. גם אני הייתי מתה עליו. איך היה שר שיגעון, מחמם את הלב כזה. עכשיו חלאס, הוא גדול, נסע לאמריקה ללמוד מוסיקה.

איפה הוא לומד?

בהוליווד, הוא לומד איך עושים מנגינות לסרטים. אומרים עליו גאון, בחיי.

למי חיתנו את האחות של שרה **ריבקה**? אני זוכרת אותה, היתה נחמדה תמיד. ובכלל, תגידי, היא לא באמריקה?

אפשר למות ממך! רבקה חזרה עוד לפני שנה מאמריקה, מצאה עבודה באיזה מלון, מוריה או שם כזה רומה, ושם הכירה רומני אחד, אני חושבת קוראים לו אבי, איש גרוש, אבל נחמד לאללה.

מרק אשכוליות וסלט חמרים

שיהיה במזל! לא כל יום רואים חתונה כזאת!

בהתחלה יגישו חטיפים, פלחי קלמנטינות מסוכרים, עם קוקטייל של מיצי־פירות עם יין־ענבים. אחרי החופה תוגש הארוחה. יפתחו בבורקאס ממולאים בתאנים. אחר כך רבע בננה צלויה, עם מחית של אבוקדו, ומנה אחרונה – קצת פירות לקינוח.

אין מקום לכולכם, אחרת הייתם גם אתם מוזמנים לחאן הירושלמי ב־18 בינואר, כשאלברט פירות ישא את בחירת ליבו.

כולם שכחו שאלברט יש שם – חיים, בנאי. משבט־הבנאים הירושלמי. בעבר היה נשוי קצת עם קנדית, וכשחזר ארצה הכיר אחות בבית־החולים שערי־צדק, **אביגיל כהן. גם החתן וגם הכלה הם בשנות ה־30 שלהם.**

כששמעו במועצת־הפירות על השימחה המתקרבת, הטילו את הביצוע על פירסום אר־קיי, **המפרסמים הקבועים של המועצה. וכך, אחרי שבירת הכוס והנשיקות לכל צד, צפוייה לאורחים סעודת־פירות עלא כיף־כיפאק.**

לא סוחר נשק

לפי מיטב ידיעתה של **סילביה בן־עמי**, סיניור **אסטרדה** מארגנטינה אינו סוחר־נשק בינלאומי. היא מכירה אותו מביקורו הקודם בארץ. והיא עדיין סבורה שהוא איש־עסקים.

מדוע שאלתי אותה? סתם: וחוץ מזה היא גם מזכירתו של ראשהממשלה ברימוס. **יצחק רבין**. וגם טלפוניסטית במלון פלזה בתל־אביב, שלושה ערבים בשבוע.

עכשיו הסניור הגיע לביקור נוסף, ועימו קבוצה של שמונה־תשעה אנשים, ושוב היא נפגשת איתו.

אמנם, נשמעה טענה שמר אסטרדה מנהל רומן עם הגברת, ועזר לה בשיפוץ דירתה.

„מה פיתאום? את הדירה שיפצתי לבד! חוץ מזה זה מאוד מעליב שאומרים שאני, בת 31, מנהלת רומן עם גבר מבוגר בהרבה (50), כאילו שאינני יכולה לנהל רומן עם בחור בגילי."

„הכרתי את אסטרדה בביקור הקודם שלו כאן. הוא מדבר רק ספרדית ועזרתי לו, כי זאת שפת־האם שלי. גם אני מארגנטינה. עכשיו הוא מתגורר במלון אחר. אני פשוט מיודדת עם אנשי הקבוצה."

סדרת ממתקים חדשה מחוצרת „כרמית"

בימים אלה יצאה אל השוק המתוק" סדרת ממתקים חדשה מתוצרת מפעלי כרמית, קיבוץ מעלה החמישה. הסדרה כוללת בארים מצופים בשוקולד, וממולאים – בשלושה טעמים: נוגט, קרמל ואגוזים (בעתיד הקרוב יתווספו טעמים חדשים). עפ"י „זיטב המסורת של תוצרת הקיבוצים הידועה, מיוצרים הממתקים החדשים על טהרת החומרים הטבעיים: אגוזים טריים, דבש טבעי, שוקולד משובח ועשיר, וכמובן חלב וחמאה טריה (מה עוד צריך ממתק, כדי שיהיה איכותי וטעים?!). מפעלי כרמית נוסדו בשנת 1964 ופעלו מרגע היווסדם בקשר צמוד ועפ"י הסכם ידע מיו" חד עם חברה צרפתית בעלת מוניטין בייצור קרמל. המפעל התמחה בעיקר בייצור קרמלים, סוכריות טופי וקריסטלים (זוכרים? זוכרים?). טעימה נעימה!

מזל טוב — נולד לכם בן

מסיבות ברית וחתונות

המוצלחות ביותר

בבית הרופא

עם הגן היפה

תל־אביב, רחוב הפטמן 1

טלפונים: 722314, 298772, 9223244

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

סטודיו B
ארלוזורוב 82, ת"א
237026
בהנהלת
אבי פאנק
- ★ כושר גופני וחיזוק שרירים
- ★ שמירה על גזרה
- ★ יציבה נכונה
- ★ גמישות

יש צעד מה לריצע לך!

בסטודיו B – אולמות ממוזגים מורים מוסמכים

ג'אז, אירובי, מתיחות יוגה, סטפס, התעמלות

- **חוג לריפורמה והרמוניה באדם ובחברה**
- **היכרות למשכילים–ות (בשיטה בלתי שיגרתית ויעילה!)**
- **אינטלקטואל ומוסיקאי בפרטנרית לריקודי עם ועמים (כל גיל!)**

פרטים בכתב (לא בטלפון!) מת.ד. 921, תל־אביב.

פרסום מודעות בטלפון לכל העתונים 03-229353

במדינה

משפט

אונס כעונש

הגבר אנס את הקטינה כעונש, על שלא הסכימה לגלות לו מיהו מאהבה של אשתו

סיבה מוזרה ביותר לאונס העלתה רונית בת ה־16 (שם בדוי, כל השמות נאסרו לפרסום) בפני חוקרי המישטרה. היא התלוננה כי ב־15 בנובמבר השנה בשעות הערב, הגיע לביתה חיים, אותו היא מכירה דרך חברתה הטובה. חיים נשוי לקרובת מישפחה של החברה, ורונית נהגה לבקר בביתו והיתה מיודדת איתו ועם אשתו. לכן לא התפלאה ולא חשדה במאומה, כאשר ביקש ממנה להצטרך אליו ולנסוע במכוניתו לשם שיחה.

אולם לפתע מצאה את עצמה איתו בשפת־הים, והוא דרש ממנה כי תגלה לו מיהו מאהבה של אשתו. הוא אמר כי שמע שהיא מפיצה סיפור בדבר מאהב שיש לאשתו, והוא רצה לשמוע מפיה פרטים נוספים.

■ **מישהו הרומה לי** ■

(המשך מעמוד 27)

התאומה, עד שמצאה אותן לבסוף. כאשר גילתה את אחותה, נרהמה לדעת כי לשתיהן קראו שילה. שמה היה מרי בעת לידתה, אך הוריה המאמצים שינו אותו, ואילו אחותה נקראה שילה כבר בעת לידתה.

„זה היה רק אחרי שנישאתי וילדתי ילדים, שהרגשתי צורך עצום למצוא את אמי הטיבעית, אם כי חששתי להדאיג את הוריי המאמצים. אבל הם עודדו אותי לכך," סיפרה שילה קרפנטר לעיתונאית אנגליה.

בגיל 21 נתנו לה הוריה המאמצים חבילת מיסמכים, שכללו את מיסמכי האימוץ ותעודת־הלידה שלה.

היא התחילה את החיפוש אחרי אמה בשנת 1978 ופנתה לעורך־דין, שהתקשר לחוקר פרטי. למרות העזרה שקיבלה, היה החיפוש קשה מאוד, והיא נתקלה גם באנגליה בבירוקרטיה מרכאת עד שהשיגה את מבוקשה.

שילה כתבה מיכתב לאמה הטיבעית ושאלה אותה אם תסכים לראותה. „השביל עד לדלת ביתה היה הדרך הארוכה ביותר שהלכתי בחיי,"

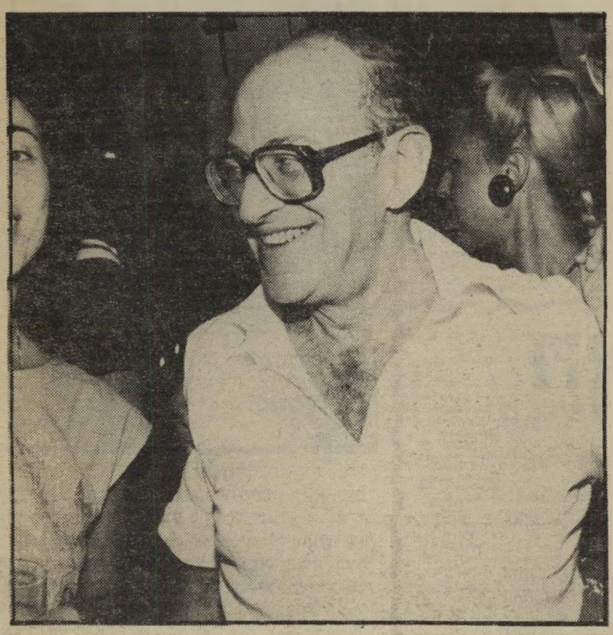

שופט ולך
מרוב גירסות, אין אחיזה במציאות

התוודתה שילה. היא ואמה הטיבעית, פיליס, הפכו חברות קרובות, והאם סיפרה לה על אחותה התאומה.

החיפוש אחרי האחות היה קשה עוד יותר מאשר אחרי אמה. בייאושה כתבה שילה מיכתבים למערכות של כמה עיתונים וביקשה שמישהו יקשר אותה לאחותה. אחת התשובות גילתה לה את אחותה התאומה, אשר התגוררה במפתיע במרחק שעה נסיעה ממנה.

השתיים גילו דמיון רב ביניהן ובין הדרך בה התגלגלו חייהן. אחרי 33 שנים היה לאחיות הרבה מה לומר אחת לשניה. הסודיות הרבה שאפפה את האימוץ לפני שנים, גרמה לכך שהשתיים אינן יודעות עדיין אם הן תאומות זהות. היום שונתה המדיניות גם באנגליה, ושוב אין מפרידים תאומות בעת אימוצן.

■ ■ ■

מדינת־ישראל נטלה את חוק האימוץ שלה מאנגליה. החוק בארץ מתיר לילד מאומץ לברוק את פינקס האימוצים, שבו מצויים כל פרטי הוריו הטיבעיים, בעת הגיעו לגיל 18.

אבל ההחלטה לחפש את השורשים היא החלטה העומדת עדיין לפני כל ילד מאומץ, המתלבט בה עם עצמו.

אילנה אלון ■

רונית סרבה לגלות, ואז איים עליה כי יאנוס אותה כעונש. מאחר שרונית לא חזרה בה, ביצע חיים את העונש, ואנס אותה במכונית.

אין סיוע. רונית חזרה לביתה אחרי שעתיים ולא סיפרה דבר לאחיה ולהוריה. רק למחרת גילתה זאת לחברתה, ואחר־כך נודע הדבר למישפחתה והיא התלוננה במישטרה. היא ספרה כי שאלה את חיים בעת המעשה מדוע הוא עושה לה את זה, האם לא מספיק לו שהוא נשוי ויש לו תינוק? חיים ענה כי לא מספיקה לו אשה אחת.

חיים הכחיש במישטרה כי קיים יחסים עם רונית. הוא נעצר ובני מישפחתו הופיעו בביתה של רונית יומיים אחרי התלונה ולקחו אותה לעורך־דין, כדי שתחזור בה מעדותה. רונית אמנם מסרה עדות חדשה, ואמרה כי לא קיימה איתו יחסים. אולם שעה וחצי אחר־כך חזרה בה שוב וסיפרה על האונס.

התביעה הגישה כתב־אישום וביקשה מעצר עם תום ההליכים.

הסניגורים נחמן ושלומית בטיטו טענו כי מרוב גירסות אין למצוא לסיפור אחיזה במציאות. ומאחר שלאונס אין כל סיוע, כיוון שלא נעשתה בדיקה רפואית אצל המתלוננת, הרי שכל הפרשה תלויה אך ורק בסיפורה הקלוש של רונית. הסניגורים התנגדו למעצרו של חיים עד תום ההליכים. השופט דויד ולך קיבל את דעתם ושיחרר את הנאשם.

קולנוע

עסקים

המאראתון של שיש

את שיש קולר אין צורך עוד להציג. הוא שחקן, בימאי, עיתונאי, איש יחסי־ציבור ומעכשיו אפשר להוסיף לרשימה עוד שני עיסוקים שלהם הוא מקדיש את מיטב מירצו.

קודם כל, הוא מפיץ סרטים במישרה מלאה. החברה שלו, סירטי מאראתון היתה פעילה כבר כמה שנים ביבוא סרטים שונים, אבל בשנה האחרונה, עם מימון גרמני שווייצי, היא נכנסה להילוך גבוה, ושיש, שהיה פעם מבקר קולנוע, החליט להתרכז בסרטי איכות בלבד. ואכן, הוא אסף לעצמו רשימה מכובדת מאוד של סרטים, ביניהם הפחד אוכל את הנשמה של פאסבינדר, החזון של הבימאי הפולני הגדול קז'סטוף זאנוסי, סירטו האחרון של אנדז'י ואידה לפי סיפור של וולף הוכחוט בשם אהבה בגרמניה, ועוד סרטים כהנה וכהנה, מיוגוסלוויה ומקנדה,

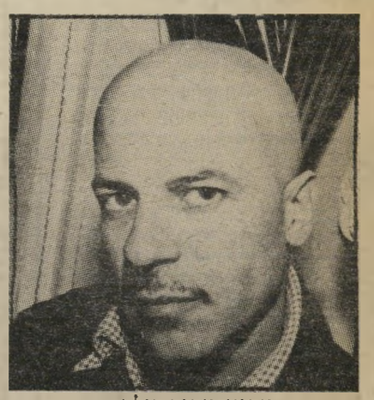

מפיץ־מפיק קולר
קומדיה, מלודראמה, ריגול

מצרפת ומגרמניה, סרטים המצליחים מאוד בפסטיבלים אך אינם מגיעים לישראל מפני שענף הקולנוע בארץ סבור כי אינם מיסחריים די הצורך.

במיקרה זה צריך לומר שענף הקולנוע ממשיך לחשוב כך, למרות היזומה של שיש, אשר לא הצליח בשנה האחרונה להגיע לעמק השווה עם אף אחד מבתי־הקולנוע בתל־אביב, כדי להקרין את הסרטים שהוא מביא. אבל הוא אופטימי במידה מספקת, כדי ליטול על עצמו לא רק את המשך ההפצה של סרטים כמו פאדרה פאדרונה, אלא גם הוצאתם לאור מחדש של סרטים קלאסיים כמו שיבעת הסמוראים, שאותו הוא מבטיח להציג בשלמותו, מה שלא נעשה קודם לכן בארץ.

שיש הוא לא רק מפיץ, אלא מתכונן להיות גם מפיק, בעזרת אותם משקיעים שעזרו לו לרכוש את הסרטים האלה. קודם כל, יש לו זכויות על קומדיה ישראלית של שמואל אמיד, והוא מקווה שדני וולמן יסכים לקחת על עצמו את הבימוי. מלבד זאת רכש זכויות למלודרמאה ישראלית על חוויותיה של גרושה בתל־אביב, אשר נכתבה על־ידי העיתונאי דודו אורן. במישור הבינלאומי הוא מכין סרט ריגול רב־היקף, המבוסס על סיפרו של מרגל ישראלי ברימוס, המסתתר תחת השם בן־אדם. גולת־הכותרת של הישגיו של שיש, היא התוכנית להסריט רומן של הסופרת השוודית המהוללת, זוכת פרס נובל, סלמה לאגרלוף. שם הרומן הוא ירושלים ועלילתו מתרחשת בעיר זו.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — אני אוהב אותך כרמן. גיבור מקומי, חג שמח מר לורנס. טעם החיים.
ירושלים – יול.
חיפה – הרומן שלי עם אנני, חג שמח מר לורנס.

תל־אביב

★★★★ **אני אוהב אותך כרמן** (גת.ספרד): יצירתם של הבימאי קארלוס סאורה ושל הכוריאוגרף אנתוניו גאדס משלבת אמנויות ברגתן הצרופה והגבוהה ביותר — מחול ותיאטרון עם ריאליזם קולנועי. חוויה מיוחדת במינה.

★★★★ **חג שמח מר לורנס** (פאר. יפאן־ארה"ב): נגיסה אושימה מנתח פער בין תרבויות דרך סיפור על קצינים אמריקאיים בשבי היפאנים. מישחק מצויין של טום קונטי.

חובה לראות

הקרב על אלג'יר (בית ליסין, תל־אביב, איטליה / אלג'יר) – **על חשיבותו החברתית של מיסמך מצולם זה נכתב כבר בהרחבה, במדור אחר של העולם הזה (יומן אישי, 7.12.83). אכן, אין ספק שסירטו של ג'ילו פונטקורבו, המשחזר אירוע אחד מתוך מאבק השיחרור של העם האלג'ירי, הוא סרט חשוב, שחיוני לראותו במיוחד אצלנו, בשל הדימיון המביך שבין האירועים שהוא מתאר ובין מהדורות החדשות שבהם מתבונן עם ישראל מדי ערב.**

מן הצד הקולנועי, העניינים חלקים פחות, לאו דווקא בשל מה שעושה פונטקורבו, אלא בגלל מה שצמח מן העשיה הזאת. הקרב על אלג'יר יוצא מן ההנחה הבסיסית, שהינחתה בזמנו את הקולנוענים הסובייטים הגדולים, שהצופה יודע בבירור לצד מי הצדק, מבחינה פוליטית, ושמטרת הקולנוע להמחיש בצורה חזותית את הדרך שבה מושג ניצחון הצדק הזה.

מאחר שהצופה יודע מראש – והסרט אינו עוסק בכך כלל – כי זכות האלג'ירים להשתחרר מן העול הצרפתי, הרי ממילא, גם כאשר אחריות המורדים לשפיכות־דמים שרירותית ברורה, קשה לבוא אליהם בטענות.

לזכות פונטקורבו צריך לומר שהוא אינו מנסה לייפות את העובדות, הוא מביים את הסרט בפיקחות ובתבונה רבה, והמכאניזם של טרור, טרור נגדי, וחוסר התוחלת שבמאבק נגד תנועה לאומית, שמייצגת באמת עם, מתוארים בצורה משכנעת מאוד.

צנחנים צרפתיים באלג'יר – כמו אצלנו?

מצד שני, כפיית אמצעים תיעודיים־כביכול על סרט שהוא עלילתי, ומבויים מתחילתו ועד סופו, יש בה מרכיב מפוקפק. אצל פונטקורבו מתבט הדבר בכך ששני המחנות הניצים הם הומוגניים ואחידים מדי, אבל זה חטא קטן. אצל צאצאיו הרבים של פונטקורבו (קוסטא גבראס הוא הבולט בהם), התואנה התיעודית עזרה למכור עובדות רבות שאמיתותן לא הוכחה אף פעם מי הצורך. כאמור, הטענה אינה מתעוררת כנגד סרט זה, ספציפית, מה עוד שהשפה הקולנועית כאן מרשימה, אלא נגד האסכולה שקמה בעיקבותיו.

חוויה מסוג אחר

נהר של בוץ (מוסיאון, תל־אביב, יפאן) – **סרט צנוע, בשחור־לבן, רגיש, אינטליגנטי ועשוי באיפוק רב. הסרט היה מועמד לפרס האוסקר כסרט הזר הטוב ביותר, לשנת 1981. מכל הבחינות, זו הפתעה, הן משום שמדובר בסוג של סרט אשר בדרך־כלל אינו מגיע לתחרות על זכיה בפרס המסמל מיסחריות ולא רק איכות, והן משום שמדובר בסרט ראשון של בימאי צעיר, במיסגרת יוקרתית השמורה לזאבים ותיקים.**

סיפור הידידות בין בנו הקטן של פונדקאי ובין בן גילו, המתגורר על ספינת־נהר רעועה, שם עוסקת אמו בזנות, אינו אלא תירוץ כדי לחשוף בפני הצופה תמונה של יפאן בשנות ה־50. זו תמונה של מדינה, המנסה לקום על רגליה אחרי שהובסה במילחמה, אומה העומדת בפני נס כלכלי גדול, אבל אינה מוכנה, מבחינה נפשית, להתמודד עם הנס הזה. אומה שנמצאת בשלב מעבר, מן הפיאודליזם והמושגים המסורתיים ששלטו בה לפני המילחמה, אל הפתיחות וההתפרקות של התאים היסודיים, בעיקר תא המישפחה, אחרי המילחמה.

כל זה מתואר בעדינות רבה, בלי ללחוץ ולכפות על הצופה שום מסקנה או מסר, כבדרך־אגב, כשהסרט מתנהל כמו מימי הנהר הבוצי, שעומד כל הזמן במרכז. אפשר להבחין במבוגרים המתגעגעים לימי המילחמה, שבהם למחות ידעו מה הם עושים.

ילדי הספינות: תמונה של חיים

דווקא הפשטות שבה מציג אוגורי את דמויותיו, הבחירה המכוונת של בני־העם ולא גיבורים נעלים, והמרכיבים הזעירים המצטרפים יחד, כדי להעניק תמונת־חיים יפאנית, כל אלה הופכים את הסרט הזה לחוויה יוצאת־דופן, שראויה להתבוננות קפדנית, גם אם הקצב איטי ואין בסיפור סנסציות עוצרות נשימה.

פאשיסטים ברשיון

מישפט בדלתיים סגורות (דקל, תל־אביב, ארצות־הברית) – **הטענה של הסרט הזה ראויה לשבח: אין אדם, ולו המכובד ביותר, שרשאי לראות את עצמו מעל החוק. הדרך שבה מנסה הבימאי פיטר הייאמס להוכיח זאת, מפוקפקת לכל ארכה.**

מעשה בשופט בית־המישפט העליון בקליפורניה, שמואס בחורים שקיימים בחוק, חורים שבאמצעותם מצליחים פושעים מועדים להימלט מן העונש המגיע להם. השופט מצטרף לחבורה הכוללת אחדים מעמיתיו, והשותפים להתמרמרותו ויחד הם פועלים במיסגרת בית־דין עליון פרטי, שדן מחדש בתיקים אשר נסגרו בגלל תעלולים טכניים של פרקליטים. הם מוציאים פיסקי־דין שאין עליהם עוררין, ואחר־כך דואגים גם להוצאה לפועל, לאו דווקא באמצעים המוכרים על־ידי החוק.

מובן שלקראת הסוף מגלה הגיבור הראשי שהוא בעצם שגה בהצטרפותו לקבוצת־עושי הצדק הפרטי', אבל עד אז, הוא הצליח לשכנע את הצופים שאין בעצם דרך אחרת כדי להשליט סדר בעולם הפרוע שבו אנחנו חיים.

הפושעים שמשתמטים מן הדין מוצגים כיצורים נועליים מבחילים ודוחים כל־כך, שצריך להשמיד אותם בין כה וכה, כמו שמשמידים עשבים שוטים. שכן, אם אין הם אשמים במיקרה ספציפי אחד, הם בוודאי אשמים בפשעים אחרים, שטרם נחשפו – ואכן זה מה שמראה הסרט בהמשך.

העובדה שהיו סיבות רציניות מאוד, אשר בגללן הוכנסו לחוק באמריקה סעיפים המגבילים את פעולת המישטרה ומחייבים אותה לנהוג לפי תקנון מסויים, נשכחת כליל, והמסר נודף ריח פאשיסטי ברור, גם אם לא מכוון מראש.

מייקל דוגלאס: מה פגום בחוק?

זאת ועוד, קשה לעכל את העובדה שמישפטן צריך להגיע לכס־השופט העליון, כדי לגלות מה פגום בחוק, אחרי שהוא עסק בו קודם לכן שנים רבות כל־כך. אבל אולי כל זה לא היה חשוב לבימאי־תסריטאי פיטר הייאמס. הוא רצה לעשות סרט מתח, וצדק ומישפט היו רק כלים בידיו. אלא שהפעם מדובר בכלים שמסוכן להשתמש בהם בדרך שרירותית.

תשבצופן

2417

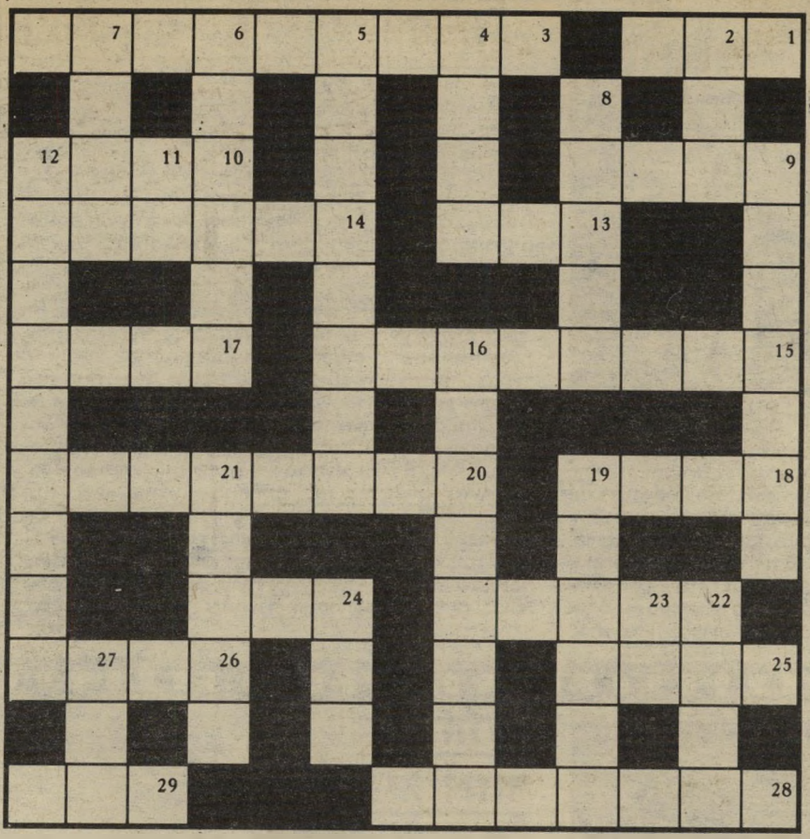

פתרון תשבצופן 2415

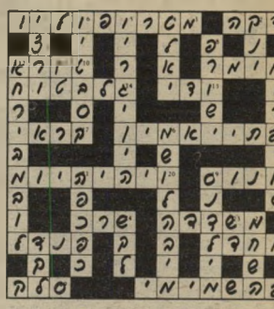

מאת

אביגיל יניי

מאוזן:

1. טעות – לעולם חוזר בו (3)
3. אחרי שסיים בשמחה את פרשת „נח" – (3,4,2)
9. הצליח לחדור לאטו דרך קיר המגן (4)
10. משתדל להיבדל מחברת הרשעים המחפשת קרבתו (4)
13. הבה נא ספר מה מציק לך (3)
14. תקוות הארכיאולוגים (3,3)
15. מקורי מאד, אוריגינל ממש (3,3)
17. לא כל שר נפט הוא בעל דעות פוליטיות כאלה (4)
18. אשתי כאבן יקרה, אמר בעל הקרניים כשלא העלה גרה (4)
20. בשביל צ'צ'קס זה כמובן בלתי מסובך לגמרי (4,4)
22. לאן הרחיקו נדוד תשאלו, ממש כצפורו של ביאליק – מארצות החום אל ארץ כפורים (5)
24. המנהיג הצרפתי הדגול לא הצליח להשיג את ה„כן" הרוסי (3)
25. נולד להרקיע שחקים (4)
26. החוטים המקשרים את עמק הגנגס עם עמק הקולורדו (4)
28. ממציא והמצאתו – לשון נופל על לשון (7)
29. הוא בודאי לא קופח בסנטימטרים (3)

מאונך:

2. נפל קרבן לריק (3)
4. מה סודה שהיא חתיכה כזאת? (4)
5. המחצית שהוסיפו לו, (רימו אותו), הפכה אותו מאביון לעתיר נכסים (4,4)
6. מדי בקר מתהלל החוגר כמפתח (6)
7. כמה צער הוא גורם לאמו כשיוצא בערבים (4)
8. אילולא סטה מדרכו של אברהם אבינו לא היה נופל קרבן לשיני חיתו טרף (5)
9. ניתח את המורסה לשם הדגמה (4,3)
11. בתהלוכה ערוכה ומאורגנת הגיעו לעבי היער (2)
12. שמחה מראש היא לעתים מוקדמת מדי (9)
16. בלהט הוכוח הוא שלל גם את מחבר „העורב" וגם את מזכיר האו"ם הבורמזי (8)
19. הש"ג בעל רוק וגם ריר כשנודע לו שישתתף בסרט (5)
21. הלהקה חביבת הקהל רדשה שהמשטרה תופקד על שמירתה (5)
22. העלה את עלילות הגבורה על הכתב מתוך זעם רב (4)
23. אלוהים מכל צד ועבר (2)
24. בעיר שבה היכלי זווס וארתמיס לא הקפידו על הדקדוק העברי (3)
27. העלה הזה מטריף ממש, אבל אל תשאלו איך היה בעבר (3)

הווי

הקץ לאסימון

ירושלים התחבטה תת־ועדה של ועדת־הכספים של הכנסת בזכותם של חברי־כנסת ל־2000 שיחות־טלפון (פעימות־מונה) חינם לחודש, לכל ימי חייהם, גם כאשר הם חדלים להיות חברי־כנסת, וזה בניגוד לשרים ולשופ־טים לשעבר הזכאים ל־1000 פעי־מות־מונה לחודש בלבד. לבסוף המליצה להעלות את מיכסת פעימות־המונה חינם ל־2000 לחודש (שווים כיום 8200 שקל) גם לשרים לשעבר וגם לשופטים לשעבר.

***

ומה עם סבוניות

עימנואל נפתח לציבור בניין המיקווה המקומי, בעל שלוש הקומות, אשר בנייתו עלתה יותר ממאה מיליון שקל, ושריצפותיו מכוסות בחימר מיוחד, המונע החלקה, ובו מצויים מחלקה קוסמטית לגברות, אולם פיסיותראפיה לגברים, 20 מרחצאות, חמאם תורכי, סאונה פינית ולמהדרין: מיקווה פרטי ומגודר.

***

הפתרון: קופסה מטייוואן

ירושלים הוהירו מומחים את מלקטי פיטריות־הבר שצצו בשדות ובחורשים אחרי הגשמים האחרונים, כי רק 60 מ־350 זני הפיטריות המצויים בארץ ראויים למאכל; כי גם פיטריות ציבעוניות וריחניות עלולות להיות רעילות; כי בישול אינו מקטין את הפגיעה של פיטריות־רעל וכי אפילו פיטריות־בר הראויות למאכל יש לבשל קודם שאוכלים אותן.

***

אולי שוטר־שאטר?

ירושלים בישר קצין־משטרה בכיר, כי המישטרה עומדת לחדש את תפקיד השוטר השכונתי, אך איננה מתכוונת לקרוא לו שוטר־מקוף, בגלל הדימיון למילה קוף; הוא חזר בו מההצעה לקרוא לו שוטר־קטע בגלל הפירוש הזלזלני המקובל בין צעירים לגבי המילה קטע, ולבסוף הודיע כי יחפש שם חדש, שונה, לבעל התפקיד הישן.

***

שותפות גורל יהודית

ניו־יורק גורשו שני יהודים, אחים תאומים יוצאי איראן, ארבע פעמים, בזו אחר זו מארצות־הברית, בעוון כניסה בדרכונים מזוייפים. הם שבו אליה בפעם החמישית לצמיתות, רק אחרי ששופט פדראלי יהודי הוציא צו־מניעה נגד גירושם הנוסף של שני היהודים ושלושה חברי קונגרס יהודיים הצליחו להעביר חוק מיוחר, שקבע להם מעמד של פליטים.

* * *

מדוע הן לובשות מיכנסיים

ירושלים, בכינוס נוסטאלגי של מתנדבות ארצישראליות לצבא הבריטי, נזכרה חיילת אשר שרתה בואאי"ף (חטיבת־האוויר של חיל־העזר לנשים) בתוצאות שהיו לפרשת הצניחה שלה ושל חברתה ליחידה ממטוס־תובלה בריטי, עת נקלע המטוס לקשיים בטוסו מעל למידבר המערבי (בגבול מצריים־לוב): בריגדיר (תת־אלוף) בריטי, שעקב אחרי הצניחה במישקפתו, גילה כי תחתוני החיילות התנפחו מתחת לחצאיותיהן המת־רוממות בהדף האוויר, הורה, כי להבא, חייבת כל חיילת העומדת לטוס במטוס ללבוש מיכנסיים.

הופיע

מחירון דירות

כל מחירי הדירות המוצעות למכירה בארץ – בחוברת אחת

להשיג בדוכני העתונים.

הפצה לדוכנים: גד הפצה – 03־337056
מנוי שנתי: סער פרסומאים – 03־229353

אל: האלפים – – –

סרבני המלחמה וסרבני־הגיוס

הכלליים והחלקיים, המוסריים והפוליטיים
הגלויים והמוסווים,
הבלתי־מאורגנים – – –

התגלו!!

המצב דורש זאת! רבים מצפים לכם!

הכיבוש והמיליטאריזאציה הישראליים מתחזקים;
תנועה בלתי־אלימה פלסטינית הולכת ונוצרת;
העם היהודי הישראלי והעם הערבי הפלסטיני זקוקים לידיעה,
שאתם קיימים והייתם כאן כל העת; שלא כל העם היהודי בישראל צבא ולא צבא קרוש אלא חיי־אדם;
אם היתה הצדקה אי־פעם לגישה האינדיווידואליסטית שלכם, מסיבה זו או אחרת — הרי עתה אחריות גדולה רבצת עליכם —
לעודד את המגמות לחיזוק התביעה למען

מאבק לשיחרור האדם באי־אלימות

למען חוק־מיזרח־תיכון חופשי מציונות ומלאומנות,
למען חברה הומאניסטית החיה בשלום ובשיוויון.

התפקדו: תנועה בינלאומית לסרבני־מילחמה מטעמי־מצפון
ת"ד 28058, תל־אביב־יפו 61280, טל' 03־372252

תן טרמפ לחייל

אבא האמיתי בבית־הסוהר בלוס־אנג'לס, בשעה שהבן נבחר לככב בתפקיד בנו של אל"ל המונים

האם האמיתית רינה כץ, אמו האמיתית של הכוכבן הצעיר עמרי כץ, מלווה אותו במשך 12 השעות ביממה, ועומדת להתגרש מאביו שהסתבך בפלילים בארה"ב.

המציאות המרה

ב קיץ 13" במלון שרתון בתל־אביב ישב השבוע ילד יפה־תואר בן 7, בעל עיניים ירוקות גדולות, שיער בלונדי ארוך וחיוך שובה לב. לידו ישבה אשה צעירה, יפה לא פחות ממנו.

הטלפונים בחדר לא חדלו לצלצל. עומרי כץ, ילד ישראלי־אמריקאי, הוא כוכב מבוקש, וכולם מתדפקים על דלתו כדי לראיין אותו.

עומרי כץ הגשים את החלום של כל ילד — בעיקר ילד אמריקאי — הצופה בסידרה המפורסמת והפופולארית דאלאס. עומרי מגלם בסידרה את בנו של ג'יי־אר יואינג המפורסם והוא היורש המיועד של כל הממלכה.

עליו נאבקים עורכי־דין, הוא עומד במרכזן של סצינות ומילחמות בין אמו, סו־אלן, (השחקנית לינדה גריי) ואביו, ג'יי־אר יואינג (השחקן לארי הגמן).

„אני חולם שאאסוף כסף כדי לקנות לאמא מכונית ובית." אמר השבוע עומרי כץ. מעטים יודעים את האמת המרה המסתתרת מאחורי מישפט זה. אביו של עומרי, יורם כץ, יושב בבית־סוהר בארצות־הברית באשמת זיוף וגניבת מיכנסי־ג'ינס. אמו נותרה חסרת־כל, ועומרי מהווה היום את המישענת והתיקווה הכלכלית של מישפחת כץ.

ר' יהה ויורם כץ, ישראלים, עזבו את הארץ לפני תשע שנים ונסעו ללוס־אנג'לס, עם בתם הקטנה בת השנה. האב עבד בארץ כפירסומאי. בארצות־הברית פתח חברת־נסיעות. עם שני שותפים נוספים. אך חייו בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות לא היו כל־כך נוחים וישרים.

יורם כץ נעצר כשהיה באמריקה בגלל מישחקי הפירמידה, מישחק שיובא מישראל והוכרז בארצות־הברית כבלתי־חוקי.

יורם כץ נעצר שוב כשהיה בעל חברת־נסיעות. באשמת זיוף כרטיסי־טיסה. חברת־הנסיעות שלו נסגרה. כיום יושב יורם כץ באשמת זיוף וגניבת מיכנסי־ג'ינס. אשתו, רינה, שעברה ביחד איתו במישרד־הנסיעות — מישרד שהיווה בזמנו את הסוכנות הישראלית בלוס־אנג'לס — נותרה גם היא ללא עבודה.

בעיקבות המישפט נאלץ הזוג למכור את ביתו. רינה נותרה ללא עבודה, כשבעלה בבית־סוהר, כשהיא צריכה לפרנס שני ילדים.

התמזל מזלה ועומרי כץ הקטן, שנולד כבר בארצות־הברית, זכה להיבחר מבין 130 ילדים אמריקאים יפים וחייכניים לשמש בנו של ג'יי־אר.

מגיל צעיר דוחפת רינה, אמו של עומרי, את הילד היפה למיבחני־בד. עוד בקטנותו הופיע בסירטי־פירסומת רבים. עד שנפל אל השמנת — החווה לסידרה דאלאס. לפי החווה מקבל עומרי 1,000 דולר לכל יום־צילומים, וסכום דומה עם שידור כל פרק מן הסידרה.

עומרי טס אך רק במחלקה ראשונה, מתגורר רק בבתי־מלון מפוארים ורק בסוויטות.

לרינה, אמו, מהווה הדבר תעסוקה מלאה. היא צריכה לשמור על עומרי, תלמיד בבית־ספר, כדי שימשיך ללמוד. לפי החוק האמריקאי, לא יקבל עומרי רישיון־עבודה אלא אם כן ישמור על רמת־ציונים מעל לציון 6. לכן הוא צריך להמשיך בלימודיו גם בזמן ההסרטה.

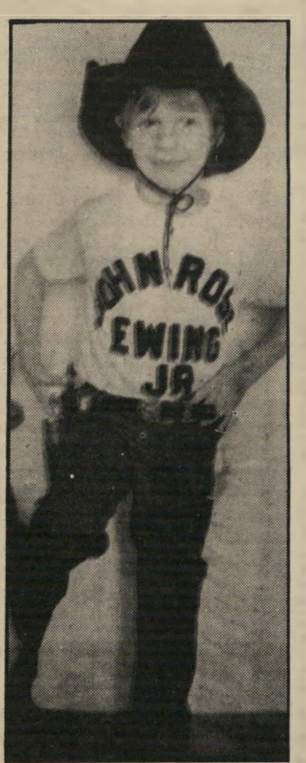

ג'וניור בחולצת פירסומת מהסידרה המוצלחת ביותר של הטלוויזיה האמריקאית.

אולפני מ־ג־מ שכרו עבורו מורים מיוחדים, הנמצאים איתו באתר־הצילומים, והוא חייב להקדיש לפחות שלוש שעות ביום ללימודים.

לפי החווה, חייב עומרי להיות בדאלאס חודשיים בשנה, והמורים, כמובן, נוסעים אחריו לשם.

עומרי מספר לכל השואל את כל הסודות מן הסידרה — סודות שבישראל נראה רק בעוד שלוש שנים.

עומרי חושב שסו־אלן היא מאוד יפה, אבל היא זקנה מדי לטעמו, במיוחד שאמו צעירה הרבה יותר ממנה. הוא אינו מבין מדוע כולם חושבים שג'יי־אר הוא איש רע. הוא דווקא מחבב אותו מאוד — הוא מספר לו סיפורים ומצחיק אותו בבדיחות.

עומרי מפחד ממים, וסיפר שבאחד הפרקים נשרפת החווה של סאות'פורק וכולם צריכים לקפוץ למים. הוא כל־כך פחד, שהקטע יצא אמין מאוד.

עומרי מסתובב כשברשותו אלבום גדול, ובו כל התמונות שלו עם השחקנים המפורסמים של הסידרה, שחקנים שכל ילד משתוקק לפגוש.

עמרי בן ה־7 הגשים חלום גדול ורחוק, אך המציאות של חייו המישפחתיים הרבה יותר דרמאתית מן החלום.

כשנשאלה אמו על־ידי העולם הזה מה האמת בשמועות שאביו של עומרי יושב בבית־הסוהר, טענה: „עד כמה שידוע לי כיום, הוא לא עצור. ריברתי איתו לפני הנסיעה לארץ. את הילדים הוא לא ראה יותר משלושה חודשים.

„אני יודעת שיורם היה עצור בעניין הפירמידות. זה היה שיגעון שתפס את כל לוס־אנג'לס. אנשים הפסיקו לעבוד והשתתפו במישחק, שכל אחד מהמר, והזוכה היה זה שנמצא בראש הפירמידה.

האם המדומה סו־אלן, שמנהלת במשך כל הסידרה מא־בקים בלתי־פוסקים כדי לזכות בילדו של ג'יי־אר, מרבה לפנק את עומרי בזמן ההסרטה הפופולארית.

„היה לו מספיק שכל לנהל את המשחק מהעיר דטרויט. אך יום אחד נכנס שוטר סמוי, שעצר אותו ועוד כמה עורכי־דין שהיו בחברתו.

„נפרדתי ממנו. היה אומנם ניסיון של כמה חודשים לנסות ולהציל את הנישואין, אבל זה פשוט לא הלך. במרס אני אקבל את הגט הסופי.

„לפי החוק בארצות־הברית נאסר עליי לגעת בכספ שמרוויח עומרי, מותר לי לקבל רק חלק קטן מההוצאות.

„אנשים לא מבינים שיש חלונ של הוליווד, אבל יש גם מציאות, שהיא לפעמים אכזרית מאוד."

האב עומרי עם תמונה ש ג'יי־אר, שמפנק או תו ולא חדל לספר לו בדיחות

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש:

גדי

בחודש שעבר וכן בחודשים שלפניו, נכתב כאן על אופיים השונה של בני אותו המזל, לפי התאריך שבו כל אחד נולד. האסטרולוג שכינויו חרובל מצא בזמנו את ההבדלים הקיימים בין אותם הנולדים במזל זה או אחר.

מסתבר, שלמרות שיש הרבה מן המשותף, התאריך עצמו משפיע לא מעט על היחודיות של האדם שנולד בו.

ננסה ללמוד מחרובל איך הוא מחלק את בני מזל גדי, ומהן התכונות האופייניות לכל יום מבין 30 הימים שבהם השמש עוברת במזל זה.

22.12 – אדם בעל שליטה עצמית, מלא ביטחון בכוחותיו וגם בכל עניין הוא מייצג אותו. בדרך־כלל, הוא צודק באמונתו זו.

23.12 – אדם שיש לו היכולת להעריך את הנשגב בארכיטקטורה. הוא חדור רגשות עמוקים לקדוש ולעתיק.

24.12 – אדם שיש לו מקורות־עזר ללא סוף וכוח־חיים עצום. אם יחלה – יתאושש מהר מאוד. זה לא אדם שכיח. תכונותיו החיוביות לא נמצאות אצל רוב האנושות. בדרך־כלל יגיע לשיבה טובה.

25.12 – אדם בעל הרבה עדינות, אהבה ליופי גם בטבע והערכה ומשיכה לאמנות. נמשך מאוד למין השני ומקדיש זמן ומחשבה לכך.

26.12 – אדם שכוחותיו הפנימיים וכוחות־העזר הרוחניים הם כל־כך גדולים ושופעים, שהוא בלתי־תלוי בכל עזרה חיצונית, ומרגיש עצמו מאושר תמיד ביצירתו ובכוחותיו. זהו אדם יוצר, שאינו מחקה איש ביצירותיו ומעשיו.

27.12 – אדם בעל תכונות מסוכנות מאוד, מסוכן לכל אותם שיש להם עסק איתו. אנוכי, ערמומי ואכזר.

28.12 – אדם שאוהב חידות ומבלה את חייו במחקרים חסרי תועלת. מדמה לעצמו דברים לא מציאותיים, יחד עם זה מוכשר מאוד.

29.12 – חיים חשוכים חד־גוניים חסרי חוויות ובדרך־כלל סובלים מעוני ומחסור.

30.12 – אדם שהולך אחרי מטרותיו והמטרה ראויה למאמץ. עובד קשה וסובל הרבהבמילוי יעודו. הוא יגיע.

31.12 – אציל רוח, אביר ממש, מגן על חסרי־הישע ומיטיב עם החלכאים והנד־כאים.

1.1 – רוכב טוב, מכיר ואוהב סוסים, טוב למיסחר.

2.1 – אדם הבא ממוצא של בעלי נכסים ולא חשוב מה מעמדו הנוכחי, קיים רכוש גדול ששייך לו, אך אחרים נהנים ממנו. לכל אלה שנולדו בתאריך זה כדאי לבדוק את העניין.

3.1 – אדם שנטיותיו מיזרחה ושהוא מחפש את תורכיה, ושיהיו לו הרבה עסקים שם.

יליד ה־30 בדצמבר הוא אצילרוח, יליד ה־1 בינואר אוהב סוסים, ומי שנולד ב־20 יכול להיות נשיא

4.1 – אדם שיש לו כישרון לציור־נוף וכישרונות אמנותיים. פתוח לחזיונות מק־סימים, אידיאליסט במיוחד.

5.1 – אדם אומלל מאוד שכל חייו נאבק על קיומו. תמיד מרומה ומקופח. מרוויח בקושי את לחמו. בכל מה שעושה מצליח בקושי.

6.1 – אדם שחי כדי לאכול ולהשתעשע. מישהו שלא דואג לעתיד ולא חושב עליו.

7.1 – אדם שיש לו הרבה עסקים עם מישקלות ומידות. אוהב התעסקות בפר־טים.

8.1 – מהמר ואוהב התערבויות. אדם שמשתמש בכספו ובזמנו להימורים.

9.1 – אדם שיש לו עסק עם מיכרות. עלול לסבול מתאונות, אם הוא בעלים של עסק, עליו להיות זהיר ולא לקחת סיכונים ולא להסתמך על המזל.

10.1 – אדם שעובד הרבה תמורת מעט תוצאות. לכן מזלו יאיר לו לקראת הסוף.

11.1 – אדם שהוא מנהיג ומורה לציבור ועושה שרות גדול לאחרים, פתוח לעצמו.

12.1 – תלמיד מיסטיקה, נמשך לעתיקות ועוסק במחקרים מוזרים.

13.1 – אדם שמתפתה להבטחות מבריקות או הנחות. הוא אופטימי תמיד.

14.1 – אדם שיש לו תמיד חובות וקשיים. תמיד על סף פשיטת רגל. בסופו – מיקרה מזל בלתי־צפוי מציל אותו.

15.1 – אדם מאושר מאוד, בעיקר באמצע חייו. מזלו מאיר לו פנים והשפע מנת חלקו.

16.1 – אדם זה צריך להתרחק מחברה רעה ומסמים ומכל המקומות שבהם משחקים מישחקי מזל. צריך לנסות לפתח את התכונות הנעלות המצויות בו.

17.1 – אדם שהוא ספורטאי מושלם וקל־רגליים.

18.1 – אדם שלא קל לו ללמוד ולוקח לו זמן עד שהוא מגשים את הפוטנציאל של עצמו.

19.1 – בעל אהבה לבהמות ויש לו הצלחה בזה, יגיע לנוחיות חומרית על־ידי מיסחר במוצרי־חלב.

20.1 – אדם שכוחותיו מצויינים ומעמדו מצויין בחברה, יגיע לתפקיד מנהיג, מדריך בחברה, ובעצם יכול להיות נשיא.

השבוע תורגש מתיחות בכמה שטחים. זה ישפיע על מצב־הרוח הכללי, שלא יהיה קל.

עלה
21 במרס – 20 באפריל

בתחום־העבודה צפו־יות אי־הבנות ואולי אף מריבות גלויות עם הבוסים או עם עמיתים לעבודה. תוכניות שתיכננתם לא יוכלו לצאת לפועל בתקופה זו, וסדר־היום הרגיל עלול אף הוא להשתבש. מי שחושב לפתוח בעיסקה חדשה – רצוי שימתין כמה שבועות, שכן צפויים הרבה תיסכולים ואכזבות מרגיזות בתקופה זו.

* * *

יחסים עם בני־המישפחה או בני־הזוג יהיו די קשים השבוע. אתם עלולים לאבד את השליטה ולהתפרץ ב־כעס על אנשים קרובים, וכל זה בגלל אי־הבנה. חשוב שתשלטו בעצ־מכם ותנסו להימנע מלהוציא את מה ש־מעיק עליכם. התפרצות עלולה לגרום לחרטה ולקשיים גדולים. תוכלו להקל על התקופה אם תצליחו לשמור הכל בפנים ולדבר על כל מה שמציק רק בעוד שלושה שבועות. נסיעות עלולות להתעכב.

שור
21 באפריל – 20 במאי

* * *

מצב־הרוח לא יהיה קל השבוע, וזה עלול להחריף את ההרגשה הכללית, שאינה טובה בימים אלה. מוטלת עליכם כמות עצומה של עבודה, ואתם אינכם מספיקים להשתלט ע־ליה. נוסף לכך, מבחינה בריאותית מצבכם אינו טוב במיוחד. רצוי ש־תיגשו לרופא ואל תז־ניחו את עצמכם. נשים בנות תאומים: רצוי ש־תיגשנה מייד לבדיקה אצל גינקולוג, ולא תידחנה את העניין. פרידה ממושכת עשויה לחסתיים השבוע.

תאומים
21 במאי – 20 ביוני

השבוע תפגשו בידידים ובמכרים מהעבר. אנשים שזמן רב לא נזכרתם בהם יהיו לפתע חשובים לכם. בנושא זה כדאי שתהיו זהירים, מאחר שבתקופה זו צ־פויות אי־הבנות רבות – הם אינם מתכוונים לח־דש את הקשרים לפי המתכונת המוכרת מן העבר, ואתם רצוי שתח־שבו פעמיים לפני שאתם משוחחים על ע־ניינים חשובים. בני־הזוג עלולים לאבד מפתחות של המכונית – רצוי שתשמרו אצלכם מפתחות רזרוויים.

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

* * *

השבוע עליכם להיות זהירים במיוחד בכל מה שקשור לנסיעות. נהגים עלולים להתקל בבעיות שונות על הכביש. גם אם אינכם אשמים, עלולים לה־אשים אתכם. וברגע זה לא תוכלו להוכיח את חפותכם. שטח־הברי־אות יעסיק אתכם בת־קופה זו – רבים עלולים לסבול מבעיות בגב. נסו לטפל בעצמכם בשיטות שאינן קונבנ־ציונאליות. בעיה נוספת עלולה להטריד השבוע, וזו קשורה למקום־המגורים שלכם.

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

בני־מישפחה גורמים לכם דאגה. השבוע תיאלצו שוב לוותר על פרטיותכם ולעזור לקרובים או לשכנים.

הורים לילדים: עלולים להסתכסך עם הזרע הצעיר, אי־הבנה עלולה להוביל למריבה. אל תמ־הרו להטיח ביקורת, ייתכן שהפעם הם צודק־קים. נסיעה קצרה עשויה להפגיש אתכם עם דמות חדשה ומע־יינת. שימו לב במיוחד לבני מזל עקרב – הם זקוקים לחברתכם, ועשויים להוסיף עניין רב לתקופה הקרובה.

נחולה
22 באוגוסט – 22 בספטמבר

בעיות כספיות יטרידו אתכם השבוע. כל תוכנית חדשה שתתכננו תתקל בקשיים. אין שום אפשרות ששטף־האירועים יתנ־הל בצורה נורמלית. משהו יגרום לעיכובים. רצוי שתתכננו תקופה שקטה ואל תרבו לצאת מהבית. חפצים יעלמו לפתע, וכמה שתחפשו – אין סיכוי רב למצוא אותם בתקופה זו. חבל להשקיע ממאמץ, הם ימצאו בעוד שלושה שבועות. מכתבים באמורים להגיע יתעכבו, ויגיעו מאוחר.

מאזניים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

* * *

תוכניות חדשות במקום־העבודה נראות באור אופטימי מאוד בתקופה זו, אולם אתם עלולים להתאכזב מהן בתוך זמן קצר. אל תמהרו לתת אמון בהצעות חדשות, ולפני שאתם מחליטים על שינוי, המתינו לפחות שלושה שבועות. אם כבר החלטתם סופית על שינוי חשוב, כדאי שתשמרו על שתיקה ולא תשתפו איש בתוכ־ניות. בשטח הרומנטי צפויה הפתעה, אולם זו תבוא רק אחרי אכזבה קטנה, בסוף השבוע.

עקרב
23 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

הימים הרביעי והחמישי יהיו קשים במיוחד – רצוי שתקחו לעצמכם חופשה קצרה, אל תתכננו טיולים ונסי־עות ביומיים אלה, עדיף שתשארו בבית ותנוחו. מבחינה כספית צפויים קשיים. אל תתרגשו, הם יסתדרו בעוד זמן מה, כעת אי־אפשר לש־נות דבר. נסיעות המ־תוכננות לתקופה זו עלולות שלא לצאת לפועל, אך אם בכל זאת תמצאו את עצמכם נוסעים, חשוב שלא תהיו אופטימיים מדי – אתם מסתכנים.

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

השבוע תהיו שרויים במצב־רוח רציני מדי, עד כדי הרגשת דיכדוך או דיכאון. כושר־הריכוז יהיה טוב ותוכלו לפתור בעיות שונות, שעד עתה לא מצאתם להן פיתרון. אחריות נוספת תוטל עליכם במקום־העבודה. פרוייקטים שלקחתם על עצמכם יושלמו, אולם כדאי לזכור שה־זירות תשתלם ותעזור לכם להגיע לציבות ולביטחון. ידידים קרובים עלולים לגרום לכם אכזבה – אל תצפו שיקיימו הבטחתם.

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

* * *

תקופה חסרת־שקט עלולה לגרום לכם התנהגות מוזרה. הסביבה הקרובה לא תבין את כוונותיכם ולא את הסיבה להתנהגותכם הבלתי־מקובלת. אתם נוטים להתרגז ולהת־פרץ בכעס בגלל מיכ־שולים ועיכובים הצצים בתקופה זו, ואינכם יכו־לים להבין את הסיבה. מבחינה כספית כדאי שתהיו זהירים מאוד, מכיוון שתוכניות חדשות נראות מבטיחות בעת, אולם בתוך זמן קצר יגרמו בעיות רציניות.

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

מיכתבים, שיחות או אנשים המגיעים מחוץ לארץ יגרמו אי־הבנות, בילבולים וקשיים. אל תאבדו את מצב־הרוח – הכל יסתדר מאוחר יותר. העיכובים ואי־ההבנות קשורים למצב הכוכבים בת־קופה זו, אך מאוחר יותר תוכלו להגשים את התוכניות. רצוי שלא תארגנו מסיבות בת־קופה זו, שכן הן עלולות לגרום לכם אכזבה. במיפגשים חברתיים כדאי לכם להיות זהירים ולא למהר להביע את דעתכם בגלוי.

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

הקרב על המצבה

(המשך מעמוד 51)

יוסף בורג, שר־הדתות והפנים, והלה הוציא הוראה שאין להוציא את הגופה מן הקבר.

אך הוראה זו לא נגעה כהוא זה לאנשי החברה־קדישא. בידיהם היה פסק־הלכה של שני הרבנים הראשיים בראשון־לציון, שלפיו אין לקבור לא־יהודי בין יהודים. כשפסק־הלכה זה בידיהם פנו הקברנים אל בית־המישפט ברחובות, כדי לקבל צו להוצאת הגופה. בית־המישפט העדיף שלא לעסוק בעניין זה.

החברה־קדישא פנתה לבית המישפט בתל־אביב, ושם נאמר לה שהחוק אינו מתערב בעניינים מסוג זה. משמע: הם יכולים לפעול כראות־עיניהם.

וכך שלחו אנשי החברה־קדישא מיכתב לעדינה, שבו נאמר כי הם עומדים להוציא את הגופה מקיברה ב־1 במאי, לפי פסק־ההלכה של הרבנים הראשיים בראשון־לציון.

עדינה הגיעה מבוהלת לבית־הקברות בראשון־לציון ופנתה לרב ברויאר, כשהיא מוסרת לו כי שר־הדתות אסר שוב להוציא את הגופה מן הקבר. תשובתו: „לא שמעתי על כך. אני יודע מה עליי לבצע. כרגע אני עסוק בקבורה. כשנתפנה, נטפל בזה. אם השר בורג אמר, תפנו אליו. תפנו לממונה עליי. לי אין מה לומר."

כשהוא מחבק את מפקד המחוז, נאם האסיר הנמלט לפני הכתבים

מסיבת עתונאים

הנכד חבש כיפה

לנסוף הסתבר, כי כדי להוציא גופה מן הקבר דרוש אישור של מישרד־הבריאות, דרושה נוכחות של רופא במקום, ואת הגופה יש להעביר מייד לארון־עץ, המכוסה בעופרת.

עד היום אין בידיהם של אנשי החברה־קדישא אישור כנדרש מטעם מישרד־הבריאות. למרות זאת הם מאיימים כל הזמן כי בכוונתם להוציא את הגופה. בינתיים הם עושים כל מאמץ כדי למרר את חייהם של החיים ולהטריד את מנוחתם של המתים. עקירת המצבה ממקומה היתה שלב נוסף במחול־השדים סביב רוחה של תרזה אנגלוביץ.

תרזה, שעלתה לארץ מרומניה יחד עם בני־משפחתה, התחתנה שם בטקס יהודי דתי כשר למהדרין, תחת חופה ועל־ידי הרב המקומי יחד עם בעלה היהודי, ונמקה בימי השואה במחנות. היא הגשימה את מיצוות העליה לארץ, מתה כאן ונקברה. עכשיו נדרשת בתה, עדינה, להמציא לרבנים הוכחות כי אמה אכן היתה יהודיה. עדינה מספרת כי הביאה לרבנים את תמונות הוריה מן החתונה הדתית ברומניה, אך הללו טענו אחרי־כן כי אין בידיהם תמונות כאלה וכי לא קיבלו אותן מעולם.

עדינה כבר נואשת. המצב האבסורדי שאליו נקלעה מריר שינה מעיניה. אין לה האמצעים הכספיים כדי לנסוע לרומניה, לאתר את המיסמכים ואת הרבנים שחיתנו את הוריה, כדי להוכיח כי אמה המנוחה היתה אכן יהודיה.

וברגע שהתעוררה שאלה לגבי תרזה אנגלוביץ, גילו הקברנים כי באותו בית־הקברות בראשון־לציון טמונה גם בתה של תרזה, מרים. מרים נפטרה לפני 14 שנה. אין זה מפריע לחברה־קדישא לרצות להוציא גם אותה מקיברה. בנה של מרים, רוברט, המשרת בחיל־האוויר, אמר השבוע קדיש על אימו וסבתו, כשהוא חובש כיפה לראשו.

אך כל זה לא עזר. זמן קצר אחרי־כן בעקרה המצבה מעל הקבר. ה„אלמונים" שעשו זאת לא טרחו אפילו להחזיר למקומו את שלט־הברזל, שעליו שמה של המנוחה.

תרזה אנגלוביץ לא ידעה מנוחה.

ענת כרגוסטי ■

מפקד מישטרת תל־אביב, אברהם תורגמן, עמד לבדו מול הדלת הכהה. מאחוריה התבצר אסיר נמלט, מרדכי („מוטי") טאובר, וטען שבידיו אקדח טעון ורימון ממולכד.

שלוש שעות נמשך המשא־ומתן ברחוב הירקון 122 בתל־אביב, כשמאות שוטרים, סקרנים, תיירים ורייטרים מהסביבה ממתינים בדריכות לסיומה של הדרמה.

תחילת הסיפור ביום ראשון בצהריים. טאובר, שיצא לחופשה מכלא מעשיהו בא לדירת גיסו, שם נמצא מישרד הפירסום שלו, וביקש ממנו שיכתוב עבורו מיכתב חנינה לנשיא־המדינה.

בין השניים התפתח דו־שיח על תוכן המיכתב. אז שלף טאובר אקדח, ודרש שהמיכתב ינוסח לפי רצונו. הגיס הצליח להשתלט עליו, ולהוציא ממנו את כלי־הנשק, אך לתדהמתו זינק טאובר לחדרון במישרד, הסתגר ואיים לגרום נזק בשאר כלי־הנשק שהיו בידיו.

המישטרה הוזעקה ושוטר אף ירה במהלך ניסיון פריצה כושל. מכיוון שהיה נדמה שטאובר יורה. אחר־כך התחילו לדובב אותו. בתחילה שוחח קצין אג"מ של מרחב הירקון, אריה עמית עם טאובר, אך ללא הצלחה. למקום הגיע תורגמן, שרגיל לקחת על עצמו סיכונים אישיים גדולים במישא־ומתן עם מתבצרים למיניהם.

אקדח צעצוע

תורגמן, המויישם את הביטוי הצה"לי „אחרי". ניהל שיחה מלב אל לב עם הצעיר. כשהוא מנצל את המצב הפסיכולוגי המיוחד של טאובר. הוא ריבר על ליבו שלא יפגע בו, בעצמו. ובאחרים ובכך יגדיל את הטרגדיה שלו. הוא הסביר לו שהוא מוכן לשמוע את דבריו, לאפשר לו לתנות את צרותיו בפני עיתונאים ולהתחייב שלא יאונה לו כל רע.

טאובר היה לחוץ. מדי פעם נשמעו רעשים מוזרים מעבר לדלת, והיה נדמה שהוא דורך את כלי־נשקו או את ניצרת הרימון, שהוא הודיע שנמצא בידיו. תורגמן פנה אל ליבו של האסיר־הנמלט: „אתה בחור צעיר, למה לך למות. כל החיים לפניך."

המתח גבר כשתורגמן אמר לטאובר: „תן לי את האקדח. תן לי אותו ביד. כדי שלא תעשה טעויות. על דיברתי — לא תיפגע."

שני עיתונאים התנדבו לדבר איתו, אך הוא לא הסתפק בכך.

תורגמן לא הראה סימני דאגה, אך ליבו פעם בחוזקה כשלפתע נפתחה הדלת. טאובר הוציא את האקדח ונתן אותו לניצב. אז התברר שהאקדח היה אקדח צעצוע. הכל נשמו לרווחה והאסיר נפל על זרועות מפקד המחוז. תורגמן קיים את הבטחתו. הוא הפגיש את טאובר עם עיתונאים ששמעו אותו מדבר על צרותיו ומחלותיו, שמר שלא יפגעו בו והוביל אותו אחר־כבוד לניידת שהסיעה אותו לכלא לשם ריצוי שאר תקופת המאסר בגלל שוד שבו הורשע לפני־שנה.

מפקד המחוז לא הספיק להתאושש מהמתח שבו היה שרוי בשעות אחר־הצהריים. אחרי שהסתיימה מסיבת־העיתונאים, יוצאת־הדופן, הוא ירד לריכבו ונסע ללי־שכתו, כדי להמשיך את יום־עבודתו, עמוק לתוך הלילה.

חזרה לכלא

האסיר הנמלט, מוטי טאובר (במרכז), מובל לניידת על־ידי מפקד מרחב הירקון, יעקב חביב (משמאל) וקצין־מישטרה ממושקף. טאובר הושם באזיקים אחרי שסיים את דבריו לעיתונאים הרבים שהמתינו לו, וביקשו לשמוע את מה שהיה לו לומר על בעיותיו.

(המשך מעמוד 7)

שלא יבין את המיפנה. זה היה עלול לרסק את התנועה הלאומית הפלסטינית ולהורידה מהפרק למשך זמן רב.

כל זה השתנה בטריפולי. בתחום הצבאי נחל ערפאת הישג מרשים, בכך שהדף את ההתקפה של אויביו, שניסו להרגיו ולהשמיד את צבאו. אך מבחינה מדינית נחל ניצחון בכיר פי כמה וכמה.

כאשר הרימו ה"מורדים" את נישקם נגד אחיהם הפלסטינים, ונגד המנהיגות הלאומית המוכרת של עמם, הם ניתקו את עצמם מן העם הפלסטיני. הם הפכו בוגדים, רוצחי־אחים, אויבי העם הפלסטיני. הם בודדו את עצמם. ואילו סוריה הפכה בגלוי אוייבת העם הפלסטיני.

כאשר חזר לטריפולי הנצורה מרצונו החופשי, בדרך הרפתקנית ומסוכנת, הפך ערפאת גיבור בעיני כל פלסטיני. בהתחלקו בכל תלאות חייליו, תחילה בביירות הנצורה ולאחר־מכן בטריפולי הנצורה, בעומדו בכל רגע בסכנת־מוות, רכש את הערצת בני־עמו.

שום עסקן פלסטיני שלא היה בטריפולי בימי המצור לא יוכל עתה להתמודד עם ערפאת. מנהיגותו שוב אינה ניתנת לעירעור.

כך קרו בוזמנית שני דברים:

ערפאת עם מובארכ
בשנה הבאה בירושלים?

● **אויביו של ערפאת בתוך העם הפלסטיני בודדו את עצמם.** הם הפכו אבר מרודלד. שאין עוד בכוחו לגרום לפילוג משמעותי. הם ירו את יריית־החטיאו. חל פילוג „קטן", ורק סוכני סוריה ולוב פרשו מן האירגון. הם הפכו גוף קוויזיליגי חסר־חשיבות. איש לא יתייחס לחבורה קטנה זו של אבו־צאלח, אבו מוסא, מחמוד לברי, אחמד ג'בריל ודומיהם, שמכרו את נישמתם לשטן, אלא כאל סוכנים סוריים. מי שמעוניין, ידבר עם הסורים במישרין. הפילוג התחולל בתנאים הנוחים ביותר לערפאת.

● **מנהיגותו האישית של ערפאת הרקיעה שחקים.** כימי המצור התייצב העם הפלסטיני כולו כאיש אחד מאחוריו. ישראלים יכלו לעמוד על כך בנקל בקרב הציבור בגדה וברצועה ובקרב הפלסטינים מזרח־ישראל.

אין ספק שערפאת לא היה עושה מה שעשה אלמלא היה בטוח שהוא עכשיו די חזק כדי לבצע את מה שרצה לבצע במשך כל השנים — לעלות על דרך השלום. הוא התכונן בוודאי לדיבריו־ביקורת מצד חבריו בצמרת אש"ף, וגם בצמרת פת"ח, הן לגבי מהות הצעד, הן לגבי עשייתו בלי החלטה מוקדמת. אך נראה כי הוא מאמין שצעד כזה, המסביר את עצמו, יוכה בתמיכה כה מוחצת מצד המוני העם הפלסטיני באשר הם שם, שההתנגדות לא תלבש ממדים מסוכנים.

גם בעבר עשה ערפאת מעשים שלא היו מוסכמים מראש על חבריו. כאשר קיבל את פניי בביירות הנצורה, ביולי 1982, לא התייעץ עם ראשי האירגונים האחרים, שהיו גם הם אז בביירות. כאשר קיבל את מישלחת המועצה הישראלית (מתי פלד, יעקוב ארנון ואני) בינואר 1983, לא פעל אלא על דעת חוג מצומצם של ראשי פת"ח. וכאשר נפגש עם מתי פלד ועימי בז'נבה, ערב צאתו לטריפולי, החליט על כך לבדו.

אלא שהפעם עישה מעשה בעל ממדים גדולים יותר לאין־שיעור.

● מעבר הרוביקון

כ טאקטיקן, ערפאת הוא אמן העיתור.

בביאי לקאהיר מיד אחרי טריפולי, תפס את הרגע הנכון בשתי ידיו.

תחילת־טריפולי, הדראמה של המצור, תחושת־הניצחון של הפינוי — כל אלה טריים עדיין. ערפאת ניצל אווירה זו כדי ליצור מומנטום חדש.

אילו חזר לתוניס והביא את הדברים לדיון ממושך ומייגע, היה אובד מומנטום זה. המפקפקים והמהססים היו שוב צוברים כוח. ובסופו של דבר היתה עלולה להתקבל החלטה חסרת־משמעות, לא לכאן ולא לכאן, כפי שקרה פעמים כה רבות בעבר.

בין ראשי אש"ף היו בוודאי נמצאים אישים, כמו פארוק קאדומי, שהיו תובעים לשכוח מה שקרה ולעשות נסיון מחודש להתקרב לסוריה, בתיווכה של מוסקווה.

כך קרה במשברים קודמים, וכך זה היה עלול לקרות גם הפעם.

ערפאת מנע את התהליך הזה.

תמיד אמרו שערפאת אינו יודע להחליט, שהוא הססן. שכל כוחו בטאקטיקה אך לא באסטראטגיה, שאינו מוכן לקבל על עצמו סיכון.

אלא שמי שדיברו כך היו משוחררים מכל אחריות. ערפאת, כמנהיג הלאומי של עם נרדף וחסר־כוח, המוקף אויבים, חש היטב באחריות המוטלת עליו. למרות שהסכים לכל הערכותיו של ע'צאם סרטאווי, לא קיבל את עצתו לזנק קדימה, תוך קבלת סיכונים חמורים מדי. הדבר היה עלול, לדעתו, להסתיים באסון היסטורי נוסף, התפרקות התנועה הפלסטינית וריסוקה.

השבוע הוכיח ערפאת שבאשר הוא סבור שנוצרו התנאים הנכונים, הוא מסוגל להחליט החלטה חותכת ולבצעה במהירות מדהימה. הפעם לא האשימו עוד את ערפאת בהססנות ובחוסר כוח־החלטה, אלא להיפך — בפזיזות ובנכונות לקבל החלטות על דעת עצמו.

ערפאת קיבל על עצמו סיכון. איש לא יכול להשבוע להיות בטוח כי צדק בהערכת הכוחות. בפוליטיקה, כמו במילחמה, אין ביטחון מוחלט. אך הוא העריך שהעיתוי נכון, שמאזן־הכוחות סביר ושהאחריות לגורל העם הפלסטיני מחייב אותו למעשה.

הוא עבר את הרוביקון. כמו יוליוס קיסר בשעתו. יכול היה להכריז: „הקוביה נפלה!"

בצמרת ישראל נרלקו השבוע כל הנורות האדומות, וצילצלו כל פעמוני האזעקה. התעמולה הרישמית נאחזה בכל קש, וניחמה את עצמה בכל הודעת־הבל אפשרית, מטופשת ככל שתהיה. „ערפאת חוסל, ועכשיו האמריקאים מנסים להקים אותו לתחייה," קונן מאיר רוזן, שגריר ישראל בוושינגטון, המרבר לאחרונה כמו גאולה כהן בעלת צילינדר.

פרשנים מוכי־תדהמה, שנתפסו בפעם האלף בבורותם, דיברו על „גירוש ערפאת" מטריפולי. הם לא יכלו ולא רצו להבין כי קרה ההיפך: ערפאת חזר לטריפולי כדי להוציא משם בשלום את אלפי לוחמיו, שמצבם בלבנון הכבושה בידי הסורים היה נואש, והוא הוציא אותם בריאים ושלמים, בלתי־מנוצחים ובלתי־מוכים, כשהוא עצמו בראשם.

אחרי שתלו את תיקוותיהם בסורים, שיהרגו את ערפאת, תולים התומעלנים הרשמיים והבלתי־רשמיים עכשיו את תיקוותם בשותפיו של ערפאת, אבו־איאד ואבו־ג'יהאד, שהם יריחו את ערפאת.

המימסד הישראלי היה מוכן השבוע להריע לכל אדם אשר ינסה להדיח את ערפאת. לפני שיספיק לבצע את זממו: להעלות את העם הפלסטיני על דרך השלום.

סכנת השלום, אשר יבוא במקום ארץ־ישראל השלמה, נראית עתה בירושלים כסכנה מס' 1.

באחת הפגישות אמרתי ליאסר ערפאת: „לשונאי־הפלסטינים בישראל יש תשובה יעילה לכל מעשה שאתה יכול לעשות, מלבד אחד: עלייה חד־משמעית על דרך השלום."

„אני לא סטארסקי"

(המשך מעמוד 15)

נכון, היום יש לנו ברטות טוטו, אני לא אוהב אותם. הקליבר שלהם זעיר, זה כלום. אפשר לירות מטווח של 20 מטר.

● **מה אתה מעדיף?**

אני אוהב אקדחים כבדים, למשל כמו רוגר 357. לא מאמין באקדחים קטנים. מי שיודע להשתמש ברוגר, יכול לדפוק מ־60 מטר.

● **מתי אתה תשתמש בנשק?**

כבר קרה לי שעבריינים יצאו עם עוזי. אני לא משחק במיקרים כאלה, אני אדפוק בהם כדור ולא אחכה שהם ידפקו בי.

■ ■ ■

● **באיזה מיקרים אתה עיצר זונות?**

כשהן מטרידות. אם בארלוזורוב גרים אנשים, ואם הן לוקחות קליינטים לחצרות, אני לא נותן. אותו הדבר בכיכר־המדינה.

● **אלה איזורי הזונות של תל־אביב.**

כיום דחקנו אותן לתל־ברוך. אני, כמישטרה, לא מפריע לי שהן תהיינה בתל־ברוך. זה מצויין, שם הן לא מטרידות אף אחד. אילו היית יודעת איזה מכובדי־מכובדים אני מכיר שהולכים לזונות, אילו היית מצלמת אותם. הם לא היו מעזים יותר להראות את הפרצופים המכובדים שלהם והיו יורדים מהארץ.

אני לא מתעסק בפוליטיקה. מדיניות המישטרה היא שלא יהיו זונות באיזורי־מגורים, ולזה אני דואג.

ערכתי־נגדן מילחמת־התשה, עצרתי אותן, והן נשברו. כי הן מפסידות כסף. וכך התחילו לשבור לכיוון תל־ברוך.

● **בתל־ברוך יש היראכיה של זונות?**

תל־ברוך זה סיפור בפני עצמו. בכלל, עולם־הזונות הוא עולם מיוחד במינו.

● **העולם היה מרתק אותך?**

בהתחלה הייתי מרותק. היום אני מכיר את הזונות בשמות, עם כל הבעיות שלהן. הן באות אליי אם הארס מציק להן, אם זונה גנבה להן כסף. יש להן רספקט אליי. הן מבקשות לדבר עם הארון־הקצין עמית.

● **למה הן התרכזו דווקא בכיכר־המדינה ובארלוזורוב?**

כי הן מחפשות איזור שקט. שבו אין סכנה שיתקפו אותן, ואיזור שבו הולכים אנשים שיבואו אליהן.

● **האם נכונה השמועה שהצלחתם לחסל כמעט לחלוטין את הזונות ברחוב־הירקון?**

הזונות ברחוב הורדה לממדי מינימום. אי־אפשר היה לעבור ברחוב הזה. אי־אפשר היה לעבור בכיכר־המדינה. היום כמות הזונות בשני המקומות אפסית.

● **מהן השאיפות הפרטיות שלך להתקדם.**

● **להיות מפכ"ל?**

זה טיבעי שכן. אלא שאני יודע כמה קשה להיות מפכ"ל. אנשים חושבים שזה כבוד ואוטו, אבל זו קריעת־תחת.

בשלב הבא של הקריירה שלי אני רוצה להיות קצין אג"מ של המחוז, צמוד למפקד־המחוז. אני רוצה להגיד, שבניגוד לאחרים, אני מאוד־מאוד אוהב את אברהם תורגמן. לדעתי, הוא אישי־מישטרה אדיר, הוא אשף. קצין המישטרה הכי־טוב שהכרתי.

● **והמפכ"ל?**

הוא זימן אותי לשיחת חודש. ישבנו שעתיים ונהניתי. האיש מצא חן בעיניי.

● **אומרים שצבי בר יהיה המפכ"ל הבא. גם הוא בא מהצבא. זה נכון שיש ביניכם יחסים אישיים?**

הייתי קצין אצלו, והמזכירה שלו היתה חברה שלי. זה נקרא יחסים אישיים?

● **אתה חושב שהמגמה להצניח קציני צבא למישטרה היא חיובית?**

צריך לעשות את זה מאוד בזהירות. כשבאתי למישטרה היינו כמות גדולה, רק חלק קטן נקלט.

המערכת המישטרתית לא אוהבת את ההשתלות האלה. שוטר נותן 20 שנה מחייו, מחכה לדרגת רב־פקד, פיתאום מביאי לו איזה ילד מהצבא, שישר מקבל רב־פקד. זה דופק לבן־אדם את הראש. הוא לא אלוהים, והוא מרגיש דפוק. ובכלל, השיטה הטובה ביותר להיות קצין מישטרה טוב היא להתחיל מלמטה.

„קופל־טורס", קונצרן התיירות הגדול ביותר בארץ, נתון במאבק איתנים בין בן המייסד המנוח לבין חתנו

כ ימים אלה עומדת להסתיים דרמה שהתפרסמה רק באחרונה. אם כי היא מתרחשת כבר שנים בצינעה. במרכזה של הדרמה ניטש מאבק על ראשות חברת התיירות קופל. שהוקמה על־ידי קופל רוזנברג לפני 48 שנים.

שמונה עורכי־דין מייצגים את שני המתדיינים: בצד אחד ניצב סמי רוזנברג הבן היחיד, ומולו נלחם שמואל („עוגי") פילובסקי. גיסו לשעבר.

לפני שש שנים נפטרה עדינה, אשתו של עוגי, ממחלת הסרטן. שנה מאוחר יותר נפטר קופל מאותה מחלה, ולפני ארבע שנים נפוצו שמועות כי סמי הבן לקה באותה מחלה.

מהו הסיפור האמיתי של מישפחת קופל?

קופל רוזנברג עלה לישראל בתחילת שנות ה־30 מפולין. משם גם הגיעה אשתו לעתיד רוזה. הם נישאו ב־1935. קופל התחיל לעסוק בהובלות. הוא רכש מונית והחל מסיע את תושבי הכרך הקטן, תל־אביב.

בשנות ה־40 התחיל להסיע במוניתו את הנוסעים לנמל־התעופה הקטן, לא הרחק מלוד. כשפרצה מילחמת־העצמאות הפכה הנסיעה מסוכנת, ולא פעם סיכן קופל את חייו כשהעביר נוסעים תחת מטר יריות. בהמשך הקרבות שיירין שתי מכוניות ובאמצעותן קיים את השירות לנמל־התעופה.

אחרי מילחמת־העצמאות הגדיל קופל את מספר מכוניותיו, ומלבד שירות קבוע, שהלך והתפתח, לנמל־התעופה, התחיל לארגן טיולים לתיירים באוטובוסים מיוחדים. לאורך כל הדרך סייעה רוזה אשתו בעבודה הבלתי־פוסקת. כשגדלה בתם הבכירה עדינה, וסיימה את שירותה הצבאי, הצטרפה אף היא לעבודה בעסק המישפחתי. את שמוליק („עוגי") פילובסקי היא הכירה כשהשתחררה מהשירות הצבאי. עוגי, שהיה בנו הבכור של קבלן בניינים מצליח, למד הנהלת־חשבונות. הם נישאו והוא נכנס לעבודה בעסק. אחרי כמה שנים הצטרף גם סמי הבן, שהיה צעיר מעדינה בארבע שנים.

ההיפך הגמור

כ משך השנים נשא המאמץ המישפחתי המשותף פרי. וחלה בו חלוקה טיבעית. עוגי טיפל בתיירות הנכנסת וסמי ניהל את התיירות היוצאת. כשקופל עצמו מפקח על כולם. עוד בתחילת הדרך המשותפת לא פעלה „כימיה טובה" בין הגיסים השאפתנים. עדינה, שעברה ללא לאות עם עוגי בתיירות הנכנסת, נקרעה כל העת בין נאמנותה לאחיה ונאמנותה לבעלה. ופעלה ללא הרף לגישור הפערים ביניהם.

לפני שמונה שנים לקתה עדינה במחלת הסרטן. בהתחלה ניסתה להסתיר מהוריה את דבר מחלתה. אך חצי שנה לפני מותה עברה ארבע ניתוחים קשים במוחה, ואושפזה למשך חודשים בבית־החולים איכילוב. בני מישפחתה ובני מישפחתו של עוגי סעדו אותה במסירות ובהתמדה.

המישפחה כולה הוכתה קשות ממותה. למרות מעמדה בחברה ובמישפחתה, שמרה תמיד על פשטות הליכות, וטוב־לב. עדינה לא נראתה מעולם עם פרוות ויהלומים.

מותה שבר את לב אביה. כשנה אחר־כך נפטר אף הוא ממחלת הסרטן שתקפה את הכבד. הרופאים היו סבורים שקופל איבד את רצונו לחיות, ופסק להאבק במחלה. האב והבת נקברו זה ליד זו בקיריית־שאול.

לפני מותו ראג קופל שבנו וחתנו יקבלו אותה משכורת, ואותם תנאים ומאחר שהוא חש ביחסים המתוחים בין השניים, הוא דאג להשאיר צוואה מתאימה. שבה חילק את מניות החברה לשמונה חלקים שווים. שני חלקים העביר לבנו ולחתנו, ואת ששת החלקים האחרים חילק שווה בשווה לשאת נכדיו. שלושה בני מישפחת פילובסקי, ושלושה בני מישפחת רוזנברג.

חתנו וכלתו של קופל רוזנברג באו ממישפחות מבוססות מאוד מבחינה כלכלית. עוגי הוא בנו של הקבלן התל־אביבי הידוע.

מילחמת הגיסים

חברה של 20 סניפים, 500 עובדים ומחזור שנתי של 120 מיליון דולאר, מחליפה בעלים

נושא המכירה של חבילת המניות הסתי
והחברה הרוכשת רובינשטיין־לנדקו כבר סיי
את המשא־ומתן. רק נושאי מס וחשבונא
מעכבים את החתימה, ואת תתבצע בימים אל
בפירסומים השונים נמסר כי שולמו כשב
מיליון דולר עבור חבילת המניות של עו
וילדיו, אולם ערך חבילת המניות קטן מסכום ז
ובינתיים לא נמסר לפרסום.

וכך, תוך שבוע־שבועיים, תחלוש חברה ז
על מחצית המניות של חברת קופל ושליט
המוחלטת של המישפחה על החברה תיפסק. 90
עובדי החברה ימשיכו להפעיל, כרגיל, את 9
סניפיה של החברה. שמחזורה השנתי ה
בסביבות 120־130 מיליון דולר.

עוגי (49) שהוא כבר סבא לנכד. ינסה לפע
במיגזר הציבורי בנושא התיירות. או
במישרד־התיירות עצמו. נושא שבו כל־מ
התמחה והצליח. שכן על פי ההסכם יהיה מנ
מלהקים או לעסוק בענף באורח מיסחרי. אי
עוזבים את החברה שלושת הילדים שלו ו
עדינה.

ואילו סמי (42), אף הוא אב לשלושה, ימש
לנהל את החברה. אבל בוודאי לא כפי שח
מקימה. קופל רוזנברג. לפני 48 שנים.

האם בגלל אשה זו, נעמי, רב

סמי רוזנברג עם

שמואל פילובסקי

פילובסקי. ואילו מרים, אשתו של סמי, היא בתו של הקבלן הבת־ימי, בן־צבי.

אחרי מותו של קופל, החריפו היחסים בין הגיסים. המגעים נמשכו בישיבות ההנהלה השבועית. יחסים אישיים לא התקיימו ביניהם כמעט. לפני ארבע שנים "תמוטט סמי באמצע אסיפה כללית של התאחדות סוכני־נסיעות. הוא הובהל לבית־החולים, שם התברר כי הוא לקה בכליותיו. אך בעיר נפוצו שמועות שסמי חולה מאוד. מזה כמה חודשים הפסיקו סמי ועוגי לשוחח ואינם מחליפים דברים.

אין ספק שחלק מהניתוק החל בעיקבות נישואיו של עוגי, עוד לפני גמר שנת האבל על מותה של עדינה, לאשת החברה נעמי לרר. גם אישיותה של נעמי תרמה לא מעט להרגשה הכבדה שליוותה את נישואיהם.

נעמי לרר היתה נשואה פעמיים לפני שנישאה לעוגי. בשני המקרים היו בעליה יהודים היושבים בגרמניה. את נישואיה השניים ליוותה מיני־שערוריה. כשנודע ש"נקנתה" על־ידי בעלה השני מבעלה הראשון בכסף מזומן. נעמי הצטיירה כהיפוכה המוחלט של עדינה. בעוד שעדינה היתה עדינה ושקטה, אשה השומרת את פרטיותה, הרי נעמי היא אשת־חברה, הנוטלת חלק בכל אירוע חברתי מתאים. לבושה תמיד במיטב האופנה ועודה תכשיטים רבים. על שוד תכשיטיה נחקרה פעם על־ידי המישטרה, שהתנצלה לאחר מכן. כשנישאו עוגי ונעמי, לא השתתף אף אחד מבני מישפחת קופל בחתונה.

שליטה זרה

כשראו **הגיסים** המשמשים כמנכ"לים משותפים של קבוצת החברות, שהניתוק הולך ורב, היה ברור שרק פרישת אחד מהם תפטור את החברה מהקושי שהלך וגבר עד שהשניים אינם מדברים עוד איש עם רעהו.

תחילה הציע עוגי לסמי לרכוש את חלקו בחברה, אך זה סירב באופן מוחלט לפרוש מהחברה הנושאת את שמו של האב. את מחצית החברה שבשליטת עוגי וילדיו לא היה יכול לרכוש מחוסר הון מספיק.

היה ברור שאם עוגי פורש ומוכר את מניותיו, יצטרף גוף חיצוני לרכוש את חבילת מניותיו.

האב והבת

במשך שנה אחת מתו קופל ובתו הבכורה עדינה ממח
הסרטן. הם נקברו זה לצד זה בבית־הקברות בקיריית־שאול. מי
אחרי מותו של האב החל המאבק על הנהלת החברה. למרות הצוואה המפורטת שהשא

זה היה העולם הזה שהיה

ראיון מלב־ים עם המגורש

יואנוביצ'

„העולם הזה" 1109
תאריך: 31.12.1958

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא בכתבת־השער שלו ראיון מלב־ים עם יוסף יואנוביצ'י, היהודי הראשון שגורש ממדינת ישראל. היה מוחר גרוטאות שברח מצרפת, אחרי שהסתבך עם מס־ההכנסה, ולבן הוסגר אליה. על ענני־ארבה שתקפו את שמי ישראל ושדותיה השבוע לפני 25 שנה דיווח בכתבה־האויב: הצבא האדום". כתב „העולם הזה" יוסף אבו־חמאדה דיווח: „ביקרתי השבוע בירדן". אבו־חמאדה עבר את הגבול לירדן במעברי־מנדלבאום בירושלים. במסגרת ביקורי ערבים ישראליים במקומות הקדושים לנצרות.

לרגל סירסום שני ספריו „ביצד גיליתי את אירופה" ו„ביצד גיליתי את אפריקה" סיפר הסאטיריקן והצייר שימעון צבר על עצמו ועל עולמו, תחת הכותרת „מה מריץ את שימעון צבר".
בשער הגיליון: מגורש יוסף יואנוביצ'י".

ק ★ מפד"ל נגד מישרד־הדתות

★ יו"ן לכלא ★ הפיטריות של מלכת בריטניה

העם

הצהרת השגריר

אחת ההצהרות החשובות ביותר על עתידה של ישראל במרחב הושמעה השבוע בדרך־אגב, בראיון משודר מארצות־הברית, ראיון שלא עורר תשומת־לב רבה. הדובר: חאשם ג'וואד, מנהיג המפלגה הדמוקרטית־לאומית בעיראק, המכהן כשגריר עיראק באו"ם והנחשב שר־החוץ המיועד של ארצו.

בראיון שיגרתי ששודר מהאולפן, בקומה השנייה של גורד־השחקים של האו"ם בניו־יורק, נשאל ג'וואד (47) על תנועת האיחוד במרחב.

שאלה: „מה היחסים בין עיראק והרפובליקה הערבית המאוחדת (מצריים + סוריה)? האם יש חילוקי־דיעות על רקע בעיות האיחוד הערבי?

תשובה: „האיחוד הערבי הוא תהליך היסטורי, אבל אפשר להגשימו בדרכים שונות. דרך אחת היא איחוד מושלם, כמו זה שהוקם בין מצריים וסוריה. דרך שנייה היא ברית הדוקה, כמו זו בין רע"ם ותימן. דרך שלישית היא יצירת מנגנון לשיתוף־פעולה הדוק, במיסגרת אירגון כמו הליגה הערבית."

לרגע זה חיכה רויד הורוביץ, כתב העולם הזה באו"ם וראש סוכנות־ידיעות יהודית־אמריקאית, אחד משלושת המראיינים של ג'וואד. הוא הציג שאלה שאותה תיכנן מראש.

שאלה: „אדוני השגריר, אתה דיברת על יצירת מיסגרת לאיחוד המיזרח התיכון. האם היית כולל באפשרות זו גם עמים בלתי־ערביים?"

השגריר, ששוחח כמה פעמים בשבוע שעבר עם עורך העולם הזה, הבין את משמעות השאלה, שלח מבט חוזר בהורוביץ. כעבור חצי שנייה מסר תשובה מחושבת:

תשובה: „השלב הראשון של האיחוד צריך להיות בין עמים בעלי רקע גיזעי, לשוני ותרבותי משותף. אולם אחרי שיושג האיחוד הערבי, יהיה מקום גם לעמים בלתי־ערביים במיזרח־התיכון, כמו התורכים, האיראנים ואחרים, שירצו להצטרף."

כל הנוכחים באולפן הצר ידעו, כי „אחרים" במיקרה זה פירושו ישראל. מבלי להזכיר את המדינה בפירוש, הצליח ג'וואד בצורה זו להודיע בפעם הראשונה כי במיסגרת של איחוד המרחב יהיה מקום גם למדינת ישראל.

דת

עבודה זרה

גם שר־הדתות הראשון בישראל, הרב יהודה לייב מיימון וגם שר־הדתות משה חיים שפירא לא פיקפקו במשך תקופת כהונתם במישרד־הדתות, כי בין יתר שיטחי־המחייה המצומצמים של מישרדם כלולות אף הדתות של האזרחים הערביים. גם איש מבין חבריהם למיפלגה לא חשש מעולם כי טיפול זה בדתות אחרות כרוך בחשש של עבודה זרה.

המצב השתנה מעיקרו, כשמישרד־הדתות הופקע מסמכותן הבלעדית של המיפלגות הדתיות, הועבר לרשותו של הרב יעקב משה טולידאנו. בין יתר הרעיונות שהועלו כדי להטיל רופי בשר החדש נשמעה אף הדיעה, כי טיפולו של שר הדתות בכנסיות ובמיסגדים מהווה עבודה־זרה.

נסך על מיזבח נוצרי. השבוע התאגדה קבוצה חרדית בתל־אביב ובני־ברק, קראה לעזרתה חכם ספרדי שמת לפני 800 שנה. כדי לנגח את החכם הספרדי החי, ומכהן כשר־הדתות.

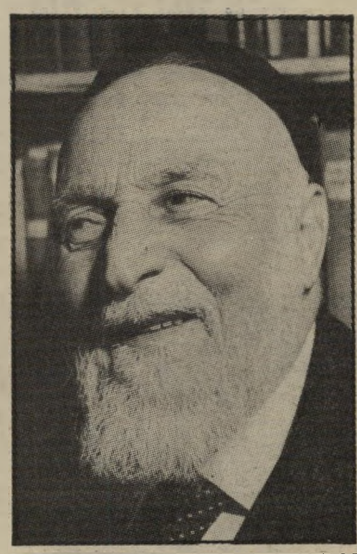

עבודה זרה זו ההאשמה שהוטחה על־ידי חוגי הממפד"ל בשר־הדתות של שנת 1958, הרב יעקב משה טולידאנו, מכיוון שמישרדו הקציב כספים, בתוקף ההנחיות הכלליות, לנוצרים ולמוסלמים (ראה „דת").

בתזכיר שנשלח למישרד־הדתות קבעו בני הקבוצה החרדית, הירדועים בהשתייכותם האישית למיפלגה הדתית־הלאומית: „מקורות רבים בהלכה מוכיחים כי אסור ליהודי להקציב כספים ליישום־נסך על מיזבח של נוצרים. אפילו אם נקבל את עדות הרמב"ם כי המוסלמים אינם עובדי עבודה זרה, הרי לגבי הנוצרים אין הדבר מוטל בספק. ואין כל היתר לכך.

„ויש החשש לעבודה זרה. מה גם שהמישרד מטפל בדרוזים ובשאר מיני דתות, שהן אליבא דחולא עלמא, עובדי עבודה זרה מובהקים..."

מסקנת כותבי התזכיר: על שר־הדתות, שיש חשש כי נגעל בעבודה זרה, להתפטר.

אוטונומיה עבדאללה הירדני (סבו של חוסיין) הע־לה ב־1943 לפני גבריאל ציפרוני – אז עיתו־נאי ירושלמי, ויותר מאוחר איש מעריב ומנ־כ"ל הבימה – רעיון של אוטונומיה ליהו־דים בפדרציה מרחבית (ראה „רדיו").

משפט

מים אחרונים

מהנוף התל־אביבי נעלמה השבוע אחת הדמויות הפופולאריות ביותר: דויד בכר (52), המכונה יו־יו. שופט־השלום יהודה טרייביץ פסק השבוע: „הנאשם הינו מסוכן לציבור, ומאחר שהורשע פעמים רבות בעונשים קלים, החלטתי להרחיקו מלבוא במגע עם הציבור ככל שמתיר לי החוק." גזר־הדין: שלוש שנות מאסר — העונש המכסימאלי באשמת תקיפה.

אחד המיקצועות הבלתי־ספורים של בכר, עולה מתורכיה שהתגרש מאשתו ומצא את מחייתו ברוכלות, היה מכירת פקקים אטומים למים. כדי להדגים את יעילות הסחורה, היה בכר מתיז מים מבקבוק פקוק בפקק־שעם מנוקב. מובן שצרכניו של בכר לא מילאו פיהם מים על שידולו הרטוב. באחד הבקרים באפריל השנה נקלע אל תוך המהומה קצין־מישטרה, ניסה לעצור בעד הרוכל התקיף מלהתיז מים בלקוחותיו. בכר לא הבחין בין מרדים למרדים, תקף אותו באלימות כשהלה ניסה לעוצרו.

השופט התורן דוב זוהר שיחרר את הרוכל הפופולארי בערבות, והיתנה תנאי אחד: על בכר לחדול ממכירת פקקים. בכר קיבל עליו את הדין, החל סוחר במשחיל חוטים פטנטי למחט. אולם טיבעו המיוחר הביאו מן הפח אל המחט: בתיגרה חדשה, שבה נטלו חלק מחטיו המושחלות של בכר, נעצר איש־הפטנטים שוב. שופט־השלום טרייביש זנח את מידת הסליחה הנוצרית, ושלח את מזה המים הקדושים למירוק עוונות ממושך בכלא רמלה.

רדיו

ראיון עם מלך

„הגיע הזמן לפתור את בעיות האיזור. לדעתי, אין כאן מקום למדינות כמו ירדן, לבנון, סוריה או פלסטינה... צריכה לקום פדרציה של מדינות אלה... היהודים יכלו להפריח את האיזור, תהיה להם האפשרות לפתור מחדש את כל בעיותיהם במיסגרת פדרציה זו עם אוטונומיה תרבותית."

מי אמר דברים אלה? אחת, שתיים, שלוש. אף ניחוש אינו נכון. אמר אותם המלך עבדאללה, שעה שהיה עדיין האמיר עבדאללה, בראיון עיתונאי שלא פורסם מעולם, משום שהצנזורה הבריטית אסרה זאת.

השבוע, במיסגרת התוכנית פגישתי המעניינת ביותר. גילה העיתונאי גבריאל ציפרוני, איש הבוקר. את הסקופ העיתונאי שלו, באיחור של 16 שנה.

גם צ'רצ'יל נמחק. על פגישתו עם המלך עבדאללה סיפר ציפרוני: „ביום פברואר קריר בשנת 1943 נכנסתי לבר של מלון המלך דויד בירושלים, ופגשתי את עבר אל־מונעם ביי ריפאעי, אז מזכירו האישי וראש־לישכתו של האמיר עבדאללה, וכיום בכיר הדיפלומאטים הירדניים. הוא סיפר לי באריכות שהאמיר הגיע לירושלים כדי לקבל הזמנות אצל צורפים יהודיים, ויהיה בין השאר אצל רופאים. ידוע היה לי שעבדאללה הגה אז רעיון פדרציה של מדינות האיזור.

„אמרתי לריפעי שרצוי היה שהאמיר ימסור את דיעותיו לעיתונאי יהודי. כעבור חצי שעה הודיע לי עבד אל־מונעם כי האמיר יקבלני אחרי־הצהריים. הביאוני למדור מיוחד של מלון המלך דויד... האמיר ישב שם על הספה והתחיל לדבר על מזג־האוויר ועל הקור ולא שכח להזכיר כי אסור להתלונן על הקור בשעה שחיילים לוחמים עבור הצדק, היושר ושלום העולם."

שעתיים וחצי נמשך ראיונו של ציפרוני עם המלך עבדאללה. אולם הוא לא פורסם. כאשר התלונן ציפרוני באוזני הצנזור הבריטי: „איך אפשר לפסול דברים של המלך?" השיב הצנזור: „אני מחקתי גם דברים של צ'רצ'יל."

שוק הבעיות

איבי היקרה: אני נערה יפה ומשכילה, בת 17, היוצאת עם גבר נמוך וקרח בן 36, הוא נוהג ביגואר ולוקח אותי לכל המקומות הטובים ביותר. אבל אינני נהנית ביותר משום שאין לו אישיות. כשאני שואלת אותו מדוע הוא כל־כך שקט, הוא עונה שהוא „פשוט תוהה". על מה, לדעתך, הוא תוהה?
מוזי.

מוזי היקרה: אם הוא נמוך, קרח ואין לו אישיות, הוא בוודאי תוהה מדוע נערה משכילה, יפה ובת 17 מתעניינת בו.

אנשים

● ח"כ מפא"י **ישראל ישעיהו**, בוויכוח בכנסת על הדה־פוליטיזציה של המנגנון: „מי שגוזר על עובדי־המדינה שלא יעסקו בפוליטיקה, גוזר עליהם שיהיו אנשים באוהליהם ורובוטים בצאתם."

היום: 25 שנה אחרי

שימעון צבר, שפירסם השבוע לפני 25 שנה את שני ספריו כיצד גיליתי את אירופה וכיצד גיליתי את אפריקה, וסיפר לקוראי העולם הזה ברשימה „מה מריץ את שימעון צבר" על חייו, על ציוריו ועל מסעותיו, חי מחוץ לגבולות ישראל מזה 17 שנה.

צבר, שעזב את ישראל אחרי מילחמת ששת הימים, במחאה על כיבוש של שטחים ערביים, ערך בלונדון עיתון סאטירי בשם חדשות האימפריה הישראלית. שעורר מבוכה וזעם במערכת הסברה הישראלית בעולם. אחר־כך חדל לעסוק בפוליטיקה.

לפני עשר שנים פירסם צבר באנגליה ובארצות־הברית את סיפרו עקרון הדגל הלבן – כיצד להפסיד במילחמות ומדוע. שתורגם לצרפתית ולאיטלקית. בשנים האחרונות מתמסר צבר לציור פטריות, במיסגרת האגודה המלכותית הבריטית לציור פטריות, ומתפרנס מעבודתו כפועל בניין מומחה. אחת לחמש שנים הוא מבקר בישראל, כדי לחדש את דרכונו הישראלי.

כאשר נשאל צבר בביקורו האחרון בארץ, לפני כארבע שנים, אם לא עדיף לקבל דרכון בריטי, השיב: „אני מעדיף לבקר אחת לחמש שנים בישראל — מאשר להישבע אמונים למלכת בריטניה."

פיג'ו מציגה:
Un sacré numéro
מספר חזק
205

כל אחד מנתוני ה־205 הינו מספר חזק — חזק מאד.

- מספר חזק בתצרוכת דלק - 21.3 ק״מ לליטר (לפי תקן UTAC במהירות של 90 קמ״ש - בדגם ה־G.R.).
- מספר חזק בטווח הנסיעה - יותר מ־1000 ק״מ ללא תדלוק.
- מספר חזק במהירות - 170 קמ״ש (בדגם ה־G.T.).
- מספר חזק ביציבות, באמינות ובשליטה בדרך.
- מספר חזק בבטיחות והגנת הנוסעים.
- מספר חזק בעיצוב ובנוחות - 5 דלתות, 5 מקומות ישיבה ותא מטען מרווח.
- מספר חזק בתאוצה מ־0 ל־100 קמ״ש - 11.6 שניות (בדגם ה־G.T.).
- מספר חזק בשפע הדגמים - נפחי מנוע של 954 סמ״ק, 1124 סמ״ק ו־1360 סמ״ק.

מבצע מיוחד ל־250 המכוניות הראשונות.
מחיר מיוחד ותנאי תשלום ללא תקדים.
פרטים בסוכנויות.

הנכם מוזמנים להכיר את המספרים החזקים של ה־205 ולנסיעת מבחן, בסוכנויות פיג'ו.

PEUGEOT 205

העולם הזה
ב טבת תשמ"ד 28.12.83 מיספר 2417 המחיר 150 שקלים (כולל מע"מ)

המציאות המרה שמאחורי סיפור ההצלחה של „הבן הישראלי" של ג'יי־אר"

מאסון לחלום

עומרי כץ